

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 19 / Sayı: 225 / Eylül 2000

Çözüm için temel taktik
SİYASAL SERHILDAN

Kürtler barış ve demokrasi ruhunu egemen kılarak kendi iç sorunlarını aşmalıdır

1 Onurlu barış çizgisinden taviz verilemez. İç barışın sağlanması önemlidir. Güney'de Türkiye'ye karşı ilkeli bir barış ve dostluk politikası geliştirilmeli, Kürtler kendi iç sorunlarını barış ve demokrasi ruhunu egemen kılarak aşmalıdır. Bütün örgütler, başta Türkiye olmak üzere komşu devletlerle ilişkileri barış ve dostluk temelinde birlikte yürütmelidir. 'Kürtlerin haklarını başka güçlere dayanarak parayla satarım' olmaz. Onurlu barış ve dostluk politikası temel olmalı.

Başkan Apo'nun değerlendirmesi sayfa 16'da

Ulusal barış ve demokrasi

● PKK'nin Ulusal Barış ve Demokrasi Projesi, tüm çarpıklıkları giderip doğru bir ulusal politikaya ulaşılması için hazırlanmıştır. Bunun Güney'deki tüm çatışmaları durduracak bir içeriğe sahip olduğu da açıktır. PKK'nin Güney için önerdiği, serbest örgütlenme ve serbest siyasete dayanan bir demokratik Kürt federasyonudur. Eğer her güç bu demokratik yaklaşımı kabul ederse, böyle bir oluşum hem uygulanabilir, hem de çözüm gücü olabilir.

Sayfa 5'te

VII. Kongre çizgisini pratikleştiren militanlıkla PARTİLEŞME SEFERBERLİĞİNİ GELİŞTİRELİM

● Halk serhildanı geliştirilmeden, halkın demokratik siyasal kitlesel eylemliliği her alanda ortaya çıkarılmadan, ulusal sorunun çözümü ve demokratik dönüşüm gerçeği bu biçimde dayatılmadan, onun karşıtları olan oligarşik yapı ve her türlü gericilik böyle bir mücadeleyle darbelenmeden, halkın çeşitli kesimlerinin demokratik kitlesel örgütlülüğü böyle bir mücadeleyle yaratılmadan, hem ulusal sorunda hem de demokrasi sorununda demokratik çözüm gerçekleşmez.

PKK Başkanlık Konseyi, sayfa 9'da

İçindekiler

Ortadoğu'da kaçınılmaz değişim sürecinde KÜRTLER ÇÖZÜMLEYİCİDİR

1990'lı yıllardan bu yana dünyada çok yönlü değişiklikler yaşandı. Bu yıllara kadar dünyada kapitalist ve sosyalist blokların hüküm sürdüğü iki sistem vardı. Ancak reel sosyalist sistemin yıkılışıyla birlikte, son on yıl boyunca kapitalist sisteme öncülük eden ABD, dünyada tek kutuplu bir sistem yaratma çabasına yöneldi. Kurulması için yoğun çaba harcanan sistemin adı yeni dünya düzeni oldu. Bu on yıllık süre zarfında birçok adım atılmasına rağmen, yeni dünya düzeni tam kurulamadı ve istenilen düzeyde gelişme sağlayamadı. ABD öncülüğünde kapitalist sistem dünyanın birçok bölgesine müdahalede bulundu. Balkanlar'da Yugoslavya, Bosna-Hersek ve Kosova'ya müdahalede bulunarak, Doğu Avrupa'yı kendi sistemine dahil etmeyi amaçladı. Bazı ülkeleri NATO'ya, bazılarını Avrupa Birliği'ne, geride kalanları da sisteme katma çabası içinde oldu. Yine Rusya ve Kafkasya üzerinde müdahaleleri gündeme geldi. Geçmişte Rusya'nın etkili olduğu Asya'da etkinlik kazanmaya yönelik çabalar içine girdi. Rusya'yı tümden kapitalist sistem içine çekmeye çalışırken, Asya'yı da (Kafkasya'yı) kendi etkinlik alanı içine almak istedi.

Yine daha öncesinde Körfez Savaşı örneğinde olduğu gibi Ortadoğu'ya bir müdahalede bulundu. Irak'ı, Kuveyt'i işgal etmeye yönlendirenler de yine ABD ve müttefikleriydi. Bir komplo biçiminde gelişen bu işgal sonucunda Irak'a müdahale edildi. Barışı sağlamak adına İsrail-Filistin, İsrail-Suriye ve İsrail-Lübnan sorunlarına müdahaleler yapıldı. Aynı tarzda olmasa bile, Afrika'da ve Latin Amerika'da da değişik biçimlerde müdahaleler söz konusu oldu. Denilebilir ki, bu on yıllık süreç içerisinde siyasal, askeri ve ekonomik alanlarda dünyanın birçok bölgesine müdahale edildi. Bu girişimler sonucunda, Irak ve Yugoslavya zayıf düşürülerek bazı engeller ortadan kaldırıldı.

Ancak sorunlar tümüyle çözüme kavuşturulamadı. Örneğin Bosna-Hersek ve Kosova sorunları hala devam etmektedir. Bosna-Hersek'te bulunan üç hükümet baskılar sayesinde birlikte durabilmektedir. Her an yeniden bir savaş patlak verebilir. Kosova dışarıdan müdahalelerle geçici bir konuma ulaşmış olsa da, müdahalelerin ortadan kalkması durumunda yeniden savaş çıkabilir. Eskiden sosyalist blokta yer alıp da şimdi kapitalist sistemin içine girmek isteyen ülkelerin yoğun ekonomik sorunları bulunmaktadır. Bulgaristan, Arnavutluk, Romanya, Polonya, Çekoslovakya ve Macaristan gibi ülkelerin sorunları da çözülmüş değildir. Onların ekonomik toplumsal sorunları derindir. Diğer taraftan Ortadoğu, Rusya ve Kafkasya'da sorunlar sürmektedir.

Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle birlikte, Rusya emperyalist sisteme açık hale gelmiş, yapılan müdahaleler Rusya'yı güçsüz düşürmüştür. Yeltsin iktidarı boyunca Rusya sistemsiz bırakılmış ve her yönüyle bir dağılmayı yaşamıştır. Kapitalist sistem Rusya'ya fazla bir şey verememiş, tersine zayıflatmış ve bu ülkenin sorunlarına çözüm üretememiştir. Yine Asya ve Kafkasya'da bazı gelişmeler olsa da, bunlar kısmi kalmıştır. Kapitalist sistem genelde sorunlara çözüm gücü olamamıştır. Afrika'da açlık sorunu daha da derinleşmiş, siyasal ve ekonomik sorunlar hala sürmektedir. Örneğin Ruanda'da birkaç gün içinde bir milyona yakın insan yaşamını yitirmiştir. Latin Amerika ülkelerinden Kolombiya'da savaş sürmekte, Peru'da siyasal sorunlar ve yine birçok yerde silahlı savaşım devam etmektedir.

Bütün bu gerçekleri gözönüne getirdiğimizde, yeni dünya düzeninin birçok sorunu çözemediğini görebiliriz.

ABD bu yeni egemenlik düzenini dünyada oturtamadı. Bu konuda başlangıçta varolan beklentiler artık ortadan kalkmak durumundadır. Rusya, ona bağlı olarak Kafkasya ve Asya ülkeleri kapitalist sisteme teslim olarak sistemin her şeyini kabul eder duruma gelmişlerdir. Ancak, kapitalist sistem kesin çözüme ulaşamamıştır. Reel sosyalist sistemi yıkmış, ama ona alternatif olarak bir sistem kuramamıştır. Ekonomik alanda mafya ve çeteler devlet ekonomisini ele geçirmiştir. Toplumsal olarak Rusya, bu dönemde kendi tarihinin en olumsuz dönemini yaşamış, siyasal olarak Yeltsin'in bir oyuncağı haline gelmiştir. Her üç ayda bir hükümet değiştirilmiş, ama toplumu yürütecek bir düzen kurulamamıştır. Buna bağlı olarak Kafkasya ve Asya ülkelerinde yaşanan durum bundan farklı olmamıştır.

Aradan geçen on yıllık bir süreçten sonra, mevcut durumda Rusya bir hareketlenme içindedir denilebilir. Rusya'nın kendini kapitalist sisteme teslim etmek yerine, ABD öncülüğündeki mevcut sisteme karşı kendini toparlama temelinde içte ve dışta açılımlar sağlaması gündeme gelmiştir. Rusya bu çerçevede Çeçenistan'a müdahalede bulunmuş, Çeçenistan ile Orta Asya ve Kafkasya'daki karşıtlıkları tasfiye etmek amacıyla buraya şiddetle yönelmiş, Amerika ve Avrupa bu duruma müdahale edememişlerdir. Öte yandan Rusya, Orta Asya ve Kafkasya'ya da müdahalede bulunmaktadır. Çin ve Hindistan ile ittifak geliştirme çabasındadır. Dünyanın üçte birlik nüfusunu oluşturacak olan bu yakınlaşma çok önemli olmaktadır. Putin'in iktidara gelişiyle birlikte böyle bir ittifakın oluşmaya başladığı söylenebilir. Yine Rusya'nın yeni yönetimi kapitalist sistem tarafından tecrit edilen ülkelerle bir yakınlaşma içinde olmaktadır. Putin'in Libya ziyareti bunun işareti sayılmaktadır. Bu temelde dışa doğru bir hamle halinde olan Rusya, içte de devleti ekonomik ve siyasi olarak zapt eden oligarklara yönelmiş ve bunlara sınır koymuştur. Ülkede gevşeyen düzeni belli bir düzeyde toparlamaya yönelmiştir. Rus yönetimi valilerin yetkilerini sınırlayarak merkezi otoriteyi güçlendirmektedir. Bütün bunlar geçen on yıllık sürece başkaldırı niteliğindedir. Tabii bu da yeni dünya düzeninin iflasa gittiği anlamına gelmektedir.

Bu gelişmelerin nereye varabileceğini kestirmek gerekir. Her şeyden önce Rusya kendini toparlayabilecek ve eskisi gibi dünya politikasında karar sahibi olabilecek bir konumdadır. Rusya'nın böyle bir yeniden yükselişi, Ortadoğu'yu da etkisine alarak, Amerikan politikalarına sınır koyacaktır. On yıllık bir dağılma sürecinin sonucu olarak, Putin yönetimi, şu anda tam oturmamış olabilir. Ancak Putin yönetiminin oturması durumunda, Rusya'nın bu girişimleri daha da hızlanarak güç kazanacaktır.

Rusya, ABD öncülüğündeki sistemden ayrı olmak zorundadır. Bunun yanı sıra, Rusya kendi içinde bazı sosyalist değerleri temsil etmektedir. Kaldı ki, Putin eski KGB sorumlusu ve sosyalist sistemin kadrosudur. Rusya'nın önünde iki yol vardır: Ya Amerika ile aralarında sürekli bir mesafe bulunan Avrupa Birliği'ne katılacak, ya da Çin ve Hindistan ile yakınlaşarak ayrı bir güç odağı olarak ortaya çıkacaktır. Gelişmeler Rusya'nın Avrupa Birliği içinde yer almaktan çok, onunla ilişkili olma biçiminde bir yol seçeceğini, kendi içinde sosyalizmin ve kapitalizmin değerlerini barındıran bir sistem olarak ortaya çıkacağını göstermektedir. Daha yüksek olan ihtimal budur.

Rusya'da böyle bir kalkışın olması durumunda ortaya çıkacak gelişme özellikle Ortadoğu'yu etkileyecektir. Bu durumda da ABD bölgede istediği gibi rahat politika yapamayacak ve tasarruf geliştiremeyecektir. Rusya buna engel olacak bir güçtür. Kaldı ki, ABD'nin Ortadoğu politikasına muhalif başka güçler de vardır. Önümüzdeki on yıllık gelişme Rusya-Amerika, Rusya-Çin, Rusya-Avrupa Birliği ilişkileri etrafında şekillenecektir.

Demokratik sistem sınırsız tasarrufu kabul etmez

Yeni dünya düzeninin insanlığın sorunlarına cevap olmadığını belirtmiştik. Onun için ABD'nin tasarrufları zayıflamıştır. Yani yeni dünya düzeni eskisi gibi bir gelişme içerisinde değildir, tersine bir soğuma dönemi yaşamaktadır. Artık bir noktaya gelip durmuş ve yeni adımlar atmakta zorlanmaktadır. Rusya, Çin ve Hindistan merkezli bir sistemin oluşması ve dünyanın birçok yerine müdahalede bulunması, kapitalist sistemi de harekete geçirecektir. Onun için ABD'de ortaya çıkacak değişimler önemli olmaktadır. Aslında ABD bir hamle yapılması gerektiğinin farkındadır. ABD, kapitalist sistemin durgunluğunu önlemek amacıyla hamle yapmak ve dünyanın sorunlarını çözmek zorundadır. ABD'nin önünde böyle bir değişim var. Tabii ki bu bir sistem değişikliği değil, hükümet değişikliği olacaktır. Bu yıl yapılacak seçimlerde, Cumhuriyetçi Parti adayının Başkanlık seçimlerini kazanacağı tahmin edilmektedir. Irak'a müdahale eden George Bush'un oğlu George W. Bush'un seçilmesi yüksek bir ihtimaldir.

> *"Bu on yıllık süreç içerisinde Ortadoğu'da birçok değişim gündeme gelmiş, özellikle Arap-İsrail ilişkilerinde savaşla sonuca gitmenin mümkün olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır. Tüm güçlerin kendi imkanlarına bakmadan sorunlarını barış temelinde çözmeleri gerekliliği belirginlik kazanmış; ulusal ve toplumsal sorunların bu temelde bir çözüme kavuşturulması bir zorunluluk haline gelmiştir."*

Cumhuriyetçi Parti bir hamle yapmak ve dünyanın birçok yerinde yaşanan sorunları çözmek durumundadır. Irak'ta, Yugoslavya'da, Bosna-Hersek'te ve Kosova'da sorunları çözme, yine Orta Asya, Kafkasya ve Rusya'da bazı adımlar atma eğilimindedir. Bu açıdan Amerika'da ortaya çıkabilecek değişim olağan değil, sıkıntılı ve zor bir dönemdeki değişimdir. Onun için önümüzdeki 2001 ve sonrası yılların sıcak ve değişikliklerle dolu geçeceği belirtilebilir. Yine Ortadoğu başta olmak üzere dünyada birçok gelişme ortaya çıkacaktır.

Peki yaşanan gelişmeler olumlu mudur? Kuşkusuz dünya, ABD öncülüğündeki yeni dünya düzeniyle demokratik bir sisteme kavuşamaz. Demokratik sistem sınırsız tasarrufu kabul etmez. Demokrasi, 20. yüzyılda yaşanan sorunlarla mücadelede insanlığın elde ettiği tecrübeler temelinde zafer kazanmıştır. Yeni dünya düzeni ise demokrasiyi daraltmakta, bu sistem, içerisinde demokratik değerleri temsil edememektedir. Çünkü burada tek bir gücün tasarrufu söz konusudur. Tek gücün tasarrufta bulunduğu bir sistemde, özgürlüklerin düzeyi ve insan haklarının ölçüsü de o gücün insafına kalmış olmakta; dolayısıyla demokrasiyi koruma adına bir şey kalmamaktadır. İradesiz ve ABD ile müttefiklerinin tasarrufuna kalmış bir dünyada demokrasi gelişme olanağı bulamaz.

Yeni dünya düzeni demokratik değerlerin oldukça sınırlı bir kısmını temsil edebilmiştir. Dünyada ABD tasarrufuna karşı verilen mücadele ve ortaya çıkan gelişmeler olumludur. ABD artık halkların iradelerini görmek zorunda kalacaktır. Bu da dünyada demokratik bir sistemin kurulmasına kolaylık sağlayacaktır. Onun için bu gelişmeler anlamlıdır. Yeni dünya düzeniyle demokratik sistemi bir görmek kesinlikle doğru değildir. Yine küreselleşme yeni dünya düzeniyle özdeş bir şey değildir. Bu yalnızca ABD'nin bir iddiası ve tezi olmaktadır. Yeni dünya düzeni, dünyanın ABD çıkarları doğrultusunda şekillenmesini öngörmektedir. Günümüzün küreselleşen dünyasında, toplumların kendi iradeleriyle ortak yaşamı seçtikleri ve insanlık değerlerini tüm toplumun hizmetine sunan bir sistem olarak demokrasi, yeni dünya düzeninden oldukça farklı olmaktadır. Günümüzde ortaya çıkan gelişmelerle demokratik sistem daha da güçlenmektedir. Yeni dünya düzeninin oturtulması önünde büyük engeller oluşmuştur. Yani görüldüğü kadarıyla yeni dünya düzeni büyük bir zorlanmayı yaşamaktadır.

Bu on yıllık süreç içerisinde Ortadoğu'da birçok değişim gündeme gelmiş, özellikle Arap-İsrail ilişkilerinde savaşla sonuca gitmenin mümkün olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır. Tüm güçlerin kendi imkanlarına bakmadan sorunlarını barış temelinde çözmeleri gerekliliği belirginlik kazanmış; ulusal ve toplumsal sorunların bu temelde bir çözüme kavuşturulması bir zorunluluk haline gelmiştir. Özellikle bu son yıllarda Arap-İsrail sorununun barışçıl yoldan çözülmesi için çabalar sergilenmiş, İsrail ile Filistin yönetimi arasında bir anlaşma imzalanmıştır. Bu temelde bazı pratik adımlar atılmış, yine İsrail uzun bir süreden beri işgal ettiği Lübnan topraklarından geri çekilmiştir. Suriye ile İsrail arasındaki çelişkilerin giderilmesi yönünde tartışmalar yapılmakta ve bazı adımların atılması beklenmektedir.

Öte yandan Körfez müdahalesinin ardından ortaya yeni bir şey çıkmamış, Irak'taki durum dondurulmuştur. Irak'ta çözüm gerçekleşmemiştir. Güney Kürdistan'da da yerel güçler olarak KDP ve YNK de çözüm yönünde herhangi bir adım atmamıştır. Yani mevcut durum bir çözümsüzlük ve belirsizlik durumudur.

İran ile Irak arasında savaş durdurulmuş olsa da, sorunların çözümü yönünde fazla bir gelişme sağlanamamıştır. Yine Türkiye ile İran arasındaki sorunlar çözüme kavuşturulmuş değildir. Türkiye ile Suriye ve Türkiye ile İran arasındaki karşıtlık durmuş olsa da, bu devletler arasında yeni bir ilişki geliştirilememiştir. Genelde İsrail-Arap ilişkilerinde sınırlı bazı gelişmelerin olduğu, diğer çelişkilerin ise soğumaya başladığı söylenebilir. Bölgede birçok sorun kendi çözümünü dayatmaktadır. Ancak şu sonuç iyi görülmüştür ki, bölgenin temel sorunları savaş ve şiddetle çözülemez. Bu, genelde Ortadoğu halklarının giderek üzerinde konsensüs sağladıkları bir gerçek olmaktadır.

Kürt sorunu çözülmeden, Arap-İsrail sorunu çözüme kavuşturulamaz

Bilindiği gibi 20. yüzyılda birçok çelişki ve savaş yaşandı. Ancak silahlı şiddet ve savaş sorunların köklü bir biçimde çözümüne yetmedi; hatta sorunları daha da ağırlaştırdı. Mevcut durumda tüm Ortadoğu halkları içinde egemen hale gelen görüş, sorunları dış güçlere dayanarak değil, kendi gerçekliği ve tarihi ilişkileri içerisinde çözüme ulaştırmaktır. Çünkü bu on yıllık süreç içerisinde gerçekleşen dış müdahaleler sorunlara herhangi bir çözüm getirmemiştir. Bölge, sorunlarla boğuşarak bugüne gelmiştir. O açıdan denilebilir ki, sorunların çözüm ortamı oluşmuş, ancak çözüm hala sağlanmamıştır. Yaşanan çatışmalar bölge halklarını oldukça yormuştur. Bölge halkları, biraz olsun nefes aldıkları bu dönemde sorunlarını nasıl çözeceğinin arayışı içindedir. Devletler, uluslar ve toplumlar artık sorunlarını dış güçlere dayanarak çözemeyeceklerini, bunun yerine sorunlarını kendi tarihi gerçeklikleri ve komşuluk ilişkilerini esas alarak çözmesi gerektiği sonucuna varmışlardır. Bu sonuç giderek güçlenip yaygınlaşacaktır.

Rusya, Çin ve Hindistan'daki değişime bağlı olarak, bölgedeki İran gibi güçler de cesaret almakta, kendilerine olan inançları artmaktadır. Burada ortaya çıkan bir gerçek de, İsrail-Arap barışında görüldüğü gibi, bütün sorunların çözümünü birbirine bağlamadan bir sorunun tek başına çözülemeyeceğidir. Eğer İsrail-Arap sorunu tamamen çözülemiyorsa, bunun nedeni Ortadoğu'daki diğer sorunların varlığını korumasıdır. Bu anlamda Kürt sorunu bölgedeki tüm sorunların merkezinde yer almaktadır. Kürt sorunu çözülmeden, Arap-İsrail sorunu ve diğer bölge sorunları da çözüme kavuşturulamaz. Ortadoğu'nun birçok gücü arasında, örneğin Türkiye ile Suriye ve Türkiye ile İran arasında çelişkiler yaşanmaktadır. Bu sorunlar bir barış paketi çerçevesinde çözülmeden, bir sorunun tek başına çözülmesi mümkün değildir.

1992'den başlayarak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi üzerinde bir uluslararası komplo yürütülmektedir. Çünkü Kürdistan'da Kürtlerin kendilerini koruyabilecekleri, çıkarlarını geliştirebilecekleri ve sorunu çözüme kavuşturacakları sistemi PKK yaratmıştır. 1991-92 yıllarında PKK'nin oluşturduğu sistemin artık başarıya doğru gittiği görülmüş, böyle bir durumda emperyalist sistem Kürt devriminin önünü almak için buna müdahalede bulunmuştur. Yani emperyalist sistem ne PKK'nin başarıya gitmesini istemiş, ne de mevcut sistem içinde sınırlı bir iktidarla yetinmek isteyen KDP ve YNK'nin iktidar olmasına izin vermiştir. Kürdistan'da sınırlı bir iktidara kavuşmak isteyen çizgi ile PKK'nin tüm Kürtleri kendi özgücüyle iktidara götürme çizgisini birbirine kırdırtarak, her iki çizginin tasfiyesini amaçlamıştır.

Serxwebûn'dan

Onun için Mesut Barzani ile Celal Talabani '92 yılında üç ay dışarıda kalmışlar; İngiltere, Amerika, Fransa ve daha birçok ülkeye giderek tartışmalar yürütmüşlerdir. Bu devletler Güney'de sınırlı bir otorite olmak isteyen güçleri PKK öncülüğündeki ulusal kurtuluş mücadelesine karşı çıkarmışlar ve bunun sonucunda gelişmeleri büyük bir çıkmaza sokmuşlardır. Sözü edilen dış güçler, kendilerine bağımlı olan YNK ve KDP'nin, Kuzey Kürdistan merkezli devrimin giderek çevreye yayılması ve büyük bir gelişme doğrultusunda seyretmesi temelinde Irak'ta ortaya çıkan boşlukta sınırlı bir iktidar sahibi olmalarını engellemişlerdir. Dokuz yıldır yapılan bu olmuştur. PKK bu saldırıları durdurmak için çok çaba harcamıştır. Ancak PKK'nin bütün bu çabalarına rağmen, KDP ve YNK Kürtleri güçsüzleştiren politikalarını daha fazla sürdürmüşlerdir. Bunlar her iki yılda bir dışarıya çağrılıp ya Kürdistan ulusal kurutuluş mücadelesine karşı kullanılmışlar ya da kendi aralarında iç çatışmaya sürüklenmişlerdir.

Bu anlamda '94 yılı önemlidir. 1992-93 yılları ulusal kurtuluş mücadelemize karşı engelleme temelinde kullanılmıştır. Tabii bu işbirlikçi güçler devrimi zorladılar. Partimize karşı geliştirdikleri ortak saldırının ardından, kendi aralarında çatıştırıldılar. '96 yılına kadar devam eden bu çatışmalı durumda, her ne kadar İran ve Irak'ın parmağı olsa da, ABD isteseydi bu iç çatışma yaşanmazdı. Mesut Barzani'yi de, Celal Talabani'yi de iyi tanıyoruz. ABD karşı çıkmış olsaydı, bunlar iç çatışmaya girmezlerdi. ABD aynı zamanda Türkiye ve Irak'ın müdahalelerine de sessiz kalmıştır. Oysa yine ABD isteseydi, bu müdahalelere son verebilirdi. Her ne kadar İran, Türkiye ve Irak'ın parmağı olsa da, dokuz yıldan beri Güney-de stratejiyi belirleyen ABD olmuştur. Bu konuda aldanmamak önemlidir. Dokuz yıldır sağlanabilecek bir çözümü ABD engellemiştir. Bununla hem ulusal kurutuş devrimi, hem de işbirlikçi güçler zarar gördüler. Sınırlı bir iktidara kavuşmalarına dahi izin verilmedi. Buna rağmen devrimimiz büyük değişikliklere yol açmış ve etkisini genişletmiştir. Devrim, askeri olarak tam anlamıyla başarı kazanmamış olabilir, ancak on yıldan bu yana her geçen gün Ulusal Önderliğin ve devrimin etkisi büyümektedir. Devrimimiz tüm Kürtleri içine alarak, bütün ulusa güç ve irade vermiş, Kürtleri siyasi bir güç konumuna getirmiştir.

1991'den bu yana askeri olarak da bazı adımlar atılmıştır. Siyasal olarak herhangi bir gerileme durumumuz söz konusu olmamış, tersine sürekli bir gelişme içinde olunmuştur. Kürtler tarihleri boyunca sürekli savaş içinde olmuşlar, ancak siyasal bir mücadele geliştirememişlerdir. PKK devrimi on yıllık süreçte Kürtleri siyasal bir güç yapmıştır. Onun sırrı da buradadır. Bundan dolayı ABD ve işbirlikçilik, uluslararası komplonun son halkasını pratikleştirmiştir. Bu komplo iki yönlü yürütülmüştür. Komplo bize karşı olduğu kadar, piyon olarak kullandığı KDP ve YNK'ye de karşıdır. YNK maddi olarak bir kazanç sağlamış olsa da amacına ulaşamamıştır.

Yine komplonun bir yüzünde Kürtler varken, diğer yüzünde de Türkler yer almıştır. Komplo aynı zamanda Türkiye'ye ve Irak'a karşı düzenlenmiştir. Reel sosyalizmin yıkılışıyla birlikte Ortadoğu, Kafkasya ve Balkanlar'da etkin olmak için çaba harcayan Türkiye komplonun kapsamı içine alınmıştır. '93'te Turgut Özal bunu görmüş ve Kürtlerle olan savaşımı durdurmak gerektiğini söylemiş, ancak buna izin verilmemiştir. ABD bile güçlü bir Türkiye'den yana değildir. Balkanlar, Kafkasya, Orta Asya ve Ortadoğu'nun kesiştiği coğrafya olan Türkiye'nin güçlenmesi demek, bu ülkenin süper bir güç olması demektir. Bunun için '93 yılında geliştirdiğimiz ateşkes vb. adımlar karşısında, ABD Türk Devleti içerisindeki güçleri harekete geçirmiştir. Doğan Güreş, Tansu Çiller ve Mehmet Ağar gibi özel savaş güçleri çözümün gelişimini engellemişler, Özal'ı öldürerek bu adımı boşa çıkarmışlardır.

Bizim cephemizde de Şemdin Sakık bu güçlerin tamamlayıcısı olmuştur. Böylelikle hem Kürt sorununun çözümü önlenip engellenmiş, hem de Türkiye'ye büyük zararlar verdirilmiştir. Bu yüzden Türkiye gelişme ve büyüme imkanlarını kullanamamıştır.

Burada komplonun ne kadar dallı budaklı olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Kimi zaman komplonun içinde yer alan güçler de en büyük zararı görmüşler, bizzat bu güçlerin kendilerine komplo yapılmıştır. Güney Kürdistan'da ne Kürtler iktidar olmuşlar, ne de Irak tekrar otoritesini geliştirebilmiştir. Yani her ikisi de ölüm ile yaşam arasında çırpınıp durmuşlardır. On yıldır yaşadıkları durum bu olmuştur. Bizim çözüme gitmemiz de engellenmiş, bununla birlikte Türkiye de güçlenememiştir. Kürt güçleri arasındaki ilişkiler başarıya gitmemizi engellerken, KDP ve YNK de zayıf kalmıştır. Başta PKK olmak üzere, Türkiye, KDP, YNK ve Irak komplolardan kurtulamamıştır. '91'den bu yana bazı dış güçlerle ittifak yapsalar ve bu güçler birbirlerine karşı olsa da, sonuç olarak komplo tüm bu güçleri içine almıştır.

Türkiye Kürt sorununu savaşsız çözseydi Rusya'nın yerini alabilirdi

Eğer Türkiye Kürt sorununu savaşsız çözseydi, belki dünyanın ikinci-üçüncü gücü olurdu, belki de Rusya'nın yeni yerini alırdı. Böyle büyük bir güç merkezi olabilirdi. Yeni dünya düzeninin bir hamlesi olan uluslararası komplo, son tahlilde Önderliğimize karşı gerçekleştirilmiştir. Tabii aynı zamanda Kürt halkına ve diğer Ortadoğu haklarına karşı düzenlenmiş bir komplo oluyor. Dar anlamda bakıldığında Kürt devrimi kadar Türkiye'ye karşı da düzenlenmiş bir komplodur. Fakat Önderliğimiz bunu boşa çıkarmaya çalışmıştır. Kürt halkıyla Türkiye Cumhuriyeti arasında büyük bir savaş çıksaydı komplo amacına ulaşmış olurdu. Böylece süreklileşecek bir savaş içinde her iki taraftan büyük kayıplar olurdu. On binlerce insanın kanı dökülürdü. Bu anlamda komplo bize olduğu kadar, Türkiye'ye de karşıdır. Önü alınmasaydı, Türkiye ve Kürt halkı kan içinde boğulurdu. İşte Önderliğimizin tarihi rolü böyle bir çatışmayı engellemiş olmasıdır. Ancak bu konuda tereddüt ve çözümsüzlük hala sürmektedir.

Yeni dünya düzeni, bölgede, kapsamlı

> *"Kürt halkıyla Türkiye Cumhuriyeti arasında büyük bir savaş çıksaydı komplo amacına ulaşmış olurdu. Böylece süreklileşecek bir savaş içinde her iki taraftan büyük kayıplar olurdu. On binlerce insanın kanı dökülürdü. Bu anlamda komplo bize olduğu kadar, Türkiye'ye de karşıdır. Önü alınmasaydı Türkiye ve Kürt halkı kan içinde boğulurdu. İşte Önderliğimizin tarihi rolü böyle bir çatışmayı engellemiş olmasıdır."*

bir komplo olarak Körfez Savaşı'nı yaratmış ve bununla Irak'a karşı bir sonuç da almıştır. Önderliğimizin uluslararası komployla esir alınmasından sonra, yeni dünya düzeniwnin sonuç noktasına vardığını söyleyebiliriz. Yani Körfez Savaşı birinci adım, uluslararası komplonun Önderliğimize karşı saldırısı da ikinci adım olmuştur. Birinci adım olan Körfez Savaşı'ndan sonra zaferini ilan edenler, Önderliğimize karşı gerçekleştirilen uluslararası kompleyla da yenilgilerini ilan etmişlerdir. Mevcut durumda bu güçlerin hepsi idamın kaldırılmasını, Kürt sorununun çözüme kavuşturulmasını savunmaktadırlar. Bu yaklaşım uluslararası komplodaki politikalarının iflası anlamına gelmektedir. Dolayısıyla uluslararası komplo yeni dünya düzeninin bir zaferi olmamıştır. Tersine yenilgisini ortaya çıkarmıştır.

Partimiz yeni stratejisiyle hem komplonun önünü almış, hem de Ortadoğu sorunlarının çözüm yolunu açmıştır. Türkiye'ye dönüp baktığımızda halkın ve demokratik güçlerin yüzde sekseni demokratik dönüşümden yanadır. Yani hem toplum, hem sistem içerisinde büyük bir kesim bunu istemektedir. Bunların istemleri barış, demokrasi ve ulusal sorunların çözümünden yanadır. Faşist bir parti olan MHP bile bugün ulus kavramına yeni bir yorum ve bakış açısının getirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Ezen ve ezilen uluslar, devlet ve devlet dışındaki çevreler artık değişimin zorunlu hale geldiğinin farkındadırlar. Türkiye'de bu yönlü değişik mücadeleler de söz konusudur. Bu durumun ortaya çıkmasının tarihi temelleri de vardır. Ancak buna son noktayı koyan, biriken suyun akması için kanal açan -ki suyu biriktiren silahlı mücadelemizdir- Parti Önderliğimizin geliştirdiği stratejidir. Belki mevcut durumda kanalda akan su yetersizdir, ama gün geçtikçe bu su daha da artmakta ve yükselmektedir. Bu da Türkiye'yi demokratik bir sisteme kavuşturacaktır. Bu sistem içerisinde Kürt sorunu da çözüm yoluna girecektir.

Ortadoğu'nun diğer büyük devletlerinden birisi de İran'dır. Türkiye ve İran aynı yoğunlukta nüfusa sahiptirler. Dolayısıyla her ikisi de Ortadoğu'nun esas güçlerinden olmaktadır; hem Ortadoğu, hem Kafkasya, hem de Orta Asya konusunda iddia sahibidirler. Bu iddia önderlik iddiasıdır. Önderliğimizin attığı adımın İran'da büyük bir etkisi olmuştur. 15 Şubat'ta Önderliğimizin esaretiyle birlikte, orada bulunan Kürt halkı büyük bir açılım yapmıştır. İran'da da nüfusun yüzde sekseni-doksanı herkesin iradesini özgürce ifade etmesini ve değişimi sağlamasını istemektedir. Bu, sistem içerisinde de sadece ezilen sınıf, tabaka veya halkların istemi değil, bütün toplumun istemi olmaktadır. Ordu olsun, pastarlar olsun tüm kesimler değişimden yanadır. Yani değişim hem halkın, hem sistemin bir istemi durumuna gelmiştir.

Türkiye ve İran'da yaşanan durumlarda bir çok yönüyle benzerlik vardır. Şartlar birbirine çok yakındır. Kuzey'de Kürtler daha fazla demokrasi istiyor, dolayısıyla motor güç konumundadır. Doğu'daki Kürtler bir buçuk yıldır aynı yolu takip etmektedirler. Belki bilinç ve örgütlülük açısından Kuzey kadar olmayabilir, ancak 15 Şubat'tan bu yana Doğu'da da aynı durum ortaya çıkmıştır. Doğu Kürdistan'daki gelişmelerin etkisiyle zayıf, güçsüz, muğlak ve cesaretsiz muhalefet canlanmaya başlamıştır. 15 Şubat olayına kadar Hatemi, değişimden yüksek sesle bahsedememiştir. 2000 yılında ise bu cesarete kavuşmuştur. Değişim karşıtı güçlere yönelme gücü de göstermiştir. Tabii bunlar da Kürdistan'daki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bu temelde başta Farslar, Kürtler, Azeriler ve Beluciler olmak üzere ezilen ve ezen sınıflar, sermaye sahibi olanlar, yine sistem ve toplum demokratik bir değişimden yanadırlar. Yani İran'daki potansiyel Türkiye'den az değildir. Belki Türkiye'deki potansiyel daha fazla disipline edilip eğitilmiştir, ama buradaki potansiyel de hem genişliği, hem amaçları bakımından Türkiye'den geri değildir. Değişim için koşullar uygun hale gelmiştir.

Bu da şunu göstermektedir: Türkiye açılımlar yapıp büyümek istiyor. Bunu sağlamak için de 21. yüzyılda demokratikleşmelidir. İran açılımlar yapıp büyümek istemektedir, ancak eski sistemiyle bunu yapamadı. Onun için demokratikleşmek zorundadır. Türkiye ve Kürdistan'da 1999-2000 yıllarında ortaya çıkan gelişme ve değişmeler tüm toplumu etkisine almış, toplumu demokratik sisteme hazırlamıştır.

> *"Kürt sorunu PKK'siz çözülemez. Bunu herkes kabul etmek zorundadır. Herkese Kürt sorununun çözümünü dayatacağız. Çözüme yanaşılmazsa siyasal içerikli şiddet devreye girer ve herkes bundan zarar görür. Bunun dışında da çözüm yolu kalmaz. 2001'de Kürdistan'da böyle bir siyasal iradeyi açığa çıkarmamız gerekiyor. Böyle yapılırsa çözüm yolu açılır. Tüm gücümüzü de bu temelde harekete geçirmek zorundayız."*

Güney Kürdistan ve Irak yaralı hale gelmiştir

Herkesin içinde cirit attığı Güney Kürdistan ve Irak müdahaleler sonucu her yerinden yaralı hale gelmiştir. Irak ve Güney Kürdistan güçleri de kendi iradelerini koruyamaz duruma gelerek çözümsüzlük mahkumu olmuşlardır. Irak olsun, YNK-KDP olsun bu mahkumiyeti kabul etmişlerdir. Irak ve Güney Kürdistan'ın çözüme kavuşması için ne KDP, ne YNK, ne de Irak herhangi bir proje geliştirebilmiştir. Irak'ta Kürtleri içine alan, Asuri ve Türkmen azınlığın sorunlarına çözüm bulabilen bir sistem geliştirebilirlerdi. Çözümsüzlüğe mahkum edilişi boşa çıkarabilirlerdi. Yine doğru bir politika izlenebilseydi KDP ve YNK de Irak'ın sorunlarına, Kürt sorununa ve diğer azınlık sorunlarına çözüm getirebilirdi. Ancak çaresizlik bir kader gibi önlerine konulmuştur. Onlar da bunu kabul etmişlerdir. Ne Saddam'da, ne rejimde, ne KDP'de, ne de YNK'de herhangi bir değişim yaşanmıştır. Bu da Irak ve Güney Kürdistan'ın boğuntu içinde kalmasını beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla nefes borularının açılması gerekiyor. Nefesi daralan biri gibi, sürekli onu daha da beter edecek bir tavrın içine girmektedir. KDP ve YKN de böyle bir durumu yaşamaktadır. Çözümsüzlük ağırlaşınca bunlar nefesi açmaya yöneliyorlar. Celal Talabani –son tavrında görüldüğü gibi– yürüttüğü siyasetle çözümsüzlüğü çok daha fazla ağırlaştırarak nefesi daraltmaktadır. Bu güçler bir bataklığa düşmüş gibi her çırpınışta biraz daha batmaktadırlar. Her nefes almak istediklerinde daha da sıkıntıya düşmektedirler. Bu siyasette ısrar ederlerse tasfiye olmaya mahkum olurlar. Mesela YNK psikolojik bir vaka gibi iç çatışmaya alışmıştır. Bu politikalarının sürmesi kendilerinin bitişi olacaktır. YNK'nin tasfiye olması büyük bir ihtimaldir. Bizim çabalarımız bunu durdurmaya yöneliktir.

YNK'nin politikası bazı güçler adına kompleyu devam ettirmektir. Bu komplo nihayetinde onu da hedeflemektedir. Bunu yapan bir gücü sonuçsuz bırakmak değil, onun yerini doldurmak önemlidir. YNK gücü ile yurtsever bir potansiyeldir. KDP'ye alternatif olmaya çalıştı. 1962-64'te KDP'den koptu, 1970-71'de kaynağına geri döndü. Ancak '75'te yine koptu, 2000'lerde de yine kaynağı ile bütünleşiyor. Yani kendisini anlamsız hale getiriyor. YNK, KDP gibi yaşayamaz. KDP'nin stratejisi ile ancak KDP siyaset yapar, YNK yapamaz. Eğer bunu kabul ederse ya sahayı KDP'ye boş bırakır, ya tamamıyla ona katılır ya da tasfiye olur. YNK gelip bu noktaya dayanmıştır. Bu durumda Irak ve Güney Kürdistan'da nefesler gün geçtikçe daralmakta, çözüm yolları tıkatılmaktadır. Halklar bunu aşmak istemektedirler. Dolayısıyla Güney'de yapılacak çalışma hem önemli, hem de daha acil sonuç vermek durumundadır.

Bu temelde diyebiliriz ki; Irak ve Güney Kürdistan her zamankinden daha fazla devrimci bir müdahaleye, bütün sorunların içinde çözüme kavuşacağı demokratik bir sisteme ihtiyaç duymaktadır. Nasıl bir müdahale olabilir? Dış güçlerden kaynaklanan bu çözümsüzlük ve ulusun çıkarına hizmet etmeyen politikalar sürdükçe bunu aşmak için salt siyasal mücadele yetmez, bunun yanında gerektiği an devrimci şiddet, silahlı savaşım da verilir. Bunlar iç içe yürütülmek durumundadır.

Suriye sistemi mevcut durumuyla yürüyemez

Suriye iki kutuplu dünya sisteminin hüküm sürdüğü bir ortamda kurulmuştur. Dengeler temelinde, sosyalist sisteme dayanarak oluşmuş bir devlettir. Sistem aslında biraz da Hafız Esat'ın kişiliğine endekslenmiştir. Bu durum Suriye gerçeğinde önemli gelişmeler sağlamış, daha önceki istikrarsız ve çalkantılı durumdan kurtarmıştır. Çünkü Hafız Esat öncesinde Suriye büyük bir bunalımı yaşıyordu. Suriye'de Hafız Esat'la birlikte kurulan sistem bu istikrarı sağlayabilmiştir. Siyasal, kültürel alanda büyük gelişmeler kat etmiştir. Suriye devlet değil iken devlet olmuştur. Zayıf bir toplum iken güçlenmiştir. Dünyadaki siyasal ve ekonomik gelişmeler karşısında '90'lardan sonra bazı değişimlere yönelme olsa da tamamlandığı söylenemez. Eskisi bırakıldı, ama yenisi de inşa edilemedi. Bu on yıllık süreçte hazırlık dönemi tamamlanmıştır. '90 öncesi sistem, bu hazırlık dönemi sonrası değişmek durumundadır. Türkiye'de oligarşik yönetim, İran'da teokratik sistem, Irak'ta otokratik rejim, Güney'de monarşik KDP ve otokratik YNK aşılmak durumundadır. Bütün bunlar zayıf sistemler olmaktadır. Irak'taki boşluktan dolayı KDP bu görünümü almaktadır. YNK ise zayıf olduğu için böyle bir yönetme biçimine sarılmaktadır. Bu sistemler de zamanını doldurmuştur. Dolayısıyla Suriye de, özellikle merhum Hafız Esat'ın ölümünden sonra belirli bir değişim yoluna girmiştir.

Soğuk savaş ortamında kurulan Suriye devletinde Esat'ın büyük bir rolü olmuştur. Ancak ölümünden sonra eski sistem devam edemez. Çünkü değişimin zorunluluğu gündeme gelmiştir. Tabii bu, bölgeye, uluslararası alana ve Suriye'nin durumuna uygun demokratik bir değişim olmalıdır. Ekonomik alanda rüşvet ve vurgunculuk sonuna kadar gelişmiştir. Ekonomi ciddi bir zayıflığı yaşarken, toplumsal olarak da bir düşüş görülmektedir. Yani Suriye sistemi mevcut durumuyla artık yürüyemez. Dolayısıyla orada da değişim zorunlu hale gelmiştir.

Türkiye son dönemlerde tereddüt ve korkuyla yaklaşsa da sistemde bir değişim yapmak istiyor. İran'da rejim, istemden çok bunun pratik bazı adımlarını geliştiriyor. Örneğin kendilerine göre Kürdistan Eyaleti Valiliği'ne bir Kürt atadılar. Kaymakamlıklarda aynı şeyi yapacaklarını belirtiyorlar. Hakeza Kürtçe okullar açmaktadırlar. Herhalde bir fakülte de açılmış durumdadır. Yani değişimin bazı pratik adımlarını atıyorlar. Suriye değişim ihtiyacını hissediyor. Beşar Esat'ın iktidara gelişi bunu kolaylaştırabilir.

Önümüzdeki dönemde Irak üzerinde de yoğun müdahalelerin olacağı tahmin ediliyor. ABD büyük bir ihtimalle yeni seçilecek başkanla Ortadoğu'ya bir hazırlık sürecindedir. Dolayısıyla Irak açısından 2001 yılının yine yoğun ve karışıklıklarla geçeceği anlaşılıyor.

Devamı 31'de

Serxwebûn'dan

ULUSAL BARIŞ VE DEMOKRASİ PROJESİ

● PKK Parti Meclisi

İnsanlık 21. yüzyıla, sorunlarına daha yeterli bir çözüm getirmenin hazırlıklarını yapmış olarak giriyor. Geride bıraktığımız yüzyılın kazanımlarına dayanarak barış, demokrasi ve özgürlük amaçlarını yeterli bir düzeye çıkarmanın yaklaşımlarını esas almış bulunuyor. 20. yüzyılda büyük acılara yol açan savaş ve gerginliklere geri dönmemek ve bu yüce amaçlarını gerçekleştirmek için diyalog ve uzlaşma yöntemini vazgeçilmez olarak görüyor. Bunun stratejilerini, taktik ve planlarını geliştiriyor ve karşılaştığı sorunları çözmede buna göre hareket ediyor. Bu durum insanlığın gelişim düzeyinin de somut ifadesi oluyor.

Kürt halkı ise, mevcut konumu ile karşı karşıya bulunduğu ulusal ve toplumsal sorunlarını çözüme kavuşturmada dünyada ulaşılan bu düzey ile çelişkili bir durumdadır. Ulusal ve toplumsal sorunları çözmede insanlığın kat ettiği gelişmeler ölçü alındığında, Kürt halkının geri bir konumda bulunduğu açıktır. 20. yüzyılda mücadelesini dayandırdığı strateji ve taktikler çözüm için yetmemiş, bu temelde yürütülen büyük mücadele önemli gelişmeler sağlamış olsa da, bunlar ulusal özgürlüğün kazanılmasını ve toplumsal sorunların çözümünü sağlayamamıştır. Ancak bu mücadele ve gelişmelerle egemen devletlerin ulusal inkar ve imha politikalarının başarısızlığı ortaya konmuş, bu devletler yeni politikalar belirlemek zorunda bırakılmıştır. Bu temelde ulusal ve toplumsal sorunlarımızın çözüme kavuşturulması 21. yüzyıla sarkmıştır.

Ortadoğu'daki sorunların ve geri kalmışlığın başta gelen bir nedeni olan Kürt sorununun çözümünü engelleyen en temel etken, egemen devletlerin dar milliyetçilikten kaynaklanan inkar ve imha politikaları ile, parçalanmışlıktan ve aşiretçi-feodal yapıdan kaynaklanan ilkel milliyetçi, dar çıkarcı ve işbirlikçi politikalardır. Dış güçlere dayalı olarak geliştirilen bu politikalar çözüm üretmediği gibi sürekli iç çatışmalara yol açmakta, bu çatışmalar da ulusal dinamiklerin yoğun bir biçimde parçalanmasına ve tahribine neden olmaktadır. Kürt halkı bu acı duruma son vermeden, ulusal dinamikleri tüketen bu çatışmalar yerine ulusal barış, demokrasi ve birliği geçirmeden hiçbir sorunu çözüme kavuşturamaz. Kendisini çok yakıcı bir biçimde dayatan bu gerçek karşısında bütün Kürt tarafları, bu çatışmaları aşarak ulusal barış, demokrasi ve birliğe ulaşma zorunluluğuyla karşı karşıyadır.

Kendini dayatan bu mutlak gerçeklik karşısında günümüzde Kürt ulusal hareketi bölünmüş ve çatışmalı bir durumu yaşamakta, bunu aşacak yaklaşım ve tutumu geliştirememektedir. Genel Başkanımız Abdullah Öcalan yoldaşın şahsında halkımızın özgürlük mücadelesine dayatılan uluslararası komplo örneğinde görüldüğü gibi, Kürt hareketinin bir bölümü diğerine karşı kullanılmakta, bundan siyasal çıkar elde etme tutumu içine girilmektedir. Bu tür anlayış ve tutumlar Kürt ulusal hareketini kendi içinde askeri ve siyasi alanda çatışmalı hale getirmektedir. Benzer çatışmalar içine çekilmek istenen partimiz PKK, bu tür çatışmaları ve bunlara yol açan politikaları reddederek ulusal barış, demokrasi ve birliğe olan ısrarını sürdürmektedir.

Hem uluslararası olumlu gelişmeler, hem de ulusal demokratik mücadelemizin yarattığı önemli birikimler temelinde, günümüzde imkan dahiline giren Kürt ulusal sorununun egemen ülkelerle barış, demokrasi ve özgür birlik stratejisi temelinde çözüme kavuşturulmasını gerçekleştirmek için ulusal barış, demokrasi ve birliğe acil ihtiyaç vardır. Ulusal ve toplumsal sorunlarımızın çözümünde üzerine düşen sorumluluğun derin bilincinde olan partimiz, ulusal barış, demokrasi ve birliğin aşağıdaki ilkeler ve acil önlemler temelinde gerçekleşeceğine inanır ve bunların gerçekleşmesi için tüm gücüyle çalışmayı esas alır.

A- Kürt ulusal barışının gerçekleştirilmesi için;

1- Dış güçlerin teşviki ve desteğiyle egemen devletler tarafından Kürt halkı üzerinde inkar ve imha politikası sürdürüldüğü müddetçe, Kürtlerin de ulusal çıkarlarını savunmaları ve geliştirmelerinin bir gereği olarak silahlı güç bulundurmaları zorunlu ve meşrudur.

2- Değişik Kürt örgüt, kurum ve kişilerinin ellerinde bulundurduğu silahlı güçler dışa dönük bir işleve sahip olup, mümkün oldukça bu güçleri bir ulusal güç biçiminde birleştirmek esas alınmalıdır. Dış güçlere dayalı veya dar çıkarlar uğruna bu güçleri iç sorunlarda birbirlerine karşı kullanmak, ulusa karşı işlenen suç niteliğinde olup yaptırımlara tabi tutulur.

3- Ulusal barışı bozan ve çatışmaya yol açan nedenler, egemen devletlerin inkar ve imha politikaları ile aşiretçi-feodal güçlerin dar çıkarcı ve işbirlikçi politikalarıdır. Ulusal barışın sağlanması için bütün Kürt ulusal güçlerinin bu politikaları reddetmeleri ve barışa dayalı politik yaklaşımları esas almaları zorunludur.

4- Ulusal barış olmadan ulusal demokrasi olamayacağı gibi, demokrasiye dayanmayan bir ulusal barış da gerçek ve kalıcı olamaz. Bu nedenle kalıcı bir ulusal barışa ulaşabilmek için, ulusal özgürlüğün kazanılması ve demokratik bir sistemin geliştirilmesi zorunludur. Bu bütün Kürt ulusal güçlerinin önünde duran temel görevdir.

5- Ulusal barışın sağlanması ve kalıcı olması için bir barış kültürünün oluşması ve halkın demokratik ölçülere dayalı barış kültürüyle donanması gerekir. Bundan hareketle bütün Kürt ulusal güçleri barış kültürünü yaratıp geliştirmeyi bir program maddesi olarak ele almalı ve bu temelde yoğun faaliyet yürütmelidir.

6- Çatışmalara yol açan sorunların ele alınıp çözüme kavuşturulması, herhangi bir gücün kendi politika ve çıkarlarına göre değil, ulusal mutabakat ve çıkarlar esasına göre olmalıdır.

B- Kürt ulusal demokrasisinin yaratılıp geliştirilmesi için;

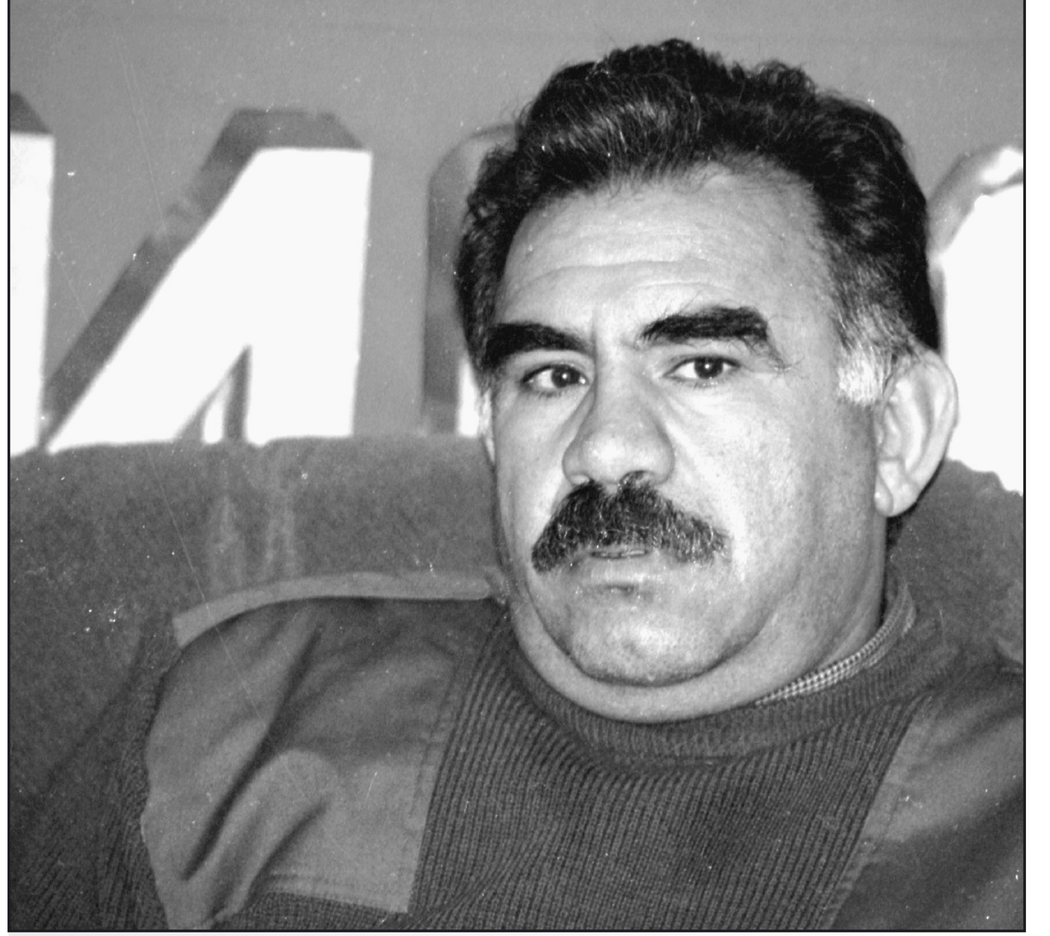
1- Ulusal düzeyde demokratik yaşamın sağlanmasının temel şartı, her türlü bölünmüşlüğü ve dar çıkarcılığı ifade eden aşiretçi-feodal yaklaşımın aşılmasıdır. Bütün Kürt ulusal güçleri, gerçek anlamda bir ulusal güç olabilmek için tam bir demokratik yaklaşımı esas almalı, dış güçler tarafından Kürdistan'da zorla yaşatılmak istenen her türlü aşiretçi-feodal ilişki ve yaşam tarzını ve bundan kaynaklanan despotizmi reddedip buna karşı aktif mücadele içinde olmalıdır.

2- Demokrasinin vazgeçilmez gereği, ifade ve örgütlenme özgürlüğüdür. Bütün Kürt ulusal güçleri bu temel demokratik yaklaşımı esas almalı, egemen devletlerin ulusal inkar ve imha politikalarından kaynaklanan yasakçı zihniyetin yansımaları ile aşiretçi-feodal yapılanmadan kaynaklanan anti-demokratik tutumları mutlaka aşmalıdır. Kürdistan'ın her alanında tam bir düşünce ve ifade özgürlüğü ile bütün Kürt parti ve örgütlerinin serbestçe örgütlenip çalışma yaptığı bir ortam hakim olmalıdır. Her Kürt ulusal parti ve örgütü bu demokrasi esasına mutlaka uymalı ve uygulamalıdır.

3- Bütün Kürt ulusal parti ve örgütleri kendi farklılıklarını koruma temelinde demokratik yan yana yaşama ilkesine bağlı kalmalıdır. Giderek kendi içindeki parçalanmayı aşıp çok yönlü ilişkiler temelinde ortak siyasal, kültürel, diplomatik, ekonomik girişimler örgütleme ve bunları kurumlaştırıp kalıcılaştırma yaklaşımı içinde olmalıdır.

4- Bütün Kürt parti ve örgütleri dış güçlerden ve demokratik olmayan çevrelerden gelen saldırılar karşısında Kürt demokrasisini ve saldırıya uğrayan demokratik gücü savunmayı temel bir ulusal görev bilmelidir.

5- Bütün Kürt parti ve örgütleri eleştiri ve görüş belirtmede demokrasi sınırları içinde yapıcı olmayı esas almalı, teşhir ve tahrik edici tutumlardan uzak durmalıdır.

"Genel Başkanımız Abdullah Öcalan yoldaşın şahsında halkımızın özgürlük mücadelesine dayatılan uluslararası komplo örneğinde görüldüğü gibi, Kürt hareketinin bir bölümü diğerine karşı kullanılmakta, bundan siyasal çıkar elde etme tutumu içine girilmektedir. Bu tür anlayış ve tutumlar Kürt ulusal hareketini kendi içinde askeri ve siyasi alanda çatışmalı hale getirmektedir. Benzer çatışmalar içine çekilmek istenen partimiz PKK, bu tür çatışmaları ve bunlara yol açan politikaları reddederek ulusal barış, demokrasi ve birliğe olan ısrarını sürdürmektedir."

C- Egemen ülke toplumları ve devletlerle ilişkilerin doğru düzenlenmesi için

1- Kürt halkının ulusal demokratik haklarını kabul eden egemen ülkelerdeki tüm toplum ve devlet güçleriyle ilişkilerde barış ve dostluk temelinde ortak yaşam ve hareket esas alınmalıdır. Demokratik dönüşüm ve Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde özgür birliğe ulaşma hedeflenmelidir.

2- Egemen devletlerle ilişkilerde Kürt sorununun çözümü demokratik sistem ve özgür birlik esasına göre ele alınmalı, bu güçler tarafından Kürtleri taktik bir güç olarak birbirlerine karşı kullanma politikası reddedilmelidir.

3- Kürt ulusal hareketi, egemen devletlerin kendi aralarında yaşadıkları sorunlarda ağırlaştıran ve çözümsüz kılan değil, çözen ve bu güçleri birbirine yakınlaştıran, giderek bunu Demokratik Ortadoğu Birliğine ulaştırmayı hedefleyen bir yaklaşımı esas almalıdır.

4- Kürt parti ve örgütleri tarafından egemen devletlerle ilişki kurulurken, bir başka Kürt partisi ve örgütünün aleyhine bir yaklaşım içinde olunmamalıdır. Birbirinin aleyhine ilişki kurma ulusal suç sayılmalı ve yaptırım uygulanmalıdır. Bütün Kürt ulusal güçleri komşu toplum ve devletlerle ilişkilerde giderek ortak bir tutuma sahip olmayı hedeflemelidir.

D- Uluslararası ilişkilerin düzeltilmesi ve geliştirilmesi için;

1- Uluslararası ilişkilerde bir Kürt örgütünün diğer bir örgüt zararına ilişki geliştirmesi ulusa karşı işlenmiş bir suç olarak ele alınmalı ve yaptırıma tabi tutulmalıdır.

2- Kürt parti ve örgütleri uluslararası ilişkilerde mümkün oldukça ortak bir yaklaşıma ulaşmaya çalışmalı, değişik uluslararası güçlerle geliştirilen ilişkiler konusunda birbirlerini bilgilendirmelidir.

3- Kürt sorununun çözümü hem Kürdistan geneli ve hem de parçalar somutunda ele alınmalı, bu temelde çözüme ulaşabilmek için ortak bir Kürt diplomasisine ulaşma hedeflenmelidir.

4- Kürt halkının ulusal özgürlük ve demokrasi mücadelesini tüm dünya halklarına mal etmek ve onların desteğini almak için çok yönlü ortak bir kamuoyu çalışması yürütülmelidir.

E- Ulusal birliğin geliştirilmesi için;

1- Ulusal gelişmeyi ve birliği engelleyen ve esas olarak aşiretçi-feodal yapıdan kaynaklanan her türlü bölünmüşlüğün, dar çıkarcı yaklaşımın, mahalli tutumun, bölgeciliğin ve parçacılığın aşılması esas alınmalıdır.

2- Ulusal birlik esas alınmadan ulusal barış sağlanamaz. Bu nedenle parçalı ve çatışmalı durumun aşılıp ulusal barışın sağlanması için, bütün ulusal güçlerin birlik içinde hareket etmeleri ve ortak bir çalışma yürütmeleri gerekir.

3- Egemen devletlerin ve toplumların demokratikleşmesiyle, Kürt sorununun özgür birlik temelinde demokratik çözüme kavuşması, birbirine bağlıdır ve sınırlar ortadan kalkmadan da Kürt ulusal ilişkilerinin ve birliğinin gelişmesi mümkündür. Bütün Kürt parti ve örgütleri ulusal gelişme ve birliği bu esaslar temelinde ele almalıdır.

4- Kürdistan Ulusal Kongresi ulusun en üst iradesi ve karar organı haline getirilmelidir. Hiçbir ulusal güç bu organın dışında kalmamalı, içinde yeterli temsilini bulmalı, dışarıda kalan güçler yasadışı sayılmalıdır.

5- Kürdistan Ulusal Kongresi'nin inisiyatifiyle bir **Ulusal Barış Konferansı** düzenlenmelidir. Konferans Kürt ulusal hareketinin yaşadığı sorunları giderecek temelde, demokratik bir barışa ulaşmayı hedeflemeli ve bunu kalıcı bir ulusal barış ve demokratik yaşam sistemi olacak şekilde kurumlaştırmalıdır.

Çatışma konumunun sona erdirilmesi için alınması gereken acil önlemler:

1- Sorunların siyasal diyalog yoluyla çözümü ortamını yaratmak için, başta PDK, YNK ve PKK olmak üzere çatışma konumunda bulunan bütün güçler aralarında ateşkes sağlamalı, görüşmelere başlayarak saldırmazlık antlaşmaları yapmalıdırlar.

2- Bütün güçler birbirlerini teşhir ve tahrik eden propaganda savaşını durdurmalı, basın-yayın araçları ulusal barışın hizmetine sokulmalıdır.

3- Parti ve örgütler birbirlerinin varlığına saygı göstermeli, iç işlerine müdahale anlamına gelebilecek yaklaşım ve tutumlardan uzak durmalıdırlar.

4- Ulusal barış ortamına katkıda bulunmak için iyi niyet gösterisi olarak esir ve tutuklular koşulsuz serbest bırakılmalıdır.

Sonuç:

Gerekçelerini, ilkelerini ve acil olarak alınması gereken önlemleri ortaya koyduğumuz ulusal barış, demokrasi ve birlik projemizi bütün ulusal güçlere, halkımıza ve ilgili çevrelere sunarken, onların da katılımı ile yetkinleştirilecek olan bu projenin uygulama alanı bulması için partimizin her türlü fedakarlığı yapacağını bir kez daha belirtiyor, Kürdistan Ulusal Kongresi'ni projenin içeriğini sahiplenmeye ve bu temelde daha aktif çaba harcamaya davet ediyoruz.

11 Eylül 2000

Ulusal barış ve demokrasi

Kürt gerçeği söz konusu olduğunda ilk akla gelen olgu, Kürtlerin parçalanmışlığı ve iç savaşlardır. YNK'nin PKK'ye saldırmasıyla birlikte bu olgular tekrar tartışılmaya başlandı. Ancak eskiden beri bu olgular tartışıldığında bilimsel ölçülerle değil, kahvehanelerde masa başında oyun oynarken çok bilmiş yorumcuların basitliğiyle ele alınmıştır. Böyle olunca doğrularla yanlışlar bir terazide tartılmış ve bu durum da bilinç çarpıtılmasına yol açmıştır. Bu çatışmaların önlenemeyip, varlığını sürdürmesinde, bu bilinç çarpıtılmasının getirdiği yanılgıların payı az değildir. Bu nedenle olaylara sıradan değerlendirmelerin yüzeyselliğiyle değil, tarih ve sosyal bilimin evrensel gerçekliğiyle yaklaşmak önem kazanmaktadır. PKK bu bilimsel yaklaşımı ve pratiği defalarca ortaya koymuştur. Son ulusal barış ve demokrasi projesi de bilimin evrensel gerçekliğiyle hazırlanmıştır. Ancak yine de ulusal barış, demokrasi olgularını tarihi gelişimi içinde irdelemek yararlı olacaktır.

Kapitalizm kendini geliştirmek için feodalizmle savaşmak zorundadır

Bugün bilim ve tekniğin gelişimiyle ekonomik yaşam, sınırları ulusal düzeyde bile gerekli görmezken, feodal toplumlarda ise ağalar (derebeyler) kendi hakim oldukları topraklarda sınır çizmiş bulunuyorlardı. Genel eğilim, her ağanın kendi topraklarında otoritesini güçlendirip, hakimiyeti altındaki köylüleri sömürmekti. Böyle yan yana bulunan sayıca çok derebeylikler toplumsal yaşamı belirliyordu. Kapitalizm öncesi tarihte birçok devlet var olmuş olsa da, bunların içinde sayıları yüzleri bulan feodal otoriteler varlığını sürdürdü. Düzen feodal sömürüye dayandığından, bu feodal beyler arasında sürekli savaşımlar yaşanırdı. En önemli üretim gücü olan toprakları genişletmek ve daha fazla köylüyü sömürmek istemi, bu çatışmaları sürekli hale getirmiştir. Dolayısıyla ağalık düzeninde fırsatını bulduğunda savaşma ve otoritesini genişletme kültürü yerleşmiştir. Bu otoriteyi genişletme, kendi yerel otoritesini genişletme amacı taşımaktadır.

Batı Avrupa'da kurulan feodal krallıklar, daha çok yeni ortaya çıkan burjuvazinin desteğiyle ve teşvikiyle oluşmuştur. Doğu'da ise siyasal ve sosyal çeşitli nedenlerle kurulan feodal imparatorluklar olsa da, bunlar yerel otoritenin ve feodal anlayışın sürmesine engel değildir. Çünkü çok merkezileşmiş bir siyasal ve idari denetimi gerektirecek ekonomik nedenler yoktur. Osmanlı imparatorluğu ve diğer imparatorluklarda, yerel otoritelerin varlığını koruması; toplumun tüm hücrelerine kadar otorite altına alınmasını gerektiren kapitalist ekonomi gibi bir gelişmenin hala var olmamasındandır.

Feodal dönemde ortak yaşam ve ortak kültür aracı olan, aynı dili konuşan halklar farklı ağaların otoritesinde bir yaşamı sürdürmektedir. Bazı farklılıklar olsa da, aynı dili konuşan, ortak kültürü taşıyıp ve ortak bir coğrafyada yaşayan topluluklar halk olarak adlandırılmıştır. Tarih içinde benzerliklerin artması ve merkezi feodal krallıklar altında ortak ilişkilenmelerin gelişmesiyle, halklaşmayla uluslaşmanın arasında değerlendirilen milliyetlerin ortaya çıktığı görülür. Farklı halklarda yaşanan süreçler değişiklik arz etse de, genel olarak böyle bir gelişim seyri izlediği söylenebilir.

Kapitalizmin gelişimi ile birlikte hem dünya, hem de halklar için yeni bir tarih başlar. Dünya ve halklar için bir durağanlık ifade eden feodal toplum, yerini yeni gelişen kapitalist üretimin ortaya çıkardığı dinamizm, doğa ve insanlık üzerinde etkisini gösterir. Konumuz feodalizmden kapitalizme geçiş ve kapitalizmin nasıl geliştiği olmadığı için, biz bu süreçlere kaba hatlarıyla değinip geçeceğiz.

Feodal dönemde de ticaret durmaz. İpek ve Baharat Yolları gibi Ortadoğu'dan geçen ticaret yolları bu dönemde de işler. Bu yollar yükselişe geçen İslam ülkeleri kontrolündedir. Binli yıllarda Avrupa'nın yaşadığı ağır ekonomik ve siyasal sorunlar, Avrupa'yı Hıristiyanlık bayrağı altında Ortadoğu'yu kontrol altına almak için Haçlı Seferleri yürütmeye götürür. Uzun, kanlı ve yıpratıcı Haçlı Seferlerinden sonra Avrupalılar Ortadoğu'dan atılırlar. Avrupalılar amaçlarına ulaşamazlar, ancak bu savaş Avrupa'ya, farklı sonuçlar yaratacak biçimde yansır.

İlk Rönesans hareketinin Haçlı Seferleri döneminde önemli merkezler haline gelen İtalya kentlerinde ortaya çıkmasında bu savaşların etkisinin olduğu söylenemez. Bu süreçte bir yandan düşüncede gelişim olurken, diğer yandan kapitalizmin ilk üretim üniteleri olan manifaktür üretimde bir gelişme ortaya çıkar. Yine yeni ticaret yolları arama arayışları hız kazanır. Marifaktür üretim, düşüncenin gelişmesi ve yeni ticaret yolları arama, birbirini etkileyip teşvik ederek yeni bir üretim ve yaşam tarzının ortaya çıkmasını sağlar.

Manifaktür üretim ve ticaretin gelişmesi meta üretimine yoğunluk kazandırır. Zaten bu yeni üretimin gelişmesiyle feodalizmin kendi kapalı ekonomisi için kurduğu üretim üniteleri çöker.

Kapitalizm gelişmeye başlar. Ancak siyasi ve idari otorite hala feodal beylerin elindedir. Bu beylerin hakim olduğu alanlar yine idari ve siyasi çitlerle çevrilidir. Şehirlerde üretim yapan burjuvalar ürettikleri malları istediği gibi serbestçe dolaşıma koyup satamamaktadır. Üretilen metalar kaç feodal beyin arazisinden geçse, her biri ayrı ayrı geçiş vergisi almaktadır. Yine kapitalizmin kendi üretim koşulları için gerekli olan yaşam anlayışını geliştirmesi mümkün olmamaktadır. Yeni yaşam biçimi yeni ihtiyaçlar demektir. Yeni ihtiyaçları da karşılayacak kapitalizmin ürettikleri olacağından yeni yaşam tarzını oturtmakta önem kazanmaktadır.

Kapitalizm kendini geliştirmek için feodalizmle savaşmak zorundadır. Feodal çitleri yıkması zorunludur. Bu çitleri yıkmadan, malların hızlı dolaşımını ve kendi üretiminin geleceğini güvence altına alamaz. Yine ucuz iş gücü için köylülerin emeğinin özgürleşmesine ihtiyacı vardır. Feodal yaşam biçimini yıkarak, kendi yaşam sistemini kurmadan büyük bir açılım ve hamle yapamaz.

Bu temelde ortaya burjuvazinin her alanda yeni fikirleri ortaya çıkar. Feodal çitlerin ortadan kaldırılması için milliyetçilik ideolojisini ortaya atar. Aynı dili konuşan, ortak kültürü yaşayan coğrafyada yerel çitlerin kaldırılıp, ulusal çitler haline getirilmesini savunur. Kendisi de feodal olan kilisenin dinsel skolastik düşüncesi yerine akılcı felsefeyi öne çıkarır. Böylece feodalizmin en büyük korucusu kiliseye karşı da savaş açmış olur. İş gücü için depo olan köylülüğü kendi üretim sistemi içine çekmek için özgürlük sloganına sarılır. Feodal bağlılıkları yıkmak için bireysel özgürlük düşüncesini tahrik eder. Tüm bunları feodal sömürü düzeni yerine kendi sömürü düzenini yerleştirmek için yapar. Kapitalist üretim ve yaşam biçimi, feodalizme göre geleceği ve ilericiliği temsil ettiği için toplumda olumlu yankı bulur.

feodalizm için ulusal ihanet önemli değildir. Hatta normaldir. Çünkü onun için önemli olan; ulusal birlik ve ulusun güç kazanması değil, kendi yerel otoritelerini korumaktır. Feodaller kiliseye ve dış güçlere dayanarak kendini ayakta tutmak isterken, burjuvazi ise kardeşlik kavramıyla bir araya getirmek istediği ulusa dayanmaktadır.

Burjuvazi hem bilim-tekniğin gelişmesine hizmet eder, hem de bilim ve tekniğin gelişiminden güç alır. Felsefede, düşüncede bir hamle yaşanır. İnsanlık için büyük bir aydınlanma dönemi başlar. Milliyetçi düşünce ve burjuva yaşam felsefesi feodallerin kalelerini döver. Böylece feodalizmle burjuvazi arasında amansız bir savaş başlar. Feodaller yerel otoritelerini korumak için kiliseyle birlikte direnişe geçerler. Feodalizm için, milliyetçilik ve çitlerin yıkılmasıyla gerçekleşecek ulusal otorite, ölüm anlamına gelmektedir. Bu nedenle feodaller ulusal birliğin oluşmaması için burjuvaziye karşı savaşırlar. Kendi otoritelerini yitirmemek için dış güçlerle işbirliği yaparak milli burjuvaziye karşı savaş açarlar. Feodalizm için ulusal ihanet önemli değildir. Hatta normaldir. Çünkü onun için önemli olan; ulusal birlik ve ulusun güç kazanması değil, kendi yerel otoritelerini korumaktır. Feodaller kiliseye ve dış güçlere dayanarak kendini ayakta tutmak isterken, burjuvazi ise kardeşlik kavramıyla bir araya getirmek istediği ulusa dayanmaktadır. Bu nedenle köylülere, işçilere *"eşitlik, kardeşlik, özgürlük"* sloganlarıyla seslenir. Yine dış saldırılara karşı milliyetçilik ve ulusal birlik sloganıyla halkı etrafında toplar. Feodalizme karşı bu mücadele iç ve dış savaşlarla yan yana yürür.

Demokratik devrimler doğası gereği bir iç savaş niteliğindedir

Ulusun temsilcisi bayrağını ele alan burjuvaziyle, parçalanmışlığı ve gericiliği temsil eden feodalleri uzlaştırmak mümkün değildir. Burjuva özlü demokratik devrimler dönemi başlar. Demokratik devrimlerin temel amacı feodal düzeni alaşağı edip burjuvaziyi hakim kılmaktır. Feodalleri tasfiye etmeden gerçek anlamda uluslaşmayı yaratmak mümkün değildir. Uluslaşma, demokratik devrimle doğrudan bağlantılıdır. Demokratik devrim ne kadar gerçekleşirse, uluslaşma o kadar derin ve kapsamlı olur. Ulusun ne kadar güçlü olduğu, ne düzeyde demokratik devrimi gerçekleştirdiğiyle ölçülebilir. Kapitalizm için, feodal çitlerin ortadan kaldırıldığı böyle bir toplumsal örgütleniş ihtiyaçken; köylüler de feodal bağlılıktan kurtulmak için, bu demokratik devrim ve uluslaşma mücadelesine destek olmuşlardır.

Demokratik devrimler doğası gereği bir iç savaş niteliğindedir. Dolayısıyla uluslaşmada buna bağlı olarak bir iç savaşla gerçekleşmiş olmaktadır. İç savaş niteliği taşımayan bir uluslaşma ve demokratik devrim görülmemiştir. Bu iç savaş bazı halklarda çok keskin, bazı halklarda ise daha az çatışmalı geçmiştir. Bu savaşlarda oldukça kan dökülmüştür. Aynı halkın üyeleri olsalar da, biri geçmişi ve gericiliği, biri ise geleceği ve ileriyi temsil ettiği için, feodalizmi ayakta tutmayı amaçlayan taraf haksız ve gerici olarak nitelendirilmiştir. Dolayısıyla burjuvazinin savaşı haklı ve ilerici olarak tarihteki yerini almıştır. Bu savaşları ne siyaset, ne sosyal bilim kardeş kavgası olarak değerlendirmemiştir. Geri ile ileri arasındaki çelişkinin çözümü için gerekli olan zor olarak tarihteki yerini almıştır. Aynı halkın üyeleri savaşsa da, bilimsel bakıldığında özünde sınıfsal ve uluslaşma savaşı olarak tarihsel bir zorunluluktan kaynaklanmıştır.

Yeni bir çağın başlangıcı olarak kabul edilen 1789 Fransız devrimi dünyanın en kanlı geçen devrimlerinden birisi olmuştur. İnsanlığın gelişiminde hiçbir dönemde olmadığı kadar hız kazandıran düşünce, sosyal ve siyasal gelişmelere yol açmıştır. İngiltere'de demokratik evrim daha erken başladığı için ve tedricen demokratikleşmede yol aldığı için, Cromwel öncülüğünde gerçekleşen İngiliz burjuva devrimi, Robers Piyer, Marat ve Danton üçlüsünün önderliğindeki Fransız devrimi kadar kanlı geçmemiştir. Yine de karşı devrimci güçlere karşı önemli düzeyde şiddet uygulanmıştır.

Demokratik devrimi gerçekleştirip erkenden uluslaşmasını ve ulusal birliğini sağlayan ülkeler ekonomiden sosyal yaşama ve siyasete kadar önemli oranda güç kazanmışlar ve öne çıkmışlardır. Almanya ve İtalya gibi ulusal birliğini geç sağlayan ülkeler, ister istemez ekonomik ve siyasi alanda İngiltere ve Fransa'nın gerisinde kalmışlardır.

Alman ulusal birliğini sağlayan Bismark, feodal otoritelerinden vazgeçmeyen prensleri, ya şiddetle ya da siyasetle dize getirmiştir. Almanya ancak bundan sonra Avrupa'da bir güç olarak yerini almaya başlamıştır. Benzer bir rolü de İtalya'nın birliğini sağlayan Garibaldi oynamıştır. Bu tür örnekleri Batı'da ve Doğu'da çoğaltmak mümkündür.

Bir burjuva devrimcisi olmasa da, ulusal birliğin ön açıcısı olan ve merkezi bir Rusya'nın ortaya çıkmasında belirleyici rol oynayan, Rusların *"Büyük İvan"*, başkalarının ise *"Korkunç İvan"* dedikleri prens, Rus ulusal birliğinin sembolü olarak anılmaktadır. Parçalanmışlıkta direnen prenslerin üzerine gittiği ve çok kan dökmesi nedeniyle, 'Korkunç İvan' olarak anılmıştır. Korkunç İvan doğal olarak Rus kanı dökmüştür. Kendi otoritesinden vazgeçmeyen prenslerin bu süreçte dış güçlerden destek alma arayışına gittikleri de bilinmektedir.

"Keşke bizim de Korkunç bir İvanımız olsaydı"

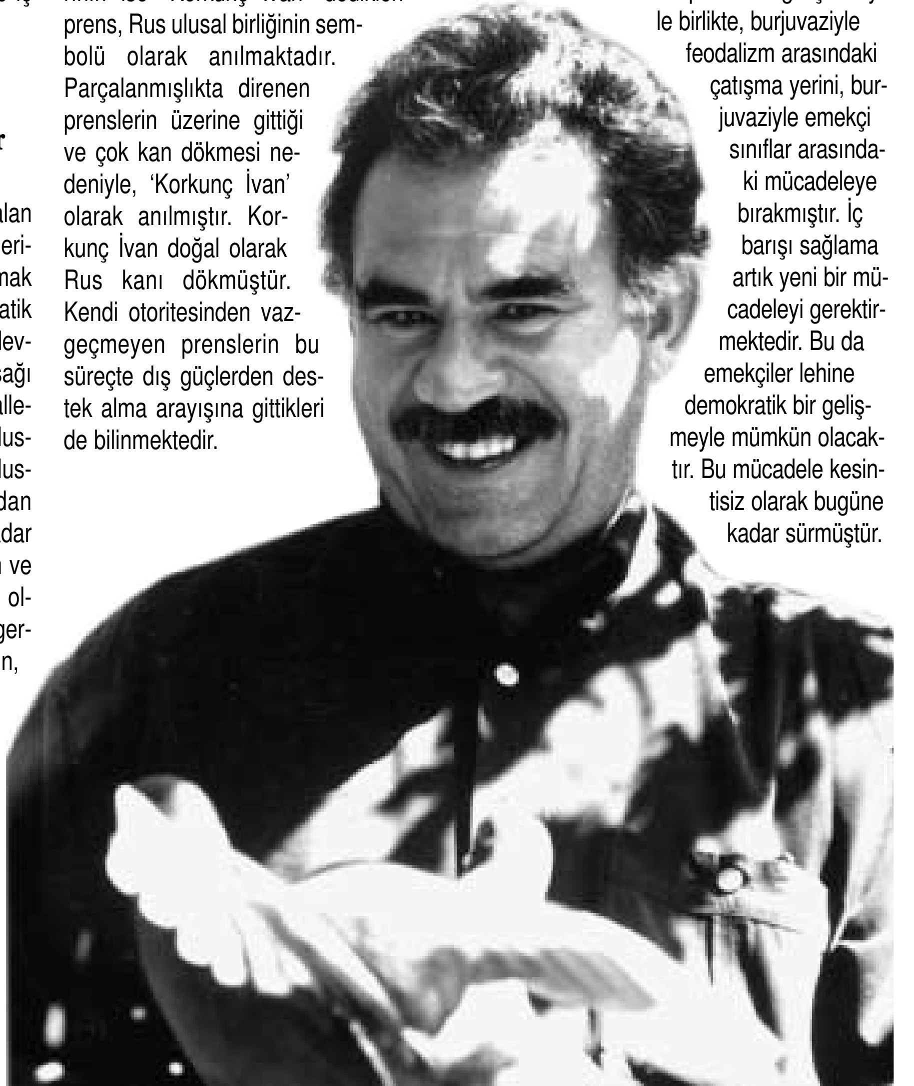
Bir Kürt yazarının Osmanlı imparatorluğu dönemindeki Kürt feodallerinin durumunu incelerken, Osmanlı'nın hiçbir Kürt beyinin diğerleri üzerinde kesin hakimiyet kurmasını istemeyen politikasını irdelediğinde; *"Keşke bizim de Korkunç bir İvanımız olsaydı"* belirlemesine gitmesi yukarıda izah ettiğimiz ulusal birliği sağlama süreci dikkate alındığında anlaşılır bir istek olmaktadır.

Feodal dönem aynı zamanda halklar açısından bir iç barışın olmadığı dönemdir. Feodaller sürekli otoritelerini genişletmek için diğer güç odaklarıyla savaş içinde olmuşlardır. Hangi feodal biraz kendini güçlü hisseder ya da başka bir beyden veya dış bir güçten destek alırsa diğerlerinin üzerine yürüdüğünden çatışmaların ve kan dökmelerin ardı arkası kesilmeden sürer gider. Halkların birliğini ulusal düzeyde sağlamak isteyen burjuvazi, bu parçalanmışlığa şiddetle ya da siyasetle son verecek ulusal barışı sağlar. Dolayısıyla feodalizmin tasfiyesi ve parçalanmışlığın giderilmesi halklar açısından aynı zamanda bir barış anlamına gelmektedir. Parçalanmışlığın giderilmesi ulusal açısından iç barışın olmazsa olmaz koşulu olmaktadır. Zaten uluslar bu iç barışı sağlamadan, o dönem kapitalizmin gelişmesi için zorunlu olan ulusal birlik ve ulusal devlet formlarını sağlayamazlar.

Burjuvazi 18. ve 19. yüzyılda Batı Avrupa'da feodalizmi tasfiye ederek ulusal birliğini sağlamış, feodal parçalanmışlıktan kaynaklanan iç çatışmalara son vererek, ulusal düzeydeki barışını önemli oranda ortaya çıkarmış ve kapitalizmi ulusal çerçevede önemli düzeyde geliştirmiştir.

Büyük imparatorlukların egemenliğinde kalan halkların burjuvalaşma, uluslaşma ve ulusal birliğini sağlama süreçleri doğal olarak farklı gelişmiştir. Buralardaki ulusal demokratik devrimler, içte feodalizme karşı bir mücadele yürütürken, daha çok da dışa karşı bir mücadele içinde gerçekleşmiştir. Başta Polonya olmak üzere Doğu Avrupa'daki ulusların mücadelesi bu karakterde olmuştur.

Batı Avrupa'da ulusal birlik, devletleşme ve kapitalizmin gelişmesiyle birlikte, burjuvaziyle feodalizm arasındaki çatışma yerini, burjuvaziyle emekçi sınıflar arasındaki mücadeleye bırakmıştır. İç barışı sağlama artık yeni bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu da emekçiler lehine demokratik bir gelişmeyle mümkün olacaktır. Bu mücadele kesintisiz olarak bugüne kadar sürmüştür.

Ulusal devletler kapitalizmi geliştirip ulusal pazarda belli bir doyuma ulaştıktan sonra, dış pazar ihtiyacı çok önemli bir hale gelmiştir. Artık milliyetçilik ulusal birliği sağlama ve feodalizme karşı mücadelenin ideolojisi olmayı aşmış, başka halklar üzerinde hakimiyet kurmanın ideolojik aracı haline gelmiştir. Bu, milliyetçi ideolojinin gericileşerek şovenizme dönüştüğü süreçtir. Kapitalist sömürgecilik artık hakim olduğu ülkelerde kendine bağlı komprador burjuvazi ortaya çıkarmakta, yine sömürgeciliğe karşı çıkan ulusal devrimci güçler karşısında feodalizmle işbirliği yapmaktadır.

Uluslaşma, ulusal birlik ve ulusal barışın dünya genelinde izlediği bu çizgi doğrultusunda Kürt uluslaşması, Kürt ulusal birliği ve barışı kendi özgünlüğü içinde değerlendirilebilir.

Kürt halkı ilk olarak Med imparatorluğu döneminde tümüyle merkezi bir otoritenin denetimine girmiştir. Kürt aşiretleri ilk önce bir konfederasyonda birleşmiş, bundan aldıkları güçle diğer halkları da şemsiyesi altına alan Kürt ağırlıklı bir imparatorluk kurmuşlardır. Hakimiyeti altına girdikleri Pers imparatorluğu döneminde de imparatorlukta ikinci derecede yer alan halk olarak varlıklarını etkili biçimde sürdürmüşlerdir. Daha sonraki işgal ve istilalar, Kürt halkının aşiretçi-feodal yapılanma biçiminde içe büzüldüğü ve varlığını böyle sürdürmeye çalıştığı yüzyıllar olmuştur.

Mervani beyliği gibi bazı beylikler otoritelerini genişletip, diğer bazı aşiretleri de hakimiyetleri altına alsalar da, bunlar uzun ömürlü olmamıştır. İslamiyet de Kürtler açısından birleştirici bir rol oynamaktan çok, ya Arap halifelerine ya da Osmanlı halifelerine bağlanmanın zemini olmuştur. Selahaddin Eyyubi Haçlı Seferlerine karşı zaferiyle oluşan imparatorlukta Kürtlerin bir itibar kazanması söz konusu olmuştur. Bu, Kürt-Arap ilişkilerinde Kürtlerin bir kişilik ve kimlik kazanarak yer alması biçiminde önemli sonuçlar doğurmuştur.

Osmanlılar'la İranlılar arasında imzalanan Kasr-ı Şirin antlaşmasıyla Kürdistan'ın ikiye bölünmesi yaşanırken, Kürdistan'ın büyük bölümünde Osmanlı egemenliği gelişmiştir. İdrisi Bitlisi, birçok bey üzerinde bir otoriteye kavuşsa da, bu daha çok Osmanlılar adına yapılan bir kontroldür. Bu nedenle başka yerlerdeki güçlü bir prensin etrafında oluşan ve daha sonra uluslaşmada bir adım olan bir feodal birleştirme değildir. Buna rağmen merkezi bir otoriteyi gerektiren kapitalist sömürgecilik var olmadığından Kürt feodalleri belirli düzeyde feodal özerkliklerini yaşamışlardır. Bu durum da, feodal ve ilkel düzeyde Kürtlerin varlıklarını sürdürmesi anlamına gelir.

16. yüzyıldan sonra Osmanlı imparatorluğu Batı'da gelişen kapitalizm karşısında gerilemeye başlar. Dolayısıyla hem savaşa yapılan harcamaları arttırır, hem de savaş gelirlerinin kuruması ile sonuçlanır. Bu durum daha fazla vergi, daha fazla asker için Kürdistan'a yönelmesine yol açar. Ekonomik ve sosyal yaşamı olumsuz etkileyen bu uygulamalar, Kürt feodallerinin haklı tepkisine yol açar. Bilindiği gibi 19. yüzyılın başından itibaren de isyanlara dönüşür.

Osmanlı imparatorluğu ile Kürtler arasında sorunların ortaya çıktığı bu dönem, aynı zamanda İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Ortadoğu'da etkin olmak için mücadeleye girdiği döneme rastlar. Bu durum, Kürt isyanlarını da yakından etkiler. Öte yandan Kürt isyanlarının geliştiği dönem, Osmanlı imparatorluğunun ıslahat hareketlerinin başladığı yıllara tekabül eder.

Kürt halkı dünya siyaset kazanının içindedir

Ortadoğu, bir yandan Asya'ya kısa yoldan ulaşım sağlayan Süveyş Kanalı, diğer yandan kapitalizm için önemli bir enerji kaynağı olan petrol ve Asya, Afrika, Avrupa ve Rusya'yı birleştiren jeopolitik konumu nedeniyle dünyanın askeri, siyasi ve ekonomik alanda en stratejik alanı haline gelmiştir. Kürdistan da Ortadoğu'nun tam göbeğine yerleşmiş konumu ile bu stratejik bölgenin dengesini sağlayan, stratejik noktası olma özelliği ile çok önem kazanmıştır. Böyle bir coğrafyaya oturmuş halkın çok karmaşık, siyasi ve askeri ilişkilerin ilgi konusu olacağı açıktır. Böylece Kürt halkı kendini dünya siyaset kazanının içinde bulmuştur.

Osmanlı artık Batı'nın gözünde *"hasta adam"*dır. Böyle geniş bir imparatorluğun zayıflığı doğal olarak dünya siyasetinde etkili olmak isteyen güçlerin ilgi alanı olacaktır. Özellikle İngiltere, dünyanın güneş batmayan imparatorluğu olarak Ortadoğu'ya yerleşmek istemekte, büyük deniz gücü olarak Süveyş Kanalını kontrol etmeyi amaçlamaktadır. Mısır'da hakimiyet kuran Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Konya'ya kadar gelmesi ve geri çekilmesinin, Ortadoğu'ya hakim olma mücadelesi verenlerin güç gösterisinin bir parçası olarak geliştiği bilinmektedir.

Osmanlı'nın bu dönemde Kürdistan'da hem kontrolünü sürdürmek için baskıyı arttırdığı, hem de gücünün zayıfladığı görülmektedir. Kürt feodal beyleri Osmanlı'daki zayıflığı da görerek, bu baskıya tepki olarak ayaklanmışlardır. 19. yüzyılda belirli aralıklarla süren bu isyanların bir kısmında büyük devletlerin teşviki olduğu bilinmektedir. Zaten bu düzeyde stratejik bir bölgedeki gelişmelere kayıtsız kalmamaları, söz konusu güçlerin politikalarının doğal bir sonucudur. Ancak bu isyanların başarılı olmayıp bastırıldıkları biliniyor. Osmanlı *"hasta adam"*dır. Ancak Ortadoğu üzerinde mücadele veren İngiltere, Fransa ve Rusya birbirlerinden çekindiği için bu hasta adamın ölmesi için karar verememektedirler. Osmanlının zor durumda kaldığı her dönemde bir büyük devlet payanda olarak yıkılmasını önlemektedir. Devlet tecrübesi ve askeri gücü olan Osmanlı İmparatorluğu bu koşullarda isyanlar ne kadar genişlese de bastırmada fazla zorlanmamıştır.

Osmanlı feodal bir devlet olsa da, merkezileşmeden aldığı bir gücü vardır. Askeri ve siyasi olarak kendisini belli reformlara tabi tutma çabası içine girmiştir. Kürtlerin feodal düzeyde de olsa bir merkezileşmesi yoktur. Zaten Kürtlerin önemli bölümü her isyanda Osmanlı İmparatorluğunun yanında yer almıştır. Kürt isyanları sadece yerel otoritelerini korumak, güçlendirmek ya da genişletmek amaçlı olduğundan, klasik isyanları aşan bir programa ve hedefe sahip değildir. Devletten istemleri de net değildir. Merkezi otoritenin yetkilerini kısıtlayan idari, hukuki reform isteme konusunda belirli bir yaklaşımları da yoktur. İsyanı sonuca götürecek siyasi ve diplomatik hazırlıkları da pek görülmez. Dış güçlerin teşvik yaklaşımları ise sadece Osmanlıyı sıkıştırmakla sınırlıdır. 19. yüzyıl isyanları Kürt halkını güçsüz düşürmekten başka bir sonuç vermemiştir. İdari ve siyasi olarak Kürtler yeni bir statü kazanmadıkları gibi, II. Abdülhamit isyanların başarısızlığı üzerinde politik bir yaklaşım göstererek, kendi politikasını Kürtleri dayanak yapmayı bilmiştir.

Osmanlının siyasi olarak çalkantılı bir sürece girdiği ve değişim sürecini yaşadığı dönemde Kürtler'de bu gelişmelere cevap verecek burjuvalaşma, ulusal ve demokratik bir siyasi güç ortaya çıkmamıştır. Kürdistan'ın sosyo-ekonomik koşulları dünyadaki gelişmelere cevap verebilecek durumda değildir. Dünyaya kapalı feodal düzenin, dünya sisteminin merkezi olan bu alandaki siyasi gelişmelere cevap verecek bir inceliği ve yeteneği göstermesi zaten o dönemde beklenemezdi.

İlk milliyetçi eğilimler 19. yüzyılın sonlarında görülür gibi olsa da çağdaş burjuva nitelik taşımaz. Feodal beylerin bazı okumuş çocukları Kürtlükten söz etseler de bunlar dünya, Ortadoğu, Osmanlı ve Kürdistan gerçeğini anlayacak durumda değildir. Ufukları, feodal dönemin kendi otoritelerini korumak anlayışının yarattığı ilkel milliyetçiliğin dışına taşmaz. 20. yüzyılın başlarında Osmanlının çalkantılı siyasi bir süreç yaşaması ve üst yapıda gelişen Jön Türk hareketi, Kürtlerde de çok sınırlı kıpırdamalar yaratır. 1908 sonrasındaki nispi rahatlama döneminde ve 1918 sonrasında İstanbul'da bazı derneklerde toplanmaya çalışılır. Bunların ne siyasi niteliği ne de bu yönlü programları vardır. Zaten o dönemde Kürtlük doğal niteliği ile vardır. Kürtlüğü yok saymak gibi bir eğilim söz konusu değildir. Kürt feodal yapılanması, bunun getirdiği parçalanmışlık, uluslaşma ve ulusal birlik konularında aydınlanma yaratacak bir yaklaşım görülmez. Fakat ilkel düzeyde de olsa bir Kürt kimliğinin varlığını hatırlatma ve bu kimlik altında yaşama arzusu yine de olumludur.

YNK Başkan Apo'nun yakalanmasını fırsat bilen Kuzeyli bazı örgütlerle, PKK'yi daha önce tasfiyeye uğratmak isteyen veya mücadelenin ağırlığını kaldırmayarak kaçan bazı unsurların düşmanlıklarını arttırdığını görünce, PKK'ye saldırarak bunlara güç verip, Türkiye'de kendine bağlı bir yapılanma yaratmayı da önüne koymuştur.

Ortadoğu 20. yüzyılda kaosun ve çözümsüzlüğün girdabına girmişti

19. yüzyıl, büyük güçlerin Osmanlı toprakları ve Ortadoğu'da hakim olmak istediği bir yüzyıldır. Buna karşı Türklerde bir milliyetçilik akımı başlar. Bu milliyetçilik kendi ulusal topraklarını koruma değil de, daha başta kendi egemenliği altındaki ulusların ayrılma istemlerine karşı olma ve imparatorluğu ayakta tutmaya yönelik olduğu için şoven bir özle doğmuştur. Büyük devletlerin hakimiyetine karşı çıkış anlamında haklı bir yön taşısa da böyle bir özle doğması, daha sonra başta Kürt halkı açısından olmak üzere Ortadoğu'da sorunları çözümsüz bırakan bir milliyetçilik olarak bu günlere gelmiştir.

Araplarda'ki milliyetçilik ise Osmanlı hakimiyetine karşı gelişmiştir. Ancak bu süreç aynı zamanda büyük devletlerin Ortadoğu'ya hakim olmasına denk geldiği için, daha başında içinde en fazla da İngiliz işbirlikçiliğini taşıyan bir niteliğe sahip olmuştur. Araplar'da bugün hala bu işbirlikçiliğin sürmesi o dönemde başlayan ilişkilerin devamı olarak karşımıza çıkmaktadır. Farslar'da da 19. ve 20. yüzyılda Türkler ve Araplar kadar olmasa da milliyetçi ideoloji belirli düzeyde gelişmiştir. Böylece Ortadoğu gibi insanların ilk yerleşim alanı olan, ulusal ve dinsel olarak zengin bir bileşimin yaşandığı coğrafya, milliyetçi ideolojilerle büyük bir kaosun ve çözümsüzlüğün girdabına girmiştir. Demokratik devrimini yaşamayan bu coğrafyada, milliyetçilik, egemen sınıfların elinde diğer halkların boğazlanması aracına dönüşmüştür. Buna bir de başta İngilizler olmak üzere büyük devletlerin kendi etkinliklerini arttırmada araç olarak kullanmaları eklenince Ortadoğu, halkları boğuntuya getiren kör milliyetçiliğin saldırı ve çatışmalarının sahnelendiği alana dönüşmüştür. Ortadoğu'daki milliyetçilik dönemi, feodal parçalanmışlığın süreklileştirdiği çatışmalar dönemine benzemektedir. Kim kendini biraz güçlü görürse ve dıştan destek alırsa diğerine saldırmaktadır. Bu yönünü anlaşılır kılmak için buna feodal ruhlu milliyetçilik dersek çok yanlış bir şey söylemiş olmayız. Bundan da en fazla zarar gören Ortadoğu'nun göbeğindeki Kürt halkı olmuştur. 20. yüzyıl bu gerçeğin acı örnekleri ile doludur.

Kürt halkı yerleştiği coğrafya itibariyle bin yıllardır birçok halk ile iç içe yaşamıştır. Dolayısıyla farklı halklar ve kültürlerle birlikte yaşama Kürt gerçeğine yabancı bir olgu değildir. Öte yandan Kürtler diğer halklar üzerinde egemenlik kurmadıkları için başka halkları egemenlik altına alma ya da onlarla bir arada yaşayamama gibi bir anlayış edinmemişlerdir. Bu yönüyle Ortadoğu coğrafyasının içi içe geçmişliğine en uygun sosyal ve siyasi görüşe sahip halkı olarak görülebilir.

1920'lerde M. Kemal, Anadolu'yu dış işgallerden kurtarma mücadelesinde Kürtlerin bu konumunu değerlendirerek yanına çektiği bilinmektedir. Kürtlerin varlığının inkar edilmediği bu yıllarda Kürt egemen güçleri, kendilerini doğal parçası olarak gördükleri Osmanlı'nın devamı olan yeni Türkiye ile birlikte hareket etmişlerdir. Bu ilişkide yeni sosyal sınıf burjuvazisinin ulusal çerçevedeki burjuva demokratik haklar ve kültürel talepler ileri sürmesinden çok, feodal güçlerin kendi özelliklerini koruma isteği vardır. Zaten Mustafa Kemal'de feodal güçlerin bu hassasiyetlerini dikkate alan bir ilişkilenme içindedir. Ve bunu kendi siyasi amacı için bir engel olarak da görmemektedir. Çünkü Kürt feodallerinin o dönemde kendi varlıklarını sürdürme dışında bir amaçları olmadığı gibi, parçalı bir duruş içindedirler. Böyle olunca M. Kemal, Kürtleri etrafına toplar ve Anadolu'ya hakim olur. Başkan Apo'nun kapsamlı olarak ortaya koyduğu gibi, Kürtler yeni Türkiye'nin kuruluşunda asli kurucu öğe olarak yer alırlar. Kürtler'de doğal kimlik olarak ya da ilkel bir milli aidiyet bilinci dışında burjuva-demokratik-ulusal bilinç olmadığı için, yeni kurulan Türkiye içinde 'bu düzeydeki haklarımızı nasıl gündemleştiririz' düşüncesi ve politikası ortaya çıkmamıştır. M. Kemal'de doğal bir kimlik olarak Kürtlüğü reddetmediğinden yeni Türkiye'nin kuruluş sürecinde Kürtlerle bir sorun yaşanmamıştır. Osmanlı'nın İsveç Büyükelçisi Kürt Şerif Paşa'nın Lozan sürecindeki girişimi ise Kürdistan'a dayalı olmadığından etkisiz kalmıştır.

1925 Şeyh Sait Ayaklanması, Türkiye'nin kendisini uluslararası alanda meşrulaştırdığı, uluslararası dengelerde yerini güçlendirdiği bir süreçte patlak vermiştir. Yerel ve feodal olarak gelişen bu hareket, daha başında yenilgiye mahkumdur. Burjuva ve uluslararası bir siyaset, burjuva ordu örgütlenmesi ve yönetimine dayanan bir güç karşısında feodal örgüt, yönetim ve klasik isyan içinde olan yerel bir hareketin yenilgisi kaçınılmazdır. Cumhuriyetin sosyal zemininin zayıf olduğu, İslami güçlerin tehlike arz ettiği bu dönemde, İslami muhalif kesime söylem bakımından yakın olan bu isyan, yeni cumhuriyet tarafından şiddetle kısa sürede bastırılmıştır. Yine İngiltere'nin Güney Kürdistan'da Musul sorununda olduğu gibi, Türkiye'yi sıkıştırma politikası Türkiye açısından hep kaygı ve kuşku ile karşılandığından ve Türkiye'nin dış güçler tarafından parçalanacağı sendromunun 19. yüzyılın sonundan beri varolması nedeni ile, Şeyh Sait isyanı İngiltere ile bağlantılı görülmüş ve şiddetle üzerine gidilmiştir. Yeni Türkiye'nin İslami muhalefet ve bölünme korkusu bu isyandan sonra çok katı bir Kürt inkarı politikası ile birleşince, Kürt halkı açısından çok karanlık bir dönem başlamıştır.

Daha sonra bu baskı ve inkar politikasına karşı gelişen isyanlar, inkarın daha fazla kurumsallaştırılmasından başka bir sonuç vermemiştir. Kaldı ki bu isyanlar da ulusal-demokratik bir politikadan yoksun olduğundan ve yerel kaldığından çözümsüzlükten başka bir sonuç ortaya çıkaramazdı.

Bir Kürt yazarının Osmanlı imparatorluğu dönemindeki Kürt feodallerinin durumunu incelerken, Osmanlı'nın hiçbir Kürt beyinin diğerleri üzerinde kesin hakimiyet kurmasını istemeyen politikasını irdelediğinde; "Keşke bizim de Korkunç bir İvanımız olsaydı" belirlemesine gitmesi yukarıda izah ettiğimiz ulusal birliği sağlama süreci dikkate alındığında anlaşılır bir istek olmaktadır.

PKK Kürdistan'daki feodal çözümsüzlüğü çözme hareketidir

1950'lerin sonunda Irak'ta ortaya çıkan, 1975'lere kadar belirli aralıklarla süren Güney'deki isyan da feodal önderliği ve Kürdistan'da ortaya çıkacak yeni dinamikleri boğması nedeniyle daha başından başarısızlığa mahkum olmuştur. 1960'larda dünyanın her tarafında ulusal demokratik cephelerle uluslar özgürlüğe giderken, Kürdistan'da dünyadaki bu gelişmeye ters feodal bir önderlikle ulusal hareketin bloke edilmesi dikkat çekicidir. Bu özelliği ile daha dinamik ve çözüm gücü olacak ulusal güçlerin önünü aldığından, 1960'larda ve 70'lerde ulusal kurtuluş hareketleri birbiri arkasına başarıya giderken, Kürdistan bu rüzgarı ve siyasal atmosferi yakalayamamıştır. Bu durum, ulusal hareketin çarpıtıldığının ve yanlış bir yöne kanalize edildiğinin göstergesidir.

PKK daha ilk çıkışında bu çarpıklığı görmüş ve şiddetli eleştiriye tabi tutmuştur. Tüm dünyada ulusal demokratik hareketlerin gelişme gösterdiği süreçte Kürt ulusal hareketinin bu feodal bloke ile çözümsüzlüğe uğratılmasını aşmaya çalışmıştır. 1970'lerde Kürdistan'da ona yakın Kürt örgütü bulunmaktadır. Tüm bu hareketler nüans farklılıkları olsa da KDP'yi sahiplenmektedir. Yalnızca PKK bu hareketi feodal önderlikli, çağa uygun olmayan geri bir ideoloji ve politikaya sahip olduğunu öne sürerek kapsamlı bir ideolojik, teorik ve politik mücadele içine girmiştir. Yine yaşanan Kürt isyanlarını, en çokta Şex Sait hareketini feodal, geri önderlikli olarak değerlendirerek eleştiriye tabi tutmuştur. Bu önderlikleri ve isyanları doğru bir eleştiriye tabi tutmadan modern bir ulusal kurtuluş hareketi ortaya çıkarılamayacağını ısrarla vurgulamıştır. Kürt halkı üzerinde uygulanan baskı ve inkarın, bu isyanların geri ve çözümsüz yanlarını mahkum etmemizi engelleyecek veya örtecek bir tutuma girmemize yol açamayacağını söylemiştir. PKK'nin ideolojik ve politik olarak, tüm örgütlerden farklı olarak ortaya çıkmasına neden olan iki temel konu, isyanlara ve Kürt hareketine bu bilimsel bakışı olmuştur. Daha o zaman ilkel milliyetçilik olarak adlandırdığı bu yaklaşım ve hareketlerle bir yere ulaşılamayacağını tespit etmiştir.

Bu yaklaşımı nedeniyle bu örgütler *"PKK Kürtleri çok eleştiriyor"* diye spekülasyon yaparak PKK'nin ilkel milliyetçilikle kendi arasındaki ayrımı koymasına öfkelerini dillendirmişlerdir. Dolayısıyla PKK'nin ilkel milliyetçi ve onun çözülmüş feodalizm üzerinde şekillenen türevi refor-

mist milliyetçilikle mücadelesi o günlere dayanmaktadır. Bu mücadele hem bir sınıf mücadelesi, hem de parçalanmışlığa karşı bir ulusal mücadele olarak başlamış ve gelişmiştir. Feodal gericiliğe karşı bir mücadele de olduğundan demokratik devrimci bir nitelikte yürümüştür.

PKK, sosyalist ideolojisiyle ulusal demokratik süreci başlatmıştır. Diğer tüm Kürt örgütleri kendilerini egemen sınıflardan koparamadıkları için halkla bütünleşemezken, PKK kısa sürede halkla bütünleşmiş, yoksul Kürt halkının ulusal özgürlük ve demokrasi umudu haline gelmiştir. Tüm diğer örgütler belirli bölgelere dayanırken, PKK Kürdistan'ın tüm alanlarına yayılmaya çalışmıştır. Bu sırada çeşitli örgütler PKK'nin ideolojik ve politik yaklaşımı karşısında eriyeceklerini düşündüklerinden silahlı saldırılara geçerek PKK'nin gelişmesini ve diğer alanlara yayılmasını engellemek istemişlerdir. Ancak Apoculuk tüm Kürt halkının beynine ve yüreğine bir özgürlük tohumu olarak düşmüştür. Çünkü Kürt halkı hem birlik istemekte, hem de birliği parçalayan ve üzerinde egemen olan ağalardan kurtulmayı arzulamaktadır. PKK, halkın bu özleminin ortaya çıkardığı büyük dinamizmi ve enerjiyi yanına alarak yürüyüşünü çok hızlı biçimde sürdürmüştür. Kürt toplumuna bir alt-üst oluşu daha 1980'lerden önce belirli düzeyde yaşatmıştır. Bu sarsıntı kapsamlı olduğu, sonuçlarını halk ve militan düzeyinde çok boyutlu ortaya çıkardığı için, 12 Eylül bu gelişmenin kökünü kazıyamamış ve kendisini 15 Ağustosa taşımıştır.

12 Eylül, ulusal demokratik devrim gücünü ezemediği gibi, bu ideoloji ve politikalarının Kürdistan'ın dört parçasına serpilmesine ve dünyaya açılmasına yol açarak, Kürt hareketlerinde varolan dar politik yaklaşımların aşılmasına da vesile olmuştur.

15 Ağustos'un ne tür sonuçlar doğurduğunu bugün dost-düşman herkes kabul etmektedir. Bir ulusun bünyesinin kuvvetlenmesi, gerçek anlamda bir ulus haline gelmesi ve birliğini sağlaması için gereken demokratik devrimi tamamlamasa da en güçlü ve kapsamlı biçimde gerçekleştirmiştir. Birkaç yıl süren halk serhıldanları, bunun tüm Kürdistan'a yayılması ve tüm toplumsal kesimleri kapsaması bu demokratik devrimin düzeyinin ifadesidir. Bunu da PKK öncülüğünde ve ERNK bünyesinde gerçekleştirmiştir. Kürdün en geri kesimleri olan kadınların bu serhıldanlarda öncülük yapması ve gerillada binlercesinin yer alması demokratik devrimin hiçbir Ortadoğu toplumunda olmadığı kadar gerçekleşmesi anlamına gelmektedir.

Kürt halkı demokratik devrimini gerçekleştirmiştir

Kürt halkı Kuzey Kürdistan'da tüm feodal çitleri parçalamış, Kürdün birliğini sağlayarak *"Kürtler birlik olmaz"* yargısını yerle bir ederek, böylece kara kaderini tarihin gerisinde bırakmıştır. Dolayısıyla ilkel milliyetçiliğin değil, feodalizmin parçalayan ve güçsüzleştiren varlığına karşı mücadele eden ulusal demokratik devrimci yurtseverliğin başarı şansı ve çözüm gücü olduğu ispatlanmıştır. Kürt toplumunun demokratik devrime paralel olarak bir sosyal ve kültürel devrim yaşadığı da tartışmasız gerçektir. Bunun sonuçlarının toparlanması ve iyi değerlendirilmesi söz konusu olduğunda, Kürt halkının daha çarpıcı gelişmeler ortaya çıkaracağı da kesindir.

Kuzey Kürdistan'da gelişen bu ulusal demokratik devrimin Suriye'deki tüm Kürt halkını içine alarak çok önemli sonuçlar ortaya çıkardığı da düşman olanların bile inkar edemeyeceği bir gerçektir. Yine Doğu Kürdistan'da da halkı derinden etkilemiştir. Başkan Apo'nun esaretinden sonra Sinî'den (Sanandaj'dan) Mako'ya kadar onlarca şehir ve kasabada Kürt halkının ayağa kalkması ve onlarca şehit vermesi bunun kanıtıdır. Bugün Doğu Kürdistan halkı PKK'nin ulusal demokratik çizgisinde kendini yeniden yaratıp, ulusal demokratik özgürlüğünü elde etme sürecini yaşamaktadır.

Kürt halkının geliştirdiği ulusal demokratik devrim, Kürdistan'ın Büyük Güney Parçası'nda da bütün engellere rağmen hükmünü icra etmektedir. Her ne kadar aşiretçi-feodal, ilkel milliyetçi yerel otoriteler tarafından ulusal demokratik gelişim cendere altında tutulsa da Güney Kürdistan da eski Kürdistan değildir. Güney Kürdistan halkının ulusal özlemler doğrultusunda verdiği emek ve çektiği acılar bir birikim ortaya çıkarsa da bunun ulusal demokratik bir öze kavuşmasında PKK'nin öncülük ettiği ulusal demokratik devrimin etkisi düşünüldüğünden çok daha fazladır.

Kazakistan Kürtlerinden Avrupa'da ve dünyanın her yerinde yaşayan Kürtlere kadar bu ulusal demokratik devrimin etkileri büyük olmuş, Yahudiler dışta tutulursa, yurtdışında bu düzeyde bir örgütlenme ve ulusal yaşam içine girmeyi yalnızca Kürt halkı başarmıştır.

PKK bu sonuçları ortaya çıkarırken, yalnızca kendi ideolojik gücüne, bunun örgütsel ve politik olarak yaşamsallaştırılmasına ve halka dayanmıştır. Dünyada ve bölgedeki politik çelişkilerin getirdiği boşlukları değerlendirmiş, bunu yaparken hiçbir dış güce dayanmamış ya da politik uzantısı haline gelmemiştir. İlkeli davranmış, her türlü ilişkilenmeyi, örgütlenmesi ve mücadelesini geliştirme gücünden almıştır. Zayıflıkların yarattığı ilişki biçimlerine kendini her zaman örgütlü ve güçlü tutarak izin vermemiştir. Bu duruşuyla saygınlığını her zaman korumuştur. PKK tarihi yazıldığında herhalde en fazla da bu onurlu duruşuna yer verilecektir.

PKK'nin bu temelde yarattığı gelişmeler öyle bir düzeye ulaşmıştır ki, PKK karşıtı örgüt ve bireyler bile bu devrimin ortaya çıkardığı sonuçlar ve imkanlarla kendilerini yaşatmaktadırlar.

Kürdistan'da ortaya çıkan her olay ve gelişmeyi bu anlatılanlar çerçevesinde bilimsel ölçülerle değerlendirmeden doğru bir sonuca varmak mümkün değildir.

PKK'nin tüm Ortadoğu'ya ve Kürdistan'a yerleştirmek istediği özgürlük ve demokrasi mücadelesi uluslar arası komployla tasfiye edilmek istenmiştir. Ancak burada hesaplanmayan PKK'nin gerçekleştirdiği ulusal demokratik gelişimin bir komployla tasfiye edilemeyeceği kadar güçlü biçimde Kürdistan ve Ortadoğu topraklarına yerleşmesidir. Önderliğimiz esaret altında olsa da onun ideolojik, politik ve örgütlü kişiliği maddileşmiş bir halk ve Ortadoğu gerçeği haline gelmiştir. Çünkü PKK Önderliği ne yalnızca siyasal bir önderliktir, ne de PKK yalnızca siyasal bir partidir. Başkan Apo her şeyden önce ideolojik bir önderlik ve bunun örgütleniş biçimidir. Bir özgür yaşam felsefesi ve hareketidir. PKK de başından beri böyle gelişmiş, kurumsallaşmıştır. Bu öncülük altında mücadeleye atılan halk da yalnız siyasal olarak değil, ideolojik, sosyal, kültürel olarak yoğrulmuş, demokrasi ve özgürlük uğruna mücadeleyi bir yaşam biçimi haline getirmiştir. Eksiklikleri ve yetersizlikleriyle böyle bir halk gerçekliğine ulaşmak, her türlü komployu boşa çıkartacak bir kuvvet haline gelmektir. Bu nedenle silahlı saldırılar ve siyasi tasfiye hareketleriyle bu yaratılanı ortadan kaldırmak kolay değildir. Nitekim Başkan Apo'nun Ortadoğu'dan çıkarılmasından bu yana geçen iki yıl bunun ispatı olmuştur.

> *PKK'nin yeni stratejisi 21. yüzyıl Kürt stratejisidir. Mücadeleyi bırakmak bir yana mücadelesiz kalmama stratejisidir. Böyle bir strateji de temellerini, otuz yıllık verilen mücadele sonucu ortaya çıkan halk gerçekliği ve her alandaki kazanımlardan almaktadır. Başkan Apo ve PKK bu çizgisini tüm berraklığıyla izah etmiştir.*

PKK'nin yeni stratejisi 21. yüzyıl Kürt stratejisidir

Partimiz '93'ten beri yeni bir strateji arayışı içinde olmuştur. Gerçekleştirilen bu ulusal demokratik devrimin, yeni bir mücadele stratejisiyle tarihi akışını sürdürmesinin önü açılmak istenmiştir. 1998 ateşkesi bu politikanın somut ifadesi olarak yaşama geçirilmiştir. Başkan Apo'nun '98 ateşkes konuşması tekrar tekrar incelenir ve Ortadoğu'dan çıktıktan sonraki değerlendirmeleri analiz edilirse, Başkan Apo'nun ve PKK'nin çizgisi daha net anlaşılır.

PKK'nin yeni stratejisi 21. yüzyıl Kürt stratejisidir. Mücadeleyi bırakmak bir yana mücadelesiz kalmama stratejisidir. Böyle bir strateji de temellerini, otuz yıllık verilen mücadele sonucu ortaya çıkan halk gerçekliği ve her alandaki kazanımlardan almaktadır. Başkan Apo ve PKK bu çizgisini tüm berraklığıyla izah etmiştir. Önyargısız ve bilimsel çözümleme metoduyla ele alındığında, bu stratejisinin kapsamı ve derinliği her çevre tarafından rahatlıkla anlaşılacaktır.

PKK, yeni bir strateji ile yeni dönem mücadele çizgisini belirlerken, uluslararası komplocular PKK'yi tasfiye etme planından vazgeçmemiştir. Önderliğin esaretiyle birlikte partinin tasfiyesi beklenmektedir. Öte yandan '70'lerde PKK karşısında ideolojik yenilgiye, daha sonrada politik yenilgiye uğrayan ilkel milliyetçilik ve onun Kuzey Kürdistan'daki türevi olan reformist milliyetçilik, uluslararası komplonun yarattığı baskıyı arkasına alarak PKK'yi tasfiye edip çeyrek asır öncesi yenilginin rövanşını almak istemektedir. KDP, uluslararası komplo sürecinde komploculara açıktan destek vermiş, YNK ise perde önüne çıkmadan verdiği destekle komplonun başarısını beklemiştir. Başkan Apo'nun esaretinden sonra partinin yaşadığı sorunlar dikkate alınarak her taraftan baskı arttırılmış böylece sonuca gidilmek istenmiştir. Bu baskıyı arttıranların hepsi kendine göre hesap yapmaktadır. Parti içinde de partiyi bölüşme hesapları söz konusu olmuştur.

PKK Olağanüstü 7. Kongre öncesi yapılan bu hesaplar kongreyle boşa çıkarılınca içte ve dışta bazı çevreler saldırılarını açık hale getirmiştir. Parti içindeki sorunlar ideolojik-örgütsel mücadeleyle tümden aşılırken, dışarıdaki saldırılar daha da artmış, bu yönüyle mücadele daha da yoğunlaşmıştır.

Kongreden sonra saldırılarını daha da arttıran güçlerin başında YNK gelmiştir. Nisan ayında partinin Süleymaniye'deki çalışmalarını engellerken, Halk Savunma Kuvvetleri'nin kamplarının ve üslendiği alanların etrafına binlerce güç yığmıştır. Yine parti çalışanlarını tutuklamış, köyler dahil her alanda erzak alımını engellemiş, yaralı ve hastaları bulunduğu alandan çıkartmıştır. Bu süreçte partiyi dağıtıp mücadele edecek konumdan çıkarmak isteyen, ancak parti içinde bozgunculuk yapamayacaklarını anlayınca kaçan kişilere kucak açmıştır. Başkan Apo ve parti hakkında karalama kampanyasını hızlandırmış, parti içine müdahale edecek kadar bir karşı faaliyetin içine girmiştir. Bu, kongre sonrası arttırılan baskılardır.

YNK kendi öz gücüne dayanan bir parti değildir

En son Karadağ'da cephe çalışması ve yeni savaşçıların eğitimini yapan güçlerimize saldırmıştır. Bu tutumlarından vazgeçmeleri söylenmesine rağmen, ısrarla güçlerimizin üzerine gitmişlerdir. Burada bir kısım yeni savaşçı şehit edilmiş, bir kısmı ise esir alınmıştır. Bunun sonucu çatışmalar yayılmış, karşılıklı kayıplar yaşanmıştır.

YNK, 1994'ten beri iyi ilişkiler içinde olduğu PKK'ye neden bu dönemde böyle bir savaş açmıştır? Bunu anlamak için YNK'nin politika yapma tarzına bakmak lazım. YNK kendi gücüne dayanarak politika yapma tarzına sahip değildir. Uluslararası ve bölgesel dengeler üzerinde yaşamayı esas almıştır. Dengeler elverir ve sonuçlar alacağını düşünürse fırsat bu fırsattır deyip otoritesini artıracak adımlar atar. Bu yönüyle dengelere ve fırsatlara dayanan bu politik tarzı yıllardır sürdürmektedir. Halkın gücü ve ulusal demokratik güçlerle bir araya gelip kendisini güç yapma, dolayısıyla ulusal bir politikayı izlemeyi şimdiye kadar tercih etmemiştir. Nitekim dengelere ve fırsatlara göre saflarını sık sık değiştirdiği için hem ulusal, hem bölgesel, hem de uluslararası güçler içinde güvenilmezliği ile anılmaktadır.

PKK ile ilişki sürecinde ulusal bir politika izleme imkanı doğduğu halde hiçbir zaman buna yanaşmamıştır. Çünkü YNK, doğuşundan itibaren tüm ulusu kucaklayan ve ulusal bir politika yaparak sonuç almak isteyen bir yaklaşımla siyaset sahnesine çıkmamıştır. KDP'den ayrılışında haklı gerekçeler olsa da, bu durum onu doğru bir politika yapmaya götürmemiştir. YNK de kendisinin etkili olduğu Soran bölgesinin örgütü olarak doğmuş, içinden çıktığı politik kültür ve şekillenmenin Soran alanındaki devamcısı olmuştur. YNK'nin de tüm düşündüğü, ulusal politika ve ulusal birlik değil, *"kendi bulunduğum yerel otoritemi nasıl geliştiririm"* olmuştur. YNK'nin siyasal tarihi bunun tekrarından başka bir şey değildir.

PKK'ye saldırması bu politik tarzın ulaştığı sonuçtur. Uluslararası komployu yapanlar dünyanın ve bölgenin en etkili güçleridir. Eskiden beri ABD ve İngiltere gibi uluslararası komplonun yürütücüleriyle yakın ilişkileri vardır. Bunlara her zaman PKK'yi kontrol ettiği ve PKK'ye karşı olduğu konusunda güvence vermiştir. Dış güçlere ve dengelere dayandığı için uluslararası komplo gerçekleşince, açıkça komploculardan daha fazla desteğini almak için PKK'ye yönelmiştir. PKK'ye ağır saldırıların olduğu dönemde bu fırsatı değerlendirerek PKK'ye karşı olmanın rantını almak istemiştir. PKK'nin Kürt halkı içindeki konumunun ne olduğu onun için önemli değildir. Dış güçlerin, özellikle güçlü devletlerin PKK'ye nasıl baktıkları önemlidir. PKK'ye bakışını dış güçlerin bakışı belirlemektedir. PKK'ye saldırmanın önemli rant getirdiğini bilmektedir. Bir zamanlar başkaları bu rantın kaymağını yemiştir. Şimdi de kendisi bu ranttan önemli pay elde etmek istiyor. Zaten YNK'nin uzun yıllardır siyasete böyle bir ticari mantıkla yaklaştığını Güney Kürdistan'la ilgilenen her çevre bilmektedir.

PKK'nin üstünde siyaset eskiden KDP üzeri yapılıyordu. Çünkü PKK'nin güç yoğunluğu Türkiye ile savaş nedeniyle Behdinan alanındaydı. Savaşın durdurulmasından sonra bir kısım gücün Soran alanına kaydırılması söz konusu olunca, bu defa PKK'yi darbeleme ve tasfiye etme politikası YNK üzerinden yapılmaya başlanmıştır. YNK de bunu canı gönülden kabul etmiş ve PKK'yi, çok çirkin biçimde rant getirecek politika malzemesi olarak değerlendirmek istemiştir.

Öte yandan YNK, PKK'nin Kürt halkı içinde her düzeyde büyük imkanlar ve birikimler yarattığını bilmektedir. Yine Kuzey Kürdistan'ın Kürdistan geneli için önemli olduğunu düşünenlerdendir. Eğer bu potansiyeli kendi kanadına aktarırsa, büyük bir güç kazanacak ve Güney'de KDP karşısında daha etkili hale gelecektir. PKK'nin tabanına ve birikimine konarsa, Kürdistan genelinde de etkili olacak, hatta hayal ettiği ulusal önder olma sıfatına bile erişebilecektir. PKK'yi tasfiye edip yarattığı değerlerin üzerine konmak isterken YNK liderliği bunu da düşünmüştür.

Başkan Apo'nun yakalanmasını fırsat bilen Kuzeyli bazı örgütlerle, PKK'yi daha önce tasfiyeye uğratmak isteyen veya mücadelenin ağırlığını kaldırmayarak kaçan bazı unsurların düşmanlıklarını artırdığını görünce, PKK'ye saldırarak bunlara güç verip, Türkiye'de kendine bağlı bir yapılanma yaratmayı da önüne koymuştur. Bu, uluslararası komploculların YNK'nin önüne koyduğu bir görevdir.

Bunu yaparken PKK'yi tasfiye etmeyi halen umut eden Türkiye'den destek aldı-

ğı gibi, bu uğursuz amaçlarına ulaşmak için İran'ı da PKK'nin üzerine sürmek istemektedir.

YNK'ye tüm bunları yaptıran etkenlerin en önemlilerinden birisi de Güney Kürdistan'daki sıkışık durumudur. Bilindiği gibi Güney Kürdistan'da KDP daha etkin durumdadır. YNK ise hem siyasi, hem sosyal, hem de ekonomik olarak büyük bir bunalımı yaşamaktadır. Bu sıkışık durumdan kurtulmak ve Süleymaniye beyliğini genişletmek istemektedir. Doğru bir ulusal politika izleyerek bu durumdan kurtulacak bir yaklaşımı olmadığı için çeşitli manevralarla yerel otoritesini sağlama almanın yoğun hesabı içindedir. YNK'nin bir süredir bu yönlü bir arayış içinde olduğunu bilmeyen kalmamıştır. İşte şimdi PKK'ye karşı çıkarak, alacağı destekle büyük bir hamle yapmanın hesabı içindedir.

YNK'nin saldırıları bu politik tarz doğrultusunda ve bu çerçevede başlamış ve yürütülmektedir. Değerlendirilmesi de bu eksende olursa doğru sonuçlara ulaşılabilir.

Güney'deki durum çözümsüzlüğün çarpıcı örneğidir

Kürt tarihi ve özellikle yakın tarih incelendiğinde şu yargıya varabiliriz; Kürdistan'da parçalanmışlığa neden olan aşiretçi-feodal ve yerel politikalar aşılmadan ne iç çatışmalar ortadan kaldırılabilir, ne de çözüm getiren ulusal bir politika izlenebilir.

Birliği dinamitleyen yerel politikalar her şeyden önce Kürdün gerçek gücünün ortaya çıkmasını engellemektedir. Büyük Güney parçasında olduğu gibi örgütler, demokratik devrimin gelişmesine ket vurduklarından halkın gücü etkili hale gelemiyor. Bunun yarattığı güçsüzlük ise doğal olarak dış güçlerden destek almaya götürüyor. Uluslararası siyasetin en karmaşık, en fazla çıkara dayandığı Ortadoğu'da bu durum, çeşitli güçlerin uzantısı olmayı beraberinde getiriyor. Dış güçler her zaman kullanabilecekleri bir kartı ellerinde tutmak için, Kürt sorununda bir çözüme yanaşmadıklarından, Kürt sorunu çözümsüzlük girdabında boğuntuya uğratılıyor. Dolayısıyla aşiretçi-feodal zemine dayanan ilkel milliyetçilik ve bunun türevi reformist milliyetçilik çözümsüzlüğün adı oluyor.

Güney'deki durum çözümsüzlüğün çarpıcı örneğidir. Gücünü halktan ve tüm ulusal güçlerin bir araya gelmesinden alan ulusal demokratik bir politika, sınıf anlayışları ve dış ilişkiler nedeniyle bir türlü gündeme getirilemiyor. Bu yapılamayınca, bu güçler dış destek ve fırsat bulduklarında bir diğerine saldırıyor. Geçici bir sükunet yakalansa da bir süre sonra bir başkası kendini iyi pozisyonda görünce yerel otoritesini genişletmek için saldırıya geçiyor. Ulusal düşünmeyen mantığın kendi gücünü genişletmesi söz konusu olunca, ulusun çıkarının ne olup olmadığına bakmadan bu *"ben merkezci"* tutumda ısrarı devam ediyor. Bu durum da ulusal mücadelede bir kaos yaratıyor. Bu yerel güçlerden biri her zaman kendinin haklı olduğunu ileri sürüyor ya da diğeri *"bana saldırdı"* diyerek, işin özünü gözden kaçırdıklarından ulusal bilinç bulanıklaştırılıyor ve kafa karışıklığı ortaya çıkıyor.

Burada en doğru tutum gibi gözüken *"kardeş kavgasına son verilsin, bırakuji yaşanmasın"* sesleri yükseliyor. Bu kavramların duygusallığı ve iyi niyet taşıması, soruna köklü çözüm getirmediği için, sadece sorunun gerçek nedenlerinin görülmesini engelleyici bir işlev görüyor. İç çatışmalar bir yönüyle bırakuji olurken, esas yönüyle ise farklı politikaların çatışmasıdır.

Güney'de aşiretçi-feodal politikaların çatışması kardeş kanı dökmektedir. Buna karşı çıkmak tabii ki doğrudur. Ama buna yol açan politikalara karşı çıkılmadığında bunun bir siyasal değeri olmuyor. Ya yanlış ya da yanlışın bir yönüne karşı çıkmakla yanlış önlenmiyor. Kürt gerçeğinde ortaya çıkan çıkmazlardan birisi de bu yetersiz ve yanlış tutumların aşılmamasından kaynaklanıyor.

Bu yetersiz, siyasal değeri olmayan duygusal yaklaşımın tarihi nedenlere dayanan anlaşılır yanı bulunmaktadır. Kürtler aşiretçi-feodal yapılanmayı aşamadıkları için bundan kaynaklı çatışmaları fazlasıyla yaşamışlardır. Egemen güçler, sömürgeciler ve emperyalist güçlerde kendi çıkarları için körükledikleri̇nden, ardı arkası gelmeyen çatışmalar Kürt halkını fazlasıyla yıpratmıştır. Buna geçmiş Kürt isyanlarında aynı aşiret, hatta ailenin içinde bölünmelerin yarattığı sonuçlar ve büyük Güney'de yıllardır iç çatışmalarda dökülen kanlar da eklenince Kürt halkında bu acıların haklı olarak yarattığı duygusallık, yaşananların siyasal özünü anlamanın önüne geçmiştir. Yine dış güçler ve bölge güçleri tarafından, bir parçada gelişen harekete karşı diğer Kürt örgütlerinin kullanılması da bu duyguları kamçılamıştır. Doğu Kürdistan'daki ve Kuzey Kürdistanlı örgütler üzerine Güneyli örgütlerin nasıl gönderildiği bilinen bir gerçektir.

Bu bakımdan oluşan duygusallıklar ve hassasiyetler bir yönüyle olumlu derken, sorunu kökten çözecek duyarlılıklar getirmediği, hatta doğru ile yanlışın aynı kefede tartılması sonucunu doğurduğu için, halkın çözüm konusunda ağırlığını doğrudan yana koymasını engellemektedir. Dolayısıyla ulusal bilincin ve refleksin doğru biçimlenmesi için olaylara sıradan ve duygusal bakışın getirdiği bu durumun aşılması artık zorunlu hale gelmiştir.

Uluslaşma ve ulusal savaş özünde bir demokratik devrim olayıdır

Ulusal politikalar ve ulusun birliği, tüm dünyada iç çatışmalarda doğrudan yana tutum konularak yerleştirilmiştir. İlk önce halkın iradesinin ortaya çıkmasını engelleyen aşiretçi-feodal anlayışlara karşı çıkılmak durumundadır. Bunun için de her zaman demokratik devrimi geliştiren güçlerden yana tavır konulmalıdır.

Uluslaşma ve ulusal savaş özünde bir demokratik devrim olayıdır. Aşiretçiliği, feodalizmi ve yerel otoriteleri korumak isteyen her güç uluslaşmaya ve ulusal politikaya karşıdır. Dolayısıyla bu yapılanmalarla savaşılmalı ve bu yapılanmalara karşı savaşanların yanında yer alınmalıdır. Kim yerel otorite savaşı veriyorsa buna karşı savaşılmalıdır. Çünkü yerel politikalara karşı verilen savaş devrimci bir savaştır. Ulusun kendi savaşıdır ve haklıdır. Burada *"bu savaş neden oluyor"* demek bu savaşa anlam vermemek, ulusal bilinç ve refleks yetersizliğidir. Bu açıdan hangi savaş haklı ulusal demokratik savaştır, hangi savaş bırakujidir bunun ayrımını yapmak önemli hale gelmektedir. Aidiyeti Kürt olmak doğal bir sosyal olaydır, Ulus olma ise, daha üst bir sosyal olay ve günümüzde siyasal bir duruşu da gerektirmektedir.

Bir çatışma gündeme geldiğinde kim yerel otoritelerini korumak istiyor, kim halkın demokratik devrimi yaşamasını engelliyor, kim ulusal çapta düşünüyor, kim halkın demokratik devriminin önünü açıyor buna bakmak ve böyle bir durumda ikincisinden yana olmak ulusal ve yurtsever bir tavırdır. Çünkü burada tarihi, sosyal ve siyasal zorunluluktan çıkan bir savaş vardır ve halkın da, özgürlüğü ve demokrasisi için ulusal birliği ve demokratik yaşamı geliştirenden yana tavır alması ulusal bir reflekstir. Düne ait olan ve kendini korumak isteyen geri sosyal ve siyasal yapılanmaları tasfiye etmek, özgürlük ve demokrasiyi elde etmede halkın önündeki bir görevdir. Diğer ulusların tümü bu demokratik devrim savaşını yaşamışlardır. Doğal olarak Kürt halkı da kaçınılmaz olarak bunu yaşayacaktır. Kaldı ki son otuz yıldır halk, bu savaşı vermektedir ve içindedir.

Kuzey'de ve Küçük Güney'de, halk demokratik devrimi gerçekleştirdiği için parçalanmışlık ve bunun ürettiği yerel otoritecilik aşılmıştır. Doğu Kürdistan da feodal parçalanmışlığı önemli oranda aşmış, ulusal politikanın ortaya çıkacağı bir sosyal zemin oluşmuştur. Ancak Güney'de hala aşiretçilik ve feodalizm ayakta tutulmaktadır. Savaş ve göçler bu yapılanmada bir erime ortaya çıkarsa da peşmerge savaş tarzı ve kültürünün yarattığı savaş ağalığı, bu yapılanmayı korumaya çalışmaktadır. Bu açıdan bu parçalanmanın ertelenmez biçimde demokratikleşmeye ihtiyacı vardır. Bu sağlanırsa halkın ulusal politikalar dışında kullanılmasının zemini de kurumuş olur. Çünkü bu zemin ve kültür, ilkel milliyetçilik üretmektedir. Bu aşiret ve bölge milliyetçiliği biçiminde bir şekillenme yarattığından çatışmalara kaynaklık etmektedir.

Başkan Apo bu gerçeklik ışığında YNK'nin son saldırılarını ve ortaya çıkan savaşı, geri yapı ve parçalanmışlığı korumaya çalışan ilkel milliyetçilikle demokratik özlü sosyalizm arasındaki savaş olarak tanımlanmıştır. PKK'ye karşı yürütülen tüm savaşlar da bu içerikte olmuştur. Söz konusu güçler kendilerini demokratikleştirmeye açık tutacaklarına, PKK'nin estirdiği demokratik devrim rüzgarını engellemek için savaş barikatı oluşturmaktadırlar. PKK, geleceği temsil etme açısından olsun, Kürt halkının ezici çoğunluğunu temsil etme açısından olsun, ulusun ulusal demokratik gücü ve birliğinin sembolüdür. Böyle olunca PKK'ye karşı savaş ulusal birliğe, demokratik devrim gücüne saldırıdır! Bu nitelikteki saldırıların da gerici olduğu, buna karşı verilen savaşın ise haklı ve demokratik devrimci savaş olduğu açıktır. Dolayısıyla bu tür bir savaşta *"iki tarafta Kürt'tür"* denilerek ortada bir duruş içerisinde olmak, ulusal ve demokrat bir tavır olamaz. Ulus karşısında iki farklı duruşu temsil eden bu güçler arasındaki savaşı bırakuji tanımlamasıyla ifade etmek yetersiz ve sıradan bir değerlendirme olur. Haklı ile haksız arasında yapılması gereken tercihi göz ardı ettirdiği için, haksızın ve gerici konumda olanın tutumunun devam ettirmesine kapıyı açık tutar. Bu nedenle soruna ulusal çıkarlar ve demokrasi açısından bakmak, ulusal bilinci berrak tutmak gerekir. Kürt halkında ilkel milliyetçi bilinç, ulusal demokratik yurtsever bilince ulaşmadığı için, şimdiye kadar hem içte, hem dışta sorunları çözmede yetersiz kalmıştır.

İlkel milliyetçilik dar bir milliyetçiliktir. Kendi bölgesinin ve kendi dünyasının ilerisini göremez. Modern ulusal bilince ulaşmak Ortadoğu gerçekliği ve Kürdistan sorununun karmaşıklığı dikkate alınırsa başarıya ulaşmanın olmazsa olmaz koşuludur. Ancak böyle bir yaklaşım çözümsüzlüğü çözüme götürür ve Kürt kanının akmasının önüne geçer.

Diğer bir önemli husus da; PKK-YNK çatışması sonrası gündeme gelen ateşkes konusudur. PKK, zaten bu savaşın başlamasından haftalar, hatta aylar önce YNK'nin olumsuz tutumunu dillendirmiş ve bir savaşa doğru yol aldığını vurgulamıştır. Ancak savaşın önüne geçilememiştir. Savaşın bitmesi ve sorunların çözülmesi için tabii ki ateşkes gerekmektedir. Ancak ateşkesle, savaşı durdurmakla sorunların çözülmediği defalarca görülmüştür. Yine PKK'nin yıllardır defalarca KDP'ye ateşkes önermesine rağmen, karşılık alamadığı da biliniyor.

Bu çatışmalarda zaman zaman ateşkesler oluyor, ama sorun köklü çözüme kavuşturulmadığı ve çatışma kaynakları kurutulmadığı için, başka bir zaman çatışma tekrar gündeme geliyor. '95'te PKK-KDP ateşkesi fazla uzun sürmedi. KDP-YNK arasında defalarca ateşkes oldu. Ama bu, çatışmaları sonuçlandırmadı. PKK-YNK arasında bir ateşkes olsa da bu sorunların çözüldüğü anlamına gelmeyecektir. Çünkü daha önce de görüldüğü gibi bir güç kendi beyliğini büyütmek için fırsatını bulduğunda savaş içine girecektir. Demokratik devrimin gelişmesini önlemek için veya bir dış güç istediğinde *"PKK'nin Güney Kürdistan'da ne işi var"* diyerek savaşa yol açacaktır. Demokratik olmayan yaklaşım ve parçacılık anlayışı şimdiye kadar bu yönlü birçok savaşa yol açtı.

PKK'nin şu andaki askeri güçlerinin yarısı Kuzey Kürdistanlıdır, yarısı ise diğer üç parçadan, eski Sovyetler Birliğine bağlı ülkelerde yaşayan Kürtlerden ve Diasporadan gelen Kürtlerden oluşmaktadır. Büyük Güney'den iki bine yakın savaşçı da PKK içinde yer almaktadır. Çoğu da Hewler dahil Soran alanındandır. Bunlar Güney'deki diğer örgütlerin politikasından memnun olmadığı ve alternatif bir politika düşündüğü için PKK saflarına gelmiştir. Yine kendini baskı altında ifade edemeyen on binlerce PKK taraftarı bulunmaktadır. Dolayısıyla kendini PKK ideolojisi ve politikası içinde tanımlayan önemli bir güç söz konusudur. İdeoloji ve politikanın doğusu, güneyi olmaz. Tabii ki Güney'de politika yaparken Güney gerçekliğine göre yapacaktır. Ancak bunun temellendiği ideoloji PKK ideolojisi olacaktır. Hiçbir güç senin ideolojin PKK'ye yakındır diyerek *"Sen Güneyli güç değilsin, çek git"* diyemez. Kaldı ki parçacılık bir nesnellikten kaynaklansa da böyle bir yaklaşım doğru değildir. Nitekim bu parçacı anlayışın Güney'e yansıması Soran ve Behdinan bölünmüşlüğü biçiminde olmaktadır. Bu da bölünmüşlüğe bir meşruiyet zemini sunmaktadır. Dört parçada mevcut sınırlar içinde çözüm arama bu parçacı anlayışa haklılık kazandırmaz. Zaten bu yaklaşım dört parçada sorunun çözümüne de yanlış bir yaklaşımı beraberinde getirmektedir.

PKK'nin Ulusal Barış ve Demokrasi Projesi, tüm çarpıklıkları giderip doğru bir ulusal politikaya ulaşılması için hazırlanmıştır. Bunun Güney'deki tüm çatışmaları durduracak bir içeriğe sahip olduğu da açıktır. PKK'nin Güney için önerdiği serbest örgütlenme ve serbest siyasete dayanan bir demokratik Kürt federasyonudur. Eğer her güç, bu demokratik yaklaşımı kabul ederse, böyle bir oluşum hem uygulanabilir, hem de çözüm gücü olabilir. Bu çözümde, *"şurası senin burası benim"* olmayacağı için, şurası ve burası için bir savaşa girmenin zemini ve gerekçesi kalmayacaktır. PKK dahil hiç kimsenin dıştalanmasına da böyle bir çözümde gerek olmayacaktır. PKK'nin kendi ismiyle katılma gibi bir dayatması da yoktur. Bu durumda PKK'nin askeri güçlerinin çoğunluğu Güney ortak halk savunma kuvvetleri içinde yer alır. Demokratik Kürt federasyonu dışa karşı tek bir politika yürüteceğinden şu gücün, bu gücün kullanma durumundan da kurtulmuş olunur.

Ateşkesle birlikte Güney'de böyle bir projenin yaşama geçmesiyle iç çatışmalar sona erer, ulusal barış kalıcılaşır ve demokrasi yerleşir.

Bu demokratik federasyonla dünyanın, Irak'ın ve tüm bölge devletlerinin karşısına çıkılır. Böylece Irak'la oluşacak bir demokratik federasyonun Kürt ayağı çözüme ulaşmış olur. Oluşacak bu Kürt federasyonunu herkes kabul etmek zorunda kalır. Hiçbir güç bu demokratik federasyonun yürüyüşünü engelleyemez. Engellemeye çalışsa bile tüm Güney halkını arkasına alacağından ve diğer parçalardaki Kürtlerin desteğini göreceğinden bu dayatmalar boşa çıkarılır. Bunun bölge halklarından ve uluslararası kamuoyundan da büyük güç alacağı kesindir. Demokratik Kürt Federasyonu, Kürt halkının gücünü on kat arttırır. Çözümü engelleyecek içteki ve dıştaki tüm güçleri rahatlıkla aşar. Güney Kürdistan'ın sorunlarına çözüm bulmanın tek yolu budur. Mevcut her türlü hastalığın, çarpıklığın ilacı da yine budur. PKK böyle bir çözüme hem Güney'deki hem başka alanlardaki tüm güçlerle destek verecektir. PKK'nin bu gücünü arkasına alan bir Demokratik Kürt Federasyonunun büyük bir çözüm gücü olacağı tartışmasızdır.

Demokratik Kürt Federasyonu, Irak'ın da demokratikleşmesi anlamına gelecektir. Böyle bir federasyon karşısında Irak zorunlu olarak demokratik sürecine girecektir. Bu gelişme karşısında mevcut rejim bile kendisini dönüştürecektir. Çünkü Demokratik Kürt Federasyonu karşısında dönüşüme giremeyen bir rejim mutlaka aşılır. Kaldı ki dış güçlere dayanmayan, bağımsız iradesi ile kurulan bir federasyon en çokta Irak'ı güçlendirecek ve sorunlarına çözüm gücü olacaktır. Dolayısıyla bu kapsamdaki bir Kürt Federasyonunu, Irak rejimi de fazla zorlanmadan kabul edecektir. Arap dünyasının da böyle bir çözüme destek vereceği şimdiden söylenebilir.

Güney'de oluşacak demokratik bir çözümün Kuzey dahil diğer parçalardaki Kürt çözümünü kolaylaştıracağı da kesindir. Çünkü Güney'de izlenen yanlış politikalar ve çözümsüzlük tüm diğer parçaları da zorlamaktadır. Güney'de doğru bir çözüm ve Arap halkıyla doğru ilişkilenme, bölge halklarını ve demokratik güçlerini diğer parçalardaki çözümde cesaretlendirecektir. Hatta bölge devletleri de, sağlıklı ve bölge halklarının aleyhine değil, çıkarına olacak bu çözüme bırakalım engel olmayı onay verebilecek duruma geleceklerdir.

Ulusal Kongre de doğru ve gerçekçi yaklaşımla Güney'de ve bölgede Kürt sorununun çözümüne yardımcı olabilir. Bu açıdan Ulusal Barış ve Demokrasi Projesi, Ulusal Kongrenin asgari programı olarak sahiplenilebilir ve yaşama geçirilebilir.

Sonuç olarak; Ulusal Barış ve Demokrasi, parçalanmışlığa yol açarak ulusal birliği engelleyen politikalardan vazgeçmekle gerçekleşebilir. Bunun yöntemi ise demokratik ilişkiler içine girmektir. Ulusal Barış ve Demokrasi, özü itibariyle dünyanın diğer yerlerinde nasıl gerçekleşmişse, bizde de benzer biçimiyle gerçekleşecektir. Biçim de değişiklikler olabilir. Yine diğer ulusların bu süreçte yaşadığı tecrübeler ışığında daha az sancılı bir biçimde ulusal barış ve demokrasi yerleştirilebilir.

Bir daha belirtmekte fayda var: Yanlışlıkları ve doğruları uzlaştırarak ya da aynı kefede değerlendirerek ulusal barış ve demokrasiye ulaşılamaz. Ulusal barış ve demokrasinin birkaç yüzyılda ortaya çıkan bilimsel ölçülerinde birleşilerek ulusal barış ve demokrasi kalıcı hale getirilebilir.

En fazla da Kürt halkının, aydınlarının ve siyasetçilerinin bu konuda bilimsel bakışa ulaşmaya ve kendini netleştirmeye ihtiyacı vardır.

Kürt halkı ulusal barışı ve demokrasiyi gerçekleştirmek için büyük mücadele vermiş, çok acı çekmiştir. Ulusal barışı ve demokrasiyi fazlasıyla hak etmiştir ve buna layık bir halktır. Tüm zorluklara rağmen en kısa sürede ulusal barışı ve demokrasiyi Kürdistan'ın tüm parçalarına yerleştirecektir.

Düne ait olan ve kendini korumak isteyen geri sosyal ve siyasal yapılanmaları tasfiye etmek, özgürlük ve demokrasiyi elde etmede halkın önündeki bir görevdir. Diğer ulusların tümü bu demokratik devrim savaşını yaşamışlardır. Doğal olarak Kürt halkı da kaçınılmaz olarak bunu yaşayacaktır. Kaldı ki son otuz yıldır halk bu savaşı vermektedir ve içindedir.

VII. KONGRE ÇİZGİSİNİ PRATİKLEŞTİREN MİLİTANLIKLA

PARTİLEŞME SEFERBERLİĞİNİ GELİŞTİRELİM

PKK Başkanlık Konseyi

Ağustos ayının son haftasında Parti Meclisimizin ikinci toplantısını, genişletilmiş yönetim toplantısı düzeyinde yaptık. Değişik alanlarda yönetim görevi yürüten 65 civarında arkadaşımız toplantıya katıldı ve bu temelde toplantıda önemli bir yeterlilik ortaya çıktı. Uluslararası komplo düzeyinde her alanda saldırının yürütüldüğü bir ortamda, yine çok sayıda gücün, partinin dağılacağı ve tasfiye olacağı beklentisi içinde bulunduğu bir süreçte, partimizin böyle kapsamlı bir yönetim toplantısı yapması, sorunlarını yeniden gündemleştirip kapsamlı bir biçimde tartışarak kendisini yeniden kararlaştırması, önümüzdeki sürece böyle örgütlü ve planlı bir temelde yürümesi kuşkusuz çok önemli ve ciddi bir durumdur. Bu aynı zamanda Parti Önderliğimizin çağrısı temelinde 1 Eylül 1999'da başlattığımız yeni stratejik sürecin bir yıllık pratiğinin de kapsamlı bir değerlendirmesinin yapılması anlamına geliyor. Yeni bir yüzyılın, 2000 yılının 1 Eylül Dünya Barış Günü'nü, parti olarak kendimizi yeniden kararlaştırmış, planlamış, bu temelde siyasal ve örgütsel çalışmalarımızı yeniden örgütleyip bir hamle düzeyinde yükseltme hedefiyle karşılamış oluyoruz.

Bu toplantılarımız yeni bir yüzyıla önemli ve büyük bir girişi ifade etti. Biliniyor; bu giriş Olağanüstü VII. Kongre'yle başladı; arkasından konferanslar, hatta yeni kongreler yaptık ve son olarak böyle kapsamlı bir Merkez Toplantısı'na ulaştık. Partimizin yaşadığı değişim ve dönüşümü, stratejik olarak yeniden yapılanma süreci kapsamında yaşadığımız bu yıl; bu temelde kapsamlı ideolojik-politik tartışmalarla strateji tartışmalarının yapıldığı, partimizin yürüttüğü bu tartışmalarla Kürt halkının geçen yüzyıllardan çok farklı olarak kendi durumunu kapsamlı değerlendirip, geleceğini stratejik düzeyde önemli ölçüde planlayarak yeni yüzyıla girme çalışmalarını yapması anlamına geliyor. Yürüttüğümüz bu çalışmalar dar bir parti çalışması ve yine partimizin hedeflediği düzeyde dar bir siyasal çalışma olmanın ötesinde; halkımızın yeni bir yüzyıla, kendisini oldukça kapsamlı değerlendirme, kararlaştırma, geleceğini bütün yönleriyle çizme ve planlama temelinde, bunu hayata geçirmenin örgütlülüğü, kararlılığı ve umuduyla girmesi anlamına geliyor.

Yüzyılı kapsayacak bir gelişme çizgisini yaratmaya çalışıyoruz

Kuşkusuz bu önemli bir durumdur. Tarih içerisinde Kürt halkının ilk defa, geleceği çizme, kendini örgütleme ve böyle planlanmış olarak ileriye doğru yürümeyi gerçekleştirmesi oluyor. Bu açıdan parti çalışmaları olmaktan öteye, bir halkın durumunun çok köklü bir biçimde değerlendirilmesi ve geleceğinin çok kapsamlı bir tarzda kararlaştırılıp planlanması demek oluyor. Böyle bir stratejik yönelimle, en azından bir yüzyılı kapsayacak stratejik gelişme çizgisini ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Son toplantımız bu konuda önemli bir derinlik ve sentez ortaya çıkarmış bulunuyor.

Bütün parti yapımız geçen bir yıl içerisinde kapsamlı bir tartışma, kendini yeniden kararlaştırma ve parti olarak yeniden yapılandırma sürecini yaşıyor. Bu anlamda kapsamlı bir iç tartışma, eğitim, mücadele ve yeniden örgütlenme pratiği yaşandı. Yine böyle bir değişime neden olan siyasal ve askeri gelişmeler, uluslararası komplo düzeyinde partimize yönelik olarak sürdürülen saldırılar, bu saldırılara karşı parti ve halk olarak gösterdiğimiz büyük direniş bu sürecin en önemli gündemini oluşturuyor. Bu açıdan partimizin çok yüklü bir mücadele gündemiyle yürüdüğü bir gerçektir.

Bu çerçevede toplantımız bütün bu konuları gündemleştirip bir sisteme kavuşturarak, oldukça kapsamlı tartışmalar yapmış, derinlikli ve kesin, partimize ve mücadelemize hamle yaptırtabilecek düzeyde kararlar ortaya çıkarmış bulunuyor. Bu açıdan gündemimiz bilinen bir gündemdir: 'Uluslararası komplo düzeyinde partimize yönelen saldırılar, bu saldırılara yol açan bölge ve dünyadaki siyasal gelişmeler, buna karşı örgüt düzeyinde örgütsel olarak mücadele durumumuz, bu mücadeleyi daha ileriye götürebilmek için yapmamız gereken çalışmalar, VII. Kongremizin ortaya çıkarıp geliştirdiği stratejik düzey ve bu stratejinin doğru taktiklerle her alanda hayata geçirilmesi çalışmaları, partimizin bunları yapacak düzeyde kendisini yeniden örgütleyip yapılandırması, toplantımızın gündemini oluşturmuş bulunuyor.

Biliniyor, Kongre'den sonra hem dışa karşı, hem de parti içerisinde çok kapsamlı bir mücadele yaşandı. Yine birçok alanda örgütsel çalışmalar yapmak ve pratiği geliştirmek için yoğun bir çaba harcadık. En son bütün bunları daha sistemli hale getirebilmek için iki büyük toplantı yaptık. III. Kadın Kongresi ile Ortadoğu Konferansı biçiminde stratejik düzeyimizi kapsamlı değerlendiren, VII. Kongremizin stratejik planlamasını daha kapsamlı, ayrıntılı ve açılımcı hale getiren toplantıları gerçekleştirdik. Bütün bunların sonucu partimizin Genişletilmiş Yönetim Toplantısı, bu temelde yaptığımız değerlendirmeler ve tartışmalarla kendimizi yeniden kararlaştırma oldu.

Böyle bir toplantı siyasal gelişmeler açısından ne anlam ifade ediyor, nasıl değerlendirilebilir?

Her şeyden önce şunu tespit etmek gerekir: 1 Eylül sürecinin bir yılı dolmuş bulunuyor. Bu bir yıl içerisinde birçok çevrede partimizin tasfiye olacağı umut ve beklentisi yaşandı. VII. Kongre öncesi işte böyle bir süreçti. VII. Kongre'den sonra birçok çevre alenen partimizin 2000 yılının yaz ortasına ulaşamayacağı ve Ağustos'u tamamlayamayacağı hesabı ve beklentisi içinde bulunuyor, böylesi değerlendirmeler yapıyordu. Partimizin artık bittiğini, dağıldığını, kendisini değiştirip yenileyemeyeceğini, yeniden örgütleyemeyeceğini, birkaç aylık ömrünün bile kalmadığını söylüyordu. Bu çevrelerin böyle bir değerlendirme yaptığı ve bu tür bir beklenti içinde olduğu bir ortamda bütün bunları boşa çıkarmak; bir yıl gibi bir sürede sadece değişim yapmakla kalmayıp, içte ve dışta yürütülen kapsamlı mücadelelerle önemli bir politik pratik gelişmenin sahibi olmak; tümüyle yok olacağımızın hesabının yapıldığı bir dönemde çok kapsamlı toplantılar ardından, bunu parti yönetim toplantımızla tamamlamak kuşkusuz önemlidir. Zaten gelişmeler de bu umut ve beklentilerin nasıl boşa çıkarıldığını, 1 Eylül sürecinin devrimci-demokratik gelişim çizgisinde nasıl ilerletildiğini, parti ve mücadeleyi tasfiye etmek isteyen güçlerin çabalarının nasıl boşa çıkartıldığını açıkça gösteriyor. Bu aynı zamanda uluslararası komplonun etkisinin azaltılması, başarısının önlenmesi ve adım adım boşa çıkartılması anlamına da geliyor. Toplantımız uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeydeki gelişmeleri bu temelde değerlendirmiştir.

Şu bir gerçektir: Uluslararası komplo, en son '98'den beri Parti Önderliğimize, partimize ve ulusal demokratik hareketimize karşı geliştirilen bir oyun olarak, on yıllık yeni dünya düzeninin çabalarının son halkalarından birisi oluyor. ABD öncülüğünde, uluslararası sermaye ve emperyalist güçlerin halklar ve ezilenlere karşı yürüttüğü saldırıların, yine dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda egemenlik altına alma çabalarının bir parçası, en son ve kapsamlı bir halkası anlamına geliyor.

Dünyamız, son on yıldır böyle bir gelişmeyle karşı karşıyadır. Bu, Sovyet sisteminin yıkılması ve iki bloklu dünya durumunun ortadan kalkması, bu temelde ABD'nin müttefikleriyle birlikte dünya hakimiyeti kurma çabaları içerisine girmesine bağlı bir gelişmedir. Bunları böyle değerlendirmek, anlamak ve anlamlandırmak gerekir. Bu temelde uluslararası alanda yürütülen politikaların son duraklarından birisi Ortadoğu'da geliştirilen saldırılar oluyor. Bunun içerisinde de partimize ve Önderliğimize yöneltilen uluslararası komplo, bölgesel düzeyde bir mücadele olarak önemli bir yer tutuyor.

"VII. Kongre'den sonra birçok çevre alenen partimizin 2000 yılının yaz ortasına bile ulaşamayacağı hesabı ve beklentisi içinde bulunuyordu. Böylesi beklentilerin olduğu bir ortamda bütün bunların boşa çıkarılması; bir yıl gibi bir sürede sadece değişim yapmakla kalmayıp, içte ve dışta yürütülen kapsamlı mücadelelerle önemli bir politik-pratik gelişmenin sahibi olmak, bütün bu umut ve beklentilerin nasıl boşa çıkarıldığını gösteriyor."

Kendi durumumuzdan bütün bu gelişmeleri değerlendirme ve anlama imkanı buluyoruz. Bizim yok edilmek istenmemizle halkların ulusal demokratik gelişme umutlarının, yine ezilenlerin baskı ve sömürüden kurtulma umutları ve istemlerinin ezilmesi arasında bire bir bağlantı vardır. Bize yönelik saldırıyla uluslararası alanda halklar ve ezilenlere yöneltilen saldırı aynı saldırıdır.

Bize altı ay ömür biçmişlerdi

Bir yıllık direnişimizle kendimizi yenileme çabamız ve bu temelde sağladığımız gelişmelerle toplantımızın da tespitleri temelinde şunu rahatlıkla belirleyebiliyoruz:

ABD öncülüğünde geliştirilmek istenen yeni dünya düzeni birçok alanda belli bir etkinlik kazansa ve bazı yerlerde kendi çıkarlarını büyük ölçüde hakim kılan siyasi yapılanmalara yol açsa da, bir bütün olarak dünya çapında hedeflediği gelişmeleri gerçekleştirememiştir. Bütün dünyayı kendilerine kölece bağlayan, halkları sindiren ve ezilenleri mücadelesiz kılan bir durumu yaratamamıştır. 20. yüzyıl boyunca sürdürülen mücadelelerle halklar, ezilen sınıflar ve cinslerin yürüttüğü mücadeleyle sağladıkları kazanımları ortadan kaldıramadığı gibi, ortaya çıkan sorunları çözme ve kendi egemenliğinde sorunsuz bir dünya yaratma gerçeğine de ulaşmamıştır. Tersine ezilenler, ezilen sınıflar ve halklar buna karşı direnmiş, birçok alanda ABD'nin geliştirmek istediği düzeni işlemez kılmış ve etkisizleştirmiş, yine çözümü en azından kendi çıkarlarını da ifade eden bir uzlaşma düzeyinde gerçekleştirmeye yol açmıştır. Dünyanın neresine bakılırsa bakılsın, birçok alanda yaşanan gerçeklik budur. En son Kürdistan'da yaşanan gerçeklik de tamamen böyledir.

Bugün dünyaya düzen verdiklerini iddia eden güçler, partimizin ve Parti Önderliğimizin geliştirdiği barış ve demokratik çözüm çizgisini benimsemedikleri gibi, onu boşa çıkartıp etkisiz kılacak uluslararası komplo düzeyindeki saldırılarında da başarıya ulaşamamışlar, kendileri de herhangi bir çözüm önerememişler; böylece aslında varolan sorunları çözme iddiasına sahip olmalarına rağmen, gerçekte ne denli çözümsüz olduklarını en çok Kürt sorununda ortaya koymuşlardır. Bu güçlerin Kuzey'de, Güney'de ve Doğu'da, Kürdistan'ın bütün parçalarında herhangi bir ciddi çözüm önerme ve çözüm geliştirme durumlarının olmadığı, bütün varlıklarının partimizin ve Önderliğimizin geliştirmek istediği sorunları çözme gerçeğine karşı mücadele olduğu, mevcut anlayışları, politikaları ve yaşam ölçüleriyle aslında insanlık için çözümü ve gelişmeyi ifade etmedikleri, tam tersine çözümsüzlüğü, baskıyı ve sömürüyü devam ettirmek, hatta daha da geliştirmek istedikleri ortaya çıkmış bulunuyor. Her şeyden önce bu, toplantımızda yapılan kapsamlı değerlendirmelerle ortaya çıkartılan ve böyle tespit edilen bir durumdur.

Kendi mücadelemizden bu sonuca varıyoruz. Gerçekte bu mücadele neyi ifade ediyor? Bu, birçok yönüyle defalarca tartışılan ve değerlendirilen bir husustur. Partimiz tarafından en son VII. Kongremizin çok kapsamlı bir biçimde değerlendirdiği bir konudur. Şu kesin bir gerçektir: PKK'ye, PKK şahsında Kürt halkına yöneltilen saldırı öyle basit, sadece PKK ve Kürt halkıyla ilgili bir saldırı değildir; kesinlikle uluslararası alanda yürütülen mücadele ve saldırının çok kapsamlı bir parçasıdır.

Şunu çok iyi biliyoruz: 15 Şubat'tan bu yana bir buçuk yıl geçti. Önderliğimize yöneltilen saldırı şahsında partimiz kesinlikle yok edilmek, Kürt halkı üzerinde uygulanan inkar ve imha siyaseti başarıya ve zafere götürülmek istendi. Uluslararası komplonun hedefinin bu olduğu ve böyle bir kapsamda yürütüldüğü, bunu gerçekleştirmek için de her türlü yönteme başvurulduğu kesin bir gerçektir. Bu konuda herhangi bir tereddüt veya farklı değerlendirme doğru olmaz. Bu anlaşılmamış olabilir, yeterince derinlikli bilinmeyebilir; fakat Parti Önderliği'nin notlarda da birçok kez belirttiği gibi, yaşanan süreç ve partiye yöneltilen saldırı öyle basit, dar ve geçici değil, kesinlikle imhayı hedefleyen bir kapsama sahiptir. Birçokları bunu anlamamış olabilirler, hatta halk ve parti açısından çok fazla tehlike içermiyormuş gibi algılanabilir; fakat bunlar yanlıştır.

“Bugün dünyaya düzen verdiklerini iddia eden güçler partimizin ve Parti Önderliğimizin geliştirdiği barış ve demokratik çözüm çizgisini benimsemedikleri gibi, onu boşa çıkartıp etkisiz kılacak uluslararası komplo düzeyindeki saldırılarında da başarıya ulaşamamışlar, kendileri de herhangi bir çözüm önerememişler, gerçekte ne denli çözümsüz olduklarını en çok Kürt sorununda ortaya koymuşlardır.”

Çok ağır bir biçimde birçok güç, neredeyse dünyanın ileri gelen bütün güçleri bir araya getirilip uzlaştırılarak, birçok imkan ortaya konularak, yine bölgede birçok güç en azından etkisizleştirilerek, ulusal düzeyde ihanet, işbirlikçilik ve her türlü aileci çıkarcılık böyle bir saldırıda yedeklenerek veya piyon olarak kullanılıp ileri sürülerek böyle bir saldırı yürütülmüş bulunuyor. Bu hiç de küçümsenecek bir saldırı değildir. Böyle bir saldırıyla herkes “PKK artık bir şey yapamaz, kendisine gelemez” diyordu. Hatta 15 Şubat'ın arkasından, “Bu parti altı ay bile ayakta kalamaz; bu temelde geliştirilmek istenen demokratik hareket yok olur, dağılıp gider” hesapları yapılıyordu. Bu temelde bize karşı bir saldırı yürütüldü.

Bunları ne için belirtiyoruz?

Bizde yeterince anlayamama veya bu saldırının kapsamını görememe var. “Şu açıdan zorluklarımız, sıkıntılarımız ve sorunlarımız var” denilerek, bireysel düzeyde çok fazla tartışmalar yapılıyor, sorunlar ileri sürülüyor. Geçen süreçte bu konuda her türlü şey söylendi. Bütün bunların nereden kaynaklandığı, neden böyle ortaya çıktığı ve hangi süreçle bağlantılı olduğu iyi görülüp anlaşılmamıştı. Eğer yeterince görmüş ve özümsemiş olsaydık, “*şu sorunlar, şu zorluklar, şu engeller var*” demeyecektik. “*Uluslararası gericiliğin imha edici kapsamlı saldırısı var. Bu gericilik bizi yok etmek ve her şeyimizi elimizden almak istiyor. O zaman bizim de her şeyimizle buna karşı direniş görevimiz var. Bunu durdurmak ve boşa çıkartmak için direnme ve mücadele etme görevimiz var*” diyecektik. Eğer böyle diyemediysek, bireysel düzeyde birçok sorunu ve zorluğu öne çıkardıysak, sıkıntılarımızı bir gerçekmiş gibi ortaya koyup çözüm arayarak çevremize ve hatta partiye yansıttıysak, o zaman yaşadığımız gerçekliği, partimize ve halkımıza karşı yöneltilen uluslararası saldırıyı, bu saldırının ne anlama geldiğini, neyi amaçladığını ve ne yapmak istediğini yeterince görmemişiz, anlayamamışız, kavrayamamışız ve hafife almışız demektir. O açıdan bu komplo, komplonun hedefleri, amaçları, kapsamı, yöntemleri ve baskı gücü önemlidir. Bunun doğru anlaşılıp, doğru kavranması önemlidir.

Bu süreçte partimize defalarca ömür biçildi. Bu konuda en azından üç kez kapsamlı planlar yapıldı; “PKK artık sağ çıkamaz, dağılıp yok olacak” diye hüküm biçildi. Bu, 15 Şubat'ın arkasından yapıldı, 1 Eylül sürecinin arkasından yapıldı, VII. Kongre'nin arkasından yapıldı. En az üç kez yok olacağımızın planı ortaya çıkarıldı, fermanı hazırlandı ve bu bütün uluslararası güçleri kapsadı. Dünyanın her alanında bütün güçlerimize karşı oldu. Önderlik başta olmak ve Önderliğe saldırı birinci planda gelmek üzere, tüm partimize ve halkımıza karşı yurt içinde ve yurt dışında, Güney'de ve Kuzey'de, legalitede ve illegalitede, askeri ve siyasi olarak her alanda sürdürüldü. Biz burada ağır bir baskı ve saldırıyla yüz yüze geldik. Bir buçuk yıldır böyle büyük bir baskıya karşı direniyoruz, böyle bir saldırıya karşı mücadele etmekle yüz yüze bulunuyoruz. Bu önemlidir. Bu kadar zaman böyle bir saldırıya karşı koyup mücadele edebilmek ve bir mücadele gücü olarak bir buçuk yıllık bir sürenin arkasından böyle bir toplantı yapıp ayakta kalabilmek bile önemli ve büyük bir gelişmedir.

Her alanda devrimci bir hamle gerçekleştirme kararındayız

Tabii toplantımız sadece bu gerçeği teyit etmekle kalmadı; konferans ve kongre gibi çok kapsamlı toplantıların arkasından kendisini en üst düzeyde yeniden kararlaştırarak, sadece böyle bir gelişmeyi sürdürmek veya imha siyasetini etkisiz kılıp yaşam çizgisini devam ettirmekle yetinmedi; tam tersine onu da aşarak, uluslararası komplo temelinde geliştirilen baskıları tümüyle boşa çıkartmak üzere siyasal, örgütsel, kültürel, propagandasal, ideolojik ve askeri her alanda devrimci bir hamlenin geliştirilmesini de kararlaştırabildi. Böyle büyük bir kararlaştırma gücü ve böyle yüksek bir irade olmayı ortaya çıkardı. Bu önemlidir. Mevcut durumda geldiğimiz nokta budur. Bu anlamda böyle bir gelişme yaratarak, uluslararası komplonun defalarca önüne koyup hedeflediği imha planlarını ve yeni dünya düzeni çerçevesinde geliştirilen saldırıları boşa çıkartacak, bu kompİoya karşı direnişi, onu tümden yıkıma götürecek bir hamlenin kararlaştırılması, planlanması ve uygulama gücünün yaratılması düzeyine çıkartacak direnme gücü ve imkanı vardır diyoruz. Halklar ve ezilenler direnebilirler; uluslararası komployu yürüten yeni dünya düzeni güçleri her şeye hakim değildir, çözüm gücü olmaktan yoksundur, çözüm üretemiyorlar diyoruz.

Eğer bu güçler hakim olsalardı, eğer insanları ve toplumları etkileyecek ve kendilerine bağlayacak bir çözüm gücü olsalardı, partimizi imha etme planlarında kuşkusuz başarıya ulaşmış olacaklardı. Buna karşılık bizim bu saldırılara karşı direnebilmemiz, bu ölüm fermanlarını boşa çıkarıp yırtabilmemiz, barış ve demokrasi temelinde halkların kardeşçe yaşayacağı bir çözümü gerçekleştirecek mücadele hamlelerini önümüze koyabilmemiz, halkların mücadele gücünün esas olduğunu açıkça gösteriyor. Ezilenlerin mücadele etme, kendilerini örgütleme, geliştirme ve kendi çıkarlarını hakim kılma çabaları esastır. Bunlar da bir güçtür ve günümüz dünyasının aktif bir parçasıdır.

Kuşkusuz bir parçası da baskı ve sömürü güçleri, hakimiyet güçleri oluyor. Ama bunlar her şeye hakim değiller ve her şeyi çözemiyorlar. Dünya emperyalizminin, kapitalizmin günümüzde ulaştığı düzey geçmişteki kadar bile çözümleyici değildir. Tam tersine çözümsüzlük içeriyor, kendi yarattığı sorunlara çözüm gücü olmaktan acizdir, çözümsüzlüğü yaşıyor, çözüm gücü sınırlıdır.

Kapitalizm bazı alanlarda etkili olabilmiş, böyle bir noktada da son halkaya gelmiştir. Yeniden düzenleme noktasında, on yıllık sürecin arkasından son dönemlerde Ortadoğu'da da bunu gerçekleştirme çabalarını yoğunlaştırmış, ama artık bu konuda da bir sınıra ulaşmış bulunuyor. Devlet ve örgüt düzeyinde birçok güç askeri, siyasi ve kültürel olarak bu sisteme karşı mücadele etme, kendisini geliştirme ve kendi çıkarını dünyaya hakim kılma, böylece dünyada demokratik gelişimi daha da ileriye götürme gücünü gösteriyor. Dünyamız artık böyle demokratik bir mücadele sürecine çok daha fazla girmiş bulunuyor. Kuşkusuz etkili olan güçler var. Maddi olarak, askeri, siyasi, örgütsel ve ekonomik anlamda çok büyük güce sahip olanlar var; bu bakımdan gücü azalanlar var. Fakat ne kadar büyük ekonomik, askeri ve örgütsel güce sahip olunursa olunsun, demokratik ve özgürlükçü olmayan ve adaleti içermeyen yaklaşımlara sahip olunduğu ve dünyayı tümden kendi egemenliğine alma hedefi güdüldüğü müddetçe, bu doğrultuda bir ölçüde çözüm gücü olma ve başarı kazanma söz konusu olsa bile, bunu bir dünya hakimiyetine götürmek mümkün değildir.

Buna karşı direnen ve karşı koyan güçler var. Devlet düzeyinde birçok ulus buna karşı çıkıyor; halklar ve ezilenler buna karşı çıkıyorlar. Böylece de 21. yüzyılda demokratik yaşamın daha da geliştirilmesi için halklar mücadelelerini çok daha fazla geliştirip ilerletiyor ve bunu çok daha ileri götürme istidadını kendi içlerinde gösteriyorlar.

Bu yüzyıl daha fazla demokrasi ve özgürlük mücadelesi yüzyılı olacaktır. Bireyler, sınıflar, uluslar ve halklar düzeyinde, bütün dünya düzeyinde daha çok demokratik ve özgürlükçü yaşam gelişecektir. 20. yüzyılın yarattığı birikimleri esas almak üzere –ki Parti Önderliğimiz bu yüzyıla büyük devrimler yüzyılı dedi–, 21. yüzyıl geçen yüzyılın yarattığı büyük birikimler üzerinde yükselecek; ancak demokrasi ve özgürlük anlamında ondan kat be kat ileriye geçen, bireyin özgürlüğünü en ileri düzeye çıkartan, bunun ekonomik, siyasal ve kültürel düzeyini geliştiren bir yüzyıl olacaktır.

Böyle bir siyasal gelişme ortamında örgütsel durumumuz önemli bir değerlendirme konusudur. Geçen iki yıllık süreç içerisinde, 15 Şubat'la birlikte bir buçuk yıldan bu yana uluslararası komplonun üzerimizde geliştirilen bu saldırısının temel hedefinin partiyi içten yıkmak, dağıtmak, parçalamak ve böylece tasfiye etmek olduğu, bunu sağlayabilmek için de Parti Önderliğimize saldırmayı temel görev olarak önüne koyup yürüttüğü bilinen bir gerçektir. Uluslararası komplo düzeyinde bir saldırıyla yüz yüzeyiz diyoruz. Bu komplonun hedefinin, partimizi imha ve tasfiye etmek, bu temelde halkın demokratik gelişimini durdurup yok ederek Kürt halkı üzerindeki inkar ve imha siyasetini başarıya götürmek olduğu kesindir. Bunu sağlayacak strateji olarak da, dıştan geliştirilen baskı, kuşatma ve saldırıyla birlikte, içten bir dağılma ve tasfiyeyi yaratmanın amaçlandığı, böyle bir mücadele stratejisinin öngörüldüğü, bunu başarıya götürebilmek için her şeyden önce Parti Önderliği'nin etkisizleştirilmesi ve böylece partinin yönetimsiz bırakılmasının gerekli görüldüğü yine bilinen bir gerçektir.

9 Ekim'den bu yana partimize karşı böyle kapsamlı bir uluslararası saldırı gerçeği var. Bu saldırı Önderliğimizin şahsında 15 Şubat'ta önemli bir düzeye çıkartılmış bulunuyor. 15 Şubat'la birlikte saldırının hedefi daha çok netleşiyor. Bu hedef, partiyi Önderlik yönetiminden yoksun bırakarak içten dağılmaya ve tasfiye olmaya götürmektir. Bunu daha önce de belirledik; komplocular “Önderlik yönetimi olmadan böyle bir parti olunmaz, bu insanlar bir arada kalamaz, birbirlerini dinlemez ve örgüt olma gibi bir gelişmeyi yaşayamazlar, dağılıp gidecekler” biçiminde belirlemede bulunmuşlar, bu temelde partiye karşı saldırı yürütmüşlerdi. Geçen bu bir buçuk yıllık sürede yaşanan gerçek, partimizin böyle bir saldırıyla tasfiye edilmek ve dağıtılmak istenmesi gerçeğidir. Yaşamımız tamamen böyle bir ağır baskı ve saldırı altında geçmiştir.

Yaşamımızı saldırılara karşı direnmek üzerine kurduk

Şu söylenebilir: 12 Eylül faşist askeri darbesiyle devrimimize karşı kapsamlı bir saldırı geliştirildi. Bu darbe Türkiye yönetiminin geliştirdiği, başta ABD olmak üzere NATO'nun desteğini alan uluslararası gericiliğin bir saldırısıydı. 12 Eylül faşist askeri darbesi kesinlikle böyle bir saldırıydı. Kürdistan'daki gelişmeler, Türkiye'deki durum ve bölgedeki gelişmelerle ilişkiliydi; dünyadaki mücadelenin bir parçasıydı.

İkinci büyük saldırı ise uluslararası komplodur. Türkiye yönetiminin isteği üzerine, yine NATO çerçevesinde ABD ve müttefikleri tarafından örgütlenip yürütülen bir saldırıdır. Amaçları ve hedefleri aynıdır.

Devrimimizin ve mücadelemizin gelişimine paralel olarak, uluslararası komploda saldırıların yönü daha çok Önderliği hedefleyen ve yöntemleri daha çok yönlü olan bir gerçeklik vardır. Bu temelde partimizi imha etmeyi amaçlayan bir saldırı yürütülmüş bulunuyor. Bütün yaşamımız böyle bir saldırıya karşı direnme, onun amaçlarını boşa çıkarma ve bunun için de onun yöntemlerini etkisiz kılacak bir bilinci, militanlığı ve örgütlülüğü yaratma olmuştur. Bu temelde uluslararası gericiliğin partimizi ve mücadelemizi tasfiye etmek için yürüttüğü saldırılarla, buna karşı ulusal demokratik gelişmeyi ve insanlığı var edebilmek için partimizin ve parti militanlarımızın direnişi temelinde geçen bir mücadele gerçeği vardır. Bu kadar netleşmiş hedefler temelinde yaşama gerçeği ortaya çıkmış; son bir buçuk yıl her zamankinden daha fazla şiddetli ve kapsamlı bir mücadeleye tanık olmuştur.

Bu çerçevede örgüt durumumuz, örgütsel sorunlarımız, yine örgütsel yönetimimizin gelişim durumu, saldırıları boşa çıkartmak için yürütülen mücadele, bu mücadelenin niteliği, çerçevesi ve ulaştığı düzey değerlendirilip tartışılmıştır. Bütün yaşam ve militan örgütsel duruş, böyle bir mücadele ölçeğinde değerlendirilmiştir. Bunu başka biçimde değerlendirmek ve ölçüye vurmak mümkün değildir. Bu çerçevede çok büyük ve çok şiddetli bir mücadelenin arkasından, uluslararası gericiliğin hedeflerini boşa çıkartıp etkisiz kılan ve düşmanlarımızın umutlarını kursaklarında bırakan bir partisel militan gelişme, örgütsel gelişmenin varlığı ve bunun kendisini yeniden yapılandırarak büyük bir pratik hamle yapmaya ulaşması gerçeği toplantımızca teyit edilmiştir. Zaten büyük bir konferans ve kongre gibi toplantıların arkasından kapsamlı bir yönetim toplantısı yapabilmemizin kendisi de bu gelişmenin teyit edilmesi olmaktadır. Parti içinde yaşadığımız mücadele, örgüt sorunlarımız ve yönetim durumumuzun hepsi böyle bir mücadele içerisinde anlam bulmakta ve kendi ifadesine kavuşmaktadır. Bunları kesinlikle böyle değerlendirmek gerekir.

Böyle olunca, hem Kürt ihaneti ve işbirlikçiliğinin, hem Türk oligarşisi ve bölge gericiliğinin, hem de uluslararası gericiliğin ve emperyalist güçlerin el ele verip partimizi tasfiye etmek ve içten dağıtmak için yürüttükleri saldırı karşısında, onların amaçları çerçevesinde örgüt içi durumumuz anlam ve değer bulmuş olmaktadır.

Onların bu düzeyde el ele verip partimizi yok etmek istemeleri karşısında bizim duruşumuz, sözümüz, davranışımız ve çabalarımız anlam kazanmıştır. Böyle bir saldırı ve bu saldırının amaçları karşısında ne anlam ifade ettiğine bakarak, her düşünce, her söz ve her davranışa değer biçmemiz gerekiyor. Böyle olunca, geçtiğimiz sürecin çok yoğun bir örgüt içi mücadeleye sahne olması ve içte kapsamlı bir mücadeleyi yaşamış olmamız bir tesadüf veya çok anormal ve olağanüstü bir durum olarak görülemez. Bu kadar gerici gücün el ele vererek bizi içten yıkmak için yürüttükleri mücadele ortamında partimizin böyle bir iç mücadeleyi yaşaması; dıştan gelen saldırıları boşa çıkartabilmek için kendisini stratejik düzeyde yeniden kararlaştırarak, bir stratejik değişiklikle yeniden planlar ve yapılandırırken, böyle büyük bir iç mücadeleye sahne olması anlamlı ve anlaşılır bir durumdur.

Bu saldırılara karşı büyük bir direniş sergilendi, büyük bir mücadele verildi. Kompİoyu en erkenden görüp değerlendiren, bu kompİoyu boşa çıkarmak için gerekli politik tutumu, ideolojik ve örgütsel duruşu geliştiren Parti Önderliğimiz, Önderlik çizgisinde militanlığı geliştirip bu baskı ve saldırıya karşı duran gerçeklik partiyi temsil etmiştir. Bu saldırılara karşı yeniden parti olmanın mücadelesini veren, parti çizgisini bu saldırıları boşa çıkartacak düzeyde geliştirip, böyle bir çizgiyi başarıyla hayata geçirmede kendisini en ileri cesarete, fedakarlığa ve direnişçiliğe kavuşturarak saldırılara karşı duran ve mücadeleyi yürüten gerçeklik parti gerçekliğidir, Önderlik gerçekliğidir. Önderlik gerçekliği, bir bütün olarak bu süreci devrimci demokratik çizgide geliştiren, uluslararası gericiliğin ve komplonun saldırılarını boşa çıkartan, ulusal demokratik gelişmeyi temsil eden gerçeklik oluyor. Bu, şimdi geldiğimiz noktada bütün partiye önemli oranda hakim olan bir gerçekliktir.

Bu temelde parti çizgimiz gelişmiş, VII. Kongre kararlarıyla bir kongre çizgisi olarak tescil edilmiştir. Şimdi böyle yeniden şekillenmiş bir ideolojik-politik çizgiye sahibiz. Bunun kapsamlı bir politik programı vardır. Bu çizgi Kürt sorunu ile bölgesel sorunlara çözüm içeriyor ve bunun uluslararası politik çerçevesi bulunuyor. Bu ideolojik-politik çizgiyi hayata geçirecek örgüt çizgimiz ve militan ölçülerimiz vardır. Bunlar düşünce düzeyinde kapsamlı ve derinlikli bir tarzda netleşmiş bulunmaktadır. Yine bunları hayata geçirecek olan, bu temelde partimize yöneltilmiş ve onu yıkmayı amaçlayan saldırılara karşı direnci ortaya çıkartan bir eğitim düzeyimiz, kadrolaşma ve militanlaşma düzeyimiz vardır. Böyle bir çizgiyi bu düzeyde gelişmiş bir militan örgüt gücü ve doğru taktiklerle hayata geçirecek bir stratejik yaklaşımımız, yani mücadele stratejimiz vardır. Önemli bir düşünsel netleşmeye, kadro ve örgüt düzeyinde önemli bir kararlaştırma ve planlama düzeyine ulaşmış bulunuyoruz. Gelinen nokta budur.

Uluslararası komplonun partimizi tasfiye etmek amacıyla saldırıları devam ediyor. Gelişmelere göre kendisini yenileyen ve yöntemlerini çeşitlendiren uluslararası komplo, baskı ve saldırılarını sürdürüyor. Bu konuda herhangi bir duraksama yoktur. Fakat ağır da olsa, bazı darbeler vursa ve bizi çok derinden etkilemiş olsa da, şimdiye kadarki saldırıları başarısız ve sonuçsuz kılınmış, başarıya gitmesi önlenmiş, bu anlamda boşa çıkarılarak parti devrim çizgisinde yürütülmüştür. Devrim çizgisinde yürüyen, bu anlamda çizgi ve örgüt olarak kendisini yenileyen ve yeniden yapılandıran bir parti, bu temelde kendisini yeniden şekillendirmiş bir militan gerçekliği ortaya çıkartılmıştır. Şimdi bir yandan da böyle bir devrimci gelişme var. Mücadele bu iki yan arasında sürüyor ve daha uzun süre devam edeceğe benziyor.

Parti militanlarının şahsında Önderlik çizgisi kazanmıştır

Şu söylenebilir: Partimiz içinde, yine her parti kadrosu ve militanının şahsında Önderlik çizgisinde ifadesini bulan devrimcilik ile uluslararası komplo düze-

“15 Şubat'la birlikte bir buçuk yıldan bu yana uluslararası komplonun üzerimizde geliştirilen bu saldırısının temel hedefinin partiyi içten yıkmak, dağıtmak, parçalamak ve böylece tasfiye etmek olduğu, bunu sağlayabilmek için de Parti Önderliğimize saldırmayı temel görev olarak önüne koyup yürüttüğü bilinen bir gerçektir. Yaşamımız tamamen böyle bir ağır baskı ve saldırı altında geçmiştir.”

yindeki gericilik arasında yürütülen mücadelede, şimdiye kadar başarı kazanan ve gelişme kaydeden taraf Önderlik gerçeği, Önderlik çizgisi, devrimcilik ve militanlık olmuştur. Uluslararası komplo ve uluslararası gericilik başarısız kılınmış, en azından birçok noktada yenilgiye uğratılmıştır.

Unutmayalım ki, geçen bir buçuk yıllık süreç, partimiz içinde her militan şahsında devrim mücadelesinin aynı tarzda yaşandığı bir süreç oldu. Partide ve militanda gericilik mi, yoksa devrimcilik mi kazanacak? Uluslararası komplo güçleri *(yani düzen)* mi, yoksa Önderlik mücadelesi ve çizgisi *(yani ulusal demokratik yaşam)* mi başarıya gidecek? Geçen süreçte partimizde işte bunun mücadelesi yaşandı. Partimizin en son yönetim toplantısıyla açıkça ilan edebiliriz ki, parti içinde muazzam bir çoğunlukla parti militanlarının şahsında Önderlik çizgisi ve devrim kazanmıştır. Bu kazanma teyit edilmiş ve kesinleşmiştir. Başarılı pratik yürütme ve etkili olmada yetersizlikler ve eksiklikler olabilir. Çizgiyi özümsemede, önümüzdeki süreci geliştirmede ve bu sürecin görevlerini başarıyla yürütmede eksiklikler, zayıflıklar ve taşıdığı hatalar olabilir. Fakat kararlaşma, taraf olma, saf tutma ve karar verme düzeyine Önderliğin ve devrimin kazandığı, bu temelde militanın ve partinin yönelen saldırılar karşısında kendisini yeniden kararlaştırdığı kesindir. Bu durum uluslararası komplo temelinde yürütülen baskı ve saldırıların başarısızlığı ve boşa çıkması anlamına geliyor. Bunu rahatlıkla bu biçimde ifade edebiliyoruz.

Fakat bu duruma nasıl gelindi? Böyle bir düzeye ulaşabilmek için ne tür mücadeleler verildi, ne tür zorluklar yaşandı, böyle bir düzey nasıl bir mücadeleyle ortaya çıkarıldı? Önderlik çizgisi partide ve militanda nasıl kendisini hakim kıldı ve başarıya götürdü? Bunların da çok kapsamlı bir biçimde bilinmesi ve anlaşılması gerekir.

Toplantımız bunları çok kapsamlı olarak tartışıp değerlendirmiştir. Buradan çıkan önemli sonuçlar vardır. Bu süreçte partimiz içinde uluslararası komplonun içteki uzantısı diyebileceğimiz, objektif anlamı bu olan ve tam da uluslararası komplonun partimizi içten dağıtma, parçalama ve tasfiye etme stratejisine denk düşen bir tutumla provokasyon, tasfiyecilik, komploculuk ve ihanet yaşanmıştır. Bununla birlikte çok çeşitli zayıflıklar, güçsüzlük, zorlanma, kendini ve partiyi zorluk ve sıkıntı içinde tutma durumları da ortaya çıkmıştır. Bunları da iyi görüp tespit ederek, bize yakışmayan, militanca olmayan ve Apocu militanlığa denk düşmeyen, ona karşıt olan anlayışlar, tutumlar, ruh hali ve yaklaşımlar olarak görüp mahkum etmemiz gerekir.

Bu noktada bu sürece bir komplonun ve ciddi bir provokasyonun dayatıldığını iyi biliyoruz. Daha 1 Eylül sürecinin kararlaştırılması döneminde zindanda ve gerillada buna karşı çıkan eğilimler oldu. Bunlar VII. Kongre sürecinde ve sonrasında giderek ciddi bir bozgunculuk ve yıkıcılık haline getirilmeye çalışıldı ve en sonunda ihanete kadar gitti. Bir grup kendisini örgütleyerek partiyi yıkmak üzere isyan çağrısı yaptı. Uzun süre içte yürüttüğü yıkıcı çabalardan sonuç alamayınca kaçıp gitti; karşıtlarımıza ve uluslararası kompolyu yürüten güçlere sığınarak, karşı cepheden partiye saldırı durumuna geçti.

Bu süreçte partiye dayatılan tasfiyeciliğin, partiyi içten dağıtma çabasının en militan kesimi bunlar oldu. Doktor Süleyman ve Küçük Zeki denilen kişilikler buna öncülük ediyorlar. Bunların nitelikleri ve hedefleri biliniyor, ne yaptıkları da biliniyor. Bunlar son derece lümpen, parti imkanlarını kullanmayı esas alan, kendi bireysel yaşamlarına son derece düşkün, parti ortamında kaldıkları sürece parti imkanlarıyla kendilerini yaşatan, her bakımdan parti çizgisi ve hedeflerinden kopuk, onun yaşam ölçülerinden uzak bir gerçeklikle yaşayan güçlerdir. Bu süreçte partinin varolan değerlerini bu biçimde kendi bireysel çıkarları için kullanmayı hedeflediler. Buna fırsat ve imkan bulamayınca ve partiyi istedikleri noktaya çekemeyince kaçıp gittiler.

Tabii bunu gerçekleştirmek için az çaba harcamadılar. Partiyi içten bozmaya çalıştılar; bozgunculuğu ve yıkıcılığı en ileri düzeyde geliştirdiler. Her türlü zayıflığı, geriliği ve gericiliği hortlatmak için yoğun çaba harcadılar, tepki yarattılar. Örgüt disiplinini zayıflatmak, parti yaşamını bozmak, partimizin örgütlülüğünü ve yönetim düzeyini zayıf bırakmak için ellerinden gelen her şeyi ortaya koydular. Bu temelde kendilerini örgütlemeye, partiyi örgütsüz ve dağınık bir duruma getirerek dağılmakla yüz yüze bırakmaya çalıştılar. İçten belli bir düzeyi tutturmalarına rağmen sonuç alamayınca, darbe yapar gibi komplocu bir yaklaşımla partiye karşı isyan geliştirmeyi hedefleyen bir çabayla karşıt saflara geçtiler.

Bu kompolyu, provokasyonu iyi görmek ve anlamak kuşkusuz gerekiyor. Bunların önemli bir dayanağı, yine böyle bir süreci hiç anlamayan, dolayısıyla sürece doğru katılmayan, partiyi zorlayıcı ve tasfiye edici bir dayatma da, geçmişte parti içinde ve özellikle kadın hareketimizdeki bazı arkadaşlarda görüldü. Şu bir gerçek olarak karşımıza çıktı: Eğer 15 Şubat'ın yarattığı ortam ve olumsuz ruh hali, doğru çözümlenemezse çok büyük tehlikeler taşıyacak düzeydeydi. Biz bunu birçok arkadaşımızın şahsında çok somut olarak gördük. Bu çerçevede bazı arkadaşlarımız 15 Şubat'ı bir bitiş olarak algıladı. 15 Şubat'la birlikte "Önderliğe saldırı oldu, artık her şey bitti, biz hiçbir şey yapamayız; PKK varolamaz, o zaman kendi başımızın çaresine bakalım; en azından mümkünse partinin bazı imkanlarına el koyarak kendimizi ayakta tutalım" anlayışı bazı arkadaşlarda hakim anlayış oldu.

"Önderlik çizgisinde militanlığı geliştirip bu baskı ve saldırıya karşı duran gerçeklik partiyi temsil etmiştir. Bu saldırılara karşı yeniden parti olmanın mücadelesini veren, parti çizgisini bu saldırıları boşa çıkartacak düzeyde geliştirip, böyle bir çizgiyi başarıyla hayata geçirmede kendisini en ileri cesarete, fedakarlığa ve direnişçiliğe kavuşturarak saldırılara karşı duran ve mücadeleyi yürüten gerçeklik parti gerçekliğidir, Önderlik gerçekliğidir."

Tabii bu küçük burjuva bir yaklaşımdı. Partiyi ve Önderliği anlamayan, Önderlik çizgisini hayata geçirmeyen; bir çizgi militanı olarak, parti çizgisini her koşul altında başarıya götürmek üzere katılmayı değil de güce katılmayı esas alan; aslında çizgiyle bütünleşmemeyi, çizgiden çok partinin imkanlarına ve Önderliğin gücüne katılmayı ifade eden bir katılım biçimi ortaya çıktı. Dolayısıyla katıldığı gerçekliği değerlendirme ortamının kalmadığı ve 15 Şubat'ın bunu imkansız kıldığı görülünce, tükeniş bayrağı çekildi. Adeta her şeyin bittiği, partinin artık kendisini örgütleyip yürütemeyeceği, her şeyin sona doğru geldiği anlayışı ortaya çıktı.

Kuşkusuz bu devrimci ve mücadeleci bir yaklaşım, doğru bir katılım ve anlayış değil, bireyci ve küçük burjuva bir rol ve çıkarcı bir yaklaşımdı. Bu temelde gelişen bu yaklaşımlar, partimizin içinde kadın hareketimiz içindeki bazı arkadaşların şahsında da varolunca, hareketi kendi anlayışları doğrultusunda etkileri altına almaya yöneltti. Bütün itinalı ve duyarlı yaklaşımlara karşın, bu durum bir isyan biçiminde kendisini ortaya koydu. Bir yandan uluslararası komplo imha etmek için partiye saldırırken ve hatta Önderliğin şahsında partiye en ağır darbeyi vurmuşken, diğer yandan partiye isyan etme bu ruhtan geldi. Bu isyan tabii komplonun bir uzantısı, devamı ve onun içteki parçasıydı.

Parti yönetimimiz bu isyanı söndürmek için uygun bir yaklaşımla uzun süreli bir mücadele yürüttü. VII. Kongre kararlılığı karşısında bu isyan yenilgiye uğradı. Bu kararlılığı kırma anlamında son bir çaba olarak isyanı yeniden geliştirmek istediyse de, eskisi kadar etkili olamadı.

Şu bir gerçektir: Partimizin, yönetimimizin ve sağduyulu parti militanlarının doğru, tahammüllü, duyarlı, hassas ve yumuşak yaklaşımları olmasaydı, böylesi gelişmeleri yaratmak, bu küçük burjuva yaklaşımı aşmak ve etkisizleştirmek mümkün olmazdı. Böyle olmasaydı, bu eğilimi taşıyan arkadaşlarımızı parti saflarında tutmak bile mümkün olmazdı. Eğer bu arkadaşlar en ağır süreçlerden geçmiş olarak hala parti saflarındaysa, partiyi bu kadar zorlamalarına ve partiye bu kadar karşı düşmelerine rağmen yine de parti ortamında bulunuyorlarsa; hala ellerinde partileşme şansı ve imkanı bulunuyorsa; bütün bunlar aslında yönetimimizin ve parti militanlarının yaklaşımına bağlıdır. Bu arkadaşlar kendilerine rağmen parti içinde tutulabilmişler ve bugüne kadar parti içinde yaşatılabilmişler, partiye daha fazla zarar vermeleri engellenmiştir.

Savaşı siyasetle bütünleştiremeyenler sürece ümitsiz girdiler

Üçüncü bir dayatma veya eğilim, geçmiş savaş sürecimizle bağlantılıdır. Bu, savaş sürecinde ortaya çıkan, savaşı doğru politikleştirip örgüt çizgisi ile bütünleştiremeyen, savaşı "savaş olsun" diye yapan, bu biçimde askeri harekette başarı kazanamayıp kırılan, iradesini kaybeden, hatta yenilgiye düşen anlayışlar ve yaklaşımların 15 Şubat komplosu karşısında içine düştüğü durum oldu. Aslında bu da bazı bayan arkadaşlarda yaşanan durumun bir benzeridir; bir umut kırılması, bir tükenişi ve bitişi ifade ediyor. Bu yaklaşım tümüyle bir tükenişi ifade etti. Bu, en ileri gelişme sürecinde bile başarı kazanamamış, '92'den '98'e kadarki pratikte kırılmış ve yenik düşmüş, büyük bir kafa karışıklığı içindeyken ve kendine güvenini önemli ölçüde kaybetmiş durumdayken, kendini dayattığı ve dayanak bulduğu güç olan Önderliğe karşı 15 Şubat komplosunun gerçekleşmesiyle adeta tüm umutlarını kaybeden, parti ve mücadele için artık gelişme şansını görmeyen bir yaklaşımla bir tükenişin ve kırılmanın yaşanmasıdır.

Bunu biz 15 Şubat sonrasındaki pratikte gördük. Bu durumda olan birçok arkadaş bu sürece katılamadı. 15 Şubat ağırdı ama, Parti Önderliği'nin yarattığı PKK militanı da güçlüydü. Tabii düşüncede, ruhta ve davranışta bu duruş gösterilemedi, sürece katılım sağlanamadı. Bu nedenle partinin VII. Kongre'de yapmak istediği stratejik değişim doğru algılanıp özümsenemedi. Ondan sonraki süreçte çok değişik biçimlerde partileşmeye karşı direnen, bu süreçte görev yürütemeyen, her türlü yıkıcı ve bozgunculuğa zemin olan tasfiyecilikler ve ortayolculuklar biçiminde ortaya çıktı.

Bunun özünde siyasi bir yaklaşım yoktu. Savaşı siyasetle bütünleştirememiş, dolayısıyla bu savaşta sonuca gidememiş, kırılmış, kötümser duruma düşmüş ve yenilgiye uğramış bir yapı vardı. Sadece bir inatla kendisini ayakta tutuyordu. 15 Şubat'la karşılaşınca bu yapı umutlarını büyük ölçüde tüketti. Yine VII. Kongre sürecinin değişim gerçeğiyle karşılaşınca bu değişimi görmedi, anlayıp özümsemedi, kabul etmedi, kendisini değiştirecek politik bir yaklaşım içine girmedi. Kongre öncesi sürecin reddi biçiminde bir yaklaşım vardı.

Kongre sürecinde ise "madem parti değişim istiyor, bu temelde kendisini yeniden kararlaştırmaya yöneliyor, bunun düşüncesi, ruhu ve irade gücü ortaya çıkıyor, bu ortaya çıkmamalı" biçiminde bir yaklaşım partimize dayatıldı. Bu eğilim artık partinin tükendiğini açıklamasını, yenilgisini ve bir parti iradesi olamayacağını ilan etmesini partiye dayattı; bunun üzerinde küçük grupçuklar biçiminde mantar gibi bitmeyi, partinin varolan imkanlarından kendini bir güç gibi yaratmayı hedefledi. Böyle olunca değişim iradesine katılmadı; değişim iradesini hayata geçirmekle yükümlü olan ve değişim gücünü pratikleştirmek isteyen yönetim gücüne katılmadı. Görev almadı, aldığı görevi yapmadı. Yönetimi yönetim yapmadı, yönetime katılmadı, örgüt olmadı.

Bu arkadaşların görmek istediği şey şuydu: 'Bu işin olmadığı ve olamayacağı ilan edilmeli, parti iflas bayrağını çekmeli; iflas etmiş ve dağılmış bir yapı olarak artık herkes bu ruh halini yaşayan arkadaşlara ihtiyaç duymalı.' Arkadaşlar bu temelde yalnız başına PKK'ye hakim olmayı değil de, istediği gibi değişmiş bir partiye kendisini hakim kılmayı umut etti. Bunun düşüncesini, ruhunu, duygusunu ve pratiğini yaşadı. Bu da partiye karşı bir isyan duruşuydu; özellikle VII. Kongre'den sonra Kongre'yi özümseme, Kongre temelinde yeniden örgütlenme ve partinin yeniden yapılanması karşısında en tehlikeli ve en zorlayıcı bir tutumdu.

Buna karşı da mücadele edildi. Diğerleri gibi soruşturuldu, tartışıldı, yargılandı ve platformla mahkum edildi. En son parti yönetim toplantımız bu eğilimi bir yenilgi eğilimi, partinin kolektif iradesini, bir yaklaşım olarak değişim sürecini, partileşmeyi ve militanlaşmayı reddeden bir eğilim olarak görüp mahkum etti. Bu temelde dayatılan tasfiyeci yaklaşımın, eğilimin ve ruh halinin, partiyi parçalama, bölme ve güçten düşürme eğiliminin mahkum edilmiş ve aşılmış olduğu söylenebilir.

Bunların yanı sıra dördüncü bir yaklaşım ve bunların bir uzantısı olarak, her türlü örgütlenmeye ve disipline karşı koyan, aslında politik mücadeleyi reddeden, bir zavallı biçiminde kendini yaşamayı ve yaşatmayı öngören, çok basit bireysel yaşamlara tenezzül eden, mezhepçilik veya felsefi sapkınlık diyebileceğimiz 'an'ı yaşama' düşüncesinde olan, sözümona Ömer Hayyam gibi 'dünyayı boş ver, an'ı yaşamaya bak' felsefesini öngören bir eğilim ortaya çıktı. Bu da grupçuklar biçiminde çeşitli alanlarda ortaya çıktı. Böyle sözümona kitap okuyup tartışıyormuş gibi parti yapımızı etkilemeye çalıştı. Bayan ve erkek yapımızı bu tarzda bireyselliğe ve grupçuluğa, bu temelde de partiden ve siyasetten kaçışa yöneltti. Bu bir tükeniş ve zavallılık eğilimidir. Kendisini kabadayı gibi gösterse de, bu aslında bir iradesizliktir; ideolojik-politik çizgide kendisini ortaya çıkaramayınca, sapkınlık biçiminde sözde ileri şeyleri, yeniliği ve sosyal gelişmeyi dillendirerek, aslında işin özünden ve iradesinden kaçmayı ifade eden bir yaklaşımdır. Partimiz bu eğilimi de ortaya çıkarıp eleştirdi ve mahkum etti. Yönetim ve Parti Meclis toplantımız bu anlayışı da mahkum ederek, buna karşı yürütülen mücadelenin daha da ileriye götürülüp sonuçlandırılmasını öngördü.

Geçtiğimiz süreçte böyle belli başlı dört eğilim olarak değerlendirebileceğimiz bir tasfiyecilik ve provokasyon bu süreçte partimize dayatıldı. Bunlar birbirine bağlıydı; objektif olarak birbirlerine güç verip kullandılar. Subjektif planda şu veya bu düzeyde birbirleriyle ilişkilendiler. Bunlar açığa çıkarılmıştır. İlişkilenmeleri de vardır. Öyle fazla ortak ve örgütlü bir harekete dönüşemediler ama, birbirlerini teşvik edip kışkırttılar, birbirleriyle ilişkilendiler, birbirlerine güvendiler ve dayandılar; hatta ortak bir hareket olma arayışı içerisine girdiler. VII. Kongre'de ittifakla partiyi ele geçirmek istediler. Ama başarı sağlayam10 ayınca, daha sonraki süreçte pratik olarak partiyi bozarak ve yönetimi etkisizleştirerek, komplocu bir yaklaşımla partinin örgütlenmesini sabote edip partiyi dağıtmak, bozmak ve parçalamak istediler. Böylece parçalanmış partiyi ele geçirmeyi öngördüler.

Bu tasfiyeci eğilimler en fazla parti yönetimine hücum ettiler. Geçen süreçte en çok saldırılan ve dedikodusu yapılan, parti yönetimimiz ve en başta Başkanlık Konseyimiz oldu. Kuşkusuz bu bir amaca dayalıydı. Yeniden partileşirken, parti yönetiminin önemli görevleri vardı. VII. Kongremiz, yeniden bir kuruluş kongresi olarak tanımlanmıştı. VII. Kongre yönetimimiz, kendisini partiyi yeniden kuracak bir yönetim olarak görevlendirmiş, kendi rolünü ve görevini böyle tanımlamıştı. Yönetimi işletmemek, dağıtmak ve etkisizleştirmek, yeniden partileşmeyi ve VII. Kongre doğrultusunda partinin kendisini değiştirip yeniden yapılandırmasını boşa çıkarmanın, dolayısıyla partiyi dağıtma, parçalama ve tasfiye etmenin en kolay ve en etkili yolu oluyordu. Parti demek elbette yönetim demekti. Yeniden partileşirken temel rol ve görev yönetime düşüyordu. Bunların hepsini yönetim yapacaktı. Yönetim işletilmeyince ve etkisizleştirince bu görevler yapılamayacak, dolayısıyla militanlaşma, yeniden örgütlenme, partileşme ve partinin yeniden yapılandırılması boşa çıkarılacak, bu da partinin tasfiye olmasını doğuracaktı. Bu nedenle bu tür eğilimlerin hepsinin elbirliği etmişçesine parti yönetimine saldırması boşuna değildi. Tasfiyecilik zaten burada yatıyordu. Partiyi tasfiyeye götürmenin en etkili yolu buydu. Bunun için elbette yönetime saldırdılar, yönetimimizi etkilemeye, bölmeye çalıştılar.

Parti yönetimimiz buna karşı önemli bir mücadele yürüttü. Parti militanlarımız da büyük bir mücadele yürüttüler. Bu mücadelenin eksiklikleri ve hataları oldu, fakat önemli bir mücadele oldu. Toplantımız bu eksiklikleri ve hataları da ortaya çıkaran, gören, tartışan, değerlendiren, eleştiren, mahkum eden ve aşılmasını öngören bir toplantı oldu. Yönetimimiz her şeyden önce rolüne uygun bir biçimde hareket edemedi. Başlangıçta Konsey düzeyinde belli bir anlayış birliği olsa bile, etki düzeyi zayıf kaldı. Hem düzenlenme hem de kendi iç örgütlenmesi bakımından sürecin hassasiyetlerini de tümden gözeten bir yeterliliği sağlayamadı. Bu da Parti Meclisi'nin yeterli bir örgütlenmesini engellediği gibi, militan yapının doğru bir mücadeleye sevk edilmesini de geliştiremedi.

Daha sonraki süreçte Mayıs'tan itibaren en üst yönetimimiz olarak Başkanlık Konseyimiz kendi durumunu, Parti Meclisi'nin durumunu ve parti içinde yaşanan durumu kapsamlı olarak değerlendirip, en üst düzeyden başlayarak örgütlenmeyi geliştirmenin başarıya götürecek tek yol olduğunu belirledi; kendi örgütlülüğünü geliştirme temelinde Parti Meclisi'ni sağlam bir yönetim yapmayı ve partiyi bu temelde örgütlemeyi esas alan bir yönelim içerisine girdi. Bu temelde bu tasfiyeci dayatmalara karşı daha planlı, daha yöntemli, daha örgütlü ve iradeli bir mücadele yürütüldü. Komplocu ihanet partiyi içten yıkıp tümden çöküşe götürmek istiyordu. Yönetimimiz bunların kaçmalarını engelleyemedi ama, partiyi yıkmalarına da fırsat vermedi.

Yine içteki diğer tasfiyeci eğilimlere karşı, ideolojik ve örgütsel düzeyde mücadele etmeyi, bunları daraltmayı ve etkisizleştirmeyi hedef aldı. Bu mücadele, kendisini giderek daha fazla örgütlemesi, Parti Meclisi'nin bir yönetim haline gelmesi, Meclis içindeki bölünmüşlüğü ve parçalanmışlığı ortadan kaldırmak gibi bir durumu yarattı. Bunun parti üzerinde önemli etkisi oldu. Böyle bir örgütsel mücadele yoğun bir eğitim çalışması içindeki kadro yapımızın mücadelesiyle birleşince, geçtiğimiz süreçte Önderliğimizin kısa da olsa ilettiği partileşme ve yönetim olma konusunda kesin hükümler içeren talimatlarının yol göstericiliğinde önemli bir örgütsel

“Bu süreçte kadro yapımız parti mücadelesine etkin bir biçimde katılmadı. Tam tersine ortayolcu, tasfiyeciliğin bir biçimi olarak bozguncu ve yıkıcı çabaların zemini oldu. Birçok sorun öne sürülerek, sıkıntılar dillendirilerek, zorluklar abartılarak, sağlam bir irade gösterilmeyerek, çalışma ve çaba içine girilmeyerek tasfiyeciliğe, yıkıcılığa ve bozgunculuğa zemin olundu. Bunun sonucunda partileşme çabalarımız zorlandı.”

ve militan gelişme yaşandı. Tasfiye etkisizleştirildi ve mahkum edildi. Parti yönetimimizin örgütlülüğü gelişti. Bu parti yapımızı etkiledi; eğitimi ilerletti, düşünce ve karar düzeyini geliştirdi. Böylece yeniden militanlaşma ortaya çıkarak, partimizin yeniden örgütlendirilmesi ve yapılandırılması için önemli bir zemin yakalanmış ve büyük bir birikim ortaya çıkarılmış oldu.

Ortayolculuk aşılacak, gericiliğe karşı parti savunulacak

Böyle bir süreçte zayıf yaklaşımlar da gösterildi:

Genel duruş, ortayolcu duruş oldu. Başta Parti Meclisi olmak üzere, kadro yapımızın büyük bir çoğunluğu partiden kaçmadı, ama parti ve Önderlik mücadelesine katılmadı. Arkadaşlar çoğunlukla taraf olmak istemediler, yani taraflı bir mücadele gördüler. Taraf olmadıkları şey, Önderlik ile komplo, parti ile gericilik arasında taraf olmamak ve orta bir yerde durmaktı. Nitekim çeşitli parti düşmanları, örneğin Kemal Burkay gibileri çağrılar geliştirdiler; *“Orta yerdesiniz, gelip bize de katılabilirsiniz”* dediler. Bu yaklaşımlar çok değişik biçimlerde ifadesini buldu. Bunlar dönemle, partileşmemeyle, ideolojik-politik bilincin kazanılamamasıyla bağlantılıydı ve bu da tam bir partileşmenin yakalanamamasına ve partiye doğru katılmamaya bağlıydı.

Tabii bu orta sınıf eğilimi oluyor. Genel olarak bir küçük burjuva eğilimidir bu. Böyle yeniden partileştiğimiz süreçte, bu genel bir eğilim oldu. Bu anlamda kadro yapımız parti mücadelesine etkin bir biçimde katılmadı. Tam tersine ortayolcu, tasfiyeciliğin bir biçimi olarak bozguncu ve yıkıcı çabaların zemini oldu. Bir kulak bozgunculuğa ve yıkıcılığa, bir kulak partiye kabartıldı. Biraz partiden, biraz da onlardan yana oldular. Biraz tasfiyecilik, biraz da parti dillendirildi. Birçok sorun öne sürülerek, sıkıntılar dillendirilerek, zorluklar abartılarak, sağlam bir irade gösterilmeyerek, çalışma ve çaba içine girilmeyerek tasfiyeciliğe, yıkıcılığa ve bozgunculuğa zemin olundu. Bunun sonucunda partileşme çabalarımız zorlandı.

Bu aslında ortayolcu eğilimdi. Mevcut kadro yapımız sadece partiye aktif destek verme, parti mücadelesine katılma ve bu mücadeleyi yürüten güçlere destek verme konusunda geri ve ters durumda kalmadı; bir de kendi duruşu, sözü ve davranışıyla partileşmeyi zorladı. Partileşme çabaları ve mücadelesi karşısında tasfiyeciliğe zemin olup destek verdi; bir biçimde tasfiyeciliği yaşadı. Bu tür duygular ve yaklaşımların hepsi tasfiyeciliği içerir. Bireycilik, dedikodu, ahbap çavuşluk ve protestoculuk yapıldı. Tasfiyeci-provokatif çizgi bunların hepsinden yararlandı.

Yanlış anlayışlar, yaklaşımlar ve tutumlar bununla sınırlı kalmadı. Ahbap çavuşluk çok ileri düzeye çıktı. Grupçuluk, grupsal arkadaşlık parti bağının önüne geçti. Ahbap çavuş arkadaşlığı partileşmenin, siyasal bağın ve yoldaşlık bağının önüne geçirildi. Yerelcilik, mahallilik ve hemşehricilik ulusal yaklaşımın ve parti yaklaşımının önüne geçirildi. Parti birliği her şeyin üstünde tutulacağı yerde, ‘falan eyalet, filan alan’ diye parti kendi içinde bölünmeye çalışıldı. Parçacılık yapıldı; Kuzeycilik, Güneycilik, Küçük Güneycilik ve Doğuculuk veya parçalar içinde ‘şu alancılık’ biçiminde anlayışlar geliştirilip partililikle ulusallık unutuldu. Bütün bunlar tümüyle bölünme ve parçalanmayı ifade ediyor. Bunlar süreçle bağlantılıdır ve ulusallaşma, militanlaşma ve ulusal düzeyde partileşmeyi engelleyen anlayışlardır. Doğru partileşme anlayışları değil, partinin önünde engel oluşturan anlayışlardır.

Tasfiyeci-provokatif çizgi bunların hepsinden yararlanmak istedi. Bunları kışkırttı, teşvik etti, bunlara dayandı. Bu anlayışlar arkadaş yapımız içinde yaygın yaşandı. Böylece parti çok değişik biçimlerde kişiler, gruplar, alanlar, eyaletler ve parçalar olarak bölünüp parçalanmak istendi. Zaten uluslararası komplo da partiyi bölüp parçalamak istiyordu. Uluslararası komplonun uzantısı olan tasfiyeci-provokatif çizgi de partiyi böyle bölüp parçalamak istiyordu. Dolayısıyla bu anlayışların hepsi tasfiyeci ve provokatif çizginin anlayışı oldu. Yoksa bunlar parti ve militan anlayışı değildi; partiye zarar verdi, militanın bilincini kararttı, örgütsel bütünlüğü engelledi, örgüt davranışını önledi. Dolayısıyla tasfiyeciliğe zemin oldu, tasfiyeci-provokatif çizginin partiyi dağıtma çabalarının bir parçası oldu. Bu süreçte bunlara düşülerek, partileşme mücadelesine aktif katılım sağlamak yerine, provokasyona katılım sağlandı.

Bütün bu anlayışları ortaya çıkaran toplantımız; bunları doğru partileşmeme, parti dışına düşme ve ortayolcu kalma, dolayısıyla tasfiyeci-provokatif çizgiye zemin olma anlayışı, yaklaşımı olarak belirleyip mahkum etti. Bu temelde bütün militan yapımızı ve parti kadrolarımızı bu anlayışlara karşı kararlı bir mücadele yürütmeye, kendini bu durumdan kurtarıp Önderlik çizgisinde doğru bir biçimde eğitmeye, ruhunu, duygusunu, düşüncesini ve anlayışını düzeltmeye, ruhta, duyguda, düşüncede, anlayışta ve davranışta her şeyiyle doğru bir biçimde yeniden partiye katılmaya, yeniden yapılanan partiye doğru bir biçimde katılmayı sağlayan bir yönelime girmeye çağırdı. Toplantımız böyle bir bütünleşme çağrısı yaptı. Bu temelde bu anlayışı mahkum ediyoruz.

Süreç ve yaşadığımız toplumsal gerçeklik bakımından bütün bunların olmaması mümkün değildi. Böyle bir mücadelenin yaşanması doğaldı. Fakat bu mücadelede militan duruş neydi, ne değildi? Militanlık yapmak yerine çok ağır bir biçimde ortayolcu kalmak, tasfiyeciliğe kulak kabartmak ve ona zemin olmak kabul edilir bir durum değildir. Bu bir parti dışılık ve parti karşıtlığı olarak görülüp mahkum edilmek durumundadır ve toplantımız bunu mahkum etmiştir. Toplantımız tasfiyeciliğe karşı mücadelede partimizin yakaladığı düzeyi görerek bütün bunların artık tümüyle mahkum edilip aşılması, bundan çıkarılacak en önemli sonuç olarak partinin yeniden gelişiminin şekillenmesi ve militanlığın yeniden gelişmesi biçiminde bir partileşme hamlesinin geliştirilmesini öngördü. Bütün militanların seferberlik düzeyinde kendilerini Önderlik çizgisinde partiye katmalarını, böylece genel bir parti bütünleşmesini en ileri düzeyde yakalama çalışmasının yapılmasını gerekli gördü. Böylece bütün militanları partileşme seferberliğine katılmaya, kendisini partiye doğru katmaya, doğru parti militanı haline getirmeye ve doğru partilileşmeye çağırdı.

Bu toplantımız bunun düşüncesini ortaya çıkararak, tasfiyeci-provokatif eğilimleri bertaraf ederek, yine yönetim düzeyindeki bu en son toplantıyla bu konuda görüş birliğini ve tam bir bütünleşmeyi ortaya çıkararak, yeniden partileşmede önemli bir düzeyin yakalandığını gösterdi. Bunun partinin yeniden yapılanması ve VII. Kongre’nin örgüt çizgisinin pratikleştirilmesi için çok büyük bir birikim anlamına geldiği açıktır. Bunu bu temelde yeniden partileşmemizin, partimizi pratikte örgütleyerek büyük bir örgütsel açılım yaratmayı bir hamle düzeyinde yürütmemizin zemini haline getirmemiz gerekiyor.

Bunu bu biçimde kararlaştırarak, zorlu geçmiş ve ciddi tehlikeler içermiş olsa da, gelinen noktada örgüt mücadelemizde kazananın parti ve Önderlik çizgisi olduğunu, bu temelde VII. Kongre çizgisinde partileşmemizin önemli bir düzey kazandığını, parti içinin önemli ölçüde arındırılıp sağlamlaştırılarak artık pratikte hamle yapacak militan topluluğun ortaya çıkarıldığını rahatlıkla ifade edebiliyoruz. Bütün bu gelişmeleri de VII. Kongre stratejimizin pratikleştirilmesinin ve önümüzdeki sürecin büyük bir pratik hamle süreci olmasının temel garantisi olarak görüyoruz. Bu büyük bir gelişme, en zor koşullarda yaratılan bir gelişmedir; bütün PKK karşıtlarının olmayacak diye umut ettiklerinin yaratıldığı bir gelişmedir; bütün PKK karşıtlarının umutlarının boşa çıkarıldığını gösteren ve boşa çıkartılmasını ifade eden bir gelişme oluyor. Bu, çizgimizin hayat bulmasının, devrimimizin ve ulusal demokratik hareketimizin bundan sonraki süreçte başarıyla gelişmesinin temel dayanağı ve gücü oluyor.

“Her şey serhildan için!”

Toplantımız bunu da önemli bir gündem maddesi ve konusu olarak birçok madde halinde tartıştı. VII. Kongremizin demokratik siyasal mücadele stratejisini hangi temel mücadele biçimleriyle hayata geçirebiliriz? Türkiye, Kürdistan ve bölge koşulları, dünya durumu neyi ifade ediyor? Hangi mücadele biçimleri birincil, hangileri ikincil düzeydedir? Ne tür yaklaşım ve örgütlülükle hayata geçirilebilir? Toplantımız bunları da çok kapsamlı bir biçimde tartışmış, ileri düzeyde netleşmeyi ve görüş birliğini ortaya çıkarmış, bu temelde yeni bir kararlaştırmaya ulaşılmıştır. Bu çerçevede demokratik siyasal mücadele stratejisinin temel biçimi olarak serhildanın her alanda ve her düzeyde geliştirilmesini, bunun için yasal ve yasal olmayan yöntemlerin denenmesini, bu çerçevede gerekli olan her türlü örgütlenmenin her alanda yapılmasını gerekli görmüştür.

Serhildan stratejisi, temel mücadele biçimi olarak halk serhildanı, siyasal halk hareketi, bu demokratik siyasal stratejinin temel stratejik mücadele biçimi olarak belirlenmiş oluyor. Kapsamlı dünya, bölge ve Kürdistan’daki durum değerlendirmesinden yola çıkarak, yine hem karşıtlarımız, hem halk gerçekliği, hem de parti mücadelemizin (ulusal demokratik hareketimizin) ortaya çıkardığı birikim ve sağladığı gelişmeler bakımından yaptığı kapsamlı değerlendirmelere dayandırarak, her alanda temel veya birincil mücadele biçimi olarak halk serhildanını geliştirmeyi temel bir görev olarak partimizin önüne koydu. **“Her şey serhildan için!”** şiarıyla, bu toplantıdan itibaren her türlü pratik örgütsel mücadelenin yürütülmesini, başta Türkiye ve Kuzey Kürdistan zemini olmak üzere Kürdistan’ın bütün alanlarında böyle bir demokratik halk hareketini geliştirip bölgeye dayatmayı öngördü. Bu önemli bir gelişme, büyük bir gelişmedir.

Toplantımız buna bağlı olarak Halk Savunma Güçlerimizin örgütlenmesini, yani ikincil planda kalan silahlı mücadele gerçeğinin demokratik siyasetin geliştirilmesi için gerektiğinde kullanılmasını; bunlara bağlı olarak ve bunlardan alınan güçle bu temelde yürütülen mücadelelerin yarattığı birikimin yasal demokratik siyasete dönüştürülmesini; bu temelde başta Türkiye olmak üzere her alanda yasal demokratik siyasal çalışmaların, bunun biçimleri olarak kültür ve basın-yayın çalışmalarının, ekonomik ve diplomatik faaliyetlerin en ileri düzeyde alanların koşullarına uygun bir biçimde örgütlendirilip geliştirilmesini; bu alanlarda varolan eksikliklerimizi gidermeyi, hataları düzeltmeyi ve zayıflıkları aşmayı temel görev olarak belirledi.

Böylece şu netleşti: VII. Kongre öncesinde bizim bir stratejik anlayışımız vardı. Genel partinin siyasal stratejisini hayata geçirmede temel ve birincil mücadele biçimi silahlı mücadele, ikincisi siyasal mücadeledir diyorduk. Her şey silahlı mücadele esaslarına göre yürütülüyordu. VII. Kongre bunu değiştirdi; siyasal stratejimizin başarısı için, demokratik siyasal mücadele birincil plandadır, ikincil planda silahlı mücadele gelir dedi. Mücadele stratejisinde böyle bir temel değişimi öngördü.

Demokratik siyasal mücadelenin hangi temel taktiklerle hayata geçirileceği, halkın demokratik hareketinin geliştirilmesi biçiminde formüle edilmiş, fakat ayrıntıda tartışılıp netleştirilmemişti. Bu toplantımız önemli bir gündem maddesi olarak ele alıp tartışarak, bu konuya açıklık ve netlik kazandırdı. Silahlı mücadelemizin temel biçimi, 15 yıllık savaş süreci içinde gerillaydı. Toplantımız yeni stratejik dönemde demokratik siyasal mücadelenin temel biçimi olarak, bütün stratejik süreç boyunca demokratik dönüşüm temelinde demokratik çözümü gerçekleştirmede her zaman kullanacağımız ve bütün çalışmalarımızı sevk edeceğimiz temel mücadele biçimi olarak halk serhildanını belirleyip esas aldı.

Toplantımız şunu tespit etti: Halk serhildanı geliştirilmeden, halkın demokratik siyasal kitlesel eylemliliği her alanda ortaya çıkarılmadan, bu biçimde halkın iradesi bir kez daha ortaya konup çözüm süreci halkın iradesiyle zorlanmadan, ulusal sorunun çözümü ve demokratik dönüşüm gerçeği bu biçimde dayatılmadan, onun karşıtları olan oligarşik yapı ve her türlü gericilik böyle bir mücadeleyle darbelenmeden, halkın çeşitli kesimlerinin demokratik kitlesel örgütlülüğü böyle bir mücadeleyle yaratılmadan, hem ulusal sorunda hem de demokrasi sorununda demokratik çözüm gerçekleşmez. Hem halkın örgütlenmesi hem de karşıtlarının darbelenmesi anlamında bunu yaratacak en temel mücadele, içinde bulunduğumuz koşullarda kendi durumumuz, halkın ve devletlerin durumu dikkate alınırsa, halk serhildanı, yani siyasal kitle eylemliliğidir. Bunun koşulları vardır. Böyle bir mücadele başarı kazanmak için de temel bir zorunluluktur.

Toplantımızda, gerektiğinde bunun silahlı mücadeleyle desteklenmesi ve demokratik yasal örgütlenmelerle bütünleştirilmesi, serhildanla mücadele geliştirip birikimler yaratıldıkça bu birikimlerin demokratik yasal siyasete ve demokratik çalışmaya dönüştürülmesi esasıyla, bu mücadelenin başarıya gideceği tespiti yapıldı. Bir bütün olarak diğer çalışmalar ve örgütlenmelerimiz, stratejik düzeyde böyle bir temel mücadele biçimine bağlı olarak yürütülecektir. Buna bağlı olarak, kuşkusuz farklı alanlarda ve değişik dönemlerde farklı mücadele biçimleri öne çıkabilir, yasal mücadele ve yasal siyaset bazı alanlarda daha önde olabilir, silahlı mücadele bazı alanlarda öne çıkabilir değerlendirmeleri de yapıldı.

Bu çerçevede toplantımızda Güney’deki durum değerlendirildi. Bu alanda serhildanı geliştirmek için çaba harcarken, içinde bulunduğumuz koşullarda hem uluslararası gericilik, hem de Kürdistan’daki işbirlikçilik ve ihanet tarafından dayatılmak istenen tasfiyeciliği kırmak için, gerillayı önde ele almak gerektiği sonucuna varıldı. Yine bu alanda demokratik dönüşüme ve Kürt sorununun demokratik çözümüne dayatılmak istenen oyunları böyle bir mücadeleyle bozmak, demokratik açılımın, ulusal barışın, her türlü örgütlenme ve çalışma özgürlüğünün önündeki engelleri kırarak bu tür çalışma ortamlarını açılması esas alındı.

Güney’deki durum bu konuda kendisine has özgünlükler ve Kürdistan’ın diğer alanlarından belli farklılıklar arz ediyor. Günümüzde mücadelenin en çok yoğunlaştığı bu sahanın, devrimci mücadelenin temel noktası olduğu ve bütün dünya devrimcilerinin ilgilenmesi gereken bir alan haline geldiği görülüyor. Önderliğimizin Güney Kürdistan’daki duruma ilişkin olarak böyle çok net bir tespiti bulunuyor. Bizim de bu tespitler çerçevesinde Güney’deki durumu daha özgün ele alma, oyunları bozma, her türlü ilkel milliyetçi aşiretçi-feodal hakimiyeti parçalayıp, demokratik ve barışçıl bir yaşamı ve demokratik federasyon çerçevesinde bir çözümü bu alanda geliştirebilmek için gerekli mücadeleyi verme, bunun önündeki engelleri ve savaş dayatmalarını gerekli biçimde karşılayarak aşma yönünde bir kararımız ve irademiz var.

Bu temelde bu alandaki bütün güçlerimize, Güney’de de halk iktidarını geliştirebilmek ve halkı serhildana çekebilmek, onun önündeki engelleyici ve bize şiddeti dayatanların gücünü kırmak için çağrımız var. Temel duruşumuz budur ve bunun önemli bir hazırlığını yapmış durumdayız. Bununla hem Güney’deki oyunları bozacağız, hem de bir Güney çözümünü, -barışçıl, demokratik ve federatif bir çözümü geliştireceğiz. Bu Güney çözümü, Irak’ta demokratik çözüm olacaktır. Bu, bütün Kürdistan’da Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümünün geliştirilmesi olacaktır. Bu, bölgede demokratik dönüşümün ve bölge halklarının demokratik birliğinin yolunun açılması olacaktır.

Bu çerçevede bir taktik netleşmemiz var. Bu netleşme ilk defa böyle bir toplantıyla oldu. Temel mücadele biçimi bakımından netliği yakaladık. Bu konuda önemli tartışmalar da yapıldı. Böylece şu ortaya çıktı: VII. Kongre sonrasında Kongre çizgisini pratikleştirmek üzere pratik mücadele hamlesinin hangi alanlarda ve hangi mücadele biçimleriyle olacağı, partinin hangi mücadeleler içinde örgütleneceği ilk defa bu düzeyde netleştirilmiş oluyor. Bu anlamda partimiz, kadrolarının ve örgütlerinin önüne çok somut ve uygulanabilir görevler koyma düzeyine ulaşmış bulunuyor. Bu önemli bir gelişmedir.

Partimiz VII. Kongre’de pratik hamle yapma kararı aldı; fakat geçen yedi ay içinde bu alanda sınırlı gelişmeler oldu. Örgüt içine dayatılan tasfiyecilik bu tür gelişmeleri engelledi. Önemli birincil neden buydu. Fakat öte yandan hangi alanda hangi mücadeleyi yürüteceğimiz, temel görevlerimizin neler olduğu, partimizin hangi mücadele biçimleri etrafında örgütleneceği, partiyi yeniden yapılandırmak üzere hangi mücadeleyi yürüteceğimiz, kadroyu hangi görevler üzerinde örgütleyip görevlendireceğimiz konularında çok fazla netlik yoktu. Bu bakımdan ilk defa bu toplantımızla çok ileri düzeyde bir netliği yakalamış oluyoruz. Bu da VII. Kongre kararlarımızın pratikleştirilmesi, bunu bir hamle düzeyinde geliştirebilmek için tam bir netliğin, kararlılığın ve açıklığın ortaya çıkması, ne yapacağımızın ve nerede ne yapmamız gerektiğinin netleşmesi oluyor. Bu anlamda büyük bir net-

“Serhildan stratejisi, temel mücadele biçimi olarak halk serhildanı, siyasal halk hareketi, demokratik siyasal stratejinin temel stratejik mücadele biçimi olarak belirlendi. “Her şey serhildan için!” şiarıyla, bu toplantıdan itibaren her türlü pratik örgütsel mücadelenin yürütülmesini, başta Türkiye ve Kuzey Kürdistan zemini olmak üzere Kürdistan’ın bütün alanlarında bir demokratik halk hareketini geliştirip bölgeye dayatmayı öngördü.”

leşme, kararlaşma ve düşünce açıklığını, dolayısıyla eylem yapma gücünü yakalamış oluyoruz. Toplantımız bunları eğitim, propaganda, yine diplomasi vb. alanlarda değerlendirip tartıştı.

III. Kadın Kongresi'nin netleşme ve kararlılık düzeyini selamlıyoruz

Toplantımız en son bu çerçevede III. Kadın Kongremizin ulaştığı sonuçları değerlendirdi. Hem böyle bir pratik hamle yapma, hem de bunu engelleyen tasfiyeciliği tümüyle aşma, onun zeminini kurutma ve tasfiyeciliğe zemin olan bölücü tutumları aşarak tam bir parti bütünlüğüne ulaşma noktasında, III. Kadın Kongremizin önemli bir düzey olduğunu, çok ileri düzeyde bir düşünce netliğini ve kararlılığını ortaya çıkardığını tespit etti. Bu temelde toplantımız Kongre'yi selamladı; bu Kongre çerçevesinde hem bütün bayan militan gücümüzün, hem de bütün partimizin pratikleşmesini uygun ve gerekli gördü. Bu bizim için hem örgütlenme, hem de pratik yapma bakımından önemli bir gelişmedir.

Yine toplantımız stratejik düzeyde açılım yapmada, örgütlenmede ve pratiği geliştirmede, Ortadoğu Konferansımızı böyle bir pratik hamle yapmanın en güçlü hazırlığı olarak değerlendirdi. Konferans sonuçlarını kısmen gözden geçirerek, ulaştığı karar ve hazırlık düzeyini, Kürdistan'ın bütün parçalarında ve Ortadoğu düzeyinde pratik yapmamız için çok güçlü bir birikim olarak değerlendirdi. Bu da hem örgütsel bakımdan açılım yapabilmek için büyük bir hazırlık, hem de pratik mücadeleyi geliştirebilmek açısından düşünce netliği ve örgütsel birikimin ortaya çıkarılması olmakta; bu anlamda VII. Kongre gerçeğimizin Kürdistan'ın tümünde pratikleşmesiyle bölgeye yansıtılmasında tam bir düşünsel ve örgütsel açılıma ulaştırılması anlamına gelmektedir.

Bu konuda eksiklikler ve yanlış anlayışlar mevcuttu; "Kongre sadece Kuzey için mi öngörülüyor, parti sadece Kuzey'i ve Türkiye'yi mi değerlendiriyor?" biçiminde endişeler vardı. Tabii Kongre bir ön çalışmaydı; en üstte temel stratejik kararları alma çalışmasıydı. Bu kararlar ve değerlendirmeler içerisinde bütün Kürdistan ve bölge vardı. Ancak bunları derinliğine göremeyen yaklaşım, Kongre'nin sonuçlarını bu biçimde yeterli değerlendirememişti. Ortadoğu Konferansımız bu konuda Kongre gerçeğimizin kapsamlı bir açılımını içerdi. Onun bütün Kürdistan'a nasıl uyarlanacağının düşünsel, örgütsel ve programsal açılımını yaptı. Yine onun kadro birikimini yarattı. Böylece bütün parti gücümüzün tek bir çizgide kapsamlı bir biçimde kendisini örgütleyip pratikleştireceği bir düzeyi ortaya çıkarmış oldu.

Bunlarla birlikte örgütlenmede ulaşılan düzeye bağlı olarak, toplantımız hem bu karar düzeyini, hem de siyasal, örgütsel ve pratik düzeyde yaptığı değerlendirmelerin arkasından gelinen noktayı; VII. Kongre çizgisi ve kararlarının pratikleştirilmesi için her türlü hazırlığın yapıldığı, istenen birikimin yaratıldığı, pratik hamle yapılması için gerekli her şeyin artık varolduğu bir düzey olarak tanımladı ve önümüze böyle bir hamle yapma görevini koydu.

1 Eylül sürecinin ikinci yılına girerken, 1 Eylül 2000 yılından itibaren başlayan yeni süreci, VII. Kongre çizgimizin hamle düzeyinde pratikleştirilmesi süreci olarak tanımladı. Temel mücadele biçimini belirleyerek, örgütsel yapısını netleştirerek, siyasal durum değerlendirmesini doğru yaparak, her alan için gerekli karar ve örgütsel pratik hazırlıkları tamamlayarak; sürecin artık çok daha aktif ve ileri düzeyde pratikleşme süreci olması gerektiğini, bütün partinin bir pratik hamle içerisine girmesini ve çizginin pratikleştirilmesinin bir hamle düzeyinde ele alınıp yürütülmesini öngördü.

Toplantıyla ulaşılan karar düzeyi hem hamle düzeyinde pratikleşmeyi zorluyor, hem de bunu gerekli görüyor. Kuşkusuz böyle bir pratikleşmeyi örgütsel netleşmede daha ileri düzeyde sağlamlaşmaya, daha derinlikli ideolojik şekillenmeye, daha duyarlı bir politik yapı kazanmaya ve her düzeydeki yönetimimizin doğru bir tarzda gelişmesine bağlıyor ve onunla birlikte ele alıyor. Bütün bu alanlardaki çalışmaları "hamle düzeyinde ele alalım ve hepsini bir pratik hamleye dönüştürelim" diyor. Bunun verileri ve koşulları var, imkanları yaratılmıştır.

Bu anlamda ulaşılan düzey önemli bir düzeydir. Kazanan parti olmuştur; gelişen ulusal demokratik hareketimiz olmuştur. Kaybeden uluslararası komplodur. Komplo tümden kaybetmese bile, onun boşa çıkarılmasında çok önemli bir düzeyin yakalandığı; başarısını partinin tasfiye olmasına bağlayan kompoloya karşı hem bilinç, hem duygu, hem anlayış, hem de yaşam olarak en ileri düzeyde partileşmenin geliştirilmesiyle darbe vurulduğu açık bir gerçektir. Bu anlamda kaybeden uluslararası komplodur. Kaybeden, umudunu uluslararası kompoloya bağlayan oligarşidir, inkar ve imha siyasetidir. Kaybeden,

"Kazanan, barış ve demokrasi isteyen, ulusal kimliğiyle yaşamak ve gelişmek isteyen Kürt halkıdır; kazanan, komşu halklar, bölgede demokrasi, dünyada ilerici insanlık ve gerçek demokrasi oluyor. 7. Kongre'den bu yana yaşadığımız mücadeleyle bunun kazandığını, bunun karşısında uluslararası gericiliğin, inkar ve imha siyasetinin, işbirlikçiliğin, ihanetin, provokasyonun ve tasfiyeciliğin kaybettiğini açıkça ilan ediyoruz."

ihanet ve işbirlikçiliktir, provokasyon ve tasfiyeciliktir. Bunların hepsi kaybetmiştir. Bunu rahatlıkla ilan edebiliriz.

Genişletilmiş Parti Meclisi Toplantımızda ulaşılan karar düzeyi, yine örgütsel birlik ve bütünlük düzeyi, bizi bunu ilan edecek bir güçlülüğe ulaştırıyor; böyle bir iddia ve ilanla ortaya çıkma gücüne kavuşturuyor ve biz bunu açıkça ilan edebiliyoruz. Partimiz kazanmıştır, partimizin devrimci çizgisi, Önderlik çizgisi bir kez daha kazanmıştır diyoruz. Bütün militanlarımızın şahsında, partimizin şahsında kazanan bu olmuştur. Bu temelde kazanan, ulusal demokratik harekettir. Kazanan, barış ve demokrasi isteyen, ulusal kimliğiyle yaşamak ve gelişmek isteyen Kürt halkıdır; kazanan, komşu halklar, bölgede demokrasi, dünyada ilerici insanlık ve gerçek demokrasi oluyor. VII. Kongre'den bu yana yaşadığımız mücadeleyle bunun kazandığını, bunun karşısında uluslararası gericiliğin, inkar ve imha siyasetinin, işbirlikçiliğin, ihanetin, provokasyonun ve tasfiyeciliğin kaybettiğini açıkça ilan ediyoruz.

Kazandığımız nereden ortaya çıkıyor? Herkes şimdiye kadar dağılmış ve bitmiş olacağımızı umut ediyordu. Buna karşılık büyük bir güçle, parti tarihimizin en önemli güçlenme düzeylerinden birisiyle karşı karşıya bulunuyoruz ve bu beklentilere böyle karşılık veriyoruz. Yönetim düzeyimiz gelişmiştir. En üstten Konsey yönetimimiz, tartışan, karar alabilen, kapsamlı değerlendirme yapabilen, politika üretebilen ve politika yapabilen bir düzey kazanmıştır. Parti Meclisimiz içerisindeki ayrılıklar parçalanıp ortadan kaldırılmış, önemli ölçüde görüş birliği yaratılmış, yine örgütsel bütünlük sağlanmıştır. Kadro yapımızdaki ortayolculuğa büyük ölçüde darbe vurulmuştur. Bütün militan yapının yeniden sürece, mücadeleye, partiye ve yönetime ilişkin umudu, inancı ve güveni artmıştır. Yeni bir irade ve karar gücü olarak, geniş militan toplulukta büyük bir çalışma azmi ve görev isteği ortaya çıkmıştır. Partimiz yeniden doğru bir çizgide, Önderlik çizgisinden ideolojik ve örgütsel yaklaşımla tam bir bütünlük ortaya çıkarmış, her türlü bölücülüğü aşmıştır. Kadın-erkek her alandan, Kürdistan'ın bütün parçalarından, bütün eyaletlerinden ve bütün kesimlerinden gelen güçler Önderlik çizgisinde, ideolojik-politik doğrultuda kendilerini eriterek tam bir bütünlüğe ulaşmışlardır.

Bu büyük bir güçtür. Neyin yanlış neyin doğru, neyin kötü neyin iyi, neyin olumsuz neyin olumlu, neyin bizi gerileten neyin geliştiren, neyin partiye, Önderliğe ve halka ait, neyin bunlara karşıt olduğunu şimdi çok daha iyi görüyoruz. Bu konular çok daha netleşmiştir. Bu bakımdan acı da, zorlayıcı da olsa, iyi bir yöntem olmasa da, kendi deneyimimizle, kendi yaşamamızla gerçekleri öğrenmiş bulunuyoruz. Zorluklar ve zararlarla olmuş olsa bile, yine de öğrenmiş olmak iyidir. Bilinç açıklığı çok büyük bir güçtür. Bizde bilinç düzeyi, şimdi en ileri noktaya varmıştır. Örgütsel bilinç, mücadele bilinci, Önderlik bilinci; bütün bu bakımlardan irade ve güç olma, bunun yolu ve yöntemi konuları netlik kazanmıştır. Bütün bunlar güçtür, hem de büyük bir güçtür.

Kuşkusuz parti böylesi dönemleri geçmişte de yaşadı, fakat çok zayıf güçlerle yaşadı; küçük güçlerle yaşadı ve büyük gelişmeleri onlarla yarattı; bir avuç güçle kendisini bir önderlik olarak ortaya çıkardı ve PKK'yi doğurdu. Bir avuç güçle kendisini kararlaştırıp 15 yıllık gerilla savaşını ve büyük bir ulusal kurtuluş mücadelesini yürüttü. Partimiz şimdi binlerce militanla kendisini yeniden bu düzeyde kararlaştırma, bilinçlendirme, bütünleştirme ve pratiğe yürüme gücüne ulaştırmış bulunuyor.

Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Bu, parti olarak da ulaştığımız en büyük güç düzeyidir. Bu büyük gücün asgari düzeyde pratikleşmesi, bize geçmiş dönemlerdeki gelişmeleri kat be kat aştırtacak yeni gelişmeleri ortaya çıkaracak, VII. Kongre ile partimizin önüne koyduğu barış ve demokratik çözüm çizgisini başarıya götürecek, Kürdistan'da ulusal demokratik çözümü ve bu çerçevede bölgede demokratik dönüşümü gerçekleştirecek bir gelişmeyi rahatlıkla ortaya çıkaracaktır. Buna sonuna kadar inanılmalı ve güvenilmeli, önümüzdeki sürece böyle yüksek bir perspektif, büyük bir inanç ve güvenle yürünmelidir. Herkes bu süreçte kendinde partinin kazandığına ve böylece kendisinin yeniden partinin büyük bir gücü haline geldiğine inanarak ve güven duyarak, bu temelde de bütün parti militanlarının böyle bir gelişmeyi yaşadığını bilerek, yüksek bir yoldaşlık duygusu, birlik ve bütünlük anlayışıyla en ileri düzeyde karar ve irade gücü olarak, yine kolektif çalışma ve yönetim gücü olmanın bütün doğru biçimlerini, sanatını, tarzını ortaya çıkararak yürümeli ve kazanmayı esas almalıdır. Böyle yaptığımız ölçüde partimizin kazanacağı kesindir. Böyle yaptıkları ölçüde bütün yoldaşlarımızın kazanacağı kesindir.

Bu temelde bütün yoldaşlarımızı, partimizin bütün kadrolarını, VII. Kongre'yle birlikte son Konferans ve Kongre çalışmalarımızın ve yine onları sentezleyen Parti Meclis Toplantımızın sonuçlarını doğru biçimde özümsemeye; bu temelde kendisini yenileme, partileştirme ve militanlaştırma çalışmalarında en ileri düzeye ulaşmaya; her türlü ortayolcu anlayışı ve "bekle gör" tutumunu bertaraf ederek, tasfiyeci-provokatif çizgiye, örgütümüzü içten bölmeyi ve zayıflatmayı amaçlayan tutumlar ve anlayışlara karşı kapsamlı bir mücadele yürütmeye; kendisini partiye iyi katan, doğru bir biçimde militanlaştıran, sağlam bir örgüt ve çizgi mücadelecisi haline getiren bir yaklaşımla önümüzdeki sürece katılmaya çağırıyoruz.

Bu temelde partimiz bir örgütlenme seferberliği yürütüyor. Böylece partimiz, parti yönetimimizden başlamak üzere, VII. Kongre çizgimiz temelinde ortaya çıkan her türlü tasfiyeci-provokatif anlayışı bertaraf etmek ve içimizde onlara zemin olan ruh hali, duygu, düşünce ve davranışları tümden ortadan kaldırabilmek için, bir özeleştiri ve iç sorgulama temelinde tüm yoldaşlarımızı partiye yeniden katılma, bunun tartışmasını yapma, bunları yazılı rapor haline getirip bulunduğu çevrede tartışarak parti yönetimimize sunma, bu temelde VII. Kongre ile kendisini yeniden kararlaştırmış olan partiye yeniden katılma hamlesi başlatmış oluyor.

Toplantımızın bir de böyle bir kararı var. Önümüzdeki iki aylık süreçte ve sonrasında daha da güçlendirilmiş olarak, böyle bir partiye yeniden katılmayı; Önderlik çizgisini özümseme temelinde kendisini çizgi karşısında sorgulayarak, mevcut katılımını gözden geçirip, yeniden kendisini kararlaştırmış olan partiye, yeniden ve doğru bir biçimde bütün parti kadrolarının katılımını öngörüyoruz. Her kadronun bu temelde kendisini sorgulayıp ulaştığı düzeyleri rapor ederek ve değerlendirerek, önümüzdeki süreç bakımından partiye doğru katılım kararlılığına ulaşmasını; böylece tümüyle yenilenmiş, katılımını yenilemiş ve kendisini bu düzeyde bütünleştirmiş bir parti gerçeğine ulaşmayı öngörüyoruz. Bu da önemli bir kararımızdır.

Yine her türlü bozguncu ve yıkıcı tutumları ve anlayışları bertaraf etmek için iç işleyiş önemlidir. Partinin iç işleyişini ve parti disiplinini, tüzük kuralları çerçevesinde sürekli hale getirmek gerekir. Geçmiş süreçte bu çok ciddi biçimde aksadı; parti biraz da bu nedenle etkisiz kaldı ve gerekli tutumları alamadı. Bu nedenle bu süreç bakımından parti içi işleyişin doğru yürütülmesini, parti içinde bilgi akışının doğru ve etkili bir biçimde yürütülmesini gerekli görüyoruz. Bu açıdan parti yönetimini her türlü gelişme karşısında bilgilendirmek her kadronun temel bir görevidir. Bütün kadroların bunu önemli bir görev olarak ele alıp yapması ve her türlü gelişmeyi parti yönetimine rapor etmesi, genelde de böyle bir önemli yeniden yapılanma sürecinin gereği olarak her dört ayda bir sağlam, yeterli ve geniş bir bilgilendirmeyi sağlatmak üzere her kadronun parti yönetimine bireysel rapor sunması kararlaştırılmış bulunuyor. Önümüzdeki çalışma sürecini bu tür örgütsel tedbirler de alarak, çok daha etkili bir biçimde ilerleteceğiz. Örgütlenmemizi geliştireceğiz.

Görülüyor ki, önemli ölçüde örgütsel sorunlarımızı çözerek, ileri bir düzeyi ve yeniden sağlam bir partileşme ruhunu yakalamış bulunuyoruz. Bunu daha ilerletmek için hem irade ve karar gücümüz var, hem de önemli tedbirler ortaya çıkarabilecek durumdayız. Bunları kararlaştırmış haldeyiz.

Yine önümüzdeki süreçte neyi nasıl yapacağımızı çok net bir biçimde çözümlemiş bulunuyoruz. Bu temelde diyoruz ki; önümüzdeki süreç kesinlikle pratik gelişme süreci, yeni bir hamle süreci olacaktır; partimizin yeniden örgütlendiği, pratik örgütsel çalışmaları bir hamle düzeyinde ele alıp yürüttüğü, bu temelde de demokratik dönüşüm çizgisini kendi mücadelesiyle pratikleştirdiği bir süreç olacaktır. Bu toplantı böyle bir süreci başlatan bir toplantı olmuştur. 1 Eylül 1999 sürecinin ikinci yılı böyle bir pratik gelişmenin hamle düzeyinde başlatıldığı bir yıl olacaktır. Bunun kesin kararı ve kararlılığına sahibiz. Azmimiz, inancımız, coşkumuz, güvenimiz ve iddiamız her zamankinden daha güçlüdür. Bunlar temelinde mutlaka başaracağız ve kazanacağız.

Bu çerçevede tüm arkadaşları bütün gücünü ortaya koyarak böyle bir hamleye katılmaya, bunu yapabilmek için parti militanının üzerine düşen bütün görevleri eksiksiz olarak yerine getirmeye, kendisini sağlam bir biçimde kararlaştırıp Önderlik çizgimize doğru bir biçimde katılmaya ve önümüzdeki pratik süreçte her türlü görevi başarmak üzere yürümeye çağırıyoruz.

Bu temelde önümüzdeki süreç VII. Kongre çizgimizde pratik hamlenin gelişeceği ve parti kararlarımızın pratikleşeceği bir süreç olacaktır diyoruz. Yeniden PKK'lileşme önümüzdeki süreçte bizzat pratikte kendisini örgütleyerek ortaya çıkacaktır. Bu anlamda şöyle haykırmamız yerindedir:

-Yaşasın VII. Kongre'yi Pratikleştiren Militanlık!
-Yaşasın Önümüzdeki Süreçte VII. Kongre Çizgisinde Pratikleşen PKK!
-Biji Serok APO!

1 Eylül 2000

Sivil toplum, demokrasi ve kitle örgütleri üzerine -2

● Mehmet TİGRİS

Sivil toplum ve reel sosyalizm

20. yüzyılda Rusya'da başlayan ve daha sonra Doğu Avrupa'yı etkisi altına alan reel sosyalist devrimler döneminde, gerçek demokrasi kurumlaşması yakalanabilirdi. Çünkü sosyalizm, demokrasinin en gerçekçi zeminidir. Sosyalizm ve demokrasi kavramları, gerçekte birbirine çok yakın kavramlardır. Bu nedenle de "sosyalistler en tutarlı demokratlardır" deyimi oldukça yerindedir. Demokrasinin derinleşmesi demek, sosyalizmin de yerleşmesi demektir. Ya da sosyalizmin derinleşmesi demek demokrasinin de derinleşmesi demektir. Aslında demokrasi, özgürlük, eşitlikçilik ve sosyalizm kavramları özdeş olmasa da, en azından "akraba" kavramlardır. Tüm bu gerçeklere rağmen, reel sosyalist ülkelerde sosyalist demokrasi yaratılamadı ve özellikle bu nedenden dolayı da bürokratikleşip despotlaştı ve sonuçta da halktan koptu. Önderliğin de sürekli dikkat çektiği gibi temelde de bu nedenden ötürü, çözülmekten ve tarih sahnesinden çekilmekten kurtulamadı.

Marks, *"Özgürlük, devleti toplumun üstüne yerleştirilmiş bir organ olmaktan çıkarıp tamamen topluma tabi bir organizmaya dönüştürebilmektir"* diyordu. Marks'a göre, işçi sınıfının sivil toplum üzerinde denetim kurmak için verdiği başarılı mücadele, sonuçta devletin de ortadan kalkmasına olanak sağlayacaktı. Ve bu da yaratıcı faaliyetler selini salıverecekti. Oysa reel sosyalist ülkelerde, devlet sönümlenmek üzere küçültüleceğine, giderek halkın üzerinde dev bir mekanizmaya dönüştürüldü. Temel siyasal, ekonomik ve kültürel üretim araçları, partinin gözetimi altındaki bir bürokratik aygıtın tekeline verildi. Bütün bireyler, gruplar ve örgütler, devletin mülkü olarak görüldü. Bu anlamda da totaliter bir nitelik kazandı. Bu anlayış, giderek sivil toplumu, kristalize olmuş devlet yapıları içinde eriterek yok etme çabası içine girdi. Sonuçta, bir yandan her türlü muhalefet, devlet yetkilileri tarafından her zaman fesat yaratıcı olarak görülürken, diğer yandan da tüm yurttaşlar sürekli bir gözetim altına alınarak kalıcı bir tecrit konumuna tabi tutuldu. Kağıt üzerinde anayasal teoride ya da parti ideolojisinde devletten ayrı bir sivil toplum örgütleri alanı olduğu söylenmesine karşın, gerçekte bu alan tam anlamıyla devletle bütünleştirildi. Tüm bu sapmaların acı sonucu olarak da halktan koptu ve çözülerek tarihe karıştı. Gerçekte çözülen asla sosyalizm değildi; sosyalizmin böylesi yanlış kavranılmasıydı. Çünkü sosyalizm, demokrasi olmadan yaşayamazdı. Önderlik de, *"Demokrasi, kapitalizmden çok sosyalizmin işidir. Benim sosyalist anlayışımın özü budur. Sosyalizm önce demokrasiyi gerektirir"* diyor.

Demokratik sosyalizm, demokrasinin bazı özellikleri ile bezenmiş veya takviye olunmuş, rastgele bir sosyalizm modeli değil, aksine sosyalizmin tam bir modelidir. Sivil toplumun daha da geliştirilip dönüştürülmesi anlamına gelmektedir. Yasal bir kategori olarak hak, meşru özneler ve özerklikleri devlet tarafından anayasal teminat altına alınmış, özel ve kamusal alanlar olmasını gerektirir. Unutulmamalı ki, böyle bir sosyalizm, günümüzde ağır sorunlar içinde boğulmuş insanlığın kurtuluşunun da teminatıdır.

Kurtuluş mücadelelerinde kitle örgütlerinin işlevi

Faşizmin hüküm sürdüğü veya güçlü faşist partilerin bulunduğu ülkelerde de egemenler yığınları denetim altında tutmak için kitle örgütlerine ihtiyaç duydular. Kuşkusuz ki bunlar ne gerçek anlamda devletten bağımsız sivil toplum örgütleri idi, ne de demokratik nitelikleri vardı. Ama devrimciler, sosyalistler en karanlık dönemlerde dahi, bu gerici örgütlere girip siyasal çalışma yaparak, faşistlerin kitleler üzerindeki hesaplarını boşa çıkarmaya çalıştılar. Her türlü kamuflaj yöntemini kullanarak oluşturdukları kitle örgütlerinde, yığın bağlarını geliştirdiler.

"Demokrasinin derinleşmesi demek, sosyalizmin de yerleşmesi demektir. Ya da sosyalizmin derinleşmesi demek demokrasinin de derinleşmesi demektir. Aslında demokrasi, özgürlük, eşitlikçilik ve sosyalizm kavramları özdeş olmasa da, en azından "akraba" kavramlardır. Tüm bu gerçeklere rağmen, reel sosyalist ülkelerde sosyalist demokrasi yaratılamadı ve özellikle bu nedenden dolayı da bürokratikleşip despotlaştı ve sonuçta da halktan koptu."

Benzer şekilde ulusal kurtuluş hareketleri sömürgecilere karşı yürüttükleri özgürlük mücadelesinde demokratik kitle örgütlenmeleri yoluyla yüz binleri seferber ettiler. Örneğin, **Filistin Hareketi** bu konuda zengin bir deneyime sahiptir. Filistin'de bir politik taban hareketleri ağının gelişimi ve kadın komiteleri, sendikalar ve gençlik organizasyonlarının oluşumu '70'li yılların sonlarına dayanmaktadır. Batı Şeria'da '76 belediye seçimlerinde **FKÖ**'ye yakın adayların seçilmesinde bu kitle örgütlerinin belirleyici bir rolü vardır. Yine bu örgütler, İsrail ordusunun intifadayı bastırmayı amaçladığı sıralarda, sokağa çıkma yasaklarının kitleler üzerindeki caydırıcı etkisini kırmak için yerel yardım komiteleri oluşturdular. Bu komitelerin görevleri, sokağa çıkma yasağı sırasında evden eve yiyecek sağlamaktı. Yine o dönemde protesto amacıyla kapatılan kepenklerin İsrail askerlerince kırılan anahtarları, Filistinlilerin Metal İşçileri Birliği'nin üyeleri tarafından gecikmeden ve parasız tamir ediliyordu. Sağlık, eğitim, ekonomik, sosyal, kültürel vb. her alanda oluşan kitle örgütleri, intifadanın önemli bir gücüydü. Daha sonra bunlar merkezileşti. Batı Şeria ve Gazze'de Birleşik Ayaklanma Yönetimi'ni oluşturdular ki bu yönetimin ağırlığını, söz konusu kitle örgütlerinin yöneticileri teşkil ediyordu. Kuşkusuz ki, Birleşik Ayaklanma Yönetimi, FKÖ'nün siyasal yönlendiriciliği altında idi. Ve sonuçta sivil itaatsizlik eylemlerini günlük hayatın bir parçası haline getirmeyi başardılar.

Aynı şekilde Uruguay'da, **Tupamarolar**'ın deneyimi de önemli derslerle doludur. Tupamarolar bir şehir gerilla örgütü idi. '72'de askeri açıdan ağır bir yenilgiye uğradılar. Bir baskında merkez komitesinin bir kısmı öldürüldü, diğerleri zindana atıldı. '73 yılındaki askeri darbeden sonra Tupamarolar uzun bir süre sessizliğe gömüldüler. Ne var ki, cezaevlerinden de devrimci hareketi yönetmeyi başardılar. Kitle örgütleri aracılığıyla yığınları harekete geçirebildiler ve 1984 Ocak'ında ülkede bir genel grev başlatarak dört ay içinde tüm ülkede yarım milyon Uruguay'lıyı, askeri diktatörlüğe karşı "tencere konserleri" düzenlemeye seferber ettiler. Tüm siyasi mahkumların özgürlüklerine kavuşturulması amacıyla ülke çapında güçlü ve aktif bir insan hakları hareketi oluşturmayı başardılar. Nihayet yoğun kitle hareketleri, Mart 1985'te askeri diktatörlüğün çekilmesini sağladı. Tupamarolar '85'te yeniden sahneye çıkarken, bu kez şehir gerillaları olarak değil kitle örgütleri aracılığıyla yürütülen 13 yıllık bir siyasal mücadelenin birikimi üzerinden yasal siyasal bir güç olarak doğdular. Tupamarolar'ın yasal örgütü olan **Frente Amplio Cephesi** adayları, '89 seçimlerinde Başkent Montevideo'nun belediye yönetimine seçildiği gibi, ülke çapında da % 21 oy almayı başardılar. Bir dönem şehir gerillası olan bir Tupamaro liderinin şu sözleri oldukça çarpıcıdır:

"Yasal demokratik siyasal mücadele insanlarla konuşmak, politikayı kitleselleştirmek ve derdini anlatabilmek bakımından çok önemlidir. Şimdi hükümetle ve yönetim aygıtlarıyla görüşmek ve birlikte siyaset yapmak yolunu izliyoruz. Yasal siyaset yapma olanaklarımız varken, bunu neden reddedelim? Bu yollar kapatılmadığı sürece, böyle davranmaya devam edeceğiz. Bu çalışmalar esnasında kültür cephesine de çok büyük bir önem verdik. Çünkü iyi bir öykü etki eder, hedefleri gösterir, suçlar; iyi bir oyun, aynı halk şarkıları gibi aydınlatır. Hatta diyebilirim ki, en değerli kadrolarımız, bu kültür cephesi çalışanları arasından çıkmıştır."

Tupamarolar'ın deneyimlerinden çıkarılacak en önemli ders, bilimsel ve uzun vadeli bir siyasal çalışma ile kitle örgütlerinin bir devrimci mevziye dönüştürülebileceği ve bu mevzilere dayanılarak ülke çapında iktidara alternatif güçlü bir siyasi hareketin yaratılabileceğidir.

Benzer şekilde Nikaragua'daki **Sandinistler**'in kitle örgütleri deneyimi de son derece öğreticidir. Ancak iktidar mücadelesi sırasındaki kitle örgütlerinin rolünden çok, bu örgütlere demokratik halk devrimi sonrası yaklaşımdaki çarpıklıkların bilince çıkarılması önemlidir. Sandinistler (**FSLN**) devrim sonrasında devlet aygıtı dışında yaygın sivil toplum örgütleri inşa etmek için çok yoğun bir çaba gösterdiler. Kır İşçileri Birliği, Sandinist İşçi Federasyonu, Sandinist Gençlik Hareketi, kadın örgütleri, Sandinist Savunma Komiteleri, yerel güvenlik, eğitim, propaganda, sağlık, toplumsal çalışma, spor, kültür ve belirli ekonomik görevleri organize ederken, aynı zamanda ev ve semtlerdeki günlük işlerin gözetimi konusunda da gayret göstermekteydiler.

Kuşkusuz ki, bunlar doğru politikalardı. Çünkü doğuşuna FSLN'nin öncülük ettiği halk demokrasisi pek çok açıdan burjuva demokrasisinin aksiydi. Hükümetin gerçek anlamı, Nikaragua'da ilk kez sömürenlere değil sömürülenlere hizmet etmesiydi. Yani demokrasi, emekçi sınıfların hizmetindeydi. Nitekim demokrasinin özü de gerçekte onun içeriği sorunudur. Yöneticiler kimin yararına yönetmektedir? Kuşkusuz ki bu temel bir sorudur. Yöneticilerin nasıl belirlendiği ise sadece işin biçimsel yönüdür. Gerçekte demokrasi, ilk olarak ekonomik düzende, yani sosyal eşitsizlikler ortadan silinmeye başladığında ve işçiler, köylüler yaşam koşullarını iyileştirdiklerinde görülür. Gerçek demokrasi, halk demokrasisi işte o zaman başlar. Daha ileri bir düzeyde ise demokrasi; işçilerin, fabrikaların, kooperatiflerin, kültür merkezlerinin vb. yönetime katılması demektir. Her yerde iktidarın profesyonel politikacılara havale edildiği burjuva demokrasisinin aksine, halk demokrasisi, halkın "doğrudan demokrasi" yoluyla yönetime katılmasını gerektirir.

Bu anlamda Sandinistler'in, '78 devrimi sonrasındaki kitle politikaları, demokratik kitle örgütlerine ve sivil toplum alanına yaklaşımları doğruydu. Ancak, '90 yılına yaklaştıklarında, bu politikalarında önemli sapmalar ortaya çıktı. Reel sosyalist ülkelerdeki temel bir yanlışı tekrarladılar. '90'da yapılan genel seçimleri kaybettikleri dönemde, bir zamanlar özerk olan kitle örgütleri ve baskı grupları, devlet aygıtının parçaları ve FSLN'ye bağlı denetim mekanizmaları gibi işlev görmeye başladılar. Örneğin başkent Managua'daki bir hastanede sağlık işçilerinin temsilci adayı bile FSLN yönetimi tarafından belirlenir oldu. Sonuç ise bellidir; kitle örgütlerinin hareketsizleşmesi ve toplumsal katılım düzeyinin düşmesidir. Yani Sandinistler halktan koptular ve nihayetinde de iktidarı, seçimde kaybettiler. Şüphesiz ki, bu kaybedişi sadece böyle bir nedene bağlamak doğru değildir. Ancak amacımız kitle örgütleri ile siyasal hareket arasındaki ilişkilerin çarpıklığına ya da demokratik devletin sivil toplum alanını eritmesinin yaratacağı acı sonuçlara dikkat çekmek ve ders çıkarılmasını sağlamaktır.

Örneğin bizde de HADEP'in belediyelerde iktidar olduğu bazı yerleşim merkezlerinde reel sosyalist sistemde ya da Nikaragua örneğinde yaşanan sapmalar görülmeye başlandı. Bir iktidar organı olarak belediye yönetimleri, yerel parti örgütünü hiçleştirmeye ve yörelerindeki kitle örgütlerinin işleyişine müdahale ederek onları yerel iktidar aygıtının uzantıları yapmaya ve kendilerine bağlı mekanizmalara dönüştürmeye yeltendiler. Kuşkusuz ki bunlar çok önemli sapmalardır. Önlem alınmadığı ve bu alanda doğru bir politika oluşturulamadığı durumda, bu sapma kitle örgütlerinin hareketsizleşmesine, giderek toplumsal katılım düzeylerinin düşmesine ve sonuçta belediye yönetimlerinin halktan kopmasına ve kaybetmelerine yol açar. Bu yanlış politika mutlaka mahkum edilmeli ve pratikte de önlenmelidir.

Türkiye'de sivil toplum

21. yüzyıla girdiğimiz bu dönemde halen Türkiye'de devletten bağımsız güçlü bir sivil toplum alanının oluşmamış ve cumhuriyetin demokratikleştirilmesinin başarılamamış olmasının kökenlerini, Osmanlı İmparatorluğu'na ve Cumhuriyetin tek partili yıllarına kadar indirgemek mümkündür.

Bilindiği gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun feodal yapısı, devletten bağımsız bir sivil toplum alanının varlığına imkan vermiyordu. Kentlerdeki esnaf loncaları, kırsal kesimdeki toprak sistemi ve var olan tüm örgütlenmeler devlete bağlıydı. "Kulluk ideolojisi" diye tanımladığımız devleti kutsallaştırma ve tanrı katına çıkarma anlayışı oldukça güçlüydü. Hatta bu anlayış günümüzde bile Türkiye toplumu üzerinde güçlü etkilerini sürdürmeye devam ediyor. Bu da toplumsal bilincin gelişmesi ve özgür yurttaşların ortaya çıkması önünde önemli bir barikat oluşturarak, Türkiye'de sivil toplum alanının gelişip serpilmesine ve demokrasinin kök salmasına engel oluyor.

Avrupa'da burjuva devrimleri, bireyleri siyasal boyunduruktan kurtarıp, devlete bağlı olmayan sivil toplum alanını güçlendirirken; Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları üzerinde şekillenen Türkiye Cumhuriyeti, demokrasiden yoksun olduğu için feodal dönemin "kulluk ideolojisi"ni daha da pekiştirerek devleti kutsallaştırdı ve sivil toplum alanının güçlenmesine engel oldu. Ayrıca o dönemde Avrupa'da faşizmin yükselmesi de süreci çeşitli yönlerden etkiledi.

Tek parti diktatörlüğü sırasında Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) –daha sonra CHP'ye dönüştü– ile devlet tamamen bütünleştirildi. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal ve daha sonra İsmet İnönü, aynı zamanda partinin değişmez Genel Başkanı; Başbakan, CHF Genel Başkanvekili; içişleri bakanı, CHF Genel Sekreteri idi. Devletin tüm valileri aynı zamanda bulundukları ilin CHF il başkanlarıydılar. Devlet ile parti bu derece iç içe geçmişti. Hatta bu durum, yürürlükte bulunan *"memurların siyasi partilere üye olamayacakları"*'na hükmeden yasa ile de çelişiyordu. O dönem CHF Meclis Grubu Başkanvekillerinden biri olan Hilmi Uran, anılarında bu durumun yürürlükteki Memur Kanunu'na aykırı olduğunu Atatürk'e ilettiğinde, kanunu yanlarında okuyup biraz düşündükten sonra şöyle dediğini aktarır:

"Ben bu maddede değiştirilecek bir şey görmüyorum. Çünkü burada memurların siyasi cemiyetlere girememesinden maksat, onların benim partimden başka bir partiye intisap edememesi demektir. Bu bakımdan bu madde faydalıdır ve katiyen değiştirilmemelidir."

Sadece bu siyasi tablo bile tek parti döneminin yönetim felsefesini özetlemeye yetiyor. Üstelik bu anlayış, TBMM üyelerinin saptanmasına, genel ve parti içi seçimlerdeki adayların, CHF üst yönetimi ve özellikle de değişmez genel başkan tarafından atanmasına kadar uzanıyordu.

Tek parti yönetimi boyunca 1924 Anayasası'nın öngördüğü meclis üstünlüğüne dayanan parlamenter sistem, yani seçimle gelen bir parlamento ve onun içinden çıkıp ona karşı sorumlu olan bir hükümet modeli hiçbir zaman uygulama şansı bulamadı. Ne yasama organı, ne de CHF meclis grubu gerçek anlamda bir denetim işlevini hiçbir zaman oynayamadı. Dış politika ile ilgili tüm gelişmeler, Çankaya tarafından belirlendi. Hükümet ve Dışişleri Bakanlığı sadece uygulayıcı idi. Yargı kurumları da benzer şekilde bağımlı ve özellikle siyasi davalarda yönlendirme altında idi.

Bu dönemde büyük gazete sahipleri bile aynı zamanda CHP mensubuydu. Gazete ve dergi çıkarmak ise valilerin iznine tabiydi. Ayrıca basın, haberlerinde tamamen devletin yönergeleri doğrultusunda hareket etmek durumundaydı. Aksi taktirde kapatılıyordu.

"Kürt ve Türk halklarının demokratik birliğini geliştirmek, barış ortamını kalıcılaştırmak, demokrasiyi kökleştirmek, sivil toplum alanını güçlendirerek devleti demokratikleştirmek demektir. Şüphesiz ki bu zorlu bir görevdir. Zaten devrimcilik de başarılamaz sanılanı başarmak değil midir? Mücadele tarihimize bakalım. PKK'nin fedai tarzı karşısında, başarılamaz görev var mıdır?"

1939 yılında yapılan CHP 5. Büyük Kurultayı'nda, Halk Odaları'nın açılmasına karar verildi. Bu dönemde CHP'nin Halkevleri ve Halk Odaları'na özel bir önem verdiği dikkat çekmektedir. Halk Odaları daha çok kırsal yörelerde ve nüfusu az olan yerlerde açılıyordu. Bu örgütler, partinin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendiriliyor ve CHP Genel Sekreteri, sık sık Halkevleri Başkanlıklarına genelge gönderiyordu. Ne var ki, bu kurumlar, CHP'ye ve dolayısıyla devlete bağlı olduklarından, gerçek anlamda sivil toplum örgütleri sayılamazlardı. Bu nedenle de hiçbir dönemde halkla kaynaşamadılar. Hep marjinal örgütler olarak kaldılar. Kısaca belirtmek gerekirse, hiçbir şeyin devletten bağımsız olmadığı bir sistemde, sivil toplum alanının varlığından bile söz edilemezdi.

Benzer şekilde, '43 yılında bir yasa ile kurulan Ticaret ve Sanayi Odaları, Esnaf Odaları ve Ticaret Borsaları'na, Ticaret Bakanlığı'nca yetkileri hayli geniş olan bir Genel Sekreter atanıyor ve bu örgütler, Bakanlık tarafından atanan Genel Sekreter'ce yönlendiriliyordu. Yasa, çok açıkça özel girişimin bile kendi inisiyatifi ile örgütlenmesinden yana değildi. Sermayenin, ancak kendi göstereceği yer ve sınırlar içinde faaliyet göstermesini istiyor ve onları bürokratik vesayet altında tutuyordu. Özcesi; tek parti döneminde, Türkiye'de "örgüt" olarak tanımlanabilecek tüm birimler, kutsal devletin siyasi boyunduruğu altındaydı. Devlet dışında bir sivil toplum alanı yoktu. Osmanlı İmparatorluğu'ndan alınan "kulluk ideolojisi" daha da pekişmiş ve kurumlaşmıştı.

Demokrasiden bu derece uzak bir zihniyetin, Cumhuriyetin asli kurucu öğesi olan Kürtlerin ulusal demokratik haklarına saygılı olması da zaten beklenemezdi. Nitekim 1924 Anayasası ile, inkar ve asimilasyonun temel bir devlet politikasına dönüşmesiyle, Kürt halkının her alandaki örgütlenmesine set çekildi. O kadar ki, tek parti CHP'nin Kürdistan coğrafyasında teşkilatlanmasına dahi izin verilmedi. Bu nedenle CHP Büyük Kurultayları'nda bu iller yerel Kürt delegelerden yoksun kaldı. Sadece değişmez Genel Başkan tarafından memur misali atanan mebuslarla temsil edildi. Bunların çoğu ise temsil ettikleri ilin halkından olmadığı gibi, birçoğu mebusu oldukları vilayeti dahi görmemişti. Öz olarak, resmi ideolojiye göre Kürt halkı "yoktu." "Olmayan" bir halkın, devlete bağlı dahi olsa, bir "örgütü" de, "temsilcisi" de olamazdı.

Tek parti döneminden sonra, özellikle de 1961 Anayasası'nın getirdiği kısmi demokratik hak ve özgürlükler ortamında, devletten bağımsız, muhalif, etkin kitle örgütlenmeleri oluşmaya başladı. Gençliğin devrimci örgütü Dev-Genç, işçi sınıfının o dönemki devrimci sendikası DİSK ve Kürt gençliğinin kendi ulusal kimliğine sahip çıkan örgütü DDKO bu yılların ürünü oldu. '70'li yıllar boyunca demokratik kitle hareketindeki bu kabarış artarak sürdü. Bu dönem, emekçi kitlelerin, Türk ve Kürt gençliğinin her alandaki demokratik örgütlenmesinin ve sivil toplumun gelişip güçlenmesinin altın yılları oldu. Ne var ki, bilimsel bir siyasal önderlikten yoksun olduğu ve kendi içinde demokratik bir bloklaşmayı yaratamadığı için, 12 Eylül askeri yönetiminin darbeleri altında çözülmekten kurtulamadı. Ne yazık ki bu dağınıklık bugün de sürmektedir. Bu nedenle Önderlik, tüm demokrasi güçlerine şu uyarıyı yapmaktadır:

"Ayrı ayrı duran güçler, bir avuç su gibi kurur, kirlenir. Biz diyoruz ki; birleşin, bir güçlü kanal olun. Bu kanal demokrasi tarlasına aksın. Küçük küçük göletleri bir kanal ile ana damara bağlarsan, bu birleşmeden büyük bir enerji açığa çıkar. Bu da demokrasiyi güçlendirir. Bağlamazsan, su kurur veya kirlenir."

12 Eylül dağınık ve bölük pörçük demokrasi güçlerini son derece hazırlıksız yakaladı. Adeta dikensiz bir gül bahçesinde, kutsal devleti bir kez daha sahneye koydu. Doğaldır ki, kutsal devletin tüm çıplaklığıyla sahneye çıktığı bir ülkede, ne sivil toplumdan ne de özgürlüklerden, demokrasiden söz edilebilirdi. Nitekim öyle de oldu. Egemen sınıfların çıkarlarını teminat altına almak amacındaki **12 Eylül Darbesi**, 1982 Anayasası ve bu anayasanın geçici maddeleri ile, değiştirilmesi dahi mümkün olmayan gerici ve baskıcı yasalarla kendisini birkaç yılda kurumlaştırdı. Bu dönemde tüm demokratik örgütlenmeler budandı. Sivil toplum alanı, deyim yerindeyse delik deşik edildi. Yöneticileri işkence tezgahlarından geçirilip zindanlara atıldı. Sendika, dernek, kooperatif, vakıf gibi tüm demokratik kitle örgütlerinin gelişmeleri gerici yasalarla durduruldu. Çok çeşitli anti-demokratik baskılarla çalışmaları önlendi. Günümüzde de bu Anayasa, sivil toplumun güçlenmesi, demokrasinin kökleşmesi, Türk ve Kürt halkının barış içinde kardeşleşmesi önündeki en büyük engel durumundadır. Ama her şeye rağmen, bu son kırk yıllık süreçte, ortak vatanda güçlü bir kitle potansiyeli ve demokratik mücadele zemini oluştu. Her ne kadar Türkiye özgülünde, günümüz kitle örgütlerinin halktan yana devlete ve siyasi iktidara muhalif olma yönü çok fazla gelişmemişse; iki halkın birlikteliğini ve ortak çıkarlarını savunmak yerine şoven dalganın etkisi altına girilmişse; sendikalarda oligarşik devlet kuyrukçuluğu, sendika ağalığı ve bürokratizm halen etkili durumda ise ve en önemlisi de demokratik kitle örgütleri bir bloklaşma zemininde ve demokratik cumhuriyet perspektifinde ortak bir yürüyüşün sahibi değilse de, yine de bu temel eksikliklerinin giderilmesi ve bu örgütlerin güçlü mevzilere dönüştürülmesi mümkündür. Bu yeni dönemde bu görev mutlaka başarılmalıdır. Önderliğin uyarısı da bu yönlüdür: *"Geniş demokratik ittifaklarla sonuca gidilecektir. Aksi yol verimsizdir. Burada artık devlet sorun değildir. Milyonları bağrına alan demokratik örgütlenmeler Türkiye'yi sonuca götürecektir."*

Özellikle on beş yıllık savaş sonucunda, Kürt halk kitleleri, demokratik mücadelenin en canlı, ayakta olan dinamik gücü haline geldi. Bu gücün Türk halk kitleleri ile buluşturulması ve demokratik örgütlenmelere kavuşması durumunda, Türkiye'de demokratikleşmenin motoru olma rolünü oynayacağı kesindir. Önderlik, uzun zamandır Türk ve Kürt halk örgütlenmelerinin demokratik birliğine ve bu birliğin bir barış ortamında demokratik cumhuriyet hedefine yöneltilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir. İmralı'dan gönderilen mesajın özü şudur:

"21. yüzyılın ilk çeyreğinde, demokratik devlet yapısı barış içinde gerçekleşmelidir. Nasıl ki '20'lerde ulusal kurtuluş varsa, bugün de demokratik kurtuluş olmalıdır. '20'lerin Kuvva-i Milliyeciliği, Kuvva-i Demokrasi Birlikleri'ne dönüşmelidir. '20'lerde bu uygulanamadı. İsyan oldu. '20'lerin ruhunu 2000 yılının başına almak gerekir. Demokratik cumhuriyet ruhuna yöneltmek gerekir. Tıpkı Antep, Urfa, Maraş'taki gibi, şimdi de demokratik birliklere ihtiyaç vardır."

Mesaj son derece özlüdür; son seksen yıldaki rayına oturmayan Türk-Kürt ilişkilerinin özeti ve önümüzdeki yirmi beş yılın demokratik kardeşleşme perspektifi durumundadır. Gereği yapıldığında, halklarımızın son iki yüzyıllık başaşağı giden tarihinin, doğru bir rotaya sokulması mümkündür.

Dünyada artık soğuk savaş döneminin koşulları da yoktur. Baskıcı rejimler ya kendilerini dönüştürecek, ya da genel değişim rüzgarlarının etkisi altında çözüleceklerdir. İnsan hakları, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve etnik haklar gibi, insanlığın uzun vadeli mücadeleleri sonucunda ulaştığı siyasi kriterler, 21. yüzyılın en gözde değerleri olacaktır. Bu nedenle Önderlik *"21. yüzyıl, demokrasinin zafer yüzyılıdır. Demokratik çözüm, artık evrensel çözümdür"* der.

Hepimiz biliyoruz ki, Osmanlı İmparatorluğu, Batı Avrupa'da gelişen uluslaşma hareketleri karşısında değişip dönüşemedi. Daha çok kendi içine kapanarak statükoyu korumaya çalıştı. Ne var ki bu durum, tarihsel gelişme sürecine aykırıydı. Bu nedenle de, çürüyüp yıkılmaktan kurtulamadı. 21. yüzyılın şafağında, Türkiye de benzer bir süreçle karşı karşıyadır. Bir yol ayrımına gelip dayanmıştır. Ya iki yüzyıldır devam eden ve özellikle son kırk yıl içinde daha da şiddetlenen çalkantılı ve çatışmalı tarihe son vererek Cumhuriyeti demokratikleştirecek, ya da şimdiye kadar kullandığı yöntem ve politikalarda ısrar ederek, karanlık ufuklarda belirsizliğe kulaç atmaktan kurtulamayacaktır. Ya iki halkın eşit ve gönüllü birliği temelinde güçlenerek bölgenin öncü demokratik gücü olacaktır, ya da çözülmekten ve aşılmaktan kurtulamayacaktır. Demokrasi ve özgürlük çağı olan 21. yüzyılda, Türkiye'nin önündeki seçenekler, işte bu kadar net ve keskindir.

Kürdistan'da sivil toplum kitle örgütleri ve görevlerimiz

Bu noktada ilk önce şöyle bir soru da sorulabilir: Kürdistan'da devletten bağımsız bir sivil toplum alanı oluşmuş mudur? Bu soruya öz olarak şöyle bir yanıt verilebilir:

Daha önce de belirtildiği gibi, tek parti döneminde devletle bütünleşmiş CHP'nin bile Kürdistan'da örgütlenmesi sakıncalı bulunuyordu. Böyle bir zihniyetin egemen olduğu yıllarda, şüphesiz ki bir sivil toplum alanından söz edilemez. Ancak '60'lı ve '70'li yıllarda, genel olarak Türkiye'deki kitle hareketlenmeleri ve emekçilerin giderek çoğalıp kurumlaşan kitle örgütleri, Kürdistan'da belli bir hareketlenmeye yol açtıysa da, bilimsel bir siyasal öncülükten yoksun olması nedeniyle, 12 Eylül darbesinin dalgaları altında eriyip çözülmekten kurtulamadı. Ne var ki, PKK öncülüğünde gelişen on beş yıllık savaş dönemi, bir yandan ulusal dirilişi sağlayarak kendine güvenip ayağa kalkan yepyeni, dinamik bir halk yarattı; öte yandan, ikili bir iktidar yaratarak devletten bağımsız bir sivil toplum alanının oluşmasını sağladı. Her ne kadar savaş dönemi koşullarında, Kürt halkının demokratik kitlesel örgütlenmesi, bilinen nedenlerle yeterli düzeyde gelişemediyse de, günümüze güçlü bir kitle potansiyeli ve demokratik mücadele zemini bıraktı.

"Demokrasi, her şeyden önce bireyin özünün bağımsızlaşmasıdır" der Önderlik. PKK, otuz yıllık mücadele sürecinde bunu büyük ölçüde başardı. Kürt bireyi ve toplumunu demokrasiye hazırladı ve Kürdistan'da güçlü bir sivil toplum alanının gelişmesinin zeminini yarattı. Zaten PKK öncülüğünde gelişen ulusal demokratik devrimin en temel yanı, bilinç açıklığı yaratması, bilinç ve irade üzerindeki her türlü egemenliği kırması, köleliği ve düşünsel tahakkümü parçalaması, özgür düşünen ve kendisini örgütleyip yürüten bireyi ve böyle bir birey için gerekli felsefi ve düşünsel yaklaşımı yaratmasıdır.

On beş yıllık savaş sürecinde, oligarşinin Kürdistan'daki feodal kalıntıları kendi himayesinde örgütlemesine, onlara büyük destek vermesine rağmen, PKK, her türlü aşiretçi, feodal, aileci ve çağdışı gericiliği parçalayarak, toplumsal bakımdan özgürleşmeyi ve Kürt toplumunun demokrasi ve özgürlük çağına ulaşmasını sağladı. Bu nedenle Önderlik, *"Demokratik devrimi yaptık, sıra demokratik kuruluşta"* der. Daha öncede belirttiğimiz gibi, Avrupa'da feodalizme karşı, burjuvazinin öncülüğünde gelişen ve yüzyıllara yayılan bir mücadeleyle var edilen demokrasi ve sivil toplum alanı, Kürdistan özgülünde sadece otuz yıllık bir mücadele ile başarıldı. Yine, devrim süreci içinde geliştirilen Kadın Özgürlük Hareketi, toplumsal özgürlük ve dönüşümün derinleştirilmesinde, gerici bağların ve her türlü köleci etkilerin kırılmasında önemli bir yer tuttu. Günümüzde Kürdistan kadını, artık hayatın her alanındadır. Demokratik siyasal mücadelenin ön saflarında ve birçok sivil toplum örgütünün yönetim kademesindedir.

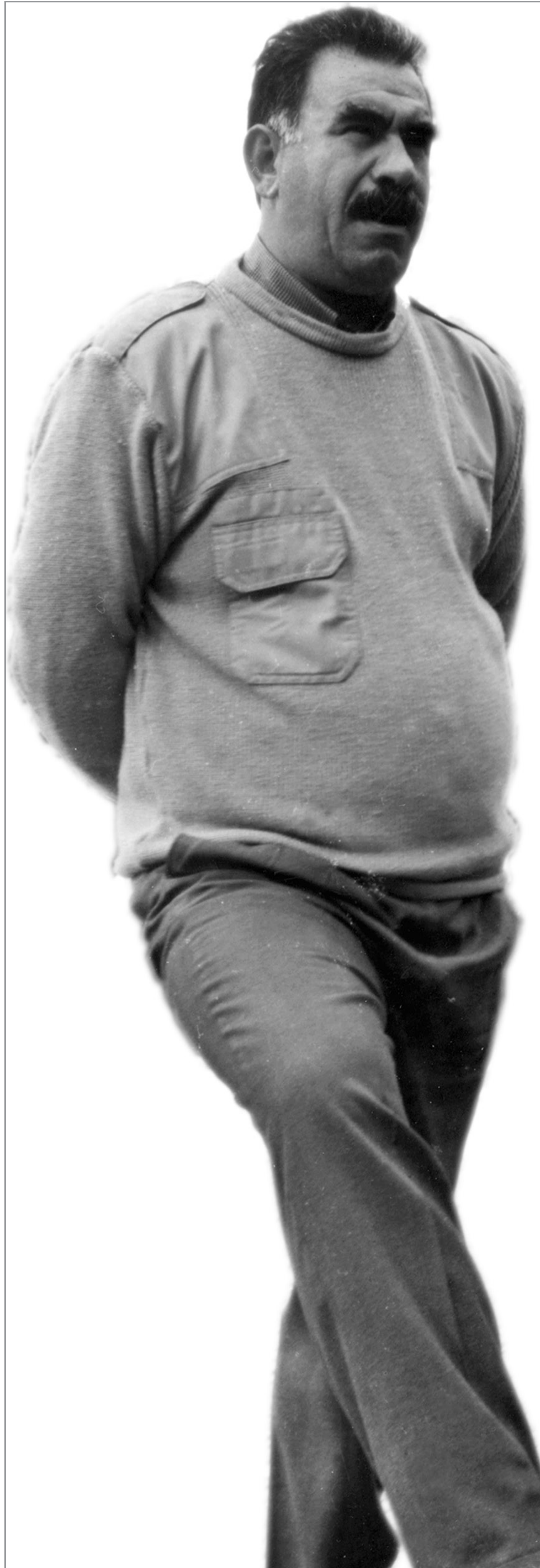
Ayrıcı PKK, on beş yıllık savaş boyunca militarist ve oligarşik gericiliği darbeleyerek, Türk toplumunda demokatik dönüşümün ve sivil toplum alanının güçlenmesinin önünü açtı.

Bugün Kürdistan'da, demokratik bir işleyişe kavuşmamış ve tabela örgütü olmanın ötesine geçememiş olsa da, yüzlerce dernek, sendika şubesi, kooperatif ve meslek örgütlenmelerinin varlığı bilinmektedir. Dernek statüsündeki demokratik kitle örgütleri, sendikalar, meslek odaları, meslek dernekleri, vakıflar, kooperatifler demokratik toplumun çok önemli yapı taşlarıdır. Toplumu değiştirip dönüştürme iddiasında bulunan devrimci siyasi hareketler, bu kitle örgütlerinde örgütlü bir güç olmadan ve onların politikalarını halkın çıkarları lehinde etkileyemeden, önemli bir siyasi aktör olamazlar. Ancak bu saptama, demokratik kitle örgütlerinin, siyasi hareketlerin örgütsel bir uzantısı olması gerektiği anlamında da yorumlanmamalıdır. Bu sol sekter bir anlayıştır. Uygulandığında kitle örgütlerini marjinalleştirir ve onları geniş yığınlardan koparır. Bu nedenle kitle örgütlerinin örgütsel bağımsızlığına saygı göstermek gerekli ve zorunludur. Aynı şekilde kitle örgütlerini, sağ bir yaklaşımla, iktidar perspektifinden tamamen uzak, sadece sosyal faaliyetlerle uğraşan kurumlar olarak algılamak ya da sınıf mücadelesini reddeden ideolojisiz araçlar olarak değerlendirmek de yanlıştır. Doğru olan; devrimci siyasi hareketlerin, bu kitle örgütleri içindeki kadroları aracılığıyla, onların politikalarını etkilemeyi, temel bir hedef olarak belirlemeleridir. Yapılması gereken de budur.

Nasıl ki, askeri açıdan bir arazideki dağ zirveleri, tepe noktaları stratejik bir önem arzediyorsa, aynı şekilde demokratik siyasal mücadele açısından da kitle örgütlerinin seçimle gelen yönetimleri, benzer bir stratejik değer taşımaktadır. Ne var ki, kendi özgülümüzde bu demokratik mevzilere yeterli önemin verildiğini söyleyemeyiz. Örneğin; Diyarbakır merkezde, HADEP, genel seçimlerde halkın % 70'inin oyunu alırken, acaba yurtseverler Diyarbakır'daki yüzlerce kitle örgütünün kaçında yönetimdedir? Bu soruya verilecek yanıtın pek iç açıcı olmadığını biliyoruz. Oysa Önderlik, *"Diyarbakır, demokratik birlik, demokratik bütünleşme merkezidir. Buradaki sivil kuruluşlar geliştirilmeli ve kültürel içerik kazandırılmalıdır. Demokrasi mücadelesinin motor gücü olmalıdırlar"* diyor. Görülüyor ki, beklentiler ve gerçeklik arasında halen uzun, fakat mutlaka katedilmesi gereken bir mesafe bulunuyor.

Kürdistan'daki bu örgütler, kitlelerin eğitilip bilinçlendirilmesi ve ardından pratiğe sevkedilmesinin okulları haline getirildiğinde, demokratik siyasal mücadele açısından önemli bir görev de başarılmış demektir. Bu demokrasi okullarında demokrasi kültürünü özümsemiş bireyler, ortak vatanda demokrasinin serpilip gelişmesinin de teminatıdır.

Devamı 31'de

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan yoldaşın değerlendirmesi;

Kürtler barış ve demokrasi ruhunu egemen kılarak kendi iç sorunlarını aşmalıdır

Ortadoğu barışı için attığımız adımın, yani ateşkesin ikinci ve silahlı mücadeleyi durdurma kararının birinci yıldönümünde, bence ateşkes olumlu sonuçlar vermiştir. İnanıyorum ki, barış çizgisi demokratik bütünlük temelinde daha da pratikleşerek hakim olacaktır. Atılan adımlar son bir yılda daha da hızlanmıştır. Bu pratikleştirilerek barış çizgisi hayat bulacaktır. Bu konuda çaba gösteren herkesi daha anlamlı ve derinliğine pratik çalışmaya, doğru ve derinliğine yürüyüşün gereklerine yetecek güce ulaşmaya çağırıyorum.

Bu çizginin her tarafta derinliğine kavranmaya ve pratikleşmeye ihtiyacı vardır. Barışla herkes kazanır. Asıl savaş, insanın kendini değiştirip dönüştürme savaşıdır. Barış olumlu bir temelde geliştirilirse, bu aynı zamanda en anlamlı savaştır. Barış mücadelesinin vereceği gücü ve ürünü başka hiçbir mücadele veremez. Bu en kutsal mücadeledir. Barışı başarıya götürmek en temel görevdir. Basite kaçmadan; barış için savaşımın bilinç, irade, örgütlenme ve bizzat eylem olduğu bilinciyle, herkesi barışçıl sürece kendini katmaya çağırıyorum.

Ölümüm intikam yaşamım rahatlama nedeni olmamalı

1 Eylül, Türkiye'yle demokratik bütünleşme, değişim ve dönüşüm ilanının birinci yıldönümü oluyor. Silahlı mücadeleyi dayatma yerine, demokratik çözüm ve çalışma stratejisinin doğru olduğuna ilişkin bir değerlendirme kanımca Türkiye'de de olumlu bulunuyor. Avrupa'da olumlu gelişmeler var. Herhalde Türkiye'de de hava olumludur. Eskiyle kıyaslanamaz. Demokratik çizginin ne olduğu büyük ölçüde açığa çıkmıştır. Çeşitli çevreler, sivil toplum örgütleri, bütün kurumlar 'demokratik devlet nedir' konusunda derinleşecektir, tartışacaktır.

Sağlığım ve yaşamım şüphesiz kendim için değildir. Savunmamda çerçevesini çizdiğim hedefe ulaşmak ve barışa doğru yürümek için sağlığımı korumaya çalışıyorum. Devlet tarafından kaba anlamda bir baskı olmadığını söylemiştim. Ama havalandırmanın kısıtlı olması ve içeride hava azlığı nefes almayı zorluyor. Ancak kendimi buna uyarlamaya çalışıyorum. Sinüs borularında aşırı iltihaplanma var. Sadece boğazdan nefes alabiliyorum. İltihap boğaza da akınca, tabii zorluyor. Bu yüzden sürekli uykudayken uyanma var. Doktorların günlük kontrolleri var, ama henüz sorun çözülemedi. Ancak bu idareyi aşan bir durumdur. Hükümet düzeyinde ele alınırsa aşılabilir diye düşünüyorum. Af örgütünün zaten hükümete bir mektubu vardı.

Ben yaşamayı fiziki bir sorun olmaktan öteye, manevi bir çaba olarak görüyorum. Bize özellikle saygılı ve bağlı olanların buradaki günlerin sıradan olmadığını, benim yaşama düzeyimin sıradan olmadığını bilmeleri gerekiyor. Her kim eskisi gibi bir saygı ve bağlılıkla yetinirse, orada kendini aldatma vardır. 9 Ekim'le başlayan yeni yaşam döneminin doğru ve derinliğine kavranması gerektiğini, halkın duyarlılığı kadar, aydınların da bunu kavramaları gerektiğini düşünüyorum. Kavramak yetmez. Bunu moral değerlerine, hal ve hareketlerine, ruhsal derinliklerine ve anlayışlarına yansıtmaları gerekir.

Bu süreçte 200 kişi kendini yaktı. Barış uğruna atılan adımlar, meşru savunma konumu var. Ama tüm bunlar yüksek anlayış düzeyi gerektiren konulardır. Birinci husus budur. İkinci husus ise; ne benim ölümüme dayalı eylem geliştirme, ne de ben yaşıyorum diye rahata yatma doğru değildir. Hayır, ben de herkes gibi cezaevinde olan biriyim. Ölebilirim de, yaşayabilirim de; buradan çıkabilirim de, kalabilirim de. Ama halkın kutsal özgürlük görevi var. Ölümüm ve yaşamım buna engel olmamalı. Herkesin kutsal özgürlüğe, kutsal barışa ihtiyacı var.

Halk bu dönemde özgürce düşünür, özgürce örgütlenir, barış için eylemini de yapar. Beni de istedikleri gibi değerlendirebilirler. Doğru anlatılırsa memnunluk, aksi taktirde acı duyarım. Halka sonuna kadar bağlıyım. Halkın kutsal özgürlük hakkına da son nefesime kadar bağlı kalacağım. Halkın gösterdiği bağlılığa şükranlarımı sunuyorum. Anlayışımda, çizgimde değişim var, doğru. Ama bunlar hep vardı. Ancak özündeki onur, barış ve adalet çok önemli. Bunları koruyorum. Özgürlüğü olmayanın onuru olmaz. Özgürlük her şeyden öndedir. Onur çok önemlidir ve halk için adaletli bir barış hayatidir.

Benim sağlığım veya ölümüm bir intikam gerekçesi yapılmamalıdır. Ben ölsem de, halk çizgisini doğru sürdürmelidir. Ben mesele yapılmamalıyım. Benim ölümüm intikam, yaşamım da bir rahatlama nedeni olmamalı. "Ölürse şöyle intikam alırız, kalırsa rahatlarız" Bunların ikisi de yanlıştır. Benim rolüm olumlu katkı sunma biçiminde olabilir.

Türkiye için de son süreçte barış için dışarıda yaptığımdan fazlasını yapıyorum. Barış eylemi, savaş eyleminden kat be kat zordur ve birbirine bağlıdır. Kaldı ki, meşru savunma her zaman vardır. Başta Birleşmiş Milletler belgeleri ve Anayasa olmak üzere pek çok hukuki belgede de vardır, meşrudur. Biz henüz bu hakkı öyle çok ciddi de kullanmadık.

Kürtlerde ilkel milliyetçi çizginin şansı olamaz

İlkel milliyetçi bazı güçler HADEP'in yetmezliğinden doğan boşluktan yararlanıyorlar. Biz bunları defalarca söyledik. Bunlar bilinen eski ilkel Kürt milliyetçileridir. Bu, 30-40 yıllık ilkel milliyetçiliktir. Çetelerin bir versiyonu gibi olan bu güçler, uluslararası alanda ilkel milliyetçiliğin iyi pazarlayıcıları oluyorlar. Eskiden tarikat şeyhleri vardı. Bunlar şimdi biraz da onların yerine geçmek isteyebilirler.

1980-2000 arası dönemin çete anlayışları devlette aşılmaya çalışılıyor. Son KHK krizinde de ortaya çıktığı gibi, 1980 sonrasında devlet içine alınan çok geri kesimler, Nakşibendicilik ve koruculuk gibi palazlanan yapılar devlette dışlanabilir. Bunların KDP'ye doğru yönelmeleri de bir sonuç vermez. Devlet bunlara eskisi kadar yüz verip imkan sunar mı? Bu bana göre zordur. Bunlar savaş sürecinde olduğu gibi devletten yüz bulamazlar. Devlet, KDP dahil, aşiretçi feodal zihniyeti aşacaktır, aşmak zorundadır. Bu çevreler eskiden beri kendilerini Avrupa'ya da, devlete de pazarlıyorlar ve böyle geçiniyorlar. Kendilerini Avrupa'ya pazarlayacaklardır. Bu durum HADEP'in yetmezliğinden kaynaklanıyor. HADEP'in yetersizlikleri çoktur. Bunlar adeta demokratik siyasetçiliğin nasıl yapılacağının farkında değillermiş gibi hareket ediyorlar.

Ben daha önce de söyledim; demokratik devlet, demokratik siyaset, demokratik toplum Türkiye'nin en temel sorunudur. Devlet ve siyaset dönüşüm sürecindedir. Cumhurbaşkanı'nın şu an en çok tartışılan pozisyonda olmasının sebebi demokratikleşme süreci ile bağlantılıdır. Toplumun yüzde yetmişi demokratikleşmeden yana tavır koyuyor. Türkiye'de siyasi partiler de bu süreci yaşamak zorundalar. Siyasi partiler sanıldığı gibi demokrat değiller. Demokratikleşmeyi Kürtler de yaşayacaklar. Kürtlerde ilkel milliyetçi çizginin şansı olamaz. Bunlar ortamı bozabilirler; Türk şovenizmi ve Kürt ilkel milliyetçiliği ortamı bulandırabilir. Bunlar çetelerin Kürtler içindeki biçimidir. Bunlara karşı demokratik siyaset yürütülmelidir. HADEP bunu başarmak zorundadır. İlkel milliyetçilik aşılmalıdır.

Cumhuriyetle demokratik bütünleşme stratejisinden söz etmiştim. Bu önemlidir. Bu stratejinin taktikleri var. Toplumun demokratik kuruluşu, bu temelde örgütlenmesi ve açık siyaset yapması, barış tarzını çok açık ortaya koyması, bütünleşme olayının net ve gönülden yapılması, dış güçlere bel bağlamama, bizzat kendi toplumunu ve devletin demokratikleşmesini esas alma, Avrupa'ya dayanma yerine bizzat kendi toplumunu demokratik örgütlülüğe tabi tutma ve bunu demokratik devletle uzlaştırma; demokratik uzlaşma dediğim işte budur. Devlet de demokratik uzlaşmayı reddedemez.

İlkel milliyetçiliği ve ayrılıkçılığı KDP yaptı. Ben bunu fark ettim. Türkiye'de de şoven milliyetçilik yapıldı ve bu zarar verdi. Demokratik bütünleşme tek çıkış yoludur. Ama ilkel milliyetçiler bunu görmek istemezler. Çünkü

"Benim son yıllarda geliştirmek istediğim şey devleti, toplumu, PKK'yi ve dolayısıyla HADEP'i, demokrasiyi nasıl kavrayacaklar noktasına çekmektir. Ancak demokrasi bazılarının işine gelmez. Bunlar Kürtlerin rantçı kesimidir. Demokrasi gelişirse halk bunların yüzüne bile bakmaz. Bu tip ağalar, Burkay gibi adamlar kendilerini Avrupa'ya ve devlete pazarladılar. Şemdin nasıl kan pazarlıyorsa, bunlar da halkın sırtından kendilerini ilkesiz bir biçimde devlete pazarlıyor ve yamanıyorlar. Gerçek yamanma budur. Yaptıkları en büyük soysuzluktur."

varlık sebepleri ortadan kalkar. O yüzden saman altında su yürütmeyi tercih ederler. Türkiye ve Güney Kürdistan'da bu yapıldı. Ben siyasi mücadeleyi ve savaşı derinliğine yaşamış biri olarak bunları söylüyorum.

Demokratik siyaset sanıldığı gibi kolay değildir. Ben bunu burada kolay geliştirmedim. Demokratik siyaset yürütüyorum. Demokratik siyaset büyük inanç, çaba ve emek ister. Masa başında kazanılmaz, halkın içinde olmaları gerekir. 'Ya şiddet, ya teslim olma' anlayışı doğru değil. Şiddetin aşılması gerektiğine inanılmalı, fakat neden ve nasıl aşılması gerektiği bilimsel olarak ortaya konularak yapılmalıdır. İki yönlü milliyetçiliği aşmanın yolu demokratik bütünlüktür. Devlet bu yüzden siyasi bölücülük diyor. HADEP bunu görmelidir.

Demokrasinin kendi kuralları var. Bu konuda tonlarca bilimsel çalışma var. Kitleler boyutunda toplum da, halk da derinliğine bunu istiyor. Bu halkı demokratik cumhuriyete doğru temelde bağlamak, devleti demokratikleştirmek toplumu demokratikleştirmek ve uzlaşmak gerekir. Bunun başka yolu yoktur. Bunu cesaretle ortaya koymak gerekir. Bu, devlete yamanmak değil, devletle demokratik uzlaşmadır.

Buna karşı çıkanların şimdiye kadar yaptığı şey nedir? Bir yandan halkı isyana sürüyorlar, diğer yandan da sırtüstü bırakıyorlar. Bizde de Şemdin örneğinde olduğu gibi ucuz isyancılığın ardından dört dörtlük teslimiyet yaşanıyor. Yaptıkları budur. Hem devlete isyan etme, hem de en ilkesiz biçimde teslimiyet yaşanıyor. Bunlar böyledir. İlkeli bir çıkışları yoktur.

Benim son yıllarda geliştirmek istediğim şey devleti, toplumu, PKK'yi ve dolayısıyla HADEP'i demokrasiyi nasıl kavrayacaklar noktasına çekmektir. Ancak demokrasi bazılarının işine gelmez. Bunlar Kürtlerin rantçı kesimidir. Demokrasi gelişirse, halk bunların yüzüne bile bakmaz. Bu tip ağalar, Burkay gibi adamlar kendilerini Avrupa'ya ve devlete pazarladılar. Şemdin nasıl kan pazarlıyorsa, bunlar da halkın sırtından kendilerini ilkesiz bir biçimde devlete pazarlıyor ve yamanıyorlar. Gerçek yamanma budur. Yaptıkları en büyük soysuzluktur.

Aslında bunların yaptığı tarihi bir iştir. İdris-i Bitlisi'den beri bu yapılıyor. Kaldı ki, İdris-i Bitlisi bunlardan daha iyidir. Bunlar yüzlerce yıldan beri sırf kendi aile çıkarları için satmadıkları değer bırakmadılar. Günü geldiğinde de inkar ettiler. Mustafa Kemal, *"halkını inkar edenin bana da hiçbir yararı olmaz"* diyerek Cemilê Çeto'yu kovmuştur. Demokratik uzlaşma 1925'lerde uygulansaydı, Türkiye şimdi Japonya gibi olurdu. Bunlar demokratik uzlaşmanın önünü kesmek istiyorlar. Biz buna fırsat vermeyeceğiz.

Zorlu bir mücadele sürecinden geçiyoruz. Bu mücadele çok büyük çaba ister ve silahlı mücadeleden daha zordur. Bu, devletin bana dayattığı bir şey değil, tam aksine benim devlete dayattığım bir şeydir. Neden bu doğru anlaşılmıyor? Devlet bu süreci anlamaya çalışıyor. İkili bir durum yaşanıyor. Devletin içinde bir kısmı anlamaya çalışıyor; bir kısmı karşı çıkıyor, bir kısmı ciddiye almıyor, bir kısmı da geliştirdiklerimizi olumlu buluyor. Çatışmalı bir durum var. Demokratik siyaset başarılı olursa sonuç alıcıdır. Demokratik uzlaşma tek çözüm yoludur.

Milliyetçilik ve ayrılıkçılıkla nereye kadar gidilebilir? Bir milyon insan ölsün demekle çözüm olmaz. Sonuçta gelinecek yer yine demokratik bütünleşmedir. Ayrı bir devlet olsa ne olur? Günümüzde devletler birliğe doğru gidiyorlar. Avrupa federasyona doğru gidiyor. Biz burada ucuz siyaset yapmıyoruz. Bunlar büyük emek ve çaba ister.

HADEP Türkiyelileri bünyesine katabilir. Katılmak isteyen çevreler vardır. Buradan bu yapılamıyorsa, Avrupa üzerinden yapılabilir. Ayrıca Avrupa'da yaşayan Türk ve Kürt emekçilerinden ekonomik yardım da alınabilir. Eğer bu konuda bir sıkıntıları varsa böyle yapabilirler.

Bizim Türkiye ile bütünlükten yana yaklaşımımız ilkeseldir. Biz çıkışımızın ilk günlerinde de demokratik temelde birlik ve özgürlük diyorduk. Ama bunu tam oturtamadık. Peki 'bu savaş nereden çıktı, kim bunu yaptı' diyeceksiniz. İçimizdeki çeteler çizgiyi tutturmamıza engel oldular. Türkiye ile demokratik çizgiyi geliştirmek kesinlikle doğrudur. İdam olsak da, vurulsak da doğrusu budur. Türkiye'de de zorbalar, rantçılar var. Kürtlerin içinde de işbirlikçiler var. Biz bunlara karşıyız.

Barış ve demokratikleşmeyi sağlamak en kutsal görevdir

Birleşmiş Milletler'de *'2000 Zirvesi'* yapılıyor. Türkiye de bu zirveye katılıyor; ona binaen söylüyorum, 2000 yılının ilk 1 Eylül'üne ilişkin mesajım şudur:

Hem Birleşmiş Milletler'de, hem de Avrupa'da 2000 yılının 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla önemli gelişmeler yaşanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi temelinde geliştirilen '*Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi*', 'Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi', yine '*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*' ve '*Avrupa Sosyal Şartı*' gibi belgeler, dünya çapında insan hakları, demokrasi ve barışa gidiş doğrultusunda tarihi anlamı olan belgeleridir. Gerek Birleşmiş Milletler ve Avrupa Topluluğu, gerekse dünyadaki sivil toplum kuruluşlarının çabalarıyla barış, insan hakları ve demokraside ilerleme kaydedilmiştir. Sovyet sisteminin çözülüşüyle bu süreç daha da hızlanmıştır.

Bu bağlamda Kürt halkı bu sürecin dışında kalamaz; halkımız dışında kalamayacağı gibi, bu sürecin içine girmiştir. Ortadoğu'nun en eski halkı olan Kürt halkı, gerek uluslararası ve gerekse bölgesel alanda bu anlaşmalardan doğan haklarını **(kültürel ve özgürlük hakkı olan birinci, ikinci ve üçüncü kuşak haklarını)** esas alan bir yaklaşımla, yaşamakta olduğu bütün ülkelerdeki devletlerle demokratik bütünlük temelinde, büyük bir yoğunlukla sözü edilen haklarını kazanma mücadelesine girmiştir. 2000'li yıllar bu hakların kazanılması yılları olacaktır. İnsan hakları hukuku en çok bu haklarından mahrum bırakılan Kürtler için gereklidir. Bu yönlü hukuk savaşımı, dünyanın her yerinde evrensel ilkeler kapsamında büyük bir bilinç ve iradeyle ortaya konulmalıdır.

Bu açıdan 2000'li yılların Kürt insan haklarının tarihi süreci olduğunu söyleyebiliriz. Kürt halkı insan hakları, barış ve demokrasi sürecine bütün gücüyle girerek, kendi içinde barış ve demokratik uzlaşmayı da sağlayarak, içinde yaşadığı devletlerle üç kuşak hakları temelinde büyük eylemlilikle sonuca gitmeye çalışacaktır. Başta Ortadoğu halkları olmak üzere, tüm halkların ve özellikle birlikte yaşadığı halkların ve tüm demokratik devrimci güçlerin ortaklaşa çabası ile kendini yeni tarihi süreç içinde hak sahibi kılabilecektir.

Bu arada Mezopotamya'da, özellikle Kuzey Irak eksenli bir devrimci mücadelenin varlığından söz edebiliriz. PKK de bu mücadelenin içindedir. Güney Kürdistan'daki bütün devrimci güçlerin, demokratik uzlaşma ve demokratik barış ile bir araya gelmeleri oldukça önemlidir. Güney'deki devrimci mücadele demokratik federasyon temelinde giderek Irak'ın bütününe ulaşana kadar devam etmelidir. Bunun yaratılması için bütün Ortadoğu devrimci-demokrat güçlerinin Güney Kürdistan'da yoğunlaşmasını öneriyorum.

Neolitik çağda bu bölgede yoğun olarak yaşanan devrim, ilk kez bu topraklarda özgür kadının çabaları ile başarıya gitti. O çağda gelişen devrimin bugünkü derin kadın özgürlük anlayışı ile bağlantısı vardır. Kadın kendi özgürlük devrimini kendi özgür gücü ve iradesiyle sonuna kadar geliştirmeye çalışmalıdır. Kadının özgürlük temelinde kurtuluşu için o topraklar tarihsel anlam ifade etmektedir. Sümerlerden bu yana başlayan sınıflı toplumu ve kadının köleleştirilmesini aşmak kadar, halkların bin yıllık özlemi olan barış ve demokratikleşmeyi sağlamak da en kutsal görevdir. Bunun için bölge devrimci güçlerinin bu sahada rol almaları, Mezopotamya'da kadın özgürlüğünü tam sağlamak ve demokrasiye tam ulaşmak gerekir.

Güney Kürdistan'da demokrasinin zaferi, Irak'ta ve tüm Ortadoğu'da demokrasinin zaferi olacaktır. Bu temelde tüm devrimci güçleri ve Kürt halkının dostlarını devrimin, demokrasinin ve barışın zaferini yürütmeye çağırıyorum.

Türkiye'de demokratik cumhuriyetle bütünleşme temelinde içine girilen barış ve kardeşlik sürecinde Türk halkını da bunun gereklerine uygun davranmaya ve duyarlı olmaya; Türkiye Devleti'ni de barış ve kardeşliğe diyalog şansı tanıyarak buna fırsat vermeye, şiddeti aşan ve kardeşliği esas alan bir barışı gerçekleştirmeye çağırıyorum. Barışı ve demokrasiyi Türkiye ile birlikte gerçekleştirmeye çağırıyorum.

PKK'nin de, meşru savunma çizgisini demokrasi ve barışın yaratıcı çizgisi ile bütünleştirerek, doğru bir zeminde rolünü başarıya ulaştırmasını diliyorum. Meşru savunma çizgisinin *Barış Planı* temelinde diyalog ile sonuçlanması için daha güçlü, inançlı ve duyarlı mücadele yürütmeye çağırıyor; meşru savunma çizgisinin demokrasi ve barış temelinde Türkiye'de başarıya ulaştırılmasını diliyorum.

Bu temelde herkesi yaratıcı bir biçimde demokrasi ve barışı geliştirme çabası içinde olmaya, Türkiye'yi diyaloga, Türk halkını barış çabalarına omuz vermeye, dostları ve devrimci demokratları bu temel haklar çerçevesinde Kürt halkını desteklemeye çağırıyorum.

Ben de barış uğruna başta Türkiye'de olmak üzere, Ortadoğu'da üzerime düşen her türlü çabayı harcayacağımı belirtiyor, benim gibi barış çabası içinde olanlara da insan hakları ve demokrasinin zaferine duyduğum inançla barış dolu selam, saygı ve sevgilerimi iletiyorum.

Sahte solculuk ve sahte Kürtçülük tehlikelidir

PKK, Türk solu ve HADEP'e eleştirilerim var. Muhatap durumuna gelememe PKK'nin de HADEP'in de sorunudur. Kişilikler buna yetmiyor. Bu yaratma sorunu, demokratik kişilik sorunu sadece solda değil, sağda da var. Genelde devlet, özelde ordu benim yaklaşımlarımdan haberli ve ilgilidir. Ben daha önce de ordunun biraz kendine göre ve kontrollü bir demokrasiye geçmek istediğini belirtmiştim. Genelkurmay'ın 3 Eylül açıklamasında demokratikleşmeye ilişkin kısa ve özlü bir paragraf vardı. Bunu önemsiyorum. Türkiye'nin temel sorunlarına doğru gidişte o yaklaşım çözüm olabilir.

Şimdi 28 Şubat'la ilgili bir değerlendirme de yapmış oluyorum. '80'lerden sonra Türkiye'de irticai hareket yükseldi. PKK'nin 1984 Atılımı'ndan sonra, Türk-İslam sentezinde alabildiğine açılım yaşandı. Ordunun bunun üzerinde durması, yalnız birkaç memuru kadro dışına atma sorunu değildir. Cumhuriyetin laik niteliği değişiyor; demokratik niteliği zaten gelişmemişti. Ben bunu söylerken, 28 Şubatçı olduğum anlaşılmamalıdır. Ben 28 Şubatçı değilim. 28 Şubat bir tarzdır, anlamaya çalışıyorum. Objektif olarak bakmaya çalışıyorum.

Türkiye tarzı laikliğin aşılması, demokrasinin tamamen ortadan kalkması cumhuriyetin niteliğini değiştirdi. Cumhuriyet, rant ve çete cumhuriyetine dönüştü. '96 sonrası süreci olumlu buldum. Bize gelen kısa notlarda, devletin raydan çıktığı belirtiliyor, "PKK'nin de bunda çıkarı yoktur" deniliyordu. Ben o zamandan sonra devleti çok ciddi ele aldım. Bu eğilime dikkat etmeli diyordum. Buna uyduk ve ateşkesleri geliştirdik. Kıvrıkoğlu Genelkurmay Başkanı olduktan sonra, tereddütsüz ateşkesi geliştirmeye çalıştık. 1992-93'lerde yapacağımızı şimdi yaptık. Ordu politika üzerinde etkili, kesinlikle laik ve laiklikten vazgeçemez. Antidemokratik değil; deneyerek, kontrol ederek demokrasiyi geliştirebilir. Ordu Batı tipi demokrasiye, Avrupa Birliği'ne girişe kapalı değil.

Barış mesajında belirtmiştim. 20 yıldır devletin içi iyice kirlenmiş. Bu sadece irtica değil; yolsuzluk, kirlilik var. Bu KHK ile hallolacak bir iş değil. Komple bir demokratik hamle gerekir, ama hükümet zayıf. Aslında bunu 40-50 yıl öncesine kadar götürmek gerekir. Kürt feodalleri de oligarşinin içine alındı. 1950'li yıllarda şeklen demokrasi geldi. Biçimseldi, gelişemedi. Halk tabanı yoktu, bir oligarşik gelişme oldu. Bu '70'lerde sert çatışmalara yol açtı. 1960-70 arasında sanayici kesim oligarşinin içine alındı. '80'lerden sonra mali sermaye, '90'dan sonra rant çevresi bunun içine girdi. '80'lerden sonra cumhuriyetin temel ilkeleri çok zorlandı. İdeolojik olarak farklı gelişmeler ortaya çıktı. Ne oldu? Ordu tavır koydu.

Bu neyle aşılacak?

Demokratik cumhuriyet ilkesi olursa aşılır. Konumum gereği dışarıda olsaydım buna daha fazla katkı sunardım. Buradan da kısmen katkı sunmaya çalışıyorum. Demokrasinin derinleşmesi ile laiklik gerçek yerini bulur. Demokrasi içinde İslam yerini bulur. Türkiye'nin klasik laikçileri İslam'ı dışlıyor, inkar ediyor. İslam'ın demokrasi formunun şekillenmesi gerekir. Fethullah Gülen yumuşak davranıyor. Belki bu tavrıyla da kazanabilir. Demokratik bir eğilime dönüşebilir. Refah ve ilkel Kürt milliyetçiliğinin, Türk milliyetçiliğinin demokratikleşmesi gerekiyor. Bahçeli mesafe almak istiyor; MHP buna gelmiyor. HADEP kapsamlı bir demokratikleşmeyi yaşarsa her şeyi aşar. CHP hamle yapmak zorundadır; demokratik sol bir güç haline gelebilir.

28 Şubat süreci demokrasiye açık bir form getirmiştir. Bunu anlamayanlar ve ciddiye almayanlar siyasi tasfiyeye uğrarlar. Sol beni ciddiye almadı, anlayamadı. İlkel Kürt milliyetçiliği bizi suçladı. Sahte solculuk, sahte Kürtçülük tehlikelidir. Hiç kimseye yararı yoktur. Kendilerine de zararlıdır. Bunlar devleti, ideolojiyi, politikayı anlamıyorlar, sonra da seçimlerde binde biri aşamıyorlar. HADEP için derinliğine demokrasi önemlidir. 2000'li yıllara ulaşıldığında demokratik partiler gelişemediler. Büyük bir kısmı oligarşinin sesi oldu. Bir kısmı yolsuzluğa bulaştı, bir kısmı da dinci gericiliğe saplandı. Sağ-sol çatışmaları kördüğüm haline geldi. Darbeler gelişmenin önünü açamadı. Bu güne kadar geldi.

Tabii burada önemli olan PKK'nin rolüdür. Bizim en büyük katkımız çatışma durumunu olumlu yöne doğru götürmemizdir. Ateşkes pozisyonumuz önemlidir. PKK'nin ateşkes pozisyonunun meşru savunmaya dayalı olarak, barışı ve demokratikleşmeyi sağlayan bir duruşu gerçekleştirmesi lazım. Bu konu üzerinde durmalı, samimi olmalılar. Bu bir karar açıklamakla olmaz.

“Demokrasiyi devletten istemek demokrasiyi bilmemektir, demokrasinin inkarıdır. Demokrasiyi halkın bağrında çalışan ve halkı esas alan örgütler, kişiler ve partiler yaratır. Eskiden ‘devlet bana sosyalizmi getirsin’ denirdi. Bu devlet sosyalizmini gördük. Devlet demokrasisi de böyledir. Devleti sosyalizme götürmek, devletin demokratik dönüşümüyle olur. Rusya’daki, Güney Amerika’daki sistemler bu dönüşümü yaşayamadıkları için iflas ettiler. Demokrasi halkı irade, bilinç ve karar gücü haline getirme meselesidir.”

Burada tarihi rol daha çok HADEP’e düşüyor. Nasıl üstte hakim sınıf diyebileceğimiz Türk-Kürt oligarşik yapı oluşuyorsa, bunlar demokrasiyi geliştiremedilerse ve demokrasi biçimsel kalıp darbe üstüne darbeye yol açtıysa, emekçiler de ne şiddetle ne de demokratik yöntemlerle sonuca gidip başaramadılar ve tasfiye oldular. Sol ’70’li yıllarda çatıştı, ’80’li yıllarda darbe yedi, ’90’lardan sonra da iç dünyasına kapanarak esamesi bile okunmaz bir duruma düştü.

Oysa PKK iç ve dış koşulları değerlendirerek uzun vadeli bir savaşın içine girdi ve bu savaştan belirli sonuçlar da aldı. Ancak PKK ’90’larda bugünkü çizgiye gelseydi daha iyi olurdu. Tarihi fırsatlar kaçırıldı. DEP demokratik kimliğini daha da geliştirebilse ve CHP ile birlikte iktidarda kalsaydı, daha iyi olurdu. Bu gecikmede bizim de payımız var. Sadece bizim değil, devletin de payı var. ’93’ten sonra fazla geliştiremedik. Savaş alabildiğine tırmandı, ’96 sürecinde fazla yapıcı olamadık; ’98’den sonra ateşkesi yeniden hayata geçirdik.

HADEP, PKK’nin basit bir yansıması, bir yan kuruluşu olamaz. Bunu ilişkiyi örtbas etmek için söylemiyorum. PKK ile objektif ve toplumsal bir bağı olabilir. Ancak PKK ayrı bir olaydır. PKK bundan sonra şunu yapmalı: İdeolojik bir organ olarak dışarıda üslenebilir. Bugün Ortadoğu’da, yarın Avrupa’da, bir başka gün başka yerde üslenebilir. Irak’ta, Suriye’de, İran’da eğer koşulları uygun olursa legal parti haline gelebilir. Bugün Suriye’de legal bir partisi var. Yasal demokratik zemine kendisini katarak ya da demokratik yasal zemine kendisini dayatmadan varlığını devam ettirebilir. Peki PKK varlığını ne zamana kadar koruyacaktır? Kapsamlı bir barışa kadar.

HADEP için -ki diğer sol partiler için de geçerlidir- iki temel ilke vardır: Emekten yana olmak, düşünce ve kültürel özgürlük ifadesini istemek. Ama bunu yalnız Kürtler için değil, bütün emekçiler ve bütün etnik gruplar için ister. Türkiye’deki tüm etnik grupların düşünsel ve kültürel yapısına dayalı bir mozaik; oranları önemli değil, Kürtler daha fazla olabilir; demokrasi zaten bir mozaiktir. Demokrasi ilkede olur, ama uygulaması farklı olabilir. Örneğin Fransa’da üniter, ABD’de federal yapı olduğu gibi. Üniter veya federal olsun, önemli değil; Türkiye’nin de gidişi bu yöndedir. Pratikte Avrupa Birliği süreciyle buna doğru ilerliyor. Böylece Kürtler tehlike olmaktan çıkar.

Türkiye, demokratikleşme sürecinde 2000’li yıllara birçok eksikliğiyle giriyor. Devlet demokratikleşmeye çalışırken, siyasetin de demokratikleşmesi gerekiyor. HADEP bunun öncü gücü olabilir. Bünyesi buna uygundur. Ancak bunun için büyük çaba, kadro ve inanç gerekir. Bunları başarırsa cumhuriyetin ihtiyaç duyacağı parlak bir temsilcisi olabilir. Kürtlerin demokratik bütünleşmenin ve diğer kültürlerin de sözcülüğünü yapması, sağlam bir barış çizgisine adaptasyonla olabilir.

PKK çözüm olarak şiddeti değil barışı öngörüyor. Devletin hassasiyetini gördüm; devlet tümüyle komplocu bir yaklaşım içinde olmaz. HADEP’in atılım yapması halinde önü açılır diyorum. Ama engeller de olabilir; devletin ve siyasetin içinde antidemokratik güçler buna karşı çıkar. Ama inançla ve barış çizgisini derinlikli uygularlarsa bunlar aşılır. Halkın çok kapsamlı örgütlenmesi, kadın ve gençliğin aktif yoğun katılımı gerekir. Dar bir sol parti olmamalı, dar bir Kürt partisi olmamalıdır. Her kültürden, her kimlikten, her inanç ve düşünceden insana açık olmalıdır. HADEP demokratik siyaset değeri haline gelmelidir.

Herkesi bu temelde üzerine düşeni yapmaya çağırıyorum. PKK’nin yardımcı olması, dayatmacı olmaması gerekir. Benim şahsi pozisyonum da açıktır. Daha önce yaklaşımımı vermiştim. Kongreleri yaklaşırken, HADEP’in bu temelde programını düzenlemesi gerekir.

İrtica değerlendirmesini yaptım. 28 Şubat sürecine ilişkin komutanların 30 Ağustos’ta verdiği son mesajlar önemliydi. Bu tartışmalara ilişkin bir mesaj vermek isterdim, ama gecikti. Fakat ben Genelkurmay’ın geçen yılki 3 Eylül demecini önemli buluyorum. Türkiye’de bazı güçlerin pratiklerine doğru yaklaşmaları gerekir. Bunu şahsi tecrübeme dayanarak söylüyorum. Türk solunun, aydınların, HADEP ve PKK’nin demokrasiyi elbirliğiyle sağlamaları gerekir. Sürece olumlu yaklaşımla demokratik siyaset değeri haline gelebilirler. Herkesi buna davet ediyorum.

Savunmalarımın son cümlesinde ortaya koymuştum. Tarih bu çağrımın değerli olduğunu doğrulamıştır.

Kürtlerde iki çizgi çatışıyor

Bu sığlık ve darlık nasıl kabul ediliyor? Ben buna puta tapıcılık kültürü diyorum. Her türlü olumsuzluğun kaynağında bu durum yatıyor. Bu siyasi kültür iflas etmiştir. Gerek askeri, gerekse siyasi kişiliklerin kendilerini demokratikleştirmeleri, öncelikle siyasilerin bunu başarmaları gerekir. Ordunun bu konuda ciddi bir sorun olarak görülmemesi gerekir. Kıvrıkoğlu, *“Önce siyasiler kendilerini AB’ye ayarlasın”* diyordu. Tutarlı bir demokrasi çizgisini ordu da uygun görebilir. Ordu demokratik bir uzlaşı çizgisinin önünde engel değildir. Engel olan siyasilerdir. Hem de ciddi bir engeldirler.

Demokrasiyi devletten istemek demokrasiyi bilmemektir, demokrasinin inkarıdır. Demokrasiyi halkın bağrında çalışan ve halkı esas alan örgütler, kişiler ve partiler yaratır. Eskiden ‘devlet bana sosyalizmi getirsin’ denirdi. Bu devlet sosyalizmini gördük. Devlet demokrasisi de böyledir. Devleti sosyalizme götürmek, devletin demokratik dönüşümüyle olur. Rusya’daki, Güney Amerika’daki sistemler bu dönüşümü yaşayamadıkları için iflas ettiler. Demokrasi halkı irade, bilinç ve karar gücü haline getirme meselesidir. O kadar kitle temeli var; ama çalışma şevkleri yok. Ordu “Kendilerini demokratlaştırsınlar” diyor ya, bu doğrudur.

HADEP’in tarihi rolü var. Aslında on yıl önce HADEP’te demokratik uzlaşı ve barış çizgisinin gelişmesi gerekirdi. Ama geliştiremedi. Çizgiyi geliştirmede HADEP sınıfta kaldı. Ben savunmamda da bunu ortaya koydum. HADEP genel kongreye gidiyor. Kongre için hazırlanacak raporda şunları açıkça netleştirmek gerekir: Nasıl bir Türkiye’den nasıl bir Türkiye’ye, güncel somut konum; şimdiye kadar yapılan hatalar da ortaya konur. İki yüzyıllık isyan pratiği, ilkel isyan kültürü, ilkel milliyetçiliği ret izah edilir, ardından PKK’ye kadar getirilir. İnkar ve imha ile isyan ve bastırma politikalarının cumhuriyeti katılaştırdığı, sorunun yoğunlaşmasının cumhuriyeti demokrasiden alıkoyduğu dile getirilir.

Mustafa Kemal’in 1919-25 söyleminin zamanla unutulması var. ’50’lerden sonra Kürt feodalitesi de oligarşiye dahil edildi. Bu durum sorunu daha da ağırlaştırdı. PKK’nin ’70’ler dünyasında sosyalist çözüm arayışı katıydı. Bu da doğaldı. Ama ’90’lardan sonra geliştirdiğimiz bir çizgi var. O zaman bu çizgiyi güçlü geliştirseydik daha iyi olurdu. ’90’ların başında dünya çapındaki demokratikleşmeye uygun bir demokratikleşme gösterilebilseydi, bu büyük bir gelişme olurdu. Bu bir kayıptır. Bu çizgi 2000’lerin başında gecikmeli olarak yakalanıyor. 2000’lerde sorunun çözümünün demokratik uzlaşı ve barış çizgisinden geçtiği daha da iyi anlaşılıyor.

75 yıldır başarı sağlayamayan otoriter ve oligarşik çözümsüzlük çizgisinin aşılması, demokratik bütünlük temelinde demokratik cumhuriyetle bütünleşmenin sağlanması, bunu giderek anayasaya ve siyasi kültüre taşımak için demokratik siyaset rolünü oynamalıdır. Kürt meselesinde de artık çözüme giden yol açıktır. Doğru örgüt ve doğru çalışma tarzı gerekli. HADEP’in bütün yönetimlerinde bu tür şeyler var. HADEP her yerde teşkilatlarını birer okula dönüştürmek zorunda. Yoksa demokrasi olmaz. Ben bunu öyle boşuna değil, tarihi birikimime ve tecrübelerime dayanarak söylüyorum. Ben başta ‘bir parça ekmek yiyin, başka bir şey istemeyin’ demiştim. HADEP bunu yapmak zorunda. Kendinizi bu işe katık etmelisiniz.

Ağır bir zihinsel pratik ve emek gösterilirse çalışmalar kat be kat gelişir. Eskisi gibi koltukçuluk ve hizipçilik olmaz. Değişim en başta kadroda başlar. Önce kadro kendini eğitmeli ve bu anlamda dönüştürmelidir. Halkın demokratik hareketine ihtiyaç var. Bu konuda iyi örnek teşkil edilmelidir. Nasıl bir kadro, nasıl bir örgüt, nasıl bir gençlik, nasıl bir halk örgütlülüğü, nasıl bir kültür, nasıl bir kadın? Bunların açılması gerekir. Bu temelde hazırlanacak bir rapor öbür partilere de örnek olur. Demokrasinin en önemli boyutu, kültürel özgürlük boyutudur. Bunu ortaya koymak çözüm pratiğini geliştirir; bunu doğru koymak çözüm perspektifini tamamlar.

Kürtlerde iki çizgi çatışıyor. Bu iki çizgi şudur: Birincisi, Kürt hareketinde emekçilere, köylülere ve aydınlara dayanan demokratik sosyalist çizgi, diğeri klasik ilkel milliyetçi çizgidir. Feodal ve küçük burjuva çizgisinin iki yüzyıldır savaş, şiddet ve sınırlarla sorumsuz oynama meselesi var. Bu ta Kürt Teali Cemiyeti’nden gelir. Gerçi onları tamamen yanlış bulmak da olmaz. Doğru yönleri de var, ama ağırlıklı böyledir. ’75’lerden sonra Talabani bu çizginin başını çekmeye çalıştı. Bu adam önce PKK’yi etkilemeye ve kontrole almaya çalıştı, bu olmayınca da saldırdı. Bana karşı yürütülen bir saldırı var. Bana ‘neden savaşı bıraktın, niye Türkiye’ye karşı silah bıraktın’ diyen adam şimdi uzlaşıyor. Neden bu çelişkili tavırlara girdi? Nedeni, benim ’90’larda yapmam gerekeni ’97’lerde başlatmam ve İmralı’da derinleştirdiğim Kürt hareketinde demokratik sosyalist çizgidir. PKK’de başından beri en önemli çizgi budur. PKK bu çizgiye geldi. Bazı savrulmalar oldu, ancak gövde bu çizgiye geldi. Bu temelde stratejisini ve programını oluşturuyor.

Diğeri ilkel milliyetçi çizgidir. İki yüzyıldır süren yarı feodal ilkel milliyetçi çizgi; savaş, şiddet ve ayrılıkçılık çizgisidir. HADEP’te de çatışan budur. Şerafettin Elçi gibi kişiliklerin HADEP’le olan çekişmesi de bu temeldedir. Bu, özgürlük çizgisi ile ilkel milliyetçi çizginin çatışmasıdır. Bunların tarzı ya aşırı isyancılık ya da toptan teslimiyettir. Şemdin tarzı ortadadır. Benimse duruşum şudur: Ne inkar ne de isyan, ne savaş ne de katliam. Kültür meselesinde çözüm, burada ilk adımdır. Kendi kültürümüzü koruyacağız. Türkiye bunu kabul edecek. Birinci, ikinci ve üçüncü kuşak hakların uygulanması önemlidir. İstenen budur. Bu haklar dünya çapında kabul görmesine rağmen Kürtlere uygulanmamıştır ama, uzlaşma zemini var. Bence ordunun daha çok karşı olduğu ilkel siyasal milliyetçiliktir. Kürtlerde bu var.

Türkiye’de de şoven milliyetçilik var. Bunların aşılması lazım. Demokratik sol bir çizgide her grup ve çevre bütünleşir. Demokratik çizgide Kürt inkarı yoktur. Ama her şey Kürt olsun demek de olmaz. Bu siyasal milliyetçilik olur ve çıkmaza götürür. Ecevit’in korktuğu da budur. Ne ilkel milliyetçilik, ne de inkar. Kürtler ilkel milliyetçilikten vazgeçecekler. Türk Devleti de demokratik uzlaşıya açık olacak. Şimdi Türkiye tarihi bir yolağzındadır. HADEP Kürt meselesinde demokratik çözümü esas almakla önemli bir rol oynayacaktır.

Kürtler arası barış

Talabani’nin oyunları fazla sürmez. Arkadaşlar Barzani ve Talabani’yle siyasi görüşmeler yapabilirler. Ama onurlu barış çizgisinden taviz verilmez. İç barışın sağlanması önemlidir. Güney’de Türkiye’ye karşı ilkeli bir barış ve dostluk politikası geliştirilmeli, Kürtler kendi iç sorunlarını barış ve demokrasi ruhunu egemen kılarak aşmalıdır. Bütün örgütler başta Türkiye olmak üzere komşu devletlerle ilişkileri barış ve dostluk temelinde birlikte yürütmelidir. ‘Kürtlerin haklarını başka güçlere dayanarak parayla satarım’ olmaz. ‘Ben İran Kürdünü satarım, ben Kuzey Kürdünü satarım’ olmaz. Barış ve dostluk politikası temel olsun.

Bunun için, bir; Kürtler arası sorunların aşılması için barış ve demokrasi. İki; başta Türkiye olmak üzere Suriye, İran ve Irak’a karşı ortak ilkeli bir barış ve dostluk politikası. Üç; silahlı güçlerde bir problem varsa, bunları ortak güvenlik gücü haline getirme. Dört; halk içinde pratik çalışma özgürlüğü, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü. Kürtler arası barış için Avrupa’daki aydın girişimi ve KNK, bu çerçevede, yani saydığım dört ilke temelinde rolünü oynayabilir.

YNK ile mümkünse barış geliştirilebilir. KNK arabulucu olarak devreye girebilir. Nuri Talabani, Mahmut Osman ve Pencewini gibi insanlar Barış Projesi’ni temel alarak girişimlerde bulunabilirler.

Tarafları yumuşatmak ve çatışmayı derinleştirmemek daha olumludur. Bence YNK ile çatışmalar fazla derinleştirilmemelidir. Çok fazla sorun yok sanırım. Güney konusunda arkadaşların kendilerine güvenmeleri gerekir. Kendilerini iyi savunabilirler. YNK taraflardan para koparıyor. Geçmişte bizden de aldı. Sadece Türkiye’den değil, ABD ve İran’dan da alabilir. Bu Talabani’nin tarzıdır. Talabani’yi doğru barış çizgisine getirmek Türkiye’nin de yararınadır. Türkiye bunu anlamıyor. Arkadaşlar bunun için diplomasiyi geliştirirler. Ancak barış çizgisine gelmiyorsa, sert karşılık da olabilir. Yani ikisi bir arada yürütülür. Güçleri, zayıf oldukları yerlerden çekmek gerekir.

Zele ve *Gare* alanında yoğunlaşma var sanırım. Orada güçlüler herhalde. Ama şunu unutmamak gerekir: Talabani kendine tabi olanlara bile komplo yapan birisidir. Arkadaşlar aktif savunma yaparak Talabani’yi nefessiz bırakabilir ve doğru bir çizgiye getirebilirler. Bunun için hem demokratik diyalog, hem de aktif savunma olur. İkisi iç içe gelişir.

21. yüzyıl kadına dayalı partileşme yüzyılı olacaktır

Kongrenizi sevgi ve saygıyla kutlarım. Kadın konusu sınıf ve ulus gerçeğinden daha önemlidir; hem tarihi hem de sosyal bakımdan kapsamlıdır. Sınıfsallık ve ulusallık adına yapılan politikacılıktan daha değerlidir. Bunun için kadının bu konuda en alttaki ve tümüyle toplumdan dışlanmış sınıf olduğu gerçeğinin görülmesi ve bu tarihin doğru çözümlenmesi gerekiyor. Kadının günümüze kadarki tarih ve toplum gerçeğinin açığa çıkarılması gerekir. Bunun için derinliğine araştırma ve eğitim gerekir. Kendilerini örgüt olarak görüyorlarsa, program olarak önlerine koymaları gerekir. Umarım bu konuda bazı gelişmeler sağlanmıştır.

Neolitik toplumdan sonra gelişen sınıflı toplumdan bu yana; erkek egemenliği, erkeğe dayalı olarak sürekli geliştirilen erkek egemenliğine dayalı iktidarlaşma, sınıfsallaşma, askerileşme ve dinleşme olgularının geliştiği, bunların hepsinin içinde baskı ve sömürünün gizlendiği uygarlık vahşet halini almıştır. Bunda cins egemenliğinin payı büyüktür. 20. yüzyıl bu anlamda en vahşi geçen bir yüzyıl olmuştur.

Fazla tarihe girmeyeceğim, ama 19. yüzyıl nasıl burjuva partilerinin, 20. yüzyıl emeğe dayalı partilerin yüzyılı olmuşsa, 21. yüzyıl da kadına dayalı partileşmenin yüzyılı olacaktır. Kadının kendine dayalı politika sürecine girmesiyle insan hakları, toplum ve kültürlerin hakları, doğa ve çevre sorunlarına duyarlılık, çocuk hakları, sağlık ve eğitim sorunlarında derinliğine açılımlar sağlanması beklenmelidir.

Kadın partisi, her düzeyde meşru savunma çizgisini esas almak, düşünce ve duygularında, fiziki ve bedeni varlığı ile yaşamı konusunda, askeri gücü de dahil diğer toplumsal konularda bağımsızlığını esas alarak, doğru bir meşru savunma çizgisini hayata geçirmek zorundadır. Kadın, barış ve demokrasiyi en çok gündeme getirmesi gereken bir güç olarak kendini geliştirmeli, kültür ve sanat alanında en iddialı güç olmalıdır. Bu konularda bir anlayışın ve politikleşmenin sahibi olduğunuza inanıyorum.

Bütün bu konuların sizleri zorluklarla karşı karşıya bıraktığını biliyorum. Bunu aşmanız için muazzam kişilik dönüşümleri, muazzam bir örgütlülük, derinliğine araştırma ve inceleme çabalarına ihtiyaç vardır. Ben dışarıdayken sizlere yönelik yaklaşımlarımın tümü eğitseldi, bütün gücümle böyle yaklaştım. Hiç kimsenin cesaret edemediği kadar erkek iktidarlaşmasını yıkmaya çalıştım. İmralı’dan da zaman zaman kısa mektuplarla size seslenmek istedim. Kuşkusuz daha kapsamlı ve derinliğine size ulaşmak isterdim.

Attığınız bu adımın tarihi bir adım olduğuna inanıyor, bunun yalnız bir cins adımı olduğunu düşünmüyorum. Neolitik devrim, kadın tarihinin yaratıcılığının gerçekleştiği o coğrafya -ki buraya *Verimli Hilal*, Toroslar ve Zağroslar arası *Altın Hilal* denir- kadın devriminin beşiğidir. Kadın devrimi, Sümer ve Mısır uygarlığının yaratılmasına ve kadının Neolitik devrimde yarattığı tanrıça kültürüne bağlıdır. Bu coğrafya Tanrıça *İsis* ve *İştar*’ın yeridir. Kadın burada aslında görkemli bir tarihe sahiptir.

Sümerlerde kent devletiyle başlayan sınıflı toplumdan sonra, kadın bu şansını günümüze kadar yitirdi. Sizler bu şansı tekrar elde edebilirsiniz. Attığınız adımın, yaşadığınız bölgede Neolitik devrimin çağdaş anlamda yeniden gerçekleşmesi anlamına geldiğini düşünüyorum. Yalnız Kürt kadınları olarak değil, Türk, Fars, Arap ve Avrupalı kadınlarla birlikte bu devrimi tüm dünyaya yayabilirsiniz. Bunu da Özgür Kadın Vakfı’yla yapabilirsiniz. Bu bir din değil, bir kültür, bir düşüncedir. Ordulaşmadan başlayarak dalga dalga yayılacağınıza inanıyorum. Değişik ülkelerin yasa ve kültürlerine de uygun bir örgütlenmeyi yaratmalısınız.

PKK içinde birliğe dikkat etmelisiniz. Erkek egemenliğine de dikkat ederek, kendinizi çok iyi korumalısınız. Sağlık, güvenlik ve yaşamınıza dikkat edin. Göreviniz daha çok yaşamak ve yaşatmaktır. Kendinizi büyütme temelinde saflarda birliğin, özgürlüğün ve cesaretin en güçlü sesi olacağınıza inanıyorum.

Şahsımda klasik erkeği öldürmeye çalıştım. Devriminizin başarısı için her şeyi ortaya koymanızı ve özgürleşmenizi diliyorum.

Bunun dışında ek olarak kadın yoldaşlara ve dostlara ilişkin kısaca şunları söyleyebilirim:

Gerek bana yolladığınız, gerekse bana yollamak isteyip de yollayamadığınız duygu ve düşüncelerinizi aldım. Her satırı bana anlamlı geldi. Oldukça derinlikliydi. Olumlu buldum. Gerçekten de tarih boyunca kaybettirilen kadının şu anki düzeyi kurtuluş umudu veriyor. Gelişmenizi, derinleşmenizi, pratikleşmenizi diliyorum. Benimle ilgili dolu dolu yaklaşımlarınız var. Benim için bu cümleler değer ifade ediyor. Uygarlık tarihinin geliştirdiği erkek egemen toplumda, şımarıklaşan, zalimleşen ve sömürücüleşen erkeği iyi yakaladım. Benim kadının özgürlük arayışına verebileceğim en iyi cevap bu erkeği yakalamak, onu çözmek ve bu erkeği öldürmektir. Yani önce yakalama, sonra da öldürme. Yapmak istediğim buydu.

Bunu daha da derinliğine götürmek istiyorum. Buna cesaret edebilmek büyük bir iştir. Barış kişiliği temelinde erkeği yeniden ortaya koymaya cesaret edilmiştir. Yani eski erkek çözülecek, öldürülecektir. Bu temelde sevginin ve barışın önü açılacaktır. Sizin bunu kavramanız önemlidir. Kendimin de bu temelde tamamen sizin olduğunu söylüyorum. Kendimi kırk yıl buna hazırladım. Bunun için beni istediğiniz gibi değerlendirin. Mutlu olmanızı, başarılarınızı diliyorum.

Kadın Özgürlük Hareketi'nin III. Kongresi 21. yüzyılın barış, demokrasi ve özgürlük mücadelesinde kararlaşmadır

● PJA Parti Meclisi

Partimizin Olağanüstü III. Kongresi, yoğun bir hazırlık çalışması temelinde, bütün çalışma alanlarını temsil eden iki yüze yakın delegenin katılımıyla Ağustos 2000 tarihinde başarıyla yapılmıştır.

PKK Olağanüstü VII. Kongresi'nde alınan karar temelinde gerçekleşen Kongremiz, değişim ve dönüşüm sürecinde kadının rolüne ilişkin çok kapsamlı değerlendirmelere gitmiştir. Cins çelişkisinin kapsamlılaşacağı 21. yüzyıl gerçeğinde, aldığı çok yönlü kararlarla tam bir netleşmeyi yaşayarak, başta kadın yapımız ve partimiz PKK olmak üzere, halkımız için büyük gelişmeler yaratacak yeni bir süreci başlatmıştır.

Kongremiz, PKK Olağanüstü VII. Kongresi temelinde kararlaştırılan yeniden yapılanma çerçevesinde kendisini ele alarak, bu temelde değişim ve dönüşümü gerçekleştirmiştir. Uluslararası komplonun iç ve dış dayanaklarıyla özelde kadın yapısı ve hareketimiz üzerinde hesapları olan çevrelerin, mücadelemiz üzerinde etkide bulunmaya çalıştığı, partimizin elindeyse kadın kurtuluş ideolojisinin derin bilinci, Önderliğe bağlılığın ve özgürlük değerleri dışında başka bir şeyin olmadığı zorlu bir ortamda Kongremizin gerçekleştiği açıktır. Böylesi saldırı ve yönelimlerin geliştiği bir ortamda kadın hareketi, iradeli, seviyeli, sorgulayıcı ve bir o kadar da objektif bir tarzda, tarihi III. Kongresi'ni başarıyla tamamlamış ve yeni stratejik çizgi temelinde kendisini kararlaştırmıştır.

Bu düzey, özelde Kürt ve Türk kadınları, genelde tüm dünya kadınları açısından tarihi bir olay ve kadının kendi iradesi ve öz gücüyle kaderini belirlemesi açısından hayati bir gelişmedir. Bu durum, Önderlik gerçeğinin; kadının ruhunda, bilincinde ve yaşamında tamamen içselleşmiş olduğunun ve bunun PJA'da somutlaştığının ifadesidir.

Kongremiz, PJA'nın tarihi görevler karşısındaki büyük iddia ve kararlılığını yeni çizgiye inanç temelinde daha da büyütmüş; kadının tarihinden çıkardığı sonuçlarla kaybediş nedenlerini ortaya çıkarıp, günümüzde bir kazanıma dönüştürmenin coşkusuyla, bu tarihi güncelleştirmenin iddia düzeyini güçlendirmiştir. Öncelikle içinden doğup beslendiğimiz zemin olan PKK ve özgürlük tutkusunu, kadında içselleştiren Önderliğimiz üzerinde büyük hesapların yapıldığı bir dönemde Kongremiz, Önderlik ve örgüt ile bütünleşmenin zemini olmuştur. Bu anlamda PJA'nın netleşen çizgisiyle zafer kazanacağı kesinleşmiştir.

Böylesi bir düzeyle gerçekleşen Olağanüstü III. Kongremiz, Başkan Apo'nun perspektifleri ve çözümlemeleri temelinde, dar ve dogmatik anlayışlara düşmeden yeni strateji temelinde kararlaşmıştır. Kongremiz, ulaştığı kapsamlı sonuçları Merkez Raporu, Manifesto ve Kadın Kurtuluş Programı gibi karar ve projeleriyle somutlaştırmıştır. Kongremizin derin içeriğe sahip bu belgeleri, yeni süreçte tüm parti yapımızın, başta Kürt ve bölge kadınları olmak üzere tüm dünya kadınlarının özgürlük iddiasında bilinçlenmeleri ve özgür yaşam projesine kavuşmalarında önemli eğitim materyalleri olacaktır.

Kongremiz, kadın özgürlük hareketinin PKK'deki gelişim tarihinin kapsamlı ve bütünlüklü bir değerlendirmesini yapmıştır. Başlangıçta nicelik olarak yoğun bir potansiyel olmamasına rağmen, Önderliğimizin ilk çıkışından itibaren kadın sorununu özenle ele alma durumu söz konusudur. Güçlü bir yorumla, tarihi ele alan Önderliğimiz, emperyalizmin "**önce kadını vurun**" yaklaşımına alternatif olarak yaratmış olduğu sistemde, kadına önemli bir yer ayırmış ve kadının kurtuluşunun toplumsal kurtuluşla bağını kurarak cins çözümlemesini derinleştirmiştir. Bu çözümlemeler temelinde, hiçbir dünya devrim deneyiminde rastlanmayan ordulaşma çalışmalarında 'eşitliğin olduğu yerde ordulara ihtiyaç duyulmayacağı' gerçeğinden hareketle, eşitsizliği ortadan kaldırma ve kadının öz gücünü ve iradesini açığa çıkarma amacıyla kadın ordulaşmasını geliştirmiştir. Daha sonra YAJK örgütlenmesiyle özgün bir örgütlülüğe kavuşan özgürlük hareketimiz önemli bir gelişim seyrini yakalamıştır. Bu anlamda dünya devrim deneyimlerindeki kadın hareketleri ve PKK'nin tarihi mirası önemli bir birikim ve tecrübeyi açığa çıkarmıştır. Hareketimiz '99 yılında partileşerek bir sıçrama yapmış ve dünyada eşine ender rastlanan bir gelişim seyrini yakalamıştır. Tarihsel, toplumsal ve yönetsel bilincin yetersizliklerinin yarattığı zorlanmalara, kaba erkek taklitçiliği, feminizm vb. anlayışlara rağmen, bütün bu yetersizliklerden çıkardığı derin dersler temelinde bir sorgulama düzeyini yakalayarak, doğru bir özeleştiri temelinde kararlaşmayı esas almıştır.

"Kongremiz, cins çelişkisinin kapsamlılaşacağı 21. yüzyıl gerçeğinde aldığı çok yönlü kararlarla tam bir netleşmeyi yaşayarak, başta kadın yapımız ve partimiz PKK olmak üzere halkımız için büyük gelişmeler yaratacak yeni bir süreci başlatmıştır. Öncelikle içinden doğup beslendiğimiz zemin olan PKK ve özgürlük tutkusunu kadında içselleştiren Önderliğimiz üzerinde büyük hesapların yapıldığı bir dönemde Kongremiz, Önderlik ve örgüt ile bütünleşmenin zemini olmuştur. Bu anlamda PJA'nın netleşen çizgisiyle zafer kazanacağı açıktır."

Kongremiz, Parti Önderliğimizin "***21. yüzyılın, cinsler arası ilişkilerin en çok düzenleneceği bir yüzyıl olacağı***" belirlemesinden hareketle kapsamlı bir çağ değerlendirmesine gitmiştir. 21. yüzyıl ulusal ve sınıfsal çelişkilerin belli yönleriyle çözümlenerek doğa, cins vb. çelişkilerin ön plana çıkacağı gerçeğinin göstermektedir. Yeni yüzyıl tek sistemin dünyaya hakim olduğu, çelişkinin biçim değiştirdiği ve çelişkilerin çözümü noktasında cepheden bir savaşımın değil, içten mücadele yöntemlerinin esas alındığı bir yüzyıl olacaktır. 21. yüzyıla damgasını vuracak temel bir çelişki olarak cins çelişkisini tespit eden, başlangıcından bugüne kadın sorununu önemle ele alan ve kadının çeşitli düzeylerde örgütlenmesini geliştiren partimiz PKK, evrensel bir ideoloji olan kadın kurtuluş ideolojisini geliştirerek, çözüm yönünde önemli adımlar atmıştır. Bu açıdan dünya genelinde tüm toplumların yoğunca tartıştığı bir yüzyıldan yeni bir yüzyıla geçiş sürecini kadın boyutuyla kapsamlı ele almak, kendi kaderimizi tayin edebilmek ve kendi özgürlük sınırlarımızı çizebilmek açısından önemlidir. Bunu yaparken Parti Önderliğimizin *"Hayat yaşam dışılığı uzun süre kaldırmaz; yaşamı ilerletmeyen güç engel haline gelir ve bizzat yaşamın kendisi en büyük devrim gerçeği haline gelerek bu engeli aşar"* belirlemesi ışığında 21. yüzyıl gerçeğini tüm yönleriyle sorgulamak ve anlamak gerekmektedir. Böylelikle 21. yüzyılda ortaya çıkan somut koşulları toplumsal diyalektiğin yasalarına göre doğru yorumlamanın ve bu temelde insanlığın geleceğine damgasını vuran bir değişim ve gelişim düzeyini yakalamanın, özgür yaşamı ve insanı yaratmanın hayati önemi açığa çıkmaktadır.

Bu yüzyılda eskinin yıkılmasında ve sosyalist düzenin oluşumunda kadının, erkeğin yarattığı zoru, yani egemenlikli sistemi ortadan kaldırarak yerine kadın eksenli bir sistemi yaratması zorunluluğu açıktır ve toplumsal özgürlük ancak böyle gerçekleşebilir. Bu temelde kadının, kaybolan doğasını yeniden keşfedip tanımlaması, doğaya ve topluma bakış açısını oluşturmasıyla birlikte, erkek egemenlikli toplumsal yaklaşıma karşı özgür yaklaşımı geliştirerek bunu örgütlenmeye taşırması hayati bir görevdir.

Burada kadının çağa uygun bir şekilde kendi özüne dönerek -ki bunu barış ve demokrasi biçiminde ifade ediyoruz-, tarih sahnesinde kaybettiği yerini alma ve kurtuluşunu sağlamada, bu yüzyılı kendi lehine çevirme misyonuyla karşı karşıya olduğu açıktır. Günümüzde öze dönme mücadelesi belirli zorlanmaları yaratsa da, sürecin karakterinin doğru anlaşılarak ona uygun araç ve yöntemlerle mücadelenin zenginleştirilmesi, yitirilen özün yakalanması ve bunun tüm insanlığa mal edilmesi son derece onurludur.

Savaş ve sınıflaşma önce kadına karşı gerçekleştirilmiştir. Doğası gereği bu olgularla bütünleşmede belirli zorlanmaları yaşayan kadın, özüne uygun barış ortamında kendisini daha rahat geliştirebilecektir. Kuşkusuz kadın, barış ve demokrasi hareketlerine aktif bir temelde katılırsa, kendi kurtuluşuyla birlikte toplumun kurtuluşunu da kazanacaktır. Özü gereği kadın hep ezilenlerle özdeşleştiğinden, barış ve demokrasi mücadelesinde rolünü oynayarak, insanlığın özgür ve eşit temelde yaşayacağı bir yarını yaratmada dinamik bir güç olacaktır. Cins çelişkisinin en sıcak yaşanacağı 21. yüzyıl gerçeğinde, kadının bu çelişkiyi özgür yaşam diyalektiğine dönüştürerek, demokrasi ve barış mücadelesinin öncüsü ve yürütücüsü olarak Başkan APO'nun hedefine güç ve destek vermede de yüklendiği tarihi bir misyon söz konusudur.

Bu temelde partimiz PJA, Parti Önderliğimizin geliştirdiği yeni strateji temelinde Olağanüstü VII. Kongre ile karar altına alınan demokrasi ve barış projesini yaşamsal kılarak, başta Türkiye ve Ortadoğu halkları olmak üzere tüm insanlığın eşit ve özgür temelde bir yaşam düzeyine ulaşmasında önemli bir rol oynayacaktır. Özünde barış, demokrasi, kardeşlik ve özgürlük olgularını taşıyan PJA'nın, gelişen yeni süreçte ve dünya gerçekliğinde bunu başarması her zamankinden daha fazla imkan dahilindedir. Partimiz kitleselleşip evrenselleşerek demokrasinin temel güvencesi olma iddiasındadır. Genelde tüm insanlık ve özelde de kadın, barış ve demokrasi mücadelesini tüm zorluklarına rağmen güçlendirerek, özgürlüğü ilkçağ güzelliğinde kucaklayabilmelidir. Kadının, özgürleşme probleminin çözümüne olan tutkusu 21. yüzyılda yürüteceği sosyal mücadeleye damgasını vururken, barışçıl ve demokratik yanlarıyla tüm bir toplumu ve insanlığı etkileyecek ve tüm dünyada özgürlük rüzgarlarının esmesini sağlayarak insanlığı gerçek kurtuluşa götürmede büyük bir ivme kazandıracaktır.

Kongremizin ilanının 1 Eylül Dünya Barış Günü'ne tekabül etmesi, parti yapımız açısından anlam taşımak kadar bir misyonun da ifadesi olmaktadır. Bu ilan, 1 Eylül dünya barış gününde kadının kendi özünü güçlü ifadelendirip, özünde taşıdığı barış, adalet ve eşitlik olgularını yaşamsallaştırmasının sözü olacaktır. Ayrıca PKK'nin 1 Eylül 1998 tarihinde ilan ettiği ateşkesin 2. yıldönümü ve yeni strateji doğrultusunda silahlı mücadeleye son verip tüm silahlı güçlerini Türkiye sınırları dışına çekmesinin 1. yıldönümü olması nedeniyle Kongremizin başarıyla gerçekleştirilmesi, yeni stratejimize olan inanç ve kararlılığımızın kadın cephesinden yeniden ilanı olmaktadır.

Bu çerçevede kapsamlı değerlendirmeler yapan Kongremiz, 1999 yılında partileşip PJKK adıyla örgütlenen parti çalışmalarımızın, önümüzdeki süreçte daha kapsamlı ve derinlikli bir şekilde örgütlendirilerek **Partiya Jinên Azad** *(Özgür Kadın Partisi)* **PJA** adıyla yürütülmesini uygun görmüştür.

Yeni süreçte Halk Savunma Güçleri kapsamında kadının da meşru savunma gücü olarak örgütlenmesini sürdürmesi kararlaştırmıştır.

Kongremiz ayrıca geçmişte EJAK adıyla yürütülen cephe çalışmalarını yeni süreç temelinde kendisini yeniden yapılandırarak yurt dışında da çalışmalarını parti adıyla örgütlemesini ve gerekli görülen yerlerde uygun örgütlemelere gidilmesini kararlaştırmıştır.

Kongremiz, partimizin VII. Kongresi'nde kararlaştırdığı barış projesinin yaşamsallaştırılmasında kadın gücünün aktif katılımını uygun görmüş; bu temelde Türk kadını ve her ulustan kadınla ittifakların geliştirilmesi, kadın kurtuluş ideolojinin evrensel özü gereğince yaygınlaştırılması ve kitleselleştirilmesinin aciliyetine dikkat çekmiştir.

Kongremiz, erkeği dönüştürme ve özgür yaşam projesini geliştirerek toplumsal sorunların çözümü temelinde bir ilkeler bütünlüğüne ulaşmış ve bu projeyi topluma taşırmanın karar düzeyini yakalamıştır.

Ayrıca kadın özgürlük çalışmalarının Özgür Kadın Akademisi bünyesinde ideolojik, sosyal, siyasal, kültürel vb. boyutlarıyla derinleştirilmesini karar altına almıştır.

Olağanüstü III. Kongremiz, tüm bu çalışmaları tarihsel bir sorumlulukla yapmıştır. Partimizin amblemi aynı kalmış, "Merkez Komite" yerine "Meclis" kavramının geçirilmesiyle birlikte partimizin yeniden yapılanmasını ifade eden yeni bir tüzük hazırlanmış, yeni bir parti yönetimi belirlenmiştir.

PJA'nın bu temelde kendini yeniden yapılandırması; Önderlik gerçeği, evrensel öze sahip kadın kurtuluş ideolojisi, *Zilan* ve *Sema* yoldaşlar şahsında sembolleşen ve netleşen çizgisi ve sahip olduğu büyük değer birikimiyle mümkün olmuştur. Bu birikimlerin yaşamsallaşması ve güçlü bir örgütsel düzeye ulaşması, her PJA militanının bu öz ve iddia temelinde geliştireceği mücadeleyle gerçekleşecektir. Bu temelde tüm PJA militanlarını, halkımızı ve dostlarımızı kendini yenileyip özgürlük ruhuyla donatarak, yeni süreci başarıyla karşılamaya çağırıyoruz.

-Yaşasın Özgürlük Güneşimiz Başkan APO!

-Yaşasın Başkan APO'nun Işıklı Yolunda Yeni Başarılara Yürüyen PKK!

-Yaşasın Barışın ve Demokrasinin Güvencesi Partimiz PJA!

-Yaşasın III. Olağanüstü Kongre Çizgimiz!

-Kahrolsun Egemenlik ve Her Türden Gericilik!

Ağustos 2000

PKK Başkanlık Konseyi Üyesi Duran Kalkan yoldaş değerlendiriyor:

Yirmi yıllık mücadeleyle 12 Eylül zırhı parçalandı

"Toplum içinde 'Hiçbir şey değişmemiştir, değişmiyor, değişmez, bir gelişme olmaz. Bu açıdan çaba boşuna.' diyen böyle kötümserler var. Bunu söyleyenler, aslında yirmi yıl boyunca böyle bir faşist-askeri sisteme karşı yürütülmüş büyük mücadeleyi inkar etmek, sonuçsuz görmek, göstermek, değerinden düşürmek için yapıyorlar. Çünkü kendileri mücadele edememişler, bir birlik olamamışlar, rejim karşısında varolamamışlar, ayakta kalamamışlardır."

Bu yıl 12 Eylül faşist askeri darbesinin 20. yıldönümü. Dolayısıyla askeri darbeye karşı yürütülen büyük mücadelenin de yirmi yılı dolmuş bulunuyor. Kuşkusuz hem Kürt toplumu, hem Türkiye açısından çok önemli bir zaman dilimi olan bu yirmi yılın çok iyi anlaşılması ve değerlendirilmesi gerekiyor.

Bu yirmi yılda neler oldu? Açık ve resmi olan 12 Eylül darbesinden günümüze kadar neler yaşandı? Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan insanlar nereden nereye geldiler? Bu hususların kapsamlı bir biçimde değerlendirilmesi hem tarihin iyi anlaşılması, hem de 21. yüzyıla daha sağlıklı, perspektifli ve umutlu girebilmek açısından önemlidir.

Türkiye'de devlet ve toplum bu yirmi yılın sonunda nereye geldi? Şimdi neyi yaşıyor? Hangi sorunlarla yüz yüze ve bu sorunları nasıl çözeceğiz? Kuşkusuz birçok çevre bunları tartışıyor. Fakat genelde gözlenen, Türkiye'de 12 Eylül'ün çok fazla tartışılmadığıdır. Örneğin Şili'de 11 Eylül 1973 askeri darbesinin yıldönümünde bir yığın gösteri oldu. Dünya Şili'deki darbe üzerinde duruyor. Yoğun tartışmalara yol açıyor. Fakat Türkiye'deki durum böyle değil veya böyle olmadığı görülüyor. Yoğun bir biçimde tartışma yapılıyor; fakat 12 Eylül ve onun etkileri çok fazla tartışılmıyor. Türkiye'deki tartışma ortamı daha farklı; demokrasi, özgürlük, demokratik hukuk, insan hakları ve Türkiye'nin yeniden yapılanması tartışılıyor.

Türkiye'nin şimdi, 12 Eylül darbesinin amaçladığı, hedeflediği durumlardan çok öte hususları tartıştığı söylenebilir. Darbenin yaratmak istediği durum bugün ortada yok. Türkiye'nin geldiği düzey, bunun en azından tartışma düzeyinde ve de psikolojik olarak aşıldığını gösteriyor. Mesela Türkiye ortamı ve değişik topluluklar artık darbeyle mücadeleyi tartışmıyorlar. Onun hedeflerinin altında da ezilmiyorlar. Tam tersine bunun birçok etkisinin kırılmış olduğu bir ortamda, *"Yeni bir Türkiye nasıl olur, demokratik ve özgürlükçü bir yapılanma nasıl gelişir, bunu nasıl yaratmalıyız"* tartışmasını yapıyorlar. Devlet, toplum ve toplumun çeşitli kesimleri; aydınlar, sanatçılar ve siyasi partiler yapıyor. Bu önemli bir durum.

Tabii 12 Eylül faşist askeri darbesinin varmak istediği nokta burası değildi. Tam tersine darbeciler, tıpkı kendini ahir zaman gücü gösterenler gibi, ilelebet sürüp gidecek bir sistemi kendilerinin bulduğunu iddia ediyorlardı. Kenan Evren'in ruhu, psikolojisi, söyledikleri tümüyle böyleydi. Köklü bir biçimde devlet sisteminde varlığını sürdürse de, yirmi yıl sonra durumun hiç de böyle olmadığı, insanlar üzerinde fazla etkileyici gücünün bulunmadığı veya Türkiye'nin çok ileri düzeyde bu sistemi aşmak istediği rahatlıkla görülüyor.

Bazıları, toplum içinde 'Hiçbir şey değişmemiştir, değişmiyor, değişmez, bir gelişme olmaz. Bu açıdan çaba boşuna.' diyen böyle kötümserler var. Bunu söyleyenler, aslında yirmi yıl boyunca böyle bir faşist-askeri sisteme karşı yürütülmüş büyük mücadeleyi inkar etmek, sonuçsuz görmek, göstermek, değerinden düşürmek için yapıyorlar. Çünkü kendileri mücadele edememişler, bir birlik olamamışlar, rejim karşısında varolamamışlar, ayakta kalamamışlardır. *"Biz bir değer üretememişsek o zaman hiç kimse üretememiştir. Hiçbir değer üretilmemiştir"* sonucunu çıkartmak için yaygın bir biçimde kötümserlik yayıyor, inkarcılığı geliştirmeye çalışıyorlar.

Bu ruh halini, psikolojiyi ve anlayışı mahkum etmek gerekiyor. Çünkü bu yanlış ve somut gerçeklikle de bağdaşmayan bir yaklaşımdır. Ortada gözle görülür farklı bir durum söz konusudur. 12 Eylül 1980 Türkiye'siyle, 12 Eylül 2000 Türkiye'si arasında kıyaslanması bile zor olan, kıyaslama yapmamayı gerektiren farklılıklar ve değişiklikler var. 12 Eylül darbesiyle Türkiye bir yöne götürülmek istendi. Kesinlikle köklü bir darbeydi 12 Eylül. Öyle basit bir olay değildi. Devleti ve toplumu tepeden tırnağa yeniden faşist-askeri temellerde örgütlemeyi esas alıyordu. Mevcut anayasanın birçok hükmü hala oradan geliyor. Dar bir yasal-anayasal çerçeve içerisinde toplumu tam bir baskı ve sömürü sistemi içerisine almayı, böylece denetim altında bir ordu düzeni yaratmış gibi sömürmeyi hedefliyordu.

Bu temelde birçok değişiklik yapıldı ve bir sistem kuruldu; 12 Eylül sistemi. Birçok değerlendirmeci tarafından o zaman, *"Türkiye elli yıl böyle gider. Artık bu sisteme karşı çıkılmaz"* deniliyordu. Türkiye şimdi bir değişimi yaşıyor. Köklü bir değişim arayışı var. Fakat bu, 12 Eylül'ün yaptığından çok farklıdır. Onun yaptıklarını aşan, onu yıkmayı hedefleyen, toplumun demokratik, özgürlükçü yaşamını nasıl geliştireceğini tartışan, araştıran, bunun arayışı içerisinde olan, bu temelde de yoğun bir örgütlülüğe ve mücadeleye yönelen bir değişim içinde bulunuyor. Yirmi yılda buraya gelindi. Yani diyebiliriz ki; 12 Eylül döneminde söylendiği gibi elli yıllık bir zırh, toplumun üzerine oturtulamadı.

12 Eylül'ün, yirminci yılında psikolojik, ideolojik ve siyasi olarak birçok açıdan aşıldığı söylenebilir. Bir çok boyutuyla tamamlanmamış olsa da, bu darbenin siyasetleri birçok bakımdan boşa çıkartılmış ve yeni bir siyasi yaklaşım getirilmiş durumdadır. Böylece 12 Eylül sisteminin Türkiye için toplumu yaşatacak, ileriye götürecek bir sistem olmadığı ortaya çıkarıldı. Toplumun yeni bir siyasi sistem; bu çerçevede yeni bir ruhsal, çok yönlü ideolojik, düşünsel açılım arayışı içerisinde olduğu; başta düşünce, ifade, örgütlenme, mücadele ve hak arama özgürlükleri olmak üzere birçok bakımdan kendi özgürlüklerine sahip çıkmak istediği bir sisteme doğru gidiş var.

Aslında geçen yirmi yıllık mücadeleyle 12 Eylül parçalandı. Askeri zırhı önemli ölçüde kırıldı. Siyasi gerçeği, yürütülen mücadeleyle, özellikle Kürdistan'dan geliştirilen savaşla param parça edildi. İdeolojik yaklaşımları aşıldı. Toplum, bütün bunların sonucunda Türkiye tarihinde belki de ilk defa bu düzeyde kendine sahip çıkma, özgürlüklerini arama düzeyine geldi. En azından şu anki tartışma düzeyi kesinlikle böyledir. Bunu rahatlıkla ifade edebiliriz. Geride sadece yukarıda belirttiğimiz, bazı çevrelerin kararmış ve kötümser ruh hali kaldı. 12 Eylül'ün psikolojisi altında ezilip, ona karşı ruhta, düşüncede ve eylemde bir duruş yaratamayanlar, onun altında ezilip gidenler, hala 12 Eylül'ün her şeye kadir olduğunu ifade eden bir ruh halini yaşıyorlar ve bunu çevrelerine, topluma da yansıtmaya çalışıyorlar. Geride kalan sadece bu.

Şu bir gerçek ki: Türkiye'de faşist darbeye karşı çok etkili bir mücadele yürütülmüştür. Hem gelinen tartışma düzeyi, hem değişim arayışı bize bunu açık gösteriyor. Tabii başka ülkeler de kendi tarihlerinde ortaya çıkan böyle gerici, karşı-devrimci saldırılara karşı mücadele ediyorlar. İşte Şili örneği ortada. Hala yirmi yedi yıl önceki bir darbenin etkilerini aşmaya çalışıyor. Bugün Türkiye ortamı darbenin psikolojisi altında bulunuyorsa, acaba mücadele edilmiyor mu? Tümüyle 12 Eylül düzeni mi hakim? Hayır, öyle değil. Türkiye'de 12 Eylül faşist-askeri darbesine karşı kapsamlı bir mücadele yürütülmüştür. Türkiye'de sol çevreler, çeşitli demokratik güçler bunu çok kapsamlı ve etkili geliştirememiş olsalar da, Kürdistan'da 12 Eylül darbesine karşı daha başından itibaren ruhsal, düşünsel, eylemsel bakımdan ciddi bir karşı duruş sergilenmiş, 12 Eylül askeri darbesinin gerici faşist saldırılarına karşı, devrimci demokratik direniş en yaygın, en kapsamlı, en şiddetli biçimleri içeren tarzda geliştirilmiş, bu on beş yıllık kesintisiz bir devrimci savaş biçiminde sürdürülmüştür. Bu her ne kadar Kürdistan'ın bir parçasında yürütülmüş bir savaş olsa da, bir Türkiye savaşı, hatta bir Ortadoğu savaşıdır. Bu, siyasi etkisi bakımından sadece Türkiye'de değil, pratik bakımdan Türkiye'yi de, Ortadoğu'yu da içine alan, bütün bu alanlarda yürütülen bir savaştır.

12 Eylül'ün 20. yılı tamamlanırken artık şunu ifade etmek yerindedir: Türkiye'de birçok çevrenin 'olmaz' dediği 'olur' kılındı. 'Yapılamaz, başarılamaz' dediği başarıldı. Dünyadaki birçok örneğinden çok daha farklı ve aktif olarak 12 Eylül askeri darbesine karşı Türkiye ve Kürdistan'da çok görkemli bir direniş sergilendi. Bunu gölgelemek, görmezden gelmek, inkar etmek kötü bir durumdur. Halklar açısından, insanlık açısından gerçekleri reddetmek anlamına geliyor. Bir inkarcı yaklaşım oluyor. Bazıları böyle yaklaşmak istiyor. Yukarıda belirttik; *"bir şey olmadı"* diyenler bulunuyor. Hatta *"boşa gitti, boşu boşuna böyle bir direniş, mücadele sürdürüldü, gelinen noktada bu mücadelenin hiçbir değeri olmadı"* diyenler ve bu biçimde yürütülen mücadeleyi kötülemek isteyenler var.

Bunlar, kendileri boşa çıkmış, bir güç gösterisinde bulunamamış, daha başından ezilmiş, teslim olmuş, herkesi de öyle görmek, geçen tarihi böyle göstermek istiyorlar. Bu eğilimleri, anlayışları ciddi biçimde eleştirmek ve mahkum etmek gerekiyor. Oysa gelinen nokta bundan çok farklıdır. Türkiye çok farklı bir arayış içerisindedir. Büyük bir yenilenme, hatta bu temelde büyük bir iddiayla yeni bir yüzyıla girme çabasındadır. Bunun yoğun tartışması, dinamizmi var.

Yirmi yılda geliştirilen direniş sadece Türkiye için değil, 12 Eylül gibi her şeyi karartmak, ezmek, bitirmek isteyen bir gericiliğe karşı ve insanlık için de her türlü insanlık onurunun, şerefinin, değerlerinin yüceltilmesi, bu değerleri hakim kılma hareketidir. Bunu hep böyle ifade edeceğiz. Tarih kesinlikle bu mücadeleyi böyle yazacak.

12 Eylül darbesi bir Türkiye gerçeğidir

Şimdi darbeye ilişkin yirmi yıl sonra neler söylenebilir? Nasıl ele almalıyız? Yeni bir yüzyıla girerken, darbenin yirmi yılı tamamlanırken bu olayı nasıl değerlendirmeliyiz? Bu konuda neler söylenebilir? Bazı hususlara kısaca vurgu yapmak yerinde olur. Gelinen noktada darbeyi daha iyi anlayabilmek, darbe gerçeğini daha köklü aşabilmek açısından bazı noktaların üzerinde durmak gerekiyor. Bu darbe durup dururken veya bazı kişilerin istemlerine bağlı olarak ya da Türk generallerin çok darbeci, gerici olmalarından kaynaklanan bir olgu ya da bir rastlantı değildir. Bu olay 1970-80'ler dünya ve Türkiye'sinin bir gerçeğiydi. 12 Eylül darbesi, 1980 dünyasının, bölgesinin bir gerçekliğiydi. İşte Şili darbesinin de bir yıldönümü yaşanıyor. 11 Eylül, Şili'de darbe günüdür. Tabii Şili darbesinden üç yıl önce Türkiye'de 12 Mart darbesi olmuştu. Dünyanın başka alanlarında da darbeler vardı. Askeri darbe, o dönemde ABD sisteminin Sovyet sistemine karşı yürüttüğü mücadelede başvurduğu temel bir siyasal mücadele, iktidar biçimiydi. Türkiye'nin 12 Mart, 12 Eylül darbeleri de tamamen bu çerçevede gündeme gelmiştir. ABD-Sovyet çatışması içerisinde, ABD sisteminin çıkarlarını dünya ve özellikle Ortadoğu'da savunmak üzere geliştirilmiş bir harekettir. ABD'nin örgütlediği, NATO düzeyinde örgütlenen, yönlendirilen bir olguydu. Kesinlikle bunun dışında görmemek gerekli. ABD ve NATO sisteminin Sovyet sistemine karşı özellikle Ortadoğu'da yürüttüğü mücadelede rol biçilen, yine Türkiye'de gelişen iç mücadelede ilerici-devrimci gelişmeleri ezmek, Türkiye'yi ABD, NATO sistemi içerisinde tutmak amacını gerçekleştirmek üzere ortaya çıkartılmış bir egemenlik biçimi oldu.

Dünyanın her alanında iki sistem kıyasıya çatışma halindeydi. O dönemde tam bir karşıt mevzilenme vardı. Bu, Ortadoğu'da da böyleydi. Neredeyse bütün dünya ve bölge, karşı karşıya mevziye yatmış, birbiriyle şu veya bu düzeyde değişik alanlarda çarpışan bir konumu yaşıyordu. Böyle bir mücadele içinde 12 Eylül darbesi gerçekleşti; bir askeri harekat, bir saldırı, karşı sisteme karşı yürütülen bir savaş biçimi. Bu durumu şunun için belirtmek gerekiyor: Askeri-faşist darbeleri harekete geçiren bir dünya sistemi vardı. Bu darbe o sistemin bir gerçekliğidir.

Şimdi o sistemin durumu nedir?

Bunu görmek ve sorgulamak gerekir. Tabii Sovyet sistemi yıkılınca ABD sistemi zafer ilan ediyor. Şimdi *"demokrasinin, özgürlüğün temel temsilcisi biziz"* diyor. Fakat gerçekten böyle mi? Ne kadar demokrasi ve özgürlüğün temsilcisi, ne kadar değil; bunun sorgulanması gerekiyor. Bu darbe gerçeklerine bakıldığında durumun hiç de öyle olmadığı; demokrasi ve özgürlüğü temsil eden değil de, daha çok faşizmin barbarlığını, saldırganlığını ve savaşı temsil eden bir konumda olduğu görülecektir. İki kutuplu dünya sürecindeki savaşın içinde bu sistemin gerçekliği buydu. Geçen on yılda bu sistemin kendisini ne kadar sorguladığının, ne kadar değiştirdiğinin, ne kadar değiştirdiğinin, demokratikleştirdiğinin sorgulanması gerekir.

Şimdi bu faşist askeri barbarlıklara ve saldırganlıklara esas sahipleri tarafından sahip çıkılmıyor; daha çok Sovyet sisteminin yıkılmış olduğuna dayanılarak, bu sorgulama yapılmak istenmiyor. Sanki bunlar yokmuş gibi, kendilerini insanlığın, demokrasinin ve özgürlüğün son temsilcileri olarak kabul ettirmeye çalışıyorlar. Hayır, gerçek öyle değil. Avrupa'nın da, ABD'nin de kendisini sorgulaması gerekiyor. Gerçekten de demokrasi idiyse, o zaman 12 Eylül bu demokrasiye nasıl sığdı? Acaba bu 12 Eylül ABD'nin, Avrupa'nın demokrasisinden ayrı bir şey miydi? Kesinlikle değil; o demokrasinin bir parçasıydı. Adına demokrasi dedikleri rejimlerin Ortadoğu'ya, Türkiye'ye yansıyan ucu, 12 Eylül faşist askeri darbesiydi.

Nasıl ki, Türkiye şimdi Kürdistan'dan geliştirilmiş büyük mücadeleyle bu darbeyi tartışıyor, değerlendiriyor, aşmaya çalışıyor ve kendisini sorguluyorsa, içten ve dıştan birçok güç böyle bir sorgulamanın yapılmasını istiyor, gerekli görüyorsa; benzer bir sorgulamanın baş suçlusu, sorumlusu olarak Avrupa, ABD ve tüm NATO tarafından da yapılması gerekli. Bizim

"Osmanlı yönetimindeki hakim milliyetçilik, ona karşı çıkanlar tarafından Birinci Dünya Savaşı sürecinde ezdirtildi. Bu savaşla, Osmanlı yönetimine hakim olan İttihat ve Terakki milliyetçiliği yenilgiye götürüldü. Böylece Batı'dan gelen etkileme sonucunda ortaya çıkan düşünsel gelişme ezilerek, yine siyasi-askeri yapı savaşla yenilgiye uğratılarak Osmanlı topraklarının rahatlıkla bölüşülebileceği bir ortam oluşturuldu."

penceremizden bakıldığında, öyle çok sahiplenilecek, insanlığa büyük değerler katmış, bundan sonra da bizi ileriye götürecek bir demokrasi gerçeğinin olmadığı çok açık olarak görülebilir. Çünkü bu inkar, imha olarak yansıdı, faşizm olarak yansıdı, askeri saldırganlık olarak yansıdı, yirmi yıllık özel savaş olarak yansıdı. Dolayısıyla bu durumun bu biçimde açığa çıkartılması gerekiyor. Açığa çıkarmanın ve sorgulamanın yanı sıra, gerçek bir demokratik değişimin bu sisteme de dayatılması ve istenmesi gerekiyor.

Çok uzağa gitmeye gerek yok. Ciddi bir sorgulamanın yapılmadığı gün gibi ortada. Kürdistan'dan bu sisteme bakıldığında, çok ciddi bir sorgulamanın olmadığı görülecektir. Türkiye'den baktığımız zaman bunu çok açık görüyoruz. Bu sistem çeteciliğin ve rantçılığın arasında savaş kışkırtıcılığı yapıyor; demokrasi geliştiriciliği değil.

Bu sistemin Kürdistan'daki ucu Barzanicilik, Talabanicilik oluyor. Bu, en köhnemiş, en geri aşiretçi-feodal ve despotizm olarak karşımıza çıkıyor. Sistemin benimsediği Kürt ve Kürdistan; Barzani ve Talabani Kürtçülüğü ve Kürdistan'ıdır. Bunun nasıl bir demokrasi olduğu, tıpkı Barzanilerin kendilerine 'Demokratik Parti' adını takmalarına benziyor. Hala büyük oranda biçimsel ve özden yoksundur. Bazı ilkeler ortaya çıkarmışsa da, o ilkelere bağlı kalmaktan, ilkeler savaşı yürütmekten uzaktır. Belki başkalarından sözlü olarak o ilkeleri istiyorlar, ama kendi çıkarları gündeme geldiğinde o ilkelerin uygulanmasından bir eser kalmıyor.

12 Eylül'ü tümden aşma çabası yürüttüğümüz bir süreçte ve 20. yılını tamamlamış ve büyük ölçüde aşılma sürecine girmiş bir gericilik karşısında bu gericiliğin arka planını bu biçimde görmek, değerlendirmek, sorgulamak ve gerçekten mahkum etmek gerekiyor. Eğer bütün etkilerini ortadan kaldıracaksak, o zaman bu gericiliği bu çerçevede ele alıp gidermek şart.

12 Eylül askeri faşist darbesi, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve bu devlet altında toplumsal gelişmenin özellikleriyle bağlantılıydı. Parti Önderliği de Eylül ayına girişle birlikte son notunda bu süreci epeyce formüle etmiş, çok özlü bir biçimde ortaya koymuş. Bu, gelişmenin önemli bir sürecinde ortaya çıktı, devlete ve topluma bir biçim vermek istedi. Şimdi ise bir düzeye gelindi. Türkiye'nin yaşadığı ekonomik, toplumsal gelişme süreci ve buna paralel olarak devletin gelişip şekillenme süreci var. Devlet yönetimi içerisinde yer alan çeşitli güçlerin, yönetimdeki etkinliklerini koruma ve geliştirme temelinde yürüttükleri mücadele durumu söz konusu. 12 Eylül tümüyle bunlarla bağlantılıdır. Bir yandan sermaye egemenliğiyle, diğer yandan askeri yönetimle bağlantılı. Bunlar Türkiye'de yaşanan gerçeklerdir.

20. yüzyılın ilk çeyreğinde bir cumhuriyet kuruldu. Türkiye 20. yüzyılı bu cumhuriyetle tamamladı. Bu cumhuriyet nasıl bir cumhuriyetti? Nasıl kuruldu? Nasıl gelişti? Şimdi nereye geldi? Arayış nedir? Bütün bunların hepsinin yeniden yeniden değerlendirilmesi ve gündeme gelmesi gerekiyor. 12 Eylül tümüyle böyle bir gelişme içerisinde ortaya çıktı ve onun çok önemli bir durağı. Darbenin kendisi böyle değişmez bir biçim vermek isterken; geldiğimiz noktada artık kendi sisteminin tümden aşılmasını, toplumun böyle bir sistemden tümden kurtulmasını gündemleştiren bir sonuç ortaya çıkmış bulunuyor. Tabii mevcut sonucu darbe ortaya çıkarmadı, aksine kendini tümüyle hakim kılma sonucuna ulaşmak istiyordu. Fakat karşı mücadele sonucunda darbenin boşa çıkarılmasıyla, bir daha böyle faşist-askeri darbecilik anlayışını tümden ortadan kaldıran, böylece Türkiye'yi darbelerden kurtaran, geçmişte varolduğu gibi bir askeri yönetim etkinliğini önemli ölçüde aşan, bu çerçevede demokratik sistemini daha fazla, daha köklü geliştiren bir

"Türkiye'de, Arabistan'da ve Kürdistan'da, her bakımdan Avrupa'ya, emperyalizme bağımlı bir sistem kurulmak istendi. Böyle bir sisteme karşı ilk tepki Türkiye'de gelişti. Kemalist hareket batıdan gelen bu egemenliğe karşı gelişen ilk karşı hareket oldu. Avrupa'nın Ortadoğu'ya oturtmak istediği bu sisteme karşı Kemalist hareketin Türkiye'de başlaması ve gelişmesi doğaldı."

noktaya varması sağlandı. 12 Eylül'e karşı mücadelenin ortaya çıkardığı sonuçlar kesinlikle bunlar oluyor.

Kemalist hareket Batı egemenliğine karşı gelişen ilk harekettir

12 Eylül darbesini daha iyi anlayabilmek açısından, Türkiye devlet ve toplum gerçeğinin neyi ifade ettiğinin, hangi aşamalardan geçtiğinin ve 12 Eylül darbesinin nasıl ve neden gündeme geldiğinin kısa bir tarihçesi yapılabilir.

Uzun yıllar Ortadoğu'ya hakim olan bir Osmanlı feodalitesi var. Bu sistemin üzerinde gelişen bir Batı etkinliği ya da kapitalist etkinlik var. Yani bu feodalitenin aslında dışarıdan gelen bir sistemle aşılması gerçeği söz konusudur. Kapitalizm bu anlamda Türkiye'ye Avrupa'dan geldi. Alt ve üst yapısıyla, toplumsal ilişkileriyle, ideolojik, siyasal sistemiyle tümüyle dışarıdan geldi. 20. yüzyılın başında hem Osmanlı İmparatorluğu'nu çok derinden sarsan, etki altına alan bir düzeye ulaştı, hem de tümüyle kendi egemen kılma çabası içerisine girdi. Birinci Dünya Savaşı'nın çok büyük ölçüde diğer alanlarla birlikte Osmanlı egemenliğindeki toprakların paylaşım savaşı olduğunu biliyoruz. Osmanlı yönetimi o açıdan bu savaşa katıldı, savaş içerisine çekildi. Savaşta yenilmesinin ardından da galip devletler tarafından paylaşıldı; Avrupa sistemi, İngiliz, Fransız egemenliği paylaştı.

Partimiz şöyle bir durumu sıkça değerlendirdi: Kapitalizm Türkiye'de dış etkiyle gelişti. Burjuvalaşma dış etkiyle ve devlet içerisinde oldu. İdeolojik gelişimi de böyledir. Yine ekonomik ve sosyal gelişme de büyük ölçüde bu biçimde yaşandı. Dıştan gelen kapitalizmin etkileri, özellikle ideolojik düzeyde büyük bir hareketlenme ve akım ortaya çıkardı. Osmanlı sisteminde değişik düşünsel akımlarla bu gelişme kendisini ifade etti. Osmanlıcılık, İslamcılık ve daha sonra da Türkçülük biçiminde oldu. Jön-Türklük, İttihat ve Terakki aslında birçok milliyeti içine alan bir ideolojik yapılanmaydı. Batı'dan gelişen etkiye karşı Osmanlı'yı ayakta tutma düşüncesiydi. İttihat ve Terakki, giderek kendi içinde milliyetçiliğe dönüşerek, Türklüğü öne çıkaran, diğer kesimlerle çatışan, onları dışlayan bir konum kazandı.

Birinci Dünya Savaşı, bir yandan emperyalist devletler arasındaki çatışmanın Osmanlıya yansıması biçiminde olurken, diğer yandan ideolojik düzeyde Osmanlı egemenliğindeki milliyetleri kendi içinde çatıştıran bir konuma sahipti. Osmanlı yönetimindeki hakim milliyetçilik, ona karşı çıkanlar tarafından bu savaş sürecinde ezdirtildi. Savaşla Osmanlı yönetimine hakim olan İttihat ve Terakki milliyetçiliği yenilgiye götürüldü. Böylece Batı'dan gelen etkileme sonucunda ortaya çıkan düşünsel gelişme ezilerek, yine siyasi-askeri yapı savaşla yenilgiye uğratılarak Osmanlı topraklarının rahatlıkla bölüşülebileceği bir ortam oluşturuldu. Birinci Dünya Savaşı'nın sonucu bir boyutuyla böyle değerlendirilebilir.

Bu ortamda birçok devlet türetilmeye çalışıldı. Ulusal ve toplumsal temel çok fazla dikkate alınmaksızın tamamen savaştan galip çıkan devletlerin çıkarları esas alınarak bir bölünme, parçalanma ve paylaşım yaşandı. Esas alınan çıkarlar, dış güçlerin ve hakim devletlerin çıkarlarıydı. Oluşturulan sistem ise manda sistemiydi. Mandacılık, ilkel işbirlikçi milliyetçilik veya derebeylik düzenleri gibi oluyor. Batı etkilemesiyle Osmanlı egemenliği altındaki toplumlarda gelişen, belli bir dinamizm taşıyan, bu anlamda devrimci içeriği olan düşünce akımları da böylece yıkılmış, ezilmiş oldu. Çok daha geri, tamamen ekonomik, siyasi, hatta ideolojik olarak Avrupa'ya, emperyalizme bağımlı, ona hizmet eden, onun karşısında hiçbir varlık gösteremeyen bir sistem durumu ortaya çıkarıldı, çıkartılmak istendi. Hem Türkiye'de, hem Arabistan'da, hem Kürdistan'da oturtulmak istenen sistem buydu. Krallıklar, beylikler ve en son Türkiye'ye bırakılan İstanbul yönetimi böyle bir özellik taşıyordu.

Devlet yönetiminde edinilen tecrübeyle, ideolojik ve siyasi bilinç düzeyinin gelişmesiyle, askeri örgütlenmenin ve gücün varlığıyla, böyle bir sisteme karşı ilk tepki Türkiye'de gelişti. Kemalist hareket aslında buna karşı bir tepki, bunu reddetme hareketiydi. İttihat Terakki sistemi ve milliyetçiliği yenilmiş; yerine çok ilkel işbirlikçi bir milliyetçilik temelinde Osmanlının tümüyle paylaşılması geçiriliyor. Kemalist milliyetçilik, böyle bir ekonomik, toplumsal, siyasal ve ideolojik yapılanmayı kabul etmeyen eğilimlerin bir birleşiminin ilk temsilciliği oluyor. Kemalist hareket, Batı'dan gelen bu egemenliğe karşı gelişen ilk karşı hareket, onun geliştirdiği Türk ulusal kurtuluş hareketi oluyor. Avrupa'nın Ortadoğu'ya oturtmak istediği bu sisteme karşı Kemalist hareketin Türkiye'den başlaması, gelişmesi doğaldı, yadırgamamak gerekiyor. Kürdistan'dan olması zordu.

Mustafa Kemal'in, *"Türkiye'de olmazsa, gider Kürdistan'da bu hareketi geliştiririm."* dediği söylenir. Demek ki böyle bir eğilim de var. Fakat ordu çerçevesinde dayanılacak güç, dikkate alınacak oluşumlar en fazla Türkiye'de vardı. Arabistan'da da, Kürdistan'da da, diğer bütün alanlarda da belli bir askeri güç kalmış, ancak savaş diğer dinamikleri büyük ölçüde tahrip etmişti. O açıdan hem orduda ifadesini bulan güce dayanma, hem de yüzyıllar boyunca bir yönetim merkezi olmuş, bütün bu değerlerin yönetici gücünü biriktirmiş olan bir saha olması nedeniyle bu hareketin Türkiye'de gelişmesi, Avrupa'nın dayatmak istediği sisteme karşı mücadelenin ilk adımının Türkiye'den atılması doğaldı. Objektif gerçeklik bakımından biraz da zorunluluktu. Böylece Batı'dan, Avrupa'dan dayatılan sisteme karşı ilk karşı duruş birkaç yıl içerisinde Türkiye'den Kemalist hareket olarak gelişti ve Türkiye düzeyinde Batı sistemini yıktı.

Batı'dan, Avrupa'dan dayatılan bu sistemi yıkan hareket nasıl bir hareket oldu? Nasıl oluştu? Bunu görmek gerekir. İlk kapitalist ilişkilerin, kapitalist gelişmenin oluşturduğu dinamizm ezilmiş, bu da kendisini İttihat Terakkicilikte bulmuştur. Jön Türk milliyetçiliği saldırgandı, devrimciydi. Enver Paşa öncülüğü aslında serüvenciydi. Biraz maceracı, ihtilalci bir öncülüktü. Sonuna kadar da öyle gitti. Bunun da esas dinamizmi kapitalist ilişkilere dayanıyordu; ama bu ezilmiştir.

Avrupa'nın da dayatmak istediği çok ilkel, çok işbirlikçi bir milliyetçi sistem vardı. Fakat onu da onuruna yakıştırmıyordu. Yüzyıllarca egemenliğini sürdürmüş; dolayısıyla devletin ve toplumun onuruna yakıştırmıyor, geri buluyor. Ona karşı başkaldırıyor, onu reddediyor. Kemalist hareket bu iki durumun; biri ezilmiş, diğeri reddedilen durumun içinde böyle bir objektivitede oluştu. İdeolojik, politik, örgütsel şekillenmesini böyle ele aldı. Böyle bir oluşumdan ideolojik olarak nasıl bir milliyetçilik doğabilirdi? Çok dar, kendini çok esas alan, dışarıya kapalı, çok savunmacı, kendini korumak isteyen bir düşünce düzeyi olabilirdi. Kemalizmde bu çok somut bir şekilde vardır. Böyle bir yaklaşımla kendisini güç haline getirerek, yaşatarak dünyaya kabul ettirme arayışındadır. Bu anlamda ilkel-işbirlikçi milliyetçiliği, yani o feodal, aşiretçi sistemi reddediyor, ona karşı savaş açıyor. Dinamik, gelişkin, açık, dünya üzerinde gelişme sağlayan bir yaklaşımdan da uzak, ona da kendini kapatıyor. Kendisi için hedef aldığı sahada tümüyle kendi etkinliğini hakim kılmak istiyor. Aslında bir savunma hareketi. Mücadelesi de böyle bir savunma mücadelesi. Öyle belirtildiği gibi çok fazla dinamizmi, atakliği, saldırganlığı da yok. Politik planda ise bir ittifak hareketi. Mevcut konumda her türlü merkezi yapılanması dağılmış, ilkel-işbirlikçi bir yapılanmayla dışa bağlanmayı esas almış, kabul etmiş bir sistem içerisinde hiçbir örgütsel hazırlığı olmadan ortaya çıkan bir hareket. Böyle bir hareket kendi alanında egemen olmak istiyor, amacı budur.

Kemalist hareketin çok pragmatist bir hareket olduğu, ideolojik içeriğinin fazla olmadığı söylenir. Doğru, böyle olmak ve buna dayalı olarak bir ittifak hareketi geliştirmek zorundaydı. Aslında böyle bir ittifak hareketi olarak da gelişti. Her ne kadar ordu güçlerini ön planda örgütleyip, bir ordu hareketi olarak geliştiyse de, ordu içinde de bir ittifak söz konusudur. Örneğin ideolojik planda bu hareketi oluşturan ordunun komutası içinde tam bir anlayış birliği yok. Düşünce düzeyinde çok değişik anlayışları temsil ediyorlar. Fakat politik planda Avrupa'nın dayattığı sisteme karşı çıkmada birlikleri var ve ittifak yapıyorlar. Bu, toplumsal kesimler bakımından da böyledir. Aslında başlangıçta hareketin gelişimi içerisinde böyle değişik düşünceler var, komünist hareket bile ta Rusya'dan gelip katılmayı öngörüyor. Yine Kürtler, Çerkezler, Kürdistan'da ve Anadolu'da yaşayan diğer halk kesimleri böyle bir hareket içerisinde birleştiriliyor, bir ittifak hareketi oluyor. Hareketin siyasi ilkeleri de bu ittifakı yansıtıyor. Böyle gelişkin bir siyaset programı, ona dayalı tüzüğü, yönetmeliği, kanunları ve örgütsel yapılanması, tümüyle bu ittifakı yansıtan karakteri de yok. İşte Amasya'daki Tamim'den başlıyor; Sivas, Erzurum Kongreleri, Ankara'daki hükümet ve ilk meclis oluşturuluyor. İttifak yaklaşımını bu kadar esas aldığı ve düşüncede buna yer verdiği için bir güç olabiliyor. Orduları da harekete geçirebiliyor. Aslında Avrupa'nın dayattığı sistem karşısında bununla zafer kazanıyor. Böyle yapmasaydı başarı kazanması mümkün değildi. Bir defa bu gerçeği böyle görmek, tespit etmek gerekli.

Cumhuriyetin kuruluşu bu temelde bir kuruluştur. Ancak işin içinde bir de dar milliyetçilik var. Bu, dar ve kendi değerlerine hakim olmak isteyen savunmacı bir milliyetçiliktir. Yine ordu gücüne dayanma durumu söz konusu. Harekete geçiren temel güç ordu gücüdür. Örgütlü güç, mücadele yürütecek güç ordudur. Üçüncüsü değişik düşünceler, değişik toplumsal kesimler ve halk kesimlerinin bir ittifakını yaratabilmesidir. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun böyle temel bir özelliğinden söz edebiliriz.

Tabii cumhuriyet kurulduktan sonraki süreç biraz daha farklıdır. Bir yazar, *"Tümüyle bir iç savaş rejimi"* diyordu. Böyle bir ittifak sistemi ile oluşan, ideolojik yapılanması çok belirgin olmayan ve orduya dayalı bir hareket devletleştikten sonra, devlet içerisinde bir çatışma, egemenlik mücadelesi yaşanıyor. Bu ittifakın bozulması, örneğin Çerkez Ethem olayında kısmen görüldü. Fakat bu biraz sınırlı kaldı. Bu daha çok '24'ten sonra gelişti. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra böyle bir iç savaş durumu yaşandı. Parti Önderliği buna 'otoriter yönetim dönemi' dedi. Böyle tanımladı. Elbette böyle bir düzeye ulaşmasının çok değişik nedenleri vardı. Bir tanesi kendi iç yapılanmasıyla, ideolojik-politik yapılanmasıyla bağlantılı. İdeolojik planda o çok savunmacı, dar milliyetçi ve dıştan gelecek her türlü saldırı tehdidini çok gören, ona karşı savunma üzerine oluşan bir düşünce. İdeolojik yapılanma, içte yönetim ve devlet olduktan sonra da tümüyle aynı saldırı psikolojisini yaşıyor. Bu anlamda da bir otorite gücü yaratmayı hedefliyor. Avrupa'dan gelen saldırı karşısında oluştuğundan, onun yaratmak istediği sisteme karşı bir tepki olarak doğduğundan, hep o psikolojiyi yaşıyor. Hep dıştan kendisine karşı böyle bir saldırı geldiği için kendisini savunmak durumunda. Dolayısıyla kendisini bir kompleks düzeyinde tehlikede görüyor. Bunun yarattığı bir iç mücadele ve çatışma var.

Çeşitli yönetimler ve değişik kesimler içerisinde büyük bir mücadele oldu, tasfiyeler yaşandı. Mustafa Kemal'in yönetimi de böyle bir mücadele içinde oluştu. Otoriter bir yönetim olarak ortaya çıktı ve hakim hale geldi. Öte yandan farklı kesimlerin kendilerini ve bütünlüklerini geliştirme çabaları var. Bu biraz paylaşımla ilgilidir. Halkların paylaşımdan çok fazla yararlanmaları söz konusu değildir. Bu anlamda cumhuriyetin korunması, cumhuriyetin temellerinin geliştirilmesi için çeşitli politik kesimler, toplumsal kesimler eziliyorlar.

Yine dıştan gelen saldırılar var. Unutmayalım ki, o süreçte birçok alanda benzer gelişmeler yaşandı. İngiliz egemenliği ve politikası, kendini ayakta tutabilmek için birçok gücü çok otoriter bir yönetime itti, yönlendirdi. Aslında biraz da böyle yönetimlerle ilişkilendi veya karşı karşıya geldi. Bu sadece Türkiye'de Kemalist harekette yaşanmadı. Mesela Sovyetlerde de benzer gelişme oldu. Başlangıçta bir koalisyon biçiminde geli-

"Türkiye önüne hedefler koyuyor ve bir kuruluş dönemini yaşıyor. Yeniden kuruluşun gereklerini de kısmen içinde taşıyor. Bu temelde daha çok askeri yanı ağır basan, fakat kendisini sivilleştirmeye, sivil yapıyla da birleştirmeye çalışan, ideolojik planda oldukça dar, savunmacı, politik planda son derece otoriter, ekonomik olarak kapitalist ilişkileri devletçilik temelinde geliştirmeyi esas alan bir sistem ortaya çıkıyor."

şen Sovyet yönetimi, iç mücadele gereği olsa da, dıştan, özellikle İngiliz politikası tarafından yaratılan zorlamayla tamamen bir tek parti yönetimine dönüştü. Bu temelde de çok otoriter bir sosyalizme, sosyalist anlayışın, siyasetin ortaya çıkmasına götürdü.

Yine Almanya'da Birinci Dünya Savaşı'nın ardından gelişen siyasi sistem yıkıldı. İngiliz dayatması karşısında Hitler ortaya çıktı. Türkiye'de de cumhuriyetin gelişimi, kendisini biraz da İngiltere'ye kabul ettirebilme arayışı sonucunda, benzer biçimde ittifak sisteminin büyük bir iç çatışmayla ortadan kaldırılması, dağıtılması ve yerine otoriter Kemalist yönetimin ortaya çıkartılması sonucunu doğurdu. '50'lere kadar geçen süreç, hem Mustafa Kemal, hem İsmet İnönü yönetim dönemi, biraz da böyle bir iç mücadele dönemidir; otoriter bir yönetim altında devletin ve cumhuriyetin örgütlenme dönemi. Yine onun alt yapısının, ekonomik, toplumsal temellerinin oluşturulması dönemi. Tabii kendi içinde siyasi, ideolojik ve ekonomik planda büyük bir iç mücadele de var.

Türkiye önüne hedefler koyuyor. Bir kuruluş dönemini yaşıyor. Yeniden kuruluşun gereklerini de kısmen içinde taşıyor. Tabii çok fazla planlı ve yönetsel olması da gerekiyor. Bunun zorlamaları da var. Bu temelde daha çok askeri yanı ağır basan, fakat kendisini sivilleştirmeye, sivil yapıyla da birleştirmeye çalışan, ideolojik planda oldukça dar, savunmacı, politik planda son derece otoriter, ekonomik olarak kapitalist ilişkileri devletçilik temelinde geliştirmeyi esas alan bir sistem ortaya çıkıyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sistemi, gelişim mantığı bu biçimdedir.

Bu süreçte bir de Kürdistan'da geliştirdiği bastırma ve ezme hareketi var. '24'ten sonra mevcut iç ittifakın bozulması ve onun yerine bir iç savaşın gündeme gelmesinde önemli bir etken, Kürt sorunu ve Kürdistan'daki hareketlerdir. Dış güçlerin, Kürdistan'daki hareketleri kendi siyasi çıkarları doğrultusunda kullanma çabaları bulunuyor. Burada Kemalist hareketle İngiliz emperyalizminin ciddi bir mücadelesini ve sonuçta da uzlaşmasını görmek gerekiyor. Böyle bir uzlaşma kesinlikle var. İngilizler tabii dünya sistemini temsil ediyorlar. İngiltere, günümüzde 'Batı sistemi' denilen sistemin lideriydi. O temelde gelişti ve askeri planda NATO oldu. Siyasi planda Birleşmiş Milletler'e kadar genişledi. Daha sonra Kürdistan'da uygulanan inkar ve imha siyaseti, Kemalist hareketle İngilizler arasındaki mücadele ve onun sonucunda ortaya çıkan uzlaşmayla oluşan bir siyasettir. Birbirlerine karşı kullandılar, kullanmak istediler. Zaten Mustafa Kemal, Kürtlerin ve Türklerin ortak yönetimi olarak kendisini tanımlıyordu. Kuzeyde Kürt desteğini ve ittifakını tümüyle aldığı gibi, güneyde de Osmanlı topraklarına el koymak isteyen İngiliz, Fransız emperyalizmine karşı çıkmak, geriletmek için direnişlere destek verdi. Mesela Mahmut Berzenci hareketine desteği, bir yığın ilişki kurma çabası ve mektupları var. Onunla İngiltere'yi zorlamak istedi. Hatta Güney'i, Kürdistan'ın tümünü Misak-ı Milli içinde sayıyordu. Bu anlamda da Türkiye Cumhuriyeti devletinin egemenliği altına almayı baştan planlamışlardı, kararlaştırmışlardı.

Buna karşılık da İngiltere'nin Kürt sorununu, Kemalist hareketi kendisine bağlamada kullanması veya kullanmak istemesi durumu yaşanıyor. Yeni bir ideolojik-politik sistem olarak gelişen devletin, toplumda yarattığı hoşnutsuzluklardan ötürü birçok yerde isyanlar oldu. Ki bu hoşnutsuzluk sadece Kürdistan'da değil, Anadolu ve Türkiye'nin her tarafında oldu. Kürdistan'da da bu hoşnutsuzluklardan kaynaklanan benzer isyanlar oldu. Onlardan da yararlanarak bunu kışkırtmak ve bununla Türkiye yönetimini tehdit edip buradan politik çıkar sağlamak istedi. Bu da bir gerçekliktir.

Böyle karşılıklı bir mücadelenin sonucunda tabii anlaşma da var. İngiltere ile '25'te ulaşılan anlaşmayla oluşturulan bir Kürt politikası bulunuyor. Kemalist hareket buna bağlı olarak oradan gelen tehdidi ve tehlikeyi de görünce, kendisini hep dıştan gelen saldırı karşısında savunmada hissediyor. Böylece Kürdistan üzerinde, şiddetli bir ezme, bastırma ve hakimiyet altına alma savaşımı yürütüyor. Her türlü gücü, etkinliği, buradan doğan talebi reddeden, ezen, ortadan kaldıran bir bastırma girişimi içine giriyor.

12 Eylül darbesi oligarşik gelişmenin doruğudur

Bunları şu nokta için belirttim: Bu cumhuriyet nasıl doğdu? Bu cumhuriyeti yaratan hareket nasıl oluştu? İç ilişkileri nasıldı? İlişki ve mücadele diyalektiği nasıl işledi? Hangi adımlar ve yaklaşımlar nelere yol açtı? Bunları iyi görmek, iyi anlamak ve ona göre değerlendirmek lazım. Bu objektiviteyi doğru değerlendirebilmek, kabul edileni de, reddedileni de yerli yerine oturtabilmek gerekiyor. Yani ortaya çıkan olayların nereden çıktığını, ne tür nedenlere dayandığını ve hangi sonuçlara yol açtığını doğru tespit edebilmek lazım. Özellikle şimdi cumhuriyetin yeniden yapılanması, bir demokratik cumhuriyet haline gelmesi tartışılır, bunun mücadelesi yürütülür, bunun yoğun arayışı içinde olunurken; bu cumhuriyetin nasıl oluştuğunu, hangi anlayışa ve güçlere dayandığını, ne tür ilişkiler ve mücadelelerle ortaya çıktığını, kendisini nasıl var ettiğini ve şekillendirip geliştirdiğini, hangi ilişkilerin bunu etkilediğini iyi bilmek lazım. Cumhuriyet yeniden yapılanacaksa, cumhuriyetin yeniden yapılanması gerçekleşecekse, ilk yapılanmasının nasıl olduğunu, nereden doğduğunu, nasıl bir evrim geçirdiğini gelişim süreciyle birlikte özellikle bu kuruluş sürecini çok iyi görmek, anlamak; kuruluşuna yol açan objektif ve subjektif etkenleri, nedenleri iyi bilmek gerekiyor. Yine daha sonraki süreçteki gelişmeleri de iyi bilmek lazım.

Kuruluş dönemini kısaca böyle özetleyebiliriz. Başlangıçta Avrupa'nın geliştirdiği 'böl yönet, hakim ol, paylaş' anlamına gelen çok ilkel-işbirlikçi milliyetçiliğe dayanan, çok bağımlı, tamamen dışını sömürmeyi hedefleyen ideolojik-siyasi yapılanmaya bir tepki, onu reddetme hareketi olarak, son derece dar, savunmacı milliyetçilik altında orduya dayalı, yine değişik düşüncelerin, kesimlerin ittifakı temelinde gelişen ve bir devleti ortaya çıkartan bu gelişme, '24'ten sonra ise bütünüyle kendi içindeki ittifakını parçalayan; dıştan, içten, yine ideolojik yapısından kaynaklı yoğun bir iç mücadeleyle kendi kuruluşunu gerçekleştirdi, geliştirdi.

Kemalist yapılanma son derece otoriter, askeri yönü çok ağır basan bir devlet yapılanmasıdır. Gelişimi bu temelde oldu. Kuruluş sürecindeki politik yapılanması çok büyük ölçüde dağıldı, parçalandı. Yani cumhuriyeti kuran, kuruluşuna katılan bütün öğeler idam edildiler. Tek parça olarak, bir güç olarak orduya dayandılar. Tam olarak orduya da değil; çünkü ordu komutanları da tasfiye edildiler. Böyle çok otoriter bir yapılanma ortaya çıktı. Bu, o dönemin dünya koşullarıyla, yine kendi ideolojik-politik yapısıyla, iç koşullarıyla bağlantılıdır. Bu cumhuriyet '50'lere kadar böyle bir kuruluş sürecini yaşadı, temellerini attı. Deyim yerindeyse kendi psikolojisini, ruh halini, ideolojisini, politikalarını, kurumlaşmasını ve ekonomik alt yapıdaki temel şekillenmesini oluşturdu.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, dünyadaki gelişmelerden çok yoğun etkilenen cumhuriyetin yapılanmasında belli değişiklikler gündeme geldi. İçte bir temel vardı, fakat yeni bir devlet kuruluşu, yeni bir sistem kuruluşunun temellerini atma düzeyinde oldukça zayıf, oturmamış bir durumdaydı. Böyle bir ortamda dünyada çok yoğun bir demokrasi rüzgarı esince, faşizme karşı sosyalizmin ve demokrasinin büyük zaferinin etkilemesi olunca, Türkiye de bu cephede yer almak için bu etkinin altına girdi. Böylece '50'den itibaren bir demokratikleşme deneyimi yaşandı. Çok partili sisteme geçme, değişik kesimlerin ve düşüncelerin kendilerini özgürce ifade etmesi anlamında bir demokratikleşme adımıdır.

Cumhuriyetin demokratikleştirilmesi yönünde bir adım atma girişimi başladı. '50'leri böyle görmek lazım. Sadece Demokrat Parti'de ifadesini bulan bir şey değildi. Tabii o zaman bir çok parti, hareket, düşünce buna katıldı. Fiilen DP öncülük yaptı, ama çeşitli düşünce akımlarıyla, sol düşüncelerle bile, yine değişik kesimlerle fiili ittifak içerisinde, cumhuriyet yapısına, yönetimine, siyasetine karşı durarak '50 hareketini geliştirdiler. Başlangıçta biraz özgürlüksel gelişme havası da vardı. Fakat temelleri çok zayıftı. Dolayısıyla demokratik bir sisteme, demokratik bir açılıma yol açmadı. Hızla daha fazla dışa bağlanma, dış güçlerin çıkarını gözeten bir sistem haline gelme; içte ise demokratik çerçevenin gelişmesi yerine oligarşik bir gelişme, feodal-komprador kesimlerin sermayesine, yine feodal etkileri içinde biriktiren ticaret burjuvazisine dayanan bir oligarşik gelişme yaşandı. Demokratik açılımı sağlayamadı.

Bu yapılanma giderek toplum üzerinde baskı uygulayan bir sistem haline geldi. Yine devletin bazı güçleriyle çatışma içerisine girdi. Yani daha önce kendi özelliklerine göre kurulan devlet sistemini bazı yönleriyle değiştirmeyi ifade etti. Onlarla çatıştı. Böyle bir ortamda daha çok dışa bağlandı. Bu da büyük burjuvazinin, ticarette, kompradorlukta, yine ağalıkta, feodalizmde ifadesini bulan üst kesimlerin dar çıkarını ifade eden, onun dışındaki güçler üzerinde giderek baskıyı, şiddeti, sömürüyü arttıran bir yönetim haline geldi.

1950'lerin ortalarından itibaren buna karşı çeşitli toplumsal kesimlerden, devletten ve ordu içinden gelişen bir mücadele var. En son dinamik ve örgütlü bir güç olan orduyu mücadeleye zorladı. 27 Mayıs 1960 darbesi böyle bir yönetime karşı gelişti. Bu darbe, cumhuriyette '50 çıkışı gibi bir çıkıştır. Yani çeşitli kesimlerin kendi çıkarlarını da ifade etmelerine fırsat veren veya onları gerçekleştirme arayışı içine sokan, bu açıdan da demokrasi ve özgürlükler vaadinde bulunan bir çıkış, bir darbedir. 1961 Anayasası kesinlikle böyle bir anayasadır. Tıpkı DP'nin iktidara gelişi gibi, o dönemde de iktidarı oluşturan gücün çok değişik düşünce akımlarıyla, değişik kesimlerle fiili bir ittifakı söz konusudur. Bu ittifak 1961 Anayasası'na yansıdı. Bu tabii demokrasiyi içerdi. 1961 Anayasası'nın öngördüğü demokratik haklar, özgürlükler çok fazlaydı. Daha sonraki süreçte hep onları değiştirdiler. Şimdiki gibi değildi. Türkiye şimdikine göre o zaman gerçekten demokratikti. Düşünce özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, mücadele özgürlüğü, çeşitli kesimlerin kendisini örgütleyip hakkını araması anayasal güvence altındaydı.

27 Mayıs darbesi, çok dar bir oligarşinin geliştirdiği baskıya karşı, geniş toplumsal muhalefetin ve bu temelde mücadelenin geliştiği bir ortamda gerçekleşen askeri bir darbeydi. Ama askeri darbe sadece ordudaki muhalefete dayanmıyordu. Toplumdaki bu gelişmeye, muhalefete ve hoşnutsuzluğa dayandı. Onu da gördü. Ona güvenerek, dayanarak böyle bir darbeye girişti. Fakat sonuçları '50'lerdeki gibi oldu. Kısa sürede bazı kesimler etkili hale geldiler. Özellikle sanayi burjuvazisi, yine kapitalizmin Kürdistan'a kadar uzatılması temelinde feodal komprador Kürt kesimlerine de ulaşan, onu içinde barındıran bir kesimle, ticaret ve komprador sermayesiyle, feodalizmle birleşerek oligarşiyi daha da güçlendirdi. Bu, '60'ların ortasına geldiğinde Adalet Partisi (AP) yönetiminde ifadesini bulan bir yönetim gücü ortaya çıkardı. Böylece başlangıçta varolan demokratik hak ve özgürlükler reddedilmeye başlandı. Yani bununla çelişen, 1961 Anayasası'nı fazla gören, çok fazla demokratik olan bir Türkiye'nin yönetilemeyeceğini düşünen ve savunan bir yönetimi ortaya çıkardı. AP yönetimi böyle bir yönetim oldu. Böylece oligarşik yapılanma daha da gelişti.

12 Eylül'de darbe yapan generaller

Bu süreçte ekonomik gelişme içinde ortaya çıkan sanayi sermayesi oligarşik yönetimde daha etkili hale geldi. Kürdistan'ı da kendi sömürüsüne, işletmesine açma gücünü kendinde buldu. Dış bağlantılarını, uluslararası sermayeyle bağlantılarını daha fazla geliştirdi.

1970 darbesi, böyle bir gelişme içinde ortaya çıkan, böyle bir egemenliği daha fazla perçinleyen, onun anayasal-yasal hükümlerini ortaya çıkartan bir darbe, bir müdahaledir. AP, yönetimini tamamladı. Parti Önderliği, *"Demirel'e karşı oldu ama, Demirel'in düşüncesi oligarşinin daha da geliştirilmesi, hakim kılınması düşüncesiydi: Yani bu anayasa bu topluma fazladır..."* diye belirtiyor. 12 Mart darbesi Demirel'i düşürdü, anayasayı değiştirdi. Fazlalıkları ortadan kaldırdı. Çok daraltılmış, bilmem kaç maddeyi değiştirerek demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan bir anayasa ortaya çıkardı. Buna göre bir yasal düzenleme gelişti.

Böyle bir gelişme içinde 12 Eylül 1980 darbesi gündeme geldi. 12 Eylül darbesi oligarşik gelişmenin doruğu oluyor. Askeri ve siyasi olarak da kendi yapılanmasını geliştirdi. Ekonomik temellerini oluşturdu. Feodal kompradorlar '60'tan sonra daha çok sanayi sermayesinin hakimiyetinde, onunla birleşerek '70'ten itibaren uluslararası sermayeyle de tümüyle bütünleşmiş bir mali sermaye düzeyine geldi. Tabii Türkiye'deki sermaye tamamen dış sermayenin, uluslararası sermayenin uzantısı olarak; ekonomik yapılanması buna bağlı, böyle bir sermaye tarafından yürütülen, yönlendirilen bir düzey kazandı. 12 Eylül darbesi bunun siyasi sistemini oluşturma darbesidir. Anayasasını, yasalarını, yönetim tarzını, yeni bir siyasi düzenini ortaya çıkarma darbesidir. Böyle köklü bir darbe oldu ve '23'te, yukarıda izah etmeye çalıştığımız gelişmeler içerisinde oluşan, daha sonraki süreçte de böyle bir gelişme, evrimleşme sürecini yaşayan devleti yeniden şekillendirdi, yeni bir sisteme kavuşturdu. Bu açıdan 12 Eylül darbesi oligarşik gelişmede köklü bir darbedir. Ekonomik temellerinin tümden oluştuğu, mali sermayenin tamamen hakim hale geldiği, yön verdiği, işbirlikçi tekelci kapitalizmin bütün ekonomik yapıya hakim olduğu, üst yapının da buna göre oluştuğu, yeniden kurulduğu bir sistem.

12 Eylül Türkiye'yi böyle bir sistem içine aldı. Bu açıdan Kenan Evren çok rahat konuşuyordu, çok net konuşuyordu. *"Tek kurtarıcı biziz. Bunun başka yolu yok. Türkiye'nin başka gideceği yer yok, çıkarı yoktur!"* diyordu. Ve Türkiye için kurtarıcı oldu. Kendisini ikinci Atatürk yerine koyuyordu. *"Bu, cumhuriyetin yeniden kuruluşudur"* diyordu. Yeni bir kurtuluş olarak tanımlıyordu. Aslında bu, oligarşinin bu biçimde sistemleşmesidir. Tamamen ekonomik temellerine kavuşması ve siyasi yapılanmasını ortaya çıkarmasıdır.

Mevcut durumda değişik kesimler sistemden rahatsız

Bu, '90'lara geldiğinde dünyadaki, uluslararası alandaki gelişmelerle, yine Türkiye ve Kürdistan'da yaşanan mücadeleyle bağlantılı olarak daha da ileriye gitti. Bu yapılanma Kürdistan'da yürütülen savaş temelinde giderek kendi sistemini kaybetti, darbelendi. Bu sistem bir özel savaş rejimi haline geldi. Çok köklü bir oligarşik yapılanmayı, devlet yapılanmasını esas almasına rağmen, Kürdistan'daki savaş bu yapılanmayı ciddi biçimde darbeledi. Temellerini yıktı. Kuruluşuna, sağlamlaşmasına izin vermedi. Dolayısıyla bir savaş yönetimine dönüştü. Kürdistan'da bunu Olağanüstü Hal olarak tanımladılar. OHAL yönetimi diye örgütlediler. Fakat o yönetim '90'lardan itibaren bütün Türkiye'yi yöneten yönetim haline geldi. Bu, dünyadaki gelişmelerle de birleşince, ekonomik yapılanması da değişikliğe uğradı. Rantçılık ve çetecilik gelişti. Kurallı devletin yapısı ortadan kalktı, tamamen kural dışı, yasa tanımayan, çetelerin, çeteciliğin hakim olduğu bir devlet sistemi ortaya çıktı. Yani 12 Eylül'ün kurmak istediği devlet yapılanması darbelendi, parçalandı. Yine o mali sermaye egemenliği dejenere oldu. Rantçılık, kapkaççılık, vurgunculuk, hayali ihracatçılık, soygun ve talan hakim hale geldi. Böylece sanayi, üretim sermayesi ekonomik yapı içerisinde etkinliğini kaybeder duruma düştü. Bu oluşumdan zarar gördü. Çok değişik kesimler bundan etkilenip rahatsız olmaya başladı.

Şu ortaya çıktı: 12 Eylül'ün yaratmak istediği sistem, böyle bir mücadele sonucunda hem ekonomik temelleriyle, hem siyasi yapılanmasıyla parçalandı. Kürdistan'da mücadele gelişip Kürt sorununun çözümünü dayatınca, o dar, savunmacı, milliyetçi ideoloji de parçalandı. İdeolojik yönüyle de yıkıma uğradı, dağıtıldı. Fakat yeni bir sistem yaratılamadı. Aslında

"Dünyada çok yoğun bir demokrasi rüzgarı esince, faşizme karşı sosyalizmin ve demokrasinin büyük zaferinin etkilemesi olunca, Türkiye de bu cephede yer almak için bu etkinin altına girdi. Böylece '50'den itibaren bir demokratikleşme deneyimi yaşandı. Çok partili sisteme geçme, değişik kesimlerin ve düşüncelerin kendilerini özgürce ifade etmesi anlamında bir demokratikleşme adımıdır."

12 Eylül'ün yaratmak istediği, yaratmaya çalıştığı sistem ekonomik temelleriyle, politik yapılanmasıyla, ideolojik çerçevesiyle darbelendi, dağıtıldı, parçalandı, hakimiyeti ortadan kaldırıldı. Ama tümden aşılamadı, yok edilemedi. Onun yerine ideolojide, politikada, ekonomik yaşamda yeni bir sistemi yaratacak stratejik gelişme yaşanamadı. Bu giderek daha çok çeteciliğin, soygunculuğun işine yaradı. Özellikle '90'lardan itibaren çok değişik biçimlerde aşılmaya çalışılan bu durum aşılamayınca, soygun düzeni, çetecilik, rantçılık çok daha ileri düzeyde gelişti. Bu, '96'ya gelindiğinde rejimi kendi içinde tehdit eder hale geldi. Rejim kendisini yenileyemedi. Rejimin temelleri yıkıldığı için ayakta kalamadı.

Rejime karşı mücadele eden güçler rejimi darbelediler, ama onu aşarak kendi sistemlerini kuramadılar. Böylece ortada oldukça yozlaşmayı, çürümeyi geliştiren, çok değişik kesimleri rahatsız eden bir durum oluştu. İşte şimdi bu durum aşılmaya çalışılıyor. Yani mevcut durumda çok değişik kesimlerin bu sistemden rahatsız olması, sistemde değişiklik istemesi bu temelde ortaya çıktı. Bu açık, anlaşılır bir durumdur. Öyle kendiliğinden bir gelişme değildir. Bu biçimde yaşanan bir devlet ve topum gelişmesi, ona karşı yürütülen mücadelenin sonucunda ortaya çıkan bir durumdur. Oligarşik yapılanmaya karşı yürütülen yoğun mücadele, onun temellerinin parçalanması, onun nasıl bir toplum üzerinde böyle baskı ve sömürü sisteminin olduğunun açığa çıkarılması, dejenere edilmesinin ardından çıkan bir gelişmedir.

Unutmayalım, DP yönetimi oligarşik bir yönetim haline gelip baskı ve sömürüyü arttırdıkça, ona karşı halkın muhalefeti de baş gösterdi. '60 darbesinden sonra özellikle AP iktidarından itibaren oligarşik yönetim yeniden diğer kesimlerin çıkarlarını daraltıp, onlar üzerinde baskı ve sömürüyü arttırdığında, yoğun bir kitle eylemliliği ve muhalefet gelişti. '60'ların sonunda, aydınlar, emekçiler, çeşitli toplumsal kesimler içinde örgütlenme, buna karşı durma hareketi, bunun yarattığı sol-sosyalist hareket doğdu ve bir akım olarak Türkiye'de en etkili konumunu yaşadı. Türkiye İşçi Partisi mecliste de önemli güç oluşturan geniş bir siyasi parti ve hareket haline gelmeyi başardı. Bu toplumsal muhalefeti ifade etti. Bunu frenlemek, durdurmak, ezmek amacıyla geliştirilen 12 Mart darbesine karşı bu muhalefet, bu demokratik, sosyalist ve devrimci gelişme çatışmaya girdi.

PKK oligarşi karşısında Türkiye demokrasisinin temsilcisidir

1970'ler süreci bu oligarşik gelişmeyle çatışma süreci oldu. Şiddet çok ileri düzeyde kullanıldı. 12 Eylül 1980 darbesiyle Türkiye'deki sol cephe darbe yedi, ezildi, varlık gösteremedi. '90'dan sonra da tümüyle tasfiye oldu, bütünleşti. Fakat bu sefer de Türkiye'de öncülük, örgütlülük düzeyinde sol akım tasfiye olsa da, onun potansiyeli kendisini Kürdistan'da geliştiren devrimci mücadeleyle birleştirdi. En azından objektif olarak kendi ifadesini orada gördü. PKK'nin geliştirdiği mücadele, Türkiye'de '60'larda gelişen, '70'lerde şiddete varan demokratik muhalefet hareketinin Kürdistan'da devrimci savaş temelinde sürdürülmesi, devam ettirilmesi oldu. Yani muhalefet hareketi Kürdistan'a taşındı. Kürdistan'dan karşı duruldu. Bu hem Türkiye'deki o çıkmazı, çözümsüzlüğü giderme, aşma, hem kendini bir çözüm gücü haline getirme, hem de rejim karşısında büyük bir güç yaratma düzeyi kazandı. O açıdan '80'li yıllardan '90'lara doğru gelirken Kürdistan'daki gelişme tamamen devletin oligarşik yapılanması karşısında yeni bir çözüm gücü, yeni bir alternatif olma özelliği taşıdı.

PKK bu anlamda oligarşi karşısında Türkiye demokrasisinin temsilcisi, Türkiye demokrasisinin çözüm gücü, onu ayakta tutan, geliştiren, alternatif yapan bir güç oldu. Yine demokratik yapı içerisinde, demokrasi bloku içerisindeki çözümsüzlüğü, yöntemsizliği, çaresizliği aşan; yani politika yapamayan, politik güç olamayan, içinde bulunulan objektif ortama yanıt verecek bir örgüt ve eylemi geliştiremeyen yapısını aşan, bu anlamda sol demokratik hareketin ilk çözüm gücü olan bir hareket olarak ortaya çıktı. Demokrasi bloku içinde çözümü geliştirdi. Oligarşiye karşı demokratik alternatifi var etti. Toplumun demokratik çözüm gücü oldu.

Aslında bu çözüm '90'lardan itibaren kendisini dayattı. Çok değişik yöntemlerle; savaşla, barışla, demokratik çözüm yöntemleriyle dayattı. Fakat bu da çözümü yaratamadı. Önemli bir gelişme ve alternatif, demokrasiyi var eden bir güç olsa da, '93'ten itibaren çeteciliğin hem devlette, hem de devletten hareketle demokratik güçler içerisinde kendisini dayatan etkilerini aşamadı. Çetecilikle mücadele bu hareketi zorladı. Çetecilik bu anlamda oligarşinin ulaştığı düzeyde onu koruyan, ayakta tutan önemli bir adım oldu. O açıdan çeteciliğin temsilcileri, tıpkı 12 Eylül darbecileri gibi, kendilerini Türkiye'yi üçüncü kez kurtaran güçler olarak görüyorlar. Doğan Güreş ve Tansu Çiller yıllarca her gün bunu dillendirdiler. Kendilerini böyle ortaya koydular. Böyle savunmaya çalıştılar.

Bu durumu PKK de aşamadı. Tümüyle aşmada, çare üretmede zayıf kaldı. Türkiye'deki demokratik sol güçler zaten tasfiye oldular. İşte İkinci Cumhuriyetçilik biçiminde çıkmaya çalıştı, bilmem Özalcılık biçiminde kendisini geliştirmek istedi. Bazı farklı arayışlar ortaya çıkmak istedi, ama hiçbirisi etkili olamadı. Çetecilik hepsini bastırdı, ezdi. 1993-94'te yeni bir darbe gibi devletin ve toplumun içinde çeteciliği hakim kılarak, dolayısıyla oligarşiyi de aşarak, Kürdistan'da dayatılan demokratikleşmeyi hakim kılacak gelişmelerin önünü almak üzere büyük bir ezme hareketi geliştirdi. Kürdistan'daki savaşla oluşan demokratik halk hareketini de ezdi. Ortada binlerce faili meçhul cinayet var. Halkın öncüleri, halk eylemine öncülük eden, halk örgütlülüğünü geliştiren bütün aydın kesimler, çevreler böyle bir hareket içinde ezildiler, imha edildiler. Yoğun bir şiddet kullanıldı. Türkiye ve Kürdistan'da aslında 12 Eylül'den daha karanlık bir dönem, çeteciliğin 1992-93-94 sürecindeki bu saldırı dönemidir. Hala birçok şey aydınlatılabilmiş değildir. Böylece Kürdistan'da yürütülen devrimci savaşla gelişen demokratik hareket, muhalefet belli ölçüde bastırıldı, ezildi. Bunu, savaş güçlerini de imha ederek tümden başarıya götürmek istediler, ama başaramadılar. ABD'nin, İsrail'in ve Avrupa'nın yoğun desteği bu süreçte de artarak sürdü.

Kürdistan'daki savaş 12 Eylül sistemini parçaladı

Bu süreçte çeteciliğin arkasında, onun devamı olarak uluslararası komplo gelişti. '92 sonunda bir uluslararası karşı devrim cephesi olarak devrime saldırı haline geçti. Kürt işbirlikçiliğini, NATO'yu, tüm dış güçleri arkasına aldı. Türkiye yönetimi bu temelde saldırdı. Gerillayı ezerek, PKK'yi tasfiye ederek bu rantçı çete düzenini tümüyle Türkiye ve Kürdistan'a hakim kılmak istediler. Demokratik muhalefeti büyük ölçüde bastırsalar da, PKK öncülüğünü ve onun gerilla gücünü ezemediler. Bu saldırıya karşı büyük bir direniş gösterildi. Bu temelde savaş keskinleşti, şiddetlendi. 1996-97'de rejimi artık kendi içinden yozlaşır, çöker hale getirdi. Çok değişik kesimler bu konuda endişe belirtmeye, buna karşı çıkmaya başladılar. Bir taraftan PKK'ye karşı yürütülen savaş gereği milli cephede yer alarak savaşı yürüten güçlerin baskısı, imha edici tehdidi karşısında sinip ses çıkartmasalar da, fırsat buldukça içine girilen sürecin devlet ve toplum açısından nasıl tehlikeli, tümüyle tahrip edici bir süreç olduğunu da ifade ettiler. Bunu iş adamları, aydınlar, yazarlar, ordu içinde çeşitli çevreler, çeşitli partilerde siyaset yürüten güçler yaptı. Yani sadece halk kesimleri içerisinde değil, egemenler içerisinde de, devlet yönetimi içerisinde de gidişattan duyulan büyük kaygılar dillendirilmeye başlandı.

Böyle bir çözümsüzlük sürecinde çözüm bulmak için, kendini çözüm olamayan durumdan çıkartıp etkili bir çözüm gücü haline getirmek için PKK'nin, partimizin girişimleri oldu. Parti Önderliğimizin ateşkes girişimleri, '93'te süreci değiştirmek ve çözümü geliştirmek için attığı adımlar sabote edilince, yine '95'te bu da olmayınca '98'de, çökertilen, çürütülen, yozlaştırılan topluma demokratik çözümü geliştirme arayışı gündeme girdi. Bunu tümden tasfiye etmek için, ta '92'den başlatılan uluslararası karşı devrim cephesinin daha da geliştirilerek uluslararası komplonun dayatılması gündeme geldi. Burada uluslararası kompoloyu küçümsemeyeceğiz. Çünkü komplo tamamen böyle bir gelişmenin akabinde ortaya çıkıyor.

12 Eylül Türkiye'de bir sistemdi. '90'lara gelindiğinde Kürdistan'daki savaş bu sistemi parçaladı. Demokratik çözüm alternatifini gündeme getirdi, dayattı. Bunu savaşla yapmak, olmayınca barışla yapmak istedi. '93'te ateşkesi dayattı. Şimdi buna karşı dayatılan bir çete savaşı var. Parti Önderliğimiz bunu tümüyle yıkmak üzere en son '98'de demokratik barış ve çözümü dayatınca, bu yapı savaşla gerillayı ezemediği, dolayısıyla kendisini hakim kılamadığı için, geliştirilen ateşkes, barış ve demokratik çözüm arayışı ortamını fırsat bilerek bunu komplocu saldırıyla tamamlamak istedi. Yani uluslararası komplo, '93'ten '98'e kadar gerillaya dayatılan ve savaşla alınamayan sonucu ateşkes ortamında, değişik baskı yöntemleriyle, örgütsel ve siyasi baskı yöntemleriyle alma çabasıdır. Tamamen aynı amacı güdüyor, fakat bu kez yöntemi değişik. Daha önce gerillayı ezmek için savaşı dayatıyordu, ama sonuç alamadı. Gerillayı ezemeyeceği ortaya çıktı. '93'ten '98'e kadar da ABD sonuna kadar destek verdi, NATO arkasında oldu. Her ne kadar çeşitli tartışmalar olsa da, bu öyle değil. İsrail, Türkiye'nin savaşta sonuç alması için gücünü ve tüm tekniğini verdi. Ama yine de sonuç alamadılar. Savaşla olamayacağını gördüler. Onun için biraz savaşsız ortamı tercih ettiler.

Savaş bizi de zorladı. Biz de parti olarak savaşta çözüm bulamadık. Savaşsız ortamda çözüm aramak, toplumu rejimin karşısına çıkartıp çözüm gücü haline getirmek üzere barış ve demokratik çözüm sürecini, 1 Eylül sürecini parti, Parti Önderliğimiz gündeme getirdi. Şimdi böyle bir ortama karşı yeni bir yöntemle; savaşla alınamayan sonucu siyasi baskıyla, örgütü dağıtma temelinde almak, yani gerillayı ve partiyi tasfiye etmek üzere uluslararası komplo dayatıldı.

Komployu karşı mücadele ikinci yılını doldurdu. İşte 9 Ekim geliyor. O da ikinci yılını dolduruyor. İki yıldır böyle bir komplo girişimine karşı silahlı mücadele olmadıysa da, PKK büyük bir siyasi ve örgütsel mücadele verdi. Çok kısa sürede askeri mücadeleyle imha edilemese de, siyasi, örgütsel mücadelelerle, saldırılarla PKK'nin imha edileceği, tasfiye edileceği umut ediliyordu. Hesap buydu. Şunu açık söylüyorlardı: *"Ancak savaş yapabilirler. Savaşta sonuna kadar diretmeye varlar, ama örgüt olamazlar, siyasetten anlamazlar, örgüt ve siyaset zeminine çekildiler mi dağılırlar."* Hatta bunu dostlarımıza bile kabul ettirmişlerdi. Dolayısıyla 1 Eylül süreci bir fırsat bilindi. Onun arkasından varolan uluslararası komplo dayatmasıyla PKK'nin kısa sürede dağılıp tasfiye olacağı, böylece rantçı, çete güçlerinin tümüyle hakim olduğu bir sistemin Türkiye ve Kürdistan'a oturtulacağı hesap ediliyordu. Buna karşı iki yıldır büyük bir mücadele verildi. Her ne kadar bu komplo saldırıları bazı adımlar atmış olsa da, 15 Şubat olayı gibi devrimi ciddi biçimde zorlayıcı adımları atmış olsa da, bu adımlarla sağlamak istediği amacına ulaşamadı. PKK de iki yıldır bu saldırıya karşı savaşta verdiği sınavın benzer bir biçimini; yenilmezliği, direnme ve ayakta kalma gücünü gösterdi. Bu sınavı verdi.

Şöyle bir durum ortaya çıktı: PKK bu biçimde de dağıtılamayacak, tasfiye edilemeyecek. Dolayısıyla PKK'nin temsil ettiği demokratik çözüm alternatifi siyasi planda geniş halk kesimlerinin desteğini alarak, yine silahlı gerilla gücüne dayanarak gelişiyor, ezilmiyor, ayakta kalıyor. Bu ayakta kalma gücü gözükünce Türkiye'nin çeşitli demokratik güçleri, demokrasi isteyen ama çetecilik tarafından, oligarşi tarafından, rantçılar tarafından bastırılan, baskı altında tutulan kesimler şimdi daha açıkça kendilerini dillendirir, daha açık konuşur, taleplerini daha açık ortaya koyar hale geldiler. Bu da şimdiki demokrasi arayışına, demokrasi tartışmasına yol açtı. Bu, uluslararası komploya karşı partinin ayakta kalma gücünü göstermesi, direnebilmesiyle bağlantılıdır. Böyle olmasaydı bu tartışmalar Türkiye'de olmayacaktı. Uluslararası kompoloyu dayatan güçler böyle olmayacağını hesap ve umut ettiler. PKK'yi tasfiye edebileceklerinin ve istedikleri sistemi kurabileceklerinin hesabıyla, umuduyla saldırılarını yürüttüler. Öyle baskındılar, hakimdiler. Fakat bu gerçekleşmeyince, bu yönlü saldırılar boşa çıkartılınca PKK'ye ilişkin beklenen hayaller, umutlar kırılınca, tersine PKK kendisini '93'ten beri geliştirmek istediği stratejide değişime uğratıp yeniden planlayıp, yapılandırma gücünü gösterince, örgütsel olarak ayakta kalıp demokratik çözüm alternatifini, Türkiye'nin demokratik dönüşümü ve yeniden yapılanmasını Türkiye'ye dayatınca; bu değişim süreci, köklü değişim arayışları, kapsamlı demokrasi programlarının ortaya konması, bu temelde tartışmalar, arayışlar gündeme geldi. Bunu çok değişik çevreler dillendiriyorlar.

Türkiye bu anlamda demokrasi aramakta en başta gelen güçlerden birisi konumuna geldi. Köklü bir demokratik değişimi yaşıyor. Böyle bir sürece girdi. Kendisini tümüyle kararlaştıramamış, hala böyle bir sistem yaratamamış olsa da, demokratik değişim sürecine girmiştir. Nasıl gelişir, nereye gider, nasıl pratikleşir, bu henüz belli değil. Tabii bu şimdilik bir sisteme kavuşmamıştır. Ama böyle bir sürecin varlığı kesin. Bu, en azından şimdi yoğun bir tartışma biçiminde sürüyor, herkes katılıyor; Cumhurbaşkanı katılıyor, Yargıtay Başkanı katılıyor, ordu içinden katılanlar var, generaller katılıyor, emeklisi, görevli olanı, siyasi partileri katılıyor, demokratik kitle örgütleri, kuruluşları katılıyor. Sol katılıyor, sağ katılıyor; herkes böyle bir değişim içerisinde. Hem değişim içinde, hem de tartışmaya katılıyor. Diyorlar ki; 'MHP'de değişiklik mi oluyor?' Kuşkusuz olacak. Bilmem 'DYP'de değişiklik oluyor.' Olacak elbette. Bu gelişme herkesi değiştirmeye zorluyor. Herkes değişmek zorunda. Böyle bir sürece girildi.

Şu kesindir ki; değişmeyen yaşayamaz Türkiye'de. PKK'nin mevcut dayattığı siyasi süreç böyle bir süreçtir. Cumhuriyetin demokratikleştirilmesi istemleri herkes tarafından dillendiriliyor. Yargıtay Başkanı, *"Yaşasın demokratik cumhuriyet!"* sloganını attı. Bu sloganı herkes eskiden de söylüyordu, ama çok değişik biçimlerde söylüyordu. Fakat siyasi mücadeleye, siyasi örgüte, güce dayalı olarak somutta gerçekleştirilmek üzere toplumun ve devletin önüne bir program biçiminde ilk koyan Başkan Apo'dur. Bu, İmralı'da kondu. Bunu hiç kimse inkar edemez, göz ardı edemez. Öyle yok da sayamaz.

Böyle köklü bir demokratik siyasal program, geçen bu kadar süre içinde Türkiye'de yoğun bir tartışmaya, bütün kesimler tarafından hem dikkate alınmaya, hem de yaşanmaya başlamış durumda. Bu önemlidir. Demokratik değişim isteyen kesimler çok fazla ve çok köklü. Bu yadırganacak bir durum da değil. Bu aldatma olarak görülmemelidir.

Mevcut ifade ettiğimiz gelişmeler dikkate alınırsa, gerçekten çok geniş kesimlerin mevcut siyasi yapılanmadan zarar gördüğü, bunun değiştirilmesini istediği kesindir. Örneğin sermaye içerisinde önemli bir kesim mevcut düzenden zarar görüyor. Üretici sermaye rantçı düzenden, çete düzeninden, soygun düzeninden ciddi biçimde zarar görüyor ve değişiklik istiyor. Daha '90'ların başında TÜSİAD demokratik değişim istedi, programlar öne sürdü. Kürt sorununa çözüm istedi. Bu tutarlıydı, gerçekti, kendi çıkarı içindi. Çünkü gelişen çetecilik, rantçılık sermayeyi yerle bir ediyordu. Üretici sermayeyi, sanayi sermayesini değişik alanlara götürüyor, ciddi biçimde kuşatıyor, darbeliyordu. Sermaye akışını elinden alıyordu. Sermaye onun elinden kurtulmak için değişiklik istedi.

Bir yığın asker ve general de çözüm istedi, demokrasi istedi. Hala isteyenler de var. Bu bir aldatma veya demokratik muhalefeti rayından saptırma girişimi değildir. Ordunun demokrasiye ihtiyacı vardır. Çünkü mevcut sistem onları en kirli savaşa soktu. Ortada ordu diye bir şey kalmadı. '96'dan itibaren oluşturdukları bir konseptle orduyu yeniden kurdular. Yoksa ordu çetelerin eline geçiyordu. Bir çete ordusu haline gelecekti. Diğer yandan orduyu çok ağır bir biçimde siyasal ve toplumsal yaşam içerisine soktular. Bu, askeri ordunun gelenekleriyle, kendi özellikleriyle çelişti, çelişiyor. Bu da ona zarar verdi. Bundan kurtulmak için demokrasi istedi.

Değişik halklar, çeşitli kesimler de kendilerini ifade etme gücü buldular. Demokrasi istiyorlar. Siyasi partiler çok zayıf da olsa böyle bir gelişme içerisindedir. Bütün emekçi kesimler; işçisi, memuru, esnafı, çalışanı, yani en geniş kesimi ile, bu düzenin, çete düzeninin, rantçı düzenin en ağır baskısı altında kaldılar. Onlar da bunun değişimini talep ediyorlar ve demokrasi istiyorlar. Örgütsüz de olsalar, siyasi programları olmasa da, geçen sürece bakıldığında en büyük emekçi eylemlerinin Türkiye'de bu süreçte yaşandığı görülecektir. İşçi ve memur grevleri ekonomik talepler temelinde çok yoğun bir biçimde sürdürülüyor. Neden, neye dayanıyor? Bu ortama dayanıyor. Demokrasi istemi onlar için gerçekten vazgeçilmezdir. Olmazsa olmaz kabilindendir. Öyle bir şey olmazsa yaşayamazlar, yaşama güçlerini kaybederler. Onun için her şeyi göze alıyorlar. Tabii bir de demokrasi dayatması var, onun yarattığı ortamda en geniş kitle eylemlerini yapabiliyorlar.

Bu günümüzde bütün güçlerin kendisini değiştirmesi ve yeniden yapılandırmasına dayanmış bulunuyor. Bu yeniden yapılandırma gerçekleşecek. Yirmi yıl, böyle bir mücadeleyle ve böyle köklü

Devamı 30'da

v Amara'dan v

"Sanat insanı yaratma eylemidir"

Vahap KANDEMİR

İlk insanlar mağara duvarlarına binyıllardır yaşayan o ölümsüz çizgileri işlerken, taşı yontarken veya ağacın kovuğunu nakşederken neyi düşünüyorlardı acaba? Mızrağı, kavalı, hayvanı, buğday başağını kuytuluklara resmetmeye yönelten neydi? Hangi heyecan tufanı? Nasıl bir ihtiyacı gidermiş oluyorlardı?

Tabletler, tapınaklar, piramitler, sütunlar, heykeller, destanlar...

Yorumlamak, düşlemek olası, ama kesinlik zor!

Binyıllar öncesinin ve bugünün insanını sanata yönelten hangi itkidir? İnsanın sanat eyleminde bulduğu nedir?

Eksik yanını tamamlama istemi belki de. Kalıcılaşmak, ölümü yenmek, sonsuzluğa uzanmak, çağları devirmek ister insanoğlu. Sıradan ve toprağa karışıp giden yaşama karşı hep direnmesi, bunu destanlara, türkülere, şiire işlemesi boşuna değil. Kendisini çevreleyen dünyada iz bırakmak, varlığını anlamlandırmak istemiştir.

İhtişamı karşısında meleklerin secdeye vardığı o kutlu beşeriyet, salt yeme, içme ve üremeden ibaret olmasa gerek. Varlığın kanıtı olamaz bunlar. İnsanı tanımlamaya yetmez. Hayvanlar da yer, içer ve ürerler. İnsan bunun ötesinde, üstündedir.

Varoluşun işareti eserdir; tarihten ve yaşamdan damıtılan eserle vardır ölümsüzlük, -ondan kopmaz. Yaşam deryasına sanatsal katılan, kaynağın derinliklerinde olanı çekip çıkaran kalıcıdır; ötesi yitip gider, -er veya geç. Bunu gören, hisseden, algılayan insan, sanata, eser yaratmaya, kendini tamamlamaya, güçlendirmeye çalışmıştır.

Çöküş, sanattan kopuşla başlar. Ruhun, maneviyatın, estetiğin olmadığı katı maddiyat gerçeği altında ezilir, yok olup gider insan. Sanatın anlamsız bir lüks değil, vazgeçilmez yaşamsal ihtiyaç olması da bundan. İnsanın kendini tanımlama, tamamlama, gerçekleştirme, anlamlı kılma tutkusu da denilebilir. Bir köle de sabahtan akşama kadar çalışabilir, ter dökebilir, her türlü eziyete, sömürüye katlanabilir. Ama üretim değeri dardır, sınırlıdır; kalıcılığı ise hemen hemen hiç yoktur. Yaşam bu noktada anlamını yitirir, muğlaklaşır ve değerden düşer.

Tekilden evrensele uzanmanın dayanılmaz arayışında olmalı insan. Yaşam serüveni de arayış değil mi, bir noktadan sonra. Tıpkı sanat gibi. Yitirileni veya özleneni onunla ararız; onunla bulmaya, kendimizden bir parça haline getirmeye çalışırız. Kendimizi yaşamın bütünleyeni kılarız böylece. Bu nedenledir ki, ilk ve her dönemin son insanının, yeni ufuklara ulaşma arayışında hep sanat alanında buluşması kaçınılmazdır. İnsanın kusursuz arayış eylemi sanatla sürer, sınır tanımaz, doruklaşır, sonsuza akar. Onunla gerçekleştirir, biçimlendirir kendini; enerjisini, mükemmel esere yansıtır. Yaratır ve kendini aşar.

İnsanın eşsiz yaratıcılığı tanrısallığa denk düşer. Bitimsizdir. Onsuz kendini aşamaz, yaşamın ağır çitlerini zorlayamaz, tarih yaratamaz insan. Sanat, "*tarihin dilidir.*" Onunla buluşmayan, güncelin batağında boğulur. Tarihle buluşmak; geçmişi bugüne, günceli yarına ve sonsuza taşımak demektir. Sınırları aşılır zamanın, izbeleri yerle bir edilir mekanların, sonsuzluk yakalanır; ama sadece ve sadece sanatla mümkündür bu.

Ölümü ve yaşamı, toprağı, suyu, ateşi ve havayı, sevgiyi ve güzeli, acı ve hüznü, öfke ve kini, cesareti ve korkuyu; insanı insan yapan tüm değerleri sanattan daha mükemmel ne ifade edebilir ki?

İnsanı her açıdan sanat eylemlerinde görür, tanır ve kavrarız. Orada onun sevinçleri, öfkeleri, tutkuları, umutları, aşkları, hayalleri vardır. İnsanın kendisidir. Tüm varlığı orada gerçek tarifini bulur.

Bazen bir tapınak, bir sütun veya heykel; bazen bir melodi, bir tını, bir şiir veya resim; bazen davranış ve ruh güzelliği; estetik... İnsansal eylemler.

İnsanın kimliğidir sanat. Toplumsallık, sosyalite olmadan insan tasavvur edilemez. Toplum kavramından soyutlanamaz, izole edilemez. Yaşadığı çevreyle, toplumla, ilişkilerle vardır insan. Ondan bir parçadır, ama kendi özgünlüğü de olmalıdır. Bu özgünlük içinde kendini gerçekleştirmek durumundadır. Sanatla kendini yaratır, onunla kalıplarını kırar, büyür, yaşamın kasvetine katlanır insan. "*Yaşamın zorluklarına karşı geniş bir soluklanma... Daralan insan ruhunun, bütün duyum kabiliyetinin sıçrama yapması...*"

Yaşam hiç de sanıldığı gibi hafif değildir. Ağırdır, zorlukları vardır, katı gerçekliğe sahiptir. Doğru karşılık verilmezse altında ezilmek kaçınılmazdır. Sıradan çabalarla, ucuz yaşam alışkanlıklarıyla, güdülerin batağında büyük ruh ve duygu yoksunluğuyla karşılık verilemez; huzuru, özgürlüğü, düzeni bulamaz bununla insan.

Yerelin ve evrenselin orta yerindeki insan, korkunç bir hızla devinen ve değişen yaşamın amansız gerçeğine ancak ruh, duygu, düşünce ve yaratım gücüyle uyum gösterebilir, ahenk içinde olabilir. Sanatla evreni, evrenseli ve yanı başındaki yaşamı kucaklayabilir.

"*Nasıl yaşamalı*"nın yanıtı vardır gizeminde. İlişkilere, duygulara, davranışlara yücelik katar. Duyguları biçimlendirir, doğrultu ve derinlik kazandırır, terbiye eder. Sanat aracılığıyla ilkellikten, kokuşmuşluktan, karanlıktan kurtulmak, arınmak; güzele, doğala, sade olana ulaşmak mümkündür. Sanat olmadan, "*yaşam ancak bir hayvanın yaşamına yakın seyreder.*" Oysa insan yaşamı kutsaldır. Ona saygı, sanatsal duyarlılık ve hassaslıkla gösterilebilir. Yaşamın her anında; bir bakışta, davranışta, hitapta, söz gücünde, ilişkide, duyguda güzel ve çirkin, iyi ve kötü vardır. Yaşamın sanatsal incelikle ele alınıp alınmadığının kanıtıdır bunlar.

Demek ki, sanat hiçbir zaman salt zevk, haz veya lüks olmamıştır. Böyle algılayanlar, onu yaşamdan koparmış olurlar ve sanatla gerçek anlamda bağlantılarını yitirirler. Sanat, salt sanat için olmamalı. Toplumsallığa, insana, güzel ve yaşanılır olana hizmet etmek, ilerletmek, biçim vermek temel amaç olmalıdır. Aracı ne olursa olsun, sanatın kaynağı yaşam, toplum ve insansa eğer, tekrar bu kaynağa dönmek, onu çoğaltmak temel amaç olmak durumundadır. Temel amaçtan yoksun sanatın yaşama ciddi bir etkisi ve katkısı olamaz.

Oysa sanat yaşamdır. Veya yaşam sanatın kaynağıdır. Sır burada gizlidir. Yaşamın gizine ulaşan, sanatın doruğuna da ilerleyebilir.

Siyaset, savaş veya barış; toplum, devrim, evrim, devlet veya hukuk; fikir, ideoloji ya da eylem; hepsi hem sanatı etkiler, hem de ondan etkilenir. Ama asla gölge değil, pasif hiç değil; aktif, etkin faal, büyüleyicidir.

Değişir, ilerler, yeniler kendini. Yaşam varolanla yetinmez. Yaratıcılık ister. Alışkanlıklarla adım atmak, yemek, içmek, üremek, gülmek ya da ağlamak olasıdır belki. Ama alışkanlıklarla sanat yapılamaz, yaşama gerçek değeri verilemez.

Verili yaşamı kabul edenin sanatsallığı mevzubahis olamaz. İddiası bile kandırma olur. Çirkinin "*ben güzelim*", zayıfın "*ben güçlüyüm*" demesi gerçeği değiştirmez. Toplumu, ulusu, evreni tüm benliğiyle kavrayan, yeniden yaratma eylemine girişenin sanatsallığı olabilir ancak.

Önce somutu, insanı çevreleyen koşulları anlamak, kavramak, kapsamak, karşı konulması gerekene direnmek gerekir. Kötü, karanlık veya çirkin olan nedir, kimdir; yıkılması ve yaşatılması gereken hangisidir; bunlar bilinmeden, anlaşılmadan yaşama doğru katılamaz hiç kimse. Gerçeği, güzeli, doğruyu görmek, -ardından da eylem. Yani pratik, yani eser. Topraksa toprak, özgürlükse özgürlük, barışsa barış... Başkan Apo, "*Bu dönemin edebiyatını yapamıyorsanız, süreci ve değişimi kavramamışsınız*" diyor. Çok net, çok açık ve yalın. Gerçek sanat için gerçeğe sadakat şarttır.

Gerçeklikten kopmak, hayali olmak, salt düşler dünyasında gezinmek değildir sanat. Düş ile gerçeğin sentezi denilebilir. Somutu değiştirme, güzelleştirme gücü, yetisi, kabiliyeti... "*Dağılmışlığa, boğulmuşluğa çare olma...*" Cehaleti aşma; demagoji, yaranma, tumturaklı sözler değil. Yoksa, kanın ve yaşamın aktığı yatakta ekşir, kokuşur her şey; insana dair her şey!

Ruhun uyanışıdır sanat. Aklın ve ruhun en mükemmel eylemini sanatta gözlemleyebiliriz. O bir ayna, bir sentez, soyutlama, haberci... Ruhsal istekler, arzular, düşler sanatı doğurur ve insanın manevi yanını doyurur. Maddiyat ve maneviyatın dengesi, tahterevallisi demek yanlış olmayacaktır. Tohumları sanatla ekilir ruhun; onunla filizlenir, onunla yaşamı kucaklar.

Sanat, ruhun tüm bedende; akıl ve yürekte, gözlerde, dil ve parmaklarda gezinmesi, kendini duyurması, hissettirmesi olayıdır. Bedeni konuşturma, dile getirme, işlevsel kılma eyleminde müthiş bir ahenk, sonsuz bir düzen vardır. Yoksa insan ruhunun bu denli katı yaşam zorluklarına katlanması düşünülemez bile.

Sanat, ruhu belirleme, tarif etmedir... Ruh nedir; var mı, yok mu; açığa çıkarma ve ruhun sahibi kimdir; nasıl bir ruh, nasıl bir duygu, nasıl bir karakter toplamı bize gerekli? Bunları kestiremezseniz, bu kişilik yine kaos, yine molozdur" diyor Başkan Apo.

Kişiliği moloz yığını olmaktan kurtarmak! Ruhun bedeni kemirdiği, katliama uğradığı, çarmıha gerildiği ölüler yatağından insanı yaratmak! Ölü canlara ruh kazandırarak diriltmek! Figüranı sanat yapıcısı kılmak!..

Tüm bunlar peygamberlere has sanatkarlığı ifade eder. Yeni insanı ve özgür yaşamı, bu korkunç çoraklıkta yeniden yaratmaktan daha büyük sanat olamaz. "*Önderliksel gerçekleşme bir sanat eylemidir.*" Sanat ve insanın kutlu uyumunu en sade, en anlaşılır, duyulur, hissedilir biçimiyle Önderliksel gerçekleşmede görmek mümkündür.

Ya bizim toprağın insanları?... Biz mi sanattan uzağız, sanat mı bizden? Çözmek ve anlamak sınırlılıklarımızdan arınıp tarihin diliyle buluşmak durumundayız.

Fırat ve Dicle!

Kutsal kitaplarda adları yaşam ırmaklarıdır. Cennet tasviri, yıldızların bize daha yakın olduğu, hayret, hayranlık, heyecan yaratan o ırmakların orta yerindeki coğrafyadan esinlenerek yapılmıştır.

Hayır, bura toprağının insanlarından uzak olmaz sanat. Belki biz uzak düştük ondan; yürekle giremez, ruhla duyumsayıp hissedemez olduk. Ama o asla uzaklaşmadı bizden. Hep yanımızda, çevremizde, içimizde bir yerlerde gezinip durdu. Görünür ve görünmez zincirler kırılıp cevher, GÜNEŞ'in aydınlığında tezahür edince, o büyük tarihsel buluşma gerçekleşecektir. Yeni insan sanatı, sanat da yeni insanı biçimlendirecek, tamamlayacaktır. Ne ki, "*sanat, insanı yaratma eylemidir.*"

Şimdi bunu yaşıyoruz...

"'Nasıl yaşamalı'nın yanıtı vardır sanatın gizeminde. İlişkilere, duygulara, davranışlara yücelik katar. Duyguları biçimlendirir, doğrultu ve derinlik kazandırır, terbiye eder. Sanat aracılığıyla ilkellikten, kokuşmuşluktan, karanlıktan kurtulmak, arınmak; güzele, doğala, sade olana ulaşmak mümkündür. Sanat olmadan, 'yaşam ancak bir hayvanın yaşamına yakın seyreder.' Oysa insan yaşamı kutsaldır."

TİYATRO SERÜVENİ

Gıyasettin ŞEHİR

Tiyatro, kimine göre yaşamın aynası, kimine göre yaşama tutulan prizma, kimine göre ise yaşamın kendisidir. Bütün tiyatro tanımlarının birleştiği ortak bir nokta vardır; o da yaşam ile tiyatronun ikiz kardeş gibi bir arada durduğudur. Gerçekten de tiyatro yaşama en yakın sanat dallarından biridir. Bu nedenle tiyatronun tarihsel serüvenini insansal yaşamın şafağına kadar dayandırmak mümkündür

Kökleri tarihin derinliklerine kadar uzanan, zengin kapsam, işlev, içerik ve bileşenlere sahip olan, her an genişleyen, derinleşen ve karmaşık evrimsel süreçler yaşayan tiyatroyu, tiyatro tarihini kısa bir makale yazısına sığdırmak ne mümkündür, ne de böyle bir iddiamız vardır. Ancak çok genel hatlarıyla ve özet bir biçimde anlatmak da olasıdır.

Tiyatro, kimine göre yaşamın aynası, kimine göre yaşama tutulan prizma, kimine göre ise yaşamın kendisidir. Bütün tiyatro tanımlarının birleştiği ortak bir nokta vardır; o da yaşam ile tiyatronun ikiz kardeş gibi bir arada durduğudur. Gerçekten de tiyatro yaşama en yakın sanat dallarından biridir. Bu nedenle tiyatronun tarihsel serüvenini insansal yaşamın şafağına kadar dayandırmak mümkündür; ilk jestler, ilk sözler, ilk anlatım çabaları, ilk iletişim biçimleri ve ilk üretim şekilleri bilinçsiz ve ilkel de olsa, bir çeşit tiyatrosal özellik taşırlar.

Ancak gerçek manada tiyatro, ilkel toplumların dinsel törenleriyle başlar. İlkel toplumlarda dinsel törenlere topluluğun tüm üyeleri katılır. Dinsel törenlere ise **ritüel** denir. Ritüeller amaçsız, rastgele yapılan törenler değildir. Ritüelin yüklendiği önemli işlevler vardır. Bireyleri toplumsal yaşamın gerektirdiği düzene alıştırmak ritüelin en temel işlevidir. Bunun yanı sıra toplumsal bağları geliştirmek, güçlendirmek, *"inanç ve değerleri tazelemek, özellikle kuraklık, felaket gibi insanoğlunun çaresiz kaldığı doğal olayları ve tanrılarla ilişkilerini yeniden düzenlemek"* gibi işlevleri de üstlenir. Tanrı adına yapılan törenler oldukları için, ritüelde tanrıların doğuşları, ölümleri, yaşamları canlandırılır.

Tiyatronun anavatanı Doğu'dur

Tiyatro tarihi anlatılırken, genelde Batı tiyatrosunun tarihi biçiminde ele alınıp değerlendiriliyor. Ancak özünde tiyatronun anavatanı Doğu'dur. Tiyatro Eski Yunanistan'da doğdu. Eski Yunanistan ise, şimdiki Ege bölgesinde yer almaktaydı. Yani Anadolu topraklarında doğdu tiyatro. Kaldı ki Yunan uygarlığı, Mezopotamya ve Mısır uygarlığından etkilenmiştir. Ancak Batı'nın tiyatroyu sahiplenmesi, geliştirmesi, kendine mal etmesi nedeniyle, tiyatro tarihi Batı tiyatrosunun tarihi olarak kabul edilir.

"Batı tiyatrosunun doğuşu, M.Ö. VI. yüzyılda Eski Yunanistan'da ve Roma İmparatorluğu'nun çöküşü ile, barbar akımlarını izleyen geçiş döneminin ardından Ortaçağ'da olmak üzere iki zamanda gerçekleşti." ***(Büyük Ansiklopedi-Axis, sayı: 11, s. 376)***

Peki neden Yunanistan?

Yunanistan, sözün gücünü en erken keşfeden bir ülkedir. Yunanistan'da söz; toplumsal, siyasal, felsefik, kültürel, sanatsal her alanda tek geçer akçe olarak görülmüş ve benimsenmişti. *"Atina'da tiyatro doğduğu sırada, site, demokrasisinin kuruluşuyla, karşılıklı konuşmanın etki gücünü ölçebilecek durumdaydı. Atina'da Dionisos Tiyatrosu'ndan yurttaşlar meclisinin toplandığı Pniks'e kadar her yerde söz egemendi.(age)"* Aynı şey bütün edebi türler için de geçerliydi. Antikçağ Yunanistanı'nda bütün edebi türler hitabetten doğmuştur.

İlk tiyatro, şarap tanrısı **Dionisos**'un şerefine yapılan şenliklerde ortaya çıktı. Törenleri yöneten Dionisos rahip ve rahibeleri, M.Ö. VII. yüzyıldan başlayarak tanrı onuruna *Dithyrambos* adı verilen bir şarkıyı mırıldanmaya başladılar. Rahip ve rahibelerden oluşan koro, ortaya konan sunağın etrafında bir halka oluşturacak şekilde dizilirlerdi. Aslında bu, tiyatronun alacağı biçimin ilk adımıydı. Tabii koro üyeleri sadece şarkı mırıldanmaz, aynı zamanda bazı üyeleri çeşitli çalgılar çalarken, bazıları da çılgınca dans ederlerdi. Zamanla korodan bağımsız bir kişi söyleyişe girer ve bundan çatışma doğar. Korodan ayrılan üyeye **Protagonistes**, ortaya çıkan çatışmaya **Agon** denir. Böylece hem tiyatronun temelleri atılmış, hem de alacağı ilk biçim olan **tragedya** oluşmaya başlamıştı.

Tragedya oyununun ortaya çıkması; sahne mimarisi, yapısı ve seyircilerin duruşunda da değişikliklere yol açtı. Başlangıçta oyunlar **Orcestra** adında yuvarlak bir alan ortasında oynanırdı ve seyirciler bu alan etrafında toplanırlardı. Ancak tragedya, arkası kapalı bir sahne yapısını gerektiriyordu. Çünkü ilk tragedyanın mimarı, ilk tragedya oyuncusu ve eserleri günümüze kadar ulaşmış lirik bir şair olan **Thespis**, M.Ö. 550'lerde **Dithrhyrambos** korosunun söylediği doğaçlama şarkılarını yazıya döktü ve Batı tiyatrosundaki karşılığı perde olan bölümleri oluşturdu. Bu da sahnenin arka bölümünün kapalı olmasını gerektiriyordu. Seyirciler yarım ay biçiminde hazırlanan yerlerde oturuyordu.

Thespis MÖ. 543'te korodan başka tek başına konuşan bir oyuncuyu oyuna ekleyerek, hem oyunu monoton olmaktan çıkardı, hem de tragedyayı yarattı. Tarihin ilk tragedya gösterisini sergileyen Thespis, *"doğaçlamanın yerine metin, tören rahibinin yerine profesyonel oyuncuyu geçirerek dram sanatını yarattı."* Thespis'i bir başka Yunanlı tamamladı. Bu, **Aischlos**'tu. Aischlos tek oyuncunun karşısına bir başka oyuncuyu daha çıkararak tragedyaya ikinci bir boyut kazandırdı. Ardından **Sophokles** oyuna üçüncü bir oyuncuyu ekleyerek tiyatro sanatında yepyeni bir çığır açtı. Sophokles'in **Antigone**'si bu tarzın ilk oyunudur.

Tiyatro yazarları aynı zamanda iyi birer oyuncudur

Bu dönemde özenle hazırlanmış ve büyük önem verilen temsil günleri düzenlenirdi. Gün boyunca birkaç eser birden oynanır ve trajedi yazarları arasında yarışmalar yapılırdı. Bilinen yarışmaların birinci galibi Aischlyios'tur. Başka bir yarışmayı da Sophokles kazanmıştır. Aischyios; Oresteia, Sophokles; Antigone oyunuyla Atinalıların gönlünü fethetmiştir. Ayrıca bu dönem için belirtilmesi gereken diğer bir nokta da, tiyatro yazarlarının yarattığı eserleri bizzat oynamalarıdır. Bu açıdan tiyatro yazarlarının aynı zamanda iyi bir oyuncu da olmaları gerekiyordu.

Peki trajik sahne oyununun anlamı nedir, nerede ve nasıl doğmuştur?

"Trajik sahne oyununun doğuşu şarap tanrısı Dionysos'un şerefine yapılan şenliklerle ilgilidir. Bu şenliklerde teke postu giymiş ***Satyrler*** *(insan gövdeli, kuyruklu, hayvan kulaklı, teke ayaklı mahluklar) kılığına bürünmüş insanlar bir arada şarkı söylerler ve dans ederlerdi. Bu, Yunan tiyatrosunun ilk şeklidir. Yunan tiyatrosunun en büyük varlığı "Tragodia" işte bu Satyr oyunlarından doğdu. Nitekim Yunanca* ***Tragodia*** *sözü de (Tragos: teke, oda: 'şarkı'dan anlaşılacağı gibi) buradan gelmektedir."* ***(Ekrem Akurgal, Türkiye'nin Kültür Sorunları, Bilgi Yayınevi, 1998, s. 143)***

Tragedya; ıstırap, korku, heyecan ve acındırma hislerini uyandırmayı ve ibret vermeyi amaçlayan bir tiyatro türüdür. Beş perdelik oyunlar olan tragedyalar değişmez katı kurallara sahipti. Tragedyada perde ya da ara yoktu. Bunların yerine oyunun bölümlerini ayrıştıran **Episod**'lar vardı. Koro şarkılarıyla bir Episod'un bitip diğerinin başladığını belirtirdi. Ayrıca tragedyada sahnelenecek olayın baş tarafı ve önceki aşamaları anlatan **prolog** denen bir giriş bölümü vardı. Korodan önce bir oyuncu ötekine uzun hitaplarda bulunurdu. Buna da **Tirad** denirdi. Tragedyanın bitiş bölümüne ise **Ekzodos** adı verilirdi.

"Tanrı ve tanrıçaların veya kralların, kraliçeler, prensesler gibi en üst tabaka insanların arasındaki ilişki ve çatışmalar bu tragedyalarda anlatılır. Çirkinlikten, bayağılıktan kaçınıldığı; yiğitlik, kibarlık, zerafet baştacı edildiği için asil ve yüce olmayan şeyler seyircilere gösterilmez. Vurma, sataşma, cinayet, intihar gibi kanlı, üzücü hareketler sahne arkasında olup biter; seyirciye ancak haberi ulaştırılırdı." ***(Türk Edebiyatı - Ahmet Kabaklı, s. 415)***

Tragedyada üç birlik kuralı uygulanıyordu. Bu üç kuraldan biri, olayın **Shakespeare**'in **"V. Henry"** oyununda belirttiği gibi bir kum saatinin tamamlanması, diğer bir tabirle bir günlük süre içinde olup bittiği hissini vermesidir.

İkincisi; tragedyada ayrıntıya kaçılmaksızın tek bir olayın kesintisiz sergilenmesidir. Olayın ön ve son tarafları, sebep ve sonuçları koro aracılığıyla anlatılırdı.

Üçüncü kural da; olayın bir mekanda başlaması ve başladığı mekanda bitmesidir.

Yunan tragedyaları malzemesini destanlarda veya mitolojilerde bulur. **Homeros**'un destanı şiirleri başvurulan temel kaynaklardı. Nitekim **Platon**, Homeros'u *"güzelim trajedi şairleri topluluğunun ilk ustası ve klavuzu"* olarak tanımlar ve kabul eder. **Aishilos, Sofokles ve Euripides** en önemli eserlerinin konularını ondan almıştır.

Bu dönemde sergilenen tiyatro oyunları öyle gerçekçi ve çarpıcı verilirdi ki, seyircide tam anlamıyla şok etkisi yaratırdı. Örneğin; **Aishilos**'un **"Eumanides"**'i seyredenleri dehşete düşürürdü. Aishilos, yaşamını kaleme aldığı eserinde **"Eumenides"** oyununu sergilerken, Erinies'lerin sahneyi bastığına inanan çocukların korkudan öldüğünden, kadınların ise çocuklarını düşürdüğünden bahseder. Sergilenen tiyatroların seyircide yarattığı etkiden korkan Atina yönetimi, çareyi geçmiş olayların tiyatrolaştırılmasını yasaklamakta buldu.

17. yüzyıldan bu yana kurala göre tragedyanın yazılmadığını da eklemek gerekiyor.

Komedinin çıkışı tiyatroda devrimsel bir gelişmedir

M.Ö. V. yüzyıl boyunca gelişen ve olgunlaşan tragedya, **Aristophanes**'in "**komedi**"yi yaratmasıyla bir kardeşe sahip oldu. **Komedi**, tiyatronun zenginliğine, çok renkliliğine ve daha da nitelikleşmesine katkı sunan devrimsel bir gelişme oldu.

Komedi, gündelik yaşamı ve konuları ele alıyor, insanların kaba saba taraflarını çok daha büyüterek gülünç bir şekle sokuyordu. Komedyada amaç, sadece güldürmek ve hoş vakit geçirmek değildir. Gündelik yaşamdaki yanlışlıkları, aykırılıkları, çelişkileri, alışkanlıkları espirel dille teşhir etmek, eleştirmek ve çeşitli mesajları çarpıcı bir biçimde vermektir. **Molêire**'in de dediği gibi, *"komedya, insanları güldürmek suretiyle ıslah etmek sanatıdır."*

Aristoteles "Poetika"sında trajedi ve komedyanın kökenini şu veciz sözle açıklar;

"... biri Dithyrambos'u söyleyenlerden, diğeri ise bugün bile pek çok sitede kullanılan Fallus şarkılarını söyleyenlerden gelir."

Tragedyada konu edilenler ve oyananlar; tanrılar, yarı-tanrılar ve soylular iken, komedyada halkın kendisidir. Bu nedenle tragedya üst tabakayı, komedya ise halkı daha çok çekerdi. Çünkü halk, komedyada kendini seyrediyor ve buluyordu.

Antik Yunan'da oyuncular özenle seçilirdi ve sıkı bir eğitimden geçirilirlerdi. Uzmanlaşma esas alınırdı. Bu nedenle, oyuncu ya tragedyada, ya da komedide yoğunlaştırılırdı.

Tragedyada hareketler, danslar ağır ve zarif, komedyada ise daha kaba ve hızlıydı. **Thespis** ilk profesyonel oyuncu olarak kabul edilir. Bu dönemde kadın oyuncu yoktur.

"Roma İmparatorluğu'nun çöküşü Batı dünyasında siyasi, dilbilimsel ve kültürel bir kopuşa yol açar. Tiyatro bir karmaşa döneminin ardından, tıpkı Eski Yunanistan'dakine benzer bir süreç izleyerek dini törenlerde yeniden hayat bulur." Ve böylelikle Ortaçağ Avrupa tiyatrosu da köklerini dini törenlerden almış olur.

Kilisenin tiyatro üzerindeki etkisi

Ortaçağ tiyatrosu, IV. yüzyıldan VII. yüzyılın sonlarına dek kilise etkisinde ve hakimiyetinde kalır. Kilise IV. yüzyıldan başlayarak, İncil'in en çarpıcı bölümlerini tiyatrolaştırdı. Bunlardan en eski ve en önemli olanı paskalya törenlerinde oynanan **Quemquaritis**'tir *(Kimi Arıyorsunuz)* Oyunun ana teması; dört keşişin, bir meleğe ait olduğu varsayılan boş bir mezar başında toplanan kadınlara dirilişi müjdelemesidir. Oyun ayin biçiminde sergilenir ve alan bütün kilisedir.

Uzun süre dinin ve kilisenin etkisi altında varlığını sürdürmeye çalışan tiyatro, giderek sancılı bir sürece girdi. Ya dinin ve kilisenin etkisinden kurtarılacak, yeni bir açılımla önü açılacaktı, ya da dinin ve kilisenin ağır etkisi altında her geçen gün kısırlaşacak ve güdükleşecekti. Ancak tiyatro kavramının tören kavramının yerini alması için iki koşul gerekiyordu. Birincisi, din dışı dil olan Fransızca'nın benimsenmesi; ikincisi, tiyatronun tapınaktan çıkmasıydı.

Nihayet VII. yüzyılın sonlarına doğru tiyatro bilinen biçimini almaya başladı. Her ne kadar törensel olmaktan sıyrılmışsa da, tema hala dinseldir. Bu geçiş sürecinin başlangıç noktası, adı öğrenilemeyen Normandiya'lı bir yazarın **"Adem Oyunu"** adlı tiyatrosudur. Adem Oyunu; Adem ile Havva'nın baştan çıkarılmasını, günaha girişlerini ve aldıkları cezayı işler.

Ortaçağ Avrupası'nda oynanan tiyatroların teması, *Kitab-ı Mukaddes*'ten alınan dinsel dramlardı. Dinsel dramlara **Mister** denir. Ortaçağ tiyatrosuna damgasını vuran Misterler, o çağ insanlarınca kutsal görülür ve kabul edilirler. Genelde İsa'nın yaşamını, mücadelesini, temsil ettiği değerleri konu alan oyunlar yazılır ve oynanırdı. Mekan yine kilisedir. Mekanın kilise oluşu, oyuna ve seyirciye bambaşka duygular yükler, ağır bir ruhani atmosfer oluşturarak oyunun etkisini daha da çarpıcı kılardı.

Elbette ki uzun Ortaçağ döneminde sadece dinsel, ibadete dayalı törensel oyunlar sergilenmedi. Töreni bir biçimde kurulan tiyatro, din dışı konulara da eğilme fırsatını bulabilmiştir. Din dışı şenlikler, kutlamalar ve toplumsal alışkanlıkları konu edinen oyunlar da yazılmış ve oynanmıştır. Bu tiyatrolarda hitabetin yanısıra sözlü ve çalgılı müzik ve çok çeşitli danslara da yer verilmiş, iç içe yedirilerek bir bütünlük oluşturulmuştur. Bu nedenle tiyatro yazarları komple bir sanat ve edebiyat adamı olmak zorundaydılar, iyi bir senarist olmak kadar, çok iyi bir şair ve bestekar da olmak gerekiyordu.

VI. yüzyılda prenslerin gücünü, görkemini, kudretini göstermek amacıyla düzenlenen şatafatlı gösterilerin ön plana çıktığını görüyoruz. Burada tiyatro alanı tüm kenttir. Bütün kent baştan aşağı süslenir. Aynı süslülük içinde hazırlanan büyük kortej büyük bir gösterişle kent kapısından içeri girer ve geçtiği her yerde birbirinden değişik ve ilginç danslar, akrobatik gösteriler yapılır; destanlar, şiirler ve güzellemeler okunurdu. *"Pek çok bakımdan Ortaçağ özelliklerini koruyan Shakespeare sahnesine neşe katacak soytarılar ve deliler, bu bürleks evrenin sakinleridir."* Oyunlarda genelde o dönem burjuvaları, kentteki üniversiteliler ve zaman zaman da soylular rol alırlardı. Sitenin bütün sakinlerinin katılmış olması oyunu siyasal bir olgu haline getiriyordu.

Roma döneminde oyunculuk Eski Yunanistan'a göre daha zengin olmasına rağmen, en zorlu sürecini de yaşadığını belirtmek gerekiyor. Oyuncuya ne halk, ne de kilise iyi gözle bakıyordu. Oyuncu aşağılanıyor, hatta vatandaş bile sayılmıyordu. Roma döneminin en ünlü oyuncusu **Roscius** bile bir köleydi. Bu dönemde de kadın oyuncuya rastlanmıyordu.

Ortaçağ'da tiyatronun yasaklanmasıyla birlikte, gezginci oyuncu toplulukları, esnaf loncalarının elinde dini oyunlar dönemi başladı.

Çağdaş tiyatronun gelişimi

XV, XVI. ve XVII. yüzyıllarda rönesansın da etkisiyle tiyatro Avrupa'da hem ulusal hem de evrensel özellikte yenilenerek gelişimini sürdürmeye devam etti. Özellikle İspanya, İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya'da gelişen rönesans tiyatrosu; gelişen yeni sosyal, siyasal, kültürel, sanatsal değerler ve bunların insan yaşamı, düşüncesi ve duyguları üzerinde yarattığı değişimlere uygun olarak gelişmiştir.

Bu dönemde eski çağ tiyatro gelenek ve kurullarını aşan, hatta klasik tiyatro anlayışına tepki olarak gelişen yeni tiyatro akımları ortaya çıktı. Bunlardan en belli başlısı Ortaçağ dinsel dramlarını aşan ve başlı başına bir olgu olarak ortaya çıkan dramdır. Rönesans dramının en büyük yazarları **Sheakespeare** ve **Lope De Vega**'dir. Rönesans dramının ürünleri ve etkileri XVII. yüzyıl klasik akımının zaferine kadar sürdü. 1850 yılından sonra özellikle Fransa'da ve bütün Avrupa'da söz sahibi olan klasikler, rönesanstan gelen ve henüz deneme halindeki atılımları durdurdular. *"Akıl ve ölçüyü baş tacı ettiler. Eski çağ tragedya ve komedyasının kurallarını benimsemekle de yetinmeyip ona yeni ve sert kurallar eklediler. Tiyatroda klasiklerin etkisi XVIII. yüzyıl sonlarına kadar uzadı."* ***(Türk Edebiyat Tarihi - Ahmet Kabaklı, s. 456)***

XIX. yüzyıl başlarında klasizme tepki olarak ortaya çıkan **romantizm** akımı drama yeniden dönüş yaptı. Tabii ki yeni dönemin düşünce, duygu ve felsefesine dayandırarak.

Victor Hugo, 1827'de yazdığı *"Cromvel"* dramıyla yeni bir çağ açtı. Bu yapıtın önsözünde Victor Hugo dram için şunları söyler: *"Dram, insan kalbi, insan aklı, insan ihtirası, insan iradesidir. Günümüz için geçmişi canlandırmaktır. Bizden öncekilerle bizim yaşadığımız devri karşılaştıran tarihtir.*

Dram, tabiatı yansıtan bir aynadır. Ama düz bir ayna değil... Dram renkli ışınları zayıflatmak şöyle dursun, onları toplayıp yoğunlaştıran, her parıltıdan bir ışık, her ışıktan bir alev meydana getiren bir ayna olursa, ancak o zaman drama sanat diyebiliriz."

Dram, klasizme tepki olarak doğan romantik akımın tiyatroya uyarlanışıdır. Gülünç, kaba, korkunç olaylarla acıklı, ince ve güzel olayları iç içe işleyen bir tiyatro biçimidir.

Tragedyanın katı şekilciliğine tepki olarak çıkmış ve biçim kaygısına düşmeden oldukça serbest olmaya çalışmıştır. Dram, şiirsel veya düz yazı biçiminde yazılır. Tragedyada örtük olan kanlı ve çirkin olayları çıplak bir biçimde seyirciye göstermekten kaçınmaz. Temel kaygısı, yaşamı olduğu gibi ve tüm yanlarıyla vermektir.

Dramda geçmiş zaman işlenir. Genelde konularını Ortaçağ Avrupası'ndan alır.

Dramda kahramanlar ne tragedyada olduğu gibi sadece soylulardır, ne de komedideki gibi sadece sıradan insanlardır. Dramda her tabakadan, her karakterden insan yer alır. *"Ancak bu kişiler, çok yüce yahut aşağılık karakterleri ve eylemleri ile yeryüzünde ender olan tiplerdir."*

Romantizm akımından sonra birbirini sorgulayan birçok akımın ortaya çıkmasıyla, buna paralel olarak tiyatro da çeşitli değişimlere uğradı. Hemen hemen her sanat anlayışının ve akımının etkilerini yaşamaktan kendini alamadı. *"Çağdan çağa, sembolden gerçeğe, gerçekten yine hayaliye döndü. Tiyatronun büyülü dünyası ile dış alem gerçeğinin sahneye konması fikri çatışıp durdu."* ***(Türk Edebiyatı - Ahmet Kabaklı, s. 456)***

1887 yıllarında **Natüralist Tiyatro** *(Hür tiyatro da denir)* kendini iyice hissettirmeye başladı. İdeası, olayları, gerçekleri olduğu gibi ve göründüğü şekliyle sahneye koymaktır. Hayali ya da tarihi olanı değil, günü ve yaşanılanı; maneviyatı onun belirlediği değerleri ve idealize edilmiş *"saf ve temiz"* duyguları değil, sosyal gerçekliği tezli ve taraflı olarak yansıtır.

XIX. yüzyıl başlarında Natüralist Tiyatroya tepki olarak iki çıkış yapıldı. Birincisi, psikolojik tiyatro; ikincisi ise yergici, akılcı tiyatro.

XX. yüzyıl başlarında diğer sanat dalları gibi tiyatro da, paranın, karın, ticaretin bir aracı haline getirilmeye çalışıldı. Çalışıldı diyoruz, çünkü tiyatronun onurunu koruma savaşımını veren yazarlar halen vardır. Ancak paranın cazibesi her zaman olduğu gibi ağır basmakta, ticaret zihniyeti öne çıkmakta ve tiyatronun gerçek özüne sahip çıkanlar azınlıkta kalmaktaydı. Diğer yandan sinema ve televizyonun yaygın olarak kullanılmaya başlanması da tiyatroya duyulan ilgiyi azaltan diğer bir etken oldu. Bunca yoğun dezavantajlı durum kendi içinde bazı avantajları da barındırıyordu.

Her şeyden önce hiçbir sanat kaygısını taşımayan ticaret zihniyetine duyulan öfkenin, çağdaş tiyatronun hazırlanmasında önemli etkilerde bulunduğunu belirtmek gerekir. Bilim ve teknikteki baş döndürücü gelişmeler de tiyatroya yeni imkanlar yarattığı gibi, onu kendi sınırlarını belirlemeye de zorladı. Ayrıca kapitalist egemenliğin hakim kıldığı değerlerin yaşamı boğucu hale getirmesi de tiyatroya zengin bir kullanım alanı açtı.

Peki bütün bunlara rağmen tiyatro kendi özgün yerini belirleyip koruyabildi mi? Buna müspet bir cevap vermek oldukça zor. *Sembolizm, Kubizm, Gerçeküstücülük, Varoluşçuluk* gibi akımların etkileri tiyatroya yansımış, tiyatroyu değişken bir yapıda tutmuştur. Örneğin kimi sözsüz, abartısız, gösterişsiz ve yalın bir tarzı uygulamaya çalışıyor; kimi hareketi ve konu içeriğini önemsemeyen psikolojik, psikolojik gerilim ve ruhsal dünyayı irdeleyen bir tiyatro anlayışını esas alıyor; kimi de dekor, makyaj ve kıyafeti tiyatronun merkezine koyuyor. Ancak bütün bu çeşitlilik içinde günümüz tiyatrosu iki ana ekola ayrılmaktadır. Birincisi, **Absürd Tiyatro**; ikincisi, **Epik Diyalektik Tiyatro.**

Absürd Tiyatro, bütün kalıplara karşı çıkar, alışılmış ve yaşanmakta olan düzeni yerer, mantık sınırlarını tanımaz. Geleneksel tiyatro anlayış ve kurallarını tanımaz. Absürd Tiyatro anlayışına göre her şeyi belli bir sıralama ve düzen içinde anlatmaya, canlandırmaya gerek yoktur. Tiyatro ses ve hareket düzeninden ibarettir. Olaylar arasında bağ kurmak gereksizdir. Birbirleriyle ilgisiz olayları çarpıcı olarak vermek yeterlidir. Absürd Tiyatroda ele alınan olay, olgu ya da kişi ne olursa olsun alay konusudur. *"Sahne, perde düzeni, giriş-çıkışlar; serim, düğüm, çözüm bölümleri umursanmaz. Eser bilmeceler, semboller ve saçma denilecek tasarılarla doludur. Önemli olan, bir sevinç veya kaygının sebeplerini belirtmek değil, sadece o sevinç ve tasanın biçimini, oluşunu göstermektir."* (***Türk Edebiyatı - Ahmet Kabaklı, s. 462)***

Absürd Tiyatroda öne sürülen tez veya verilmek istenen mesaj asla açıklanmaz, onu herkes istediği gibi anlar ve yorumlar. Haksız kadar haklı, kötü kadar iyi, zalim kadar mazlum da çoğu kez aynı ölçüde gülünç edilir.

Absürd Tiyatroda kahraman, antikahramandır. Suçlu, zavallı, bilgisiz, eylemsiz ve zayıftır.

Absürd Tiyatroda amaç; seyirciyi *"düşündürmek, tedirgin etmek, onun suratına, iç çirkinliklerini gösteren bir ayna tutmak"*tır.

Alman yazar **Bertolt Brecht**'in öncülük ettiği **Epik Diyalektik Tiyatro** ise; Absürd Tiyatrodan kalın çizgilerle ayrışmaktadır.

Epik Tiyatro; başta Natüralist Tiyatro olmak üzere birçok tiyatro akımının etkilerini taşısa da bağımsız bir tiyatro kolu olarak '50'lerde ortaya çıktı.

Tiyatro tarihi anlatılırken, genelde Batı tiyatrosunun tarihi biçiminde ele alınıp değerlendiriliyor. Ancak özünde tiyatronun anavatanı Doğu'dur. Tiyatro Eski Yunanistan'da doğdu. Eski Yunanistan ise, şimdiki Ege bölgesinde yer almaktaydı. Yani Anadolu topraklarında doğdu tiyatro. Kaldı ki Yunan uygarlığı, Mezopotamya ve Mısır uygarlığından etkilenmiştir.

Epik Tiyatro'nun diğer tiyatro biçimlerinden ayırt edici en önemli noktası, seyirciye sergilenenin bir oyun olduğunu açıklıkla belirterek kendisini kaptırmasını önlemesidir. Hatta mesajın daha da belirginlik kazanması için salonun her yerinden görülebilecek bir noktaya *"Dalgaya düşmeyin, bu bir oyundur"* gibi pankartlar asılır.

Epik Diyalektik Tiyatro, tezli ve taraflı tiyatrodur. Sosyalist ideolojiye dayanır ve sosyalizmin tek kurtuluş yolu olduğunu savunur. Seyirciye de bunu benimsetmeye, özümsetmeye çalışır. Bu anlamda toplumcudur. Epik Tiyatro seyirciyi bir yargıya ulaştırmaya, özgür düşüncesini açığa çıkarmaya, daha iyi bir dünya özlemini beynine, yüreğine yerleştirmeye çalışır. Kaderciliğe karşı olduğu gibi, kendi kaderini belirlemeyi salık verir, bunun olanaklı olduğunu gösterir. Ve tabii ki mücadeleye davet eder.

Epik Diyalektik Tiyatro, dramatik anlayışın tersidir. Olayları yaşatmak yerine anlatır. Kalbe değil beyne seslenir, telkin etmez gösterir.

*"Epik Tiyatro'da oyun kişinin tavrını, onun sınıfsal ve toplumsal niteliğini gösterdiği gibi, bu niteliğin de eleştirisini yapar."****(S. Şener, Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi, s. 345)*** Oyuncu role dıştan bakar ve oyunu tarihsel diyalektik perspektifle yorumlar.

Ön söz anlamına gelen **Prologos**'la verilmek istenen tez ortaya konulur. Son söz anlamına gelen **Epilogos**'la da oyundan amaç edinilen şeyin ne olduğu anlatılır.

Elbetteki tiyatro sadece Avrupa'da gelişmedi. Çin, Hindistan, Japonya, Latin-Amerika ve Ortadoğu'da da varlığını sürdürmüştür. Japon ve Çin tiyatrosu bazı teknik farklılıklar dışında benzerlikler arzettiği için kısa da olsa sadece Çin'i vermek yeterli olacaktır. Yine Latin tiyatrosunun Yunan tiyatrosundan çok farklı yanları olmadığı için ona da fazla değinmeyeceğiz. Fakat Hint tiyatrosuna değinmekte fayda olacaktır. Ayrıca İslam aleminin tiyatroya yaklaşımını kısa da olsa vurgulamak gerekiyor.

Çin tiyatrosu kimine göre MÖ. 1140 yıllarına kadar dayanır ve Yunanistan tiyatrosundan çok öncedir, kimine göre ise Yunan tiyatrosuyla eşzamanda ortaya çıkmıştır. Ama Çin tiyatrosunun Yunan tiyatrosu gibi dini ayin ve törenlerden çıktığını belirtebiliriz. Kukla ve gölge oyunları her zaman için Çin tiyatrosunda yer almış, ayrı bir zenginlik katmıştır.

Çin tiyatrosu çoğunlukla çeşitli dans ve pandomimlerle başlar, akabinde lirik ya da tarihi bir oyun devreye girer. Sonuç genellikle gülünç biter.

Dekor hemen hemen yok gibidir. Ancak kıyafet ve makyaj önemli bir yer tutar. Oyunun en önemli ögeleri dans ve müziktir. Bu özelliğiyle Japon tiyatrosundan ayrılır. Çünkü Japon tiyatrosunda daha çok jest ve mimikler öne çıkar. Çin tiyatro oyununda imparatorlardan dilencilere herkes görüldüğü gibi tanrılar ve destansı kişiler de yer alır.

Hint tiyatrosu için aslında çok fazla şey söylemeye gerek yoktur. Hint tiyatrosunun temel özelliklerini en iyi Hintli edebiyat adamı Cemil Meriç zaten dile getiriyor. Cemil Meriç, Hint tiyatrosunda üç birlik kuralına gerek duyulmadığını belirttikten sonra şöyle devam eder: *"Kahramanlar istedikleri yerde dolaşırlar. Sahne boyuna değişir. Yerde başlayan maceranın gökte sona erdiği, iki perde arasında yıllar geçtiği olur. Umumiyetle tek macera ve sığ bir psikoloji. Kahramanlar, kanlı*

canlı birer varlıktan çok, bir hayal, bir şiir. Böyle bir sahnede kan dökülmez... Ümitsizlik yok Hint tiyatrosunda. Dünyaya bir defa gelmiyoruz ki! Biz de bir gün mutluluğa ereceğiz. Haksızlık nasıl olsa cezalandırılacak. Fazilet mükafatsız kalmayacak. Sahne de, hayatın, daha doğrusu hayatların bir özeti.

Yunan tiyatrosuna hiç benzemez Hint tiyatrosu. Onda ciddi ile komik kucak kucağadır. Hükümdarlar eski destanların dilini konuşurlar. Yiğitler, şairler hayalperesttirler. Önce aşk, sonra yiğitlik, ama La Martine'in dediği gibi 'Yunan, Cermen, Roma kahramanlarının azgın, nobran, haşin yiğitliği ile ilgili olmayan yiğitlik... Sakin, civanmert.'"

Hint oyunları sözden çok jest ve mimiğe dayanır. Dekor fazla kullanılmaz, şiire oldukça önem verilir. Konularını mitolojik ve tarihi olaylardan alır. **Ramanaya Destanı** en önemli kaynağıdır.

Arap tiyatrosuna gelince, aslında son yüzyıla kadar Arap tiyatrosundan bahsetmek mümkün değildir. Tek İslam tiyatro biçimi VII. yüzyılda İran'da Şiiler tarafından oynanan ve bugün de varlığını sürdüren **taziye**dir. Tarihsel olarak Kürdistan'da da hakim olan taziye dini bir dramdır. Oyunun konusu kanlı halifelik savaşlarıdır. Din dışı İslam dünyasındaki tek örneği, oyuncuya ve canlandırmaya gerek duymayan Karagöz gölge oyunudur. Arap dünyasındaki ilk tiyatro gösterisi 1848'de Suriye'de oynanan **Moliere**'in "**Cimri**"sinin bir çevirisidir.

Tiyatro demokratik ortamlarda gelişir

Genel olarak böylesi bir tarihsel süreci yaşayan tiyatronun çağdaş anlamda Türkiye'ye yansıması oldukça gecikmiştir. Türkiye'de tiyatro ilk olarak dinsel içerikli seyirlik oyunlar olarak ortaya çıkmıştır. Bunun yanısıra az da olsa danslı, taklitli oyunlar da sergilenmiştir. **Meddahlık, Karagöz, Ortaoyunu** gibi seyirlik oyunlar ön plana çıkmaktadır.

Batı etkisinde gelişen tiyatro ise Tanzimat dönemine denk düşmektedir. Bu paralelde gelişen Türk tiyatrosunu Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet diye üç ana döneme ayırmak mümkündür.

Tanzimat döneminde tiyatro yabancı topluluklar aracılığıyla Türkiye'ye girer. Genelde Ermeni ve Rumlar bu sanatı icra ederler. Daha sonra saraya da alınır. Ancak tiyatronun yergici ve dışavurumcu özelliği sarayın tepkisini çeker ve tiyatro bir dönem yasaklanır, hatta bazı binaları yıkılır.

Meşrutiyet'le birlikte tiyatro kısmi de olsa rahat bir nefes alır. Ancak yine de İttihat ve Terakki'nin himayesi, gözetimi ve denetimi altına alınır. Bu dönemde komediler, savaş oyunları, toplumsal ve aile dramları, duygusal dramlar, müzikli oyunlar ve çok nadir siyasal-tarihsel oyunlar oynanır.

Cumhuriyet döneminde tiyatro devlet eliyle geliştirilir. İlk dönemlerde tiyatroya damgasını vuran ulusçuluktur. Milliyetçi duyguların uyandırılarak birlik ruhunun geliştirilmesi amaçlanır. İlk defa 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra toplumun eleştirisine yönelir. Ayrıca genel insanlık sorunlarına kısmen de olsa eğilme fırsatını bulur.

1970'li yıllardan sonra başta Bertolt Brecht'in eserleri olmak üzere Epik tiyatronun bazı örnekleri çeviri yapılarak oynamaya başlandı. Az da olsa bazı yerli Epik tiyatrolar da üretildi. Bugün Türk tiyatrosu büyük bir handikap içinde can çekişiyor desek fazla abartılı olmayacaktır. Ticari zihniyet ağır basmakta, bu da tiyatroyu yozlaştırmaktadır. Tiyatroyu yaşadığı bu kötü konumdan kurtarmaya yönelik çabalar olsa da, yetersiz, etkisiz ve zayıf kalmaktadır.

Türkiye'de böylesi tarihsel bir süreç yaşayan tiyatronun boyutlarına da kısa da olsa böyle bir vurgu yapmakta fayda vardır.

Kürt tiyatrosu tarihsel arka planı oldukça eskilere dayansa da, çağdaş tarihi henüz çok yenidir.

İnsanlığın yerleşik hayata geçtiği, ilk uygarlaşmasını yaşadığı ve zengin kültürel yapısıyla Mezopotamya, tiyatronun da ilk nüvelerini yaşadığı alanlardan biridir. Mezopotamya'nın en kadim halklarından biri olan Kürt halkının gelenek göreneklerinde de tiyatrosal özellikler her zaman varolmuştur. En belirgin olarak dinsel törenlerde ve taziyelerde görülmüştür. Dinsel ayinlerde belirginlik kazanmakla birlikte din dışı şenliklerde de tiyatronun nüvelerini bulmak mümkündür. Ayrıca üç bin yıllık geçmişe sahip "*dengbejlik*"te de tiyatrosal özellikler bulunmaktadır.

Çağdaş anlamda Kürtler, tiyatro vb. sanat dalları ile ilk defa ulusal demokratik mücadelenin bir ürünü olarak karşılaştı.

PKK öncülüğünde gelişen ulusal demokratik mücadele, Kürt halkında yarattığı değişimlerle güçlü bir Kürt aydınlanmasını, Kürt rönesansını yarattı. Yaratılan rönesans, etkilerini ilk elden kültür, sanat ve edebiyata yansıttı. Otuz yıllık mücadele, on beş yıllık savaş süreci, sanat ve edebiyat alanlarında hazine değerinde birçok malzeme ortaya çıkarmakla birlikte, bunların ifade edileceği, geliştirileceği, yaratıcı ve estetiksel olarak pratikleştirileceği kurum ve örgütlenmeleri de yarattı. Tiyatronun da bundan etkilenmesi doğal ve beklenen bir gelişmedir.

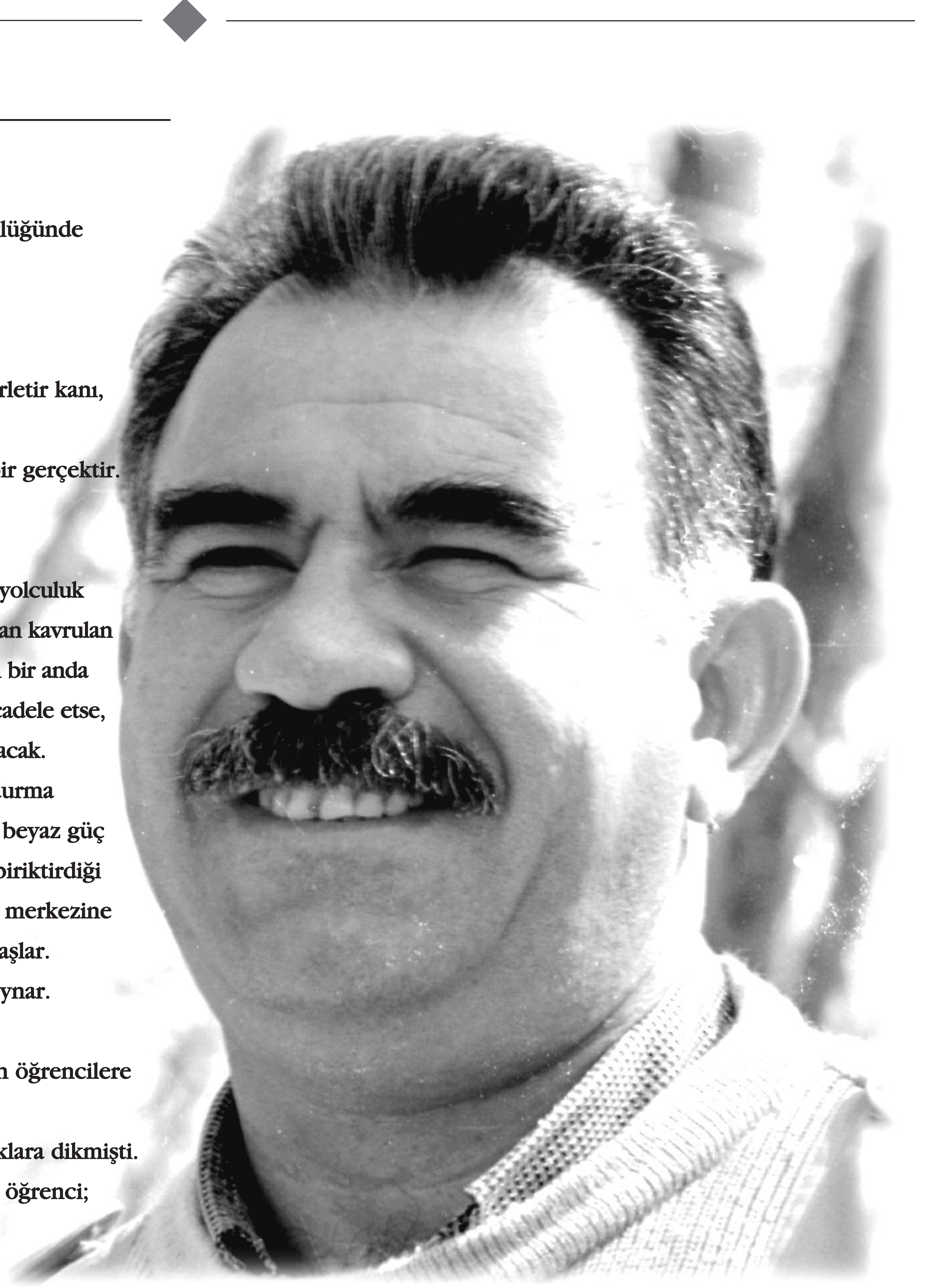
Teatra Jiyana Nû, **Akademiya Kurdî** ve bunların kollarının bu alandaki çaba ve çalışmaları takdir edilmesi gereken aktivitelerdir. Ancak daha da geliştirilmesi, derinleştirilmesi, nitelik kazandırılması ve daha da yaygınlaştırılması gerekiyor. Baskılar, yasaklar, amatörlükler ve olanaksızlıklar gelişmemenin gerekçeleri olarak görülmemelidir.

Devletin antidemokratik, baskıcı yaklaşımları öne sürülerek, tiyatro adına yaşanan bu içler acısı durum meşrulaştırılıyor. Doğrudur, tiyatro demokratik ortamlarda gelişir, zenginleşir. Antidemokratik sistemler tiyatronun gelişmesini engeller. Ama bu böyledir diye, tiyatronun muhalifliği, antidemokratlığa karşı direnme özelliği ve değiştirip dönüştürme gücü görmezden gelinemez.

Unutulmamalıdır ki; tarihsel serüveni içinde tiyatro baskılara, engellere, yasaklara karşı direnerek varlığını korudu; insandan, yaşamdan, iyi, güzel ve doğru olandan yana bir duruşla gelişimini sağladı; ezilenlerin, sömürülenlerin ve horlananların kendini bulduğu, özgürce ifade ettiği bir arena olarak günümüze kadar gelebildi. Bu tarihsel arenada yaşanan nefes kesici serüvende Antikçağ Tiranları'na, Ortaçağ din savaşlarına, Rönesans Engizisyonlarına karşı mücadele edildi. 18. yüzyılda hükümranlara, 19. yüzyılda sömürücü sınıflara, 20. yüzyılda yıkıcı savaşlara karşı duruldu. Demokrasinin zaferini ilan ettiği 21. yüzyıl da barışın, özgürlüğün, sevginin ve demokrasinin arenası olacaktır. İnsansal yaşamın şafağında doğan, yaşamla birlikte, yaşam gibi çapraşık, karmaşık ve acılı bir serüven yaşayan tiyatro, bugün her ne kadar kendi gerçeğinden uzaklaştırılmaya, yozlaştırılmaya ve etkisiz kıldırılmaya çalışılsa da, özüne uygun tarihsel serüvenini sürdürecektir. Özgür yaşamın inanç, umut ve mücadelesi sürdükçe özgür tiyatro da hep varolacaktır. Bundan en ufak bir kuşku duymak yaşamdan kuşku duymaktır.

Sûveydâ

Her insanın yüreği sağ yumruğu kadardır.
Her insanın yüreğinde toplu iğne başı büyüklüğünde
beyaz bir nokta vardır.
Kas, kan ve yağla örülü yüreğin üzerinde,
karanlıkta doğmuş dolunay gibi durur.
Yürek her zaman temiz kalmaz. Kirlenir, çoğu kez kirletir kanı,
ama böyle anlarda bile pir û pak kalır Sûveydâ.
Süveydâ'yı doktorlar pek tanımlayamasa da, o yalın bir gerçektir.
O bir yaşam başlangıcı, bir iksir.
Yürek her zaman saat gibi işlemez.
Çoğu kez yarı yolda bırakır insanı. Uzun ve yorucu bir yolculuk
sırasında, bir pınar başı molasında, sıcak ve yorgunluktan kavrulan
dudakların su ile buluşma anında tekler. Bütün çabaları bir anda
boşa çıkarır. Oysa birazcık dayanabilse, biraz daha mücadele etse,
dudaklar suya değecek. Yolcu bir avuç su ile hayat bulacak.
İşte böylesi anlarda, tam umudun kesildiği, yüreğin durma
noktasına geldiği anlarda, yüreğin üzerinde bu temiz beyaz güç
kaynağı, yani Sûveydâ devreye girer; bir ömür boyu biriktirdiği
güç ve kudretini, umudu tükenmiş, mecalsiz yüreğin merkezine
yollar. Onu şoke eder. Ve yürek yeniden çalışmaya başlar.
Sûveydâ; bir ömürde sadece bir defa çalışır, rolünü oynar.
O bir fırsattır.
Bir Ortadoğu Haziranı'nda yaşam ve ölüm dersi gören öğrencilere
sorulan bir sorunun adıdır Sûveydâ.
Bilge komutan kamelyada dolaşıyordu. Gözlerini uzaklara dikmişti.
***"Sizce Önderlik nedir?"* sorusunu sorduğunda, hiçbir öğrenci;**
***"Sûveydâ'dır"* diyemedi.**
Oysa sorunun sahibi Sûveydâ'nın kendisiydi...

"Ucuz bir ölümün değil, yüce ve onurlu bir şehadetin sahibi olmalıyım"

Adı, soyadı: **Selma SOLMAZ**

Kod adı: **Medya Amed**

Doğum yeri ve tarihi: **Gercüş, 1978**

Mücadeleye katılım tarihi: **1992**

Şehadet tarihi ve yeri: **4 Eylül 1997**

Çelênîk-Faraşîn

Medya yoldaş, orta halli feodal ve tutucu bir ailenin çocuğudur. Aile fertlerinin tutucu yanlarına rağmen, kendisi hep ileri görüşlü ve tutuculuğa karşı olmuştur. Eskiye ait kötü olanı redderken, iyi olanı her zaman almasını da bilmiştir. Aynı zamanda ilkeli, alçakgönüllü ve emekçi özelliklerinden dolayı aile içinde farklı bir kişilik olduğunu ortaya koymuştur.

Ailesinin karşı çıkmasına rağmen, ısrarla dayatarak, yaşanın küçüklüğüne bakmadan gerilla saflarına katılmıştı. Ağırbaşlılığı ve olgun tavırlarıyla, parti saflarında erkenden militanlaşma yoluna giren lernadir kişiliklerden bir kişiydi. Parti içinde eksiklikler karşısında radikal ve ani çıkan olaylarda ise inisiyatifli tutumuyla ön plana çıkan Medya yoldaş, her türlü yetmezliğe karşı durarak bu olumlu özelliklerini arkadaşlarına da kazandırmaya çalıştı.

1992 yılında saflara katıldığında eğitim amacıyla gönderildiği Güney Kürdistan'da ihanetçi güçlerle girişilen savaşta yerini alarak ve ilk savaş deneyimini bu alanda kazandı. Savaşşçılıktaki başarılı pratiği kadar, yaşamdaki ilkeli, uyumlu ve dürüst tutumuyla, yine ilişkilerindeki seviyeli ve resmi davranışlarıyla, her zaman moralli-coşkulu oluşu ve eylemlerdeki sonuç alıcılığı ile başarılı bir gelişme seyri izleyen Medya yoldaş, kısa bir sürede önce manga komutanlığına ve ardından da takım komutanlığına yükseldi.

Sömürgeciliğe ve onun işbirlikçilerine karşı öfkeyle dolu olan Medya yoldaş, halkına ve yoldaşlarına karşı da sevgi doluydu. Dar aile, aşiret ve bölge yaklaşımlarına asla prim vermedi. Her zaman ulusallığı ve ulusal düşünceyi esas aldı. Bölgeciliğe ve yerelciliğe karşı gelen, basit ve tali sorunlarla uğraşma yerine hep hayati sorunlarla uğraşır ve sorunlar karşısında çözüm gücü olabilmek için didinir dururdu.

Kadın özgürleşmesi ve ordulaşmasına büyük değer veren ve kadının kurtuluşu için bu çalışmayı tek şans gören Medya yoldaş, önce kendi şahsından başlayarak, bunu dıştalayan, geriye çeken anlayış ve yaklaşımlara karşı büyük bir savaş verdi. Başkan Apo'nun kadına verdiği değere layık olabilmek ve Zilanların şahsında gerçekleşen özgür kadına ulaşabilmek Onun en önemli hedefiydi.

Şehitlere ve değerlere sonsuz bağlılık gösteren Medya yoldaş, bu bağlılığını, *"Şehitlerin anısına layık olalım ve eğer ölürsek, -ölürsem-de ucuz bir ölümün değil, yüce ve onurlu bir şehadetin sahibi olmalıyım"* diye ifade ediyordu.

Beytüşşebap alanında geliştirilen eylemlerin çoğunda yer alarak başarılı bir pratik sergileyen Medya yoldaş, en son Faraşin'de Türk askerleriyle girişilen bir çatışmada Zınarin, Kendal Niştiman ve Xebat yoldaşları ile birlikte şehitler kervanına katılma onuruna erişir.

Anıları mücadelemize önder olacaktır.

Şehitlerimiz ölümsüzdür.

Mücadele arkadaşları

"Savaştıkça özgürleşen, özgürleştikçe güzelleşen, güzelleştikçe sevilen yoldaş"

Botan'ı düşündüğümde ilk aklıma gelen Onun çocuksu masum yüzü ve savaştaki keskinliğidir. Adeta güzelliklerin bileşkesiydi. Fiziğinden ruhuna, yaşamından savaşına kadar her şeyiyle güzeldi. Savaştıkça özgürleşen özgürleştikçe güzelleşen, güzelleştikçe sevilen bu yoldaşımız, Parti Önderliğinin bu değerli belirlemesine uygun bir pratik içinde, büyük gelişme kaydeden yoldaşlarımızdan biriydi.

Henüz çok küçük yaşlarda iken saflara katılan Botan yoldaş, '92 yılında ihanete karşı girişilen Güney savaşına katılır. Küçük yaşına rağmen iyi bir savaşçılık sergiler. Savaşın ardından Zelê kampına giderek eğitim görür. Günden güne gelişme gösteren Botan yoldaş, ilkeli, seviyeli ve bilinçli bir kişilik kazanarak kadının özgürleşmesi ve ordulaşmasına sonsuz bir inancı vardır ve bunun mücadelesini her zaman vermiştir. Hem erkek egemenliğine, hem de kadın geriliğine karşı asla tavizkar olmamıştır.

Yoldaşlık ruhu ve parti terbiyesi ile büyüyerek döneme cevap vermeye çalışan Botan yoldaş, pratik sahada eylemlere coşkulu katılımıyla, yüksek saldırı ruhuyla arkadaşları arasında sevilip sayılırdı. Katıldığı Sinek tepesine yönelik eylemde gösterdiği üstün başarıdan dolayı bir kol saati ile ödüllendirilir ve manga komutanlığına getirilir.

Ulaştığı askeri kişilik ile kadına toplumda yakıştırılan kölelik zincirini kırmış, bir kadının nasıl özgür olabileceğini kendi pratiğinde göstermiştir. Girdiği her eylemde gösterdiği başarı ve sergilediği kahramanlık bütün yoldaşlarına örnek olmuştur. Bu duygusunu bir yoldaşına şöyle belirtir: *"Gerillaya tutkunum, delicesine bağlıyım, ona aşığım, ondan kopamam. Bu yüzden hiç kimse beni aşkımdan koparamaz önümde engel olamaz. Engel olana karşı fedaileşirim. Çünkü mücadelede özgürlük vardır,"*

Savaşın özgürleştirici yanını tüm benliğiyle bilince çıkaran ender kişiliklerden biri olan Botan yoldaşın bu sözlerinde büyük içtenlik, inanç ve kararlılık vardır.

Adı, soyadı: **Hatice BOĞARA**

Kod adı: **Botan Cudi**

Doğum yeri ve tarihi: **Hut köyü-Eruh, 1980**

Mücadeleye katılım tarihi: **1992-Adana**

Şehadet tarihi ve yeri: **1997, Katoyê Jirka Beştüşşebap**

Kato Jirka'da Türk ordusunun bir saldırısında şehit düşen Botan yoldaş yaşamı ve mücadelesiyle güzelliği yaşamanın, özgürlüğü yakalamanın örnek kişiliği olarak saygıyla anılacak, asla yüreklerden çıkmayarak, ebediyen mücadelemizde hep genç kalarak yaşayacaktır.

Anısı önünde saygıyla eğiliyor, bağlılık sözü veriyoruz.

Mücadele arkadaşları

FERMAN YOLDAŞIN OLDUĞU YERDE HAREKET VARDIR

Adı, soyadı: **Mahmut YILDIRIM**

Kod adı: **Ferman**

Doğum yeri ve tarihi: **Kerbaron, 1976**

Mücadeleye katılım tarihi: **1993, Gabar**

Şehadet yeri ve tarihi: **27 Nisan 1997**

Girê Tîro baskını-Kerboran,

Ferman yoldaş mücadelemizin her alanda büyük bir kabarışı yaşadığı ve sömürgeci kurumların ülkemizin büyük bir kesiminde işlevsiz kaldığı, halkımızın bütün sorunlarının çözümünü gerillada bulduğu, ARGK'nin her düzeyde güçlendiği '93 yılında saflara katılır.

Çocukluğu; yurtsever, partiye bağlılığın bedelini baskı, işkence ve katliamlarla ödeyen Banê köyünde geçer. Türk ordusu bu köyü boşaltmak için haftalarca kuşatmaya alır. Köylüler köylerini boşaltmamak için direnir. Köylülerin bu kararlılığı karşısında çılgınlaşan oligarşik rejimin uşakları bir günde altı yurtseveri acımadan katleder. Ardından köyü yakıp yıkarak harabeye çevirir. Böylece köyü göçertir.

Ferman yoldaşın çocukluğu böylesine direngen ve yurtsever bir ortamda şekillenir. Bu olumlu özelliklerini partinin devrimci özellikleriyle birleştirerek çok güçlü kişilik edinir. Kendini eğiterek her adımını parti bünyesinde, parti terbiyesi ve ölçüleri içerisinde atmaya büyük bir özen gösterir.

Ferman yoldaşın en belirgin özellikleri fedakar, görev adamı, eylemde sonuç alıcı, ısrarcı olması, yoldaşlarına karşı sorumlu, bağlı ve emekçiliğidir. Bu olumlu özellik ve çabalarıyla herkeste güven yaratmış, herkesin saygısını, sevgisini kazanmıştır.

Uzun süre Gabar alanında saflarda mücadele etmesi nedeniyle Gabar arazisini çok iyi tanımıştır. En engebeli ve sert arazilerde bile çok rahat hareket eder. Askeri dehalar bir askerin araziyi tanımasının öneminden söz ederler. İşte Ferman yoldaş bu anlamda doğayla bütünleşmiştir. Araziyi en derin ayrıntılarına kadar tanıması yanında savaşkanlığıyla Gabar'da destan olmuştur.

Ferman yoldaşın olduğu yerde güven vardır. O, bu olumlu çabalarıyla giderek takım komutanlığına kadar yükselir. Her konuda gerçekçidir. Olay ve olguları değerlendirmede objektif olmaya özen gösterir. Ülke ve halk bilinci içinde partinin verdiği görevleri layıkıyla yerine getirmeye çabalar. Partiye, Parti Önderliği'ne bağlı olmayı bir yaşam biçimi olarak kabul eder. Boş durmayı hiç sevmeyen Ferman yoldaş cıva gibi sürekli hareket halinde olur.

Tam anlamıyla bir görev adamı olmasıyla, gelecek için umut vaad eden ve her şeyden önemlisi de başarıdan başka hiçbir şeyi tanımayan keskin vuruş tarzıyla tanınır. Düşmana karşı gösterdiği devrimci keskinlik ve tavizsizliği parti içindeki sınıf-dışı anlayışlara karşı da sürdürür. Her koşul altında parti yaşamını ve önderlik gerçeğini dayatır.

Ferman yoldaş şehit düştüğü güne kadar Gabar ve Çırav alanlarında mücadele eder. Savaş sahasında her türlü görevi tereddütsüz üstlenir. Çok yönlü gelişme özelliklerini gösteren Ferman yoldaş en son '97 yılında Botan Eyaleti IV. Konferansı'nda Kerboran şehir baskınının gerçekleştirilmesi kararının alınmasından sonra büyük bir istek ve coşkuyla eylemin hazırlıkları içerisinda yar alır. Yakılan-yıkılan köyü ve göçertilen köylülerinin intikamını almak için eyleme büyük büyük istekle katılır. Eylem başarıyla gerçekleştirilir. Sömürgeciliğe ait askeri, idari ve mali hedefler imha edilir. Bu eylemle askerlere ait üç sabit tepe hedeflenir. Ferman yoldaş burada da saldırı gurbunda yer alarak en ön safta çarpışır. Bu eylemde vurulan Ferman yoldaş şehadete ulaşarak kızıl kanıyla toprağı tohumlandırır, devrim kervanında ismini altın harflerle yazdırarak sonsuzlukta halkının kalbine gömülme onuruna erişir.

Ferman yoldaşın anısı yaşam gerçeğimiz olacaktır!

Mücadele arkadaşları

Düzeltme

Aralık 1993 tarihli 23. Özel sayımızda (sayfa 158) yer alan **Baran** kod adlı **Nedim BALYECİ**, yanlışlıkla **Nedim BALYELİ** olarak verilmiştir. Düzeltir, okuyucularımızdan özür dileriz.

HALKIN KALBİNE GÖMÜLEREK ÖLÜMSÜZLEŞTİLER

Adı, soyadı: **Ömer KOÇER**
Kod adı: **Rüstem**
Doğum yeri ve tarihi: **Kaşo-Afrin, 1965**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **10 Aralık 1997**
Siirt şehir merkezindeki çatışmada

Adı, soyadı: **Hemdo HÜSEYİN**
Kod adı: **Rêzan**
Doğum yeri ve tarihi: **Kıtınê, Afrin, Küçük Güney, 1969**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **Kasım 1997, Qutnus köprüsü, Siirt-Eruh arası**

Rüstem ve Rêzan yoldaşlar birer halk kahramanı olarak halkımızın gönlünde taht kurdular

Rêzan yoldaş, Küçük Başur'dan gelip yüksek bir yurtseverlik duygusuyla Kürdistan halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine katılım göstermişti. Mücadeleye Küçük Başur'dayken sempati duyar, belli bir süre cephe çalışmaları içerisinde yer alır, daha sonra Önderlik sahasında kapsamlı bir eğitimden geçerek ülke sahasına gelir.

Güney Kürdistan alanında askeri eğitimden geçerek tecrübe kazanan Rêzan yoldaş, daha sonra savaş birliklerinde yer alır. Belli bir süre sonra Botan alanına geçer ve Garısan bölgesinde faaliyetlerde bulunur.

Halkla ilişkilerdeki deneyim ve tecrübesi nedeniyle Siirt Cephe sorumlusu olarak görevlendirilen Rêzan yoldaş, örgütleme yeteneği yüksek, gizliliğe önem veren, duyarlı, güvenliği elden bırakmayan özellikleriyle uzun süre bu çalışmalarını başarıyla yürütür. Çalışmalarıyla halk arasında sevilen, sayılan ve güven duyulan bir konuma yükselir.

Rêzan yoldaş bir yandan kitle çalışmalarını yürütürken, öte yandan gerillanın lojistik vb. ihtiyaçlarını temin etme görevini de omuzlar. Türk devletinin binbir engelleme yöntemi ve koyduğu ağır ambargoya rağmen yeteneklerini ve yaratıcılığını pratik çabalarına katarak bu görevi de başarıyla sürdürür, gerillayı lojistiksiz bırakmaz, TC'nin politika ve uygulamalarını boşa çıkartmasını bilir. Rêzan yoldaşın bu çalışmaları hakkında bilgilenen ordu güçleri, bunu engellemek için elinden gelen herşeyi yapmıştır. Ama büyük duyarlılıkla çalışmalarını sürdüren Rêzan yoldaş her defasında bu yönelimleri boşa çıkarmasını bilmiştir.

Gerillanın "*Her yerde var, hiçbir yerde yok*" ilkesini büyük bir titizlikle hayata geçiren Rêzan yoldaş, cephe çalışanı olmasına rağmen gerilla kural ve ilkelerine sonuna kadar bağlı kalarak illegaliteyi çok iyi uygular. Bundan ötürü istihbarat birimleri O'na ulaşamaz ve şaşkınlık içerisinde kalır.

Görev aşkı ve sorumluluk duygusu yüksek olan Rêzan yoldaş, ölçülü, ciddi, yoldaşlığa değer veren, ideolojik olarak gelişkin, parti çizgisinden ödün vermeyen ve ilkeli yaşamı esas alan özellikleri ile saygı duyulan bir konuma ulaşır.

Kasım ayında Siirt şehir merkezinden kırsal alana gelirken Siirt-Eruh arasında bulunan Qutnus köprüsünde yol kontrolu yapan askerlerle karşılaşırlar. Yanında Rüstem adındaki cephe çalışmalarını birlikte yürüttüğü arkadaşı da vardır. Mecbur kaldıkları için askerlerle çatışmaya girerler. Kahramanca savaşan Rêzan yoldaş şehadete ulaşırken, Rüstem yoldaş yaralı olarak kurtulmayı başarır.

Rüstem yoldaş yarasını iyileştirebilmek amacıyla yeniden Siirt şehir merkezine döner. Orada ilişki içinde bulunduğu milisin evinde bir süre kalır ve tedavi olur. Milisin yardımı sayesinde yarası çabuk iyileşen Rüstem yoldaş, kırsal alandaki arkadaşlarına haber vermek için harekete geçer. Önce kaldığı evi değiştirir. Gittiği evde belirli bir süre kalıp Siirt şehir merkezinden ayrılacaktır. Bazı ihtiyaçları temin ederek gerillaların yanına gidecektir. Ancak ev değiştirmesi sırasında bazı ajanlarca farkedilmiş ve ihbar edilmiştir. İhbarı değerlendiren devlet güçleri, Rüstem yoldaşın bulunduğu evin etrafını sararak "teslim ol" çağrısı yapar. Bu çağrıya Rüstem yoldaş silahıyla karşılık verir. Bunun üzerine üç saat süren bir çatışma yaşanır. Ev çepeçevre sarılmış olduğu için kurtuluş imkanı yoktur. Evin her tarafının sarıldığını ve çıkış yolunun kalmadığını gören Rüstem yoldaş işbirlikçiliğe ve sömürgeciliğe asla boyun eğmeyeceğini sloganlarıyla haykırarak son mermisine kadar savaşarak şehitler kervanına katılır.

Küçük Başur'dan saflara katılan Rüstem yoldaş, '93 yılında geldiği gerilla saflarında başarılı bir pratik sergiler. Bir çok eylem ve çatışmada önemli roller oynar. Bu askeri özelliklerinin yanı sıra halkla ilişkilerde de yeteneklidir. Bu yeteneği nedeniyle '97 yılında Rêzan yoldaşın yardımcısı olarak Siirt alanında cephe çalışmalarında görevlendirilir. Her iki yoldaş, olumlu özelliklerini bütünleştirerek uyumlu bir ekip çalışması yürütmüş, hem kitleyi örgütlemede, hem de devletin koyduğu amborgoyu delerek gerillanın lojistik ihtiyaçlarını karşılamada önemli yararlılıklar sergileyip başarılı bir pratiğin sahibi olmuşlardı.

Mağrur oluşuyla, bükülmeyen çelikten iradesiyle, parti doğrularında ısrar etmesiyle, yoldaşlığa değer veren, halkını ve ülkesini büyük seven, tartışmacı, iknacı, eğitimci, alçak gönüllü özellikeriyle bulunduğu her ortamda kendini sevdirip saydırmasını bilen, hoş sohbetiyle her koşulda çekim merkezi olan Rüstem yoldaş, arkadaşlarının olduğu kadar halkın da sevgilisi olmasını bilmiştir.

Rêzan ve Rüstem yoldaşlar devrimci azim ve kararlılıkla, halka ve partiye verdikleri sözlerin gereklerini kahramanca yerine getirmişlerdir.

Halkın dilinde destanlaşan Rüstem ve Rêzan yoldaşların mücadelesi ve soylu anıları bize güç vermekte, onurlandırmaktadır. Anıları mücadelemize önder olacaktır.

Rüstem yoldaş — Rêzan yoldaş

Bana bırakma anlatamam
çoktan unuttum seslerini kuşların
sen söyle yaprakların rengini
Güneş nasıl doğar?
kır çiçeklerini sen anlat
Bana bırakma,
diyemem dağlara gizlenmiş sevdamı
bir hançer saplı durur.
Bir bıçak keser boynumu
kan aksa da demem kimseye
Bana bırakma, anlatamam
silahımı bıraktım da geldim
son kez bakmışım dağlara
oraya-buraya özlemlerimi bıraktım da geldim
Sen anlat, siyah üzüm gözlerimi bıraktım da geldim
bir gecenin yaralı gömleğini sen anlat ve gerillayı
bana bırakma
Ey yeryüzü güneşi.

Mücadele arkadaşları

Cesaretli, kararlı ve sonuç alıcıydı

Adı ve soyadı: **Cevher Ali YASİN**
Kod adı: **Ömer**
Doğum yeri ve tarihi: **Derkarê, 1978**
Mücadeleye katılış tarihi: **1994, Haftanin**
Şahadet tarihi ve yeri: **1997**
Çırav-Bukat kapısı çatışması

1990'lı yıllardan itibaren Kuzey'de patlamaya dönüşen devrimci savaşımımızın etkisi Güney'de de büyük gelişmelere yol açmıştı. Uzun bir süre alanda bulunan ilkel milliyetçi ve işbirlikçi güçlerin olumsuz pratikleri yüzünden bunalan halkın yüreğinde, PKK gerillalarının alana daha güçlü girmesi ve örgütleme çalışmaları ile yeniden bir umut ışığı doğmuştu.

Başarı, azim ve kararlılığın simgesi olan gerilla, Kuzey halkını kısa bir sürede örgütlediği gibi Güney halkını da bu örgütlülüğün içine çekmeye başlamıştı. Ulusal Önderimiz Başkan Apo'nun perspektifleri doğrultusunda yürütülen çalışmalar istenildiği gibi olmasa da Güney'i yeniden bir devrimci dalgalanma içerisine sokmuştu.

Kürdistan tarihi boyunca işbirlikçilik ve ihanet Kürdün kaderi gibi boynuna asılmış ve hiçbir dönemde kendi ulusal birliklerini yaratamayarak sürekli iç savaşlarda güçlerini tüketerek sömürgeciliğe açık kapı bırakmışlardır. Daha bundan 300 yıl öncesinde Ahmede Xane'nin dile getirdiği "keşke bizim de bir önderimiz olsa da bizi birleştirse" sözü bir türlü gerçekleşmiyor, işbirlikçilik ve ihanet her geçen gün derinleşiyordu. 1970'lere gelindiğinde Kürt halkının bağrında bir önderliğin çıkma zamanı çoktan gelmiş ve yok oluşun eşiğindeki bu halk ancak önderliksel bir gelişme ve şiddetli bir mücadele ile ayağa kaldırılabilirdi. İşte Kürdün bu kaderini tersine çevirmek için mücadeleyi başlatan Başkan Apo öncülüğündeki PKK çok kısa bir süre içerisinde Kürdistan'ın dört parçasında örgütlenmiş ve Kürt halkı tarihinde ilk defa dört parçada birden örgütlenmeye başlamıştı. Ne var ki ihanet ve işbirlikçilik yine devrededi ve ulusal çıkarlarını bir yana bırakmış ilkel milliyetçi gruplar PKK'nin bu gelişimi karşısında hemen karşı saldırıya geçerek aşiretçi ve mahalli çıkarları adına sömürgecilerle işbirliği yapmakta dereddüt etmemişlerdi.

Ulusal örgütlenme anlamında 1970'lere kadar belirli bir gelişme kaydeden Güney Kürdistan parçası da bu ilkel milliyetçi grupların elinde her gün biraz daha sömürgeciliğe peşkeş çekiliyor, ailesel ve aşiretsel çıkarlar adına ulusallıktan her geçen gün daha da uzaklaşıyorlardı. Çünkü uluslaşma onların çıkarlarına ters olup ceplerine para girmesini engelleyecek ve önemli bedeller ödemeyi gerektirir. Feodal anlayışa sahip bu kesimlerin ise Kürdistan için bedel ödemesi düşünülemezdi. Bundan dolayı ulusal örgütlenme içerisinde olan PKK'ye ve onun gerillasına ilk günden beri karşı durmuşlar ve PKK söz konusu olduğunda rahatlıkla sömürgecilerle aynı saflarda yer alabilmişlerdir.

PKK'nin ilk gerilla faaliyetleri bu alanda başlamasına rağmen bu alana fazla müdahale edilmemişti. Ama ilkel milliyetçi ve işbirlikçi güçler, hem sömürgecilerle, hem de emperyalistlerle işbirliğine girmiş, Kürt halkının son umudu olan PKK'ye karşı ittifaklar geliştirmişti. PKK'yi kendi dar aile ve aşiret çıkarlarına bir engel gördükleri için ilk dönemler komplolarla, daha sonra ise açıktan gerillalara saldırmış, sömürgeci orduyla birlikte kendi ulusundan insanların üzerine kurşun sıkmıştı. Bu çatışmalarda yüzlerce gerilla ve bunun on katı peşmerge hayatlarını kaybetmiş, binlerce insan yaralanmıştır.

Partimiz bu ilkel milliyetçi ve işbirlikçi güçlerin halka hiç bir şey veremeyeceğini gördüğü için Güney Kürdistan'daki örgütleme çalışmalarına hız vermiş, bununla birlikte işbirlikçi güçleri sınırlandırmaya çalışmıştır. Bu amaçla örgütlenme faaliyeti daha güçlü başlatılmış ve halk üzerinde etkili olmuştu. Bu çalışmalar sayesinde halkımız, PKK'nin çalışmalarına yoğun ilgi göstererek gerçek kurtuluşu burada görmüş ve PKK'ye büyük umutlar bağlamaya başlamıştır. Özellikle ilk başlarda Zaxo çevresinde halkın artan bir düzeyde gerillaya katılım sözkonusu olmuştur.

Ömer yoldaş da Zaxo'da mücadelenin etkisini yakından hisseder. Bu etkiyle kısa sürede partiye sempati duymaya başlar. Ailesi uzun bir süre peşmergelik yaptığı için, KDP'yi iyi tanımaktadır. KDP'nin işbirlikçi yönünü, halkı kandırmasını, baskı ve işkencelerini yakından görmüş ve nefret etmiştir. Özellikle bazı yurtseverlerin KDP ihanetçileri tarafından katledilmesi, Ömer yoldaşın büyük tepkisine yol açmıştı. Bu tepkilenme kısa sürede Ömer yoldaşta devrimci düşüncelerin güç kazanmasına dönüşür ve devrime katılma kararı kesinlik kazanır. 1994 yılında Haftanin'de gerillaya katılarak bu istediğini somut pratiğe döker. Haftanin'de belli bir süre eğitim gördükten sonra Botan eyaleti Hareketli Tabur'unda yer alarak, Güney'den Kuzey'e geçer. Daha önceleri Kürdistanı yalnız Güney parçasından oluşuyor sanıyor, diğer yerlerde de Kürtlerin yaşadığını bilmesine rağmen bulunduğu ortam etkisiyle başka bir Kürdistan olabileceğini düşünmüyordu. Şimdi ise Kuzey'de savaşıyordu. İlk defa ulusal bilinci bu kadar derinden hissediyor ve yaşıyordu. Evet ülkesi bölünmüş parçalanmıştı. Ve halkı köle olarak yaşıyor, dili, kültürü yasaklanmış sadece sömürgecilerin dilini konuşmak zorunda bırakılıyordu. Buna isyan etmemek mümkün değildi. Bu yüzden görevlerine dört elle sarılıyor, gecesini gündüzüne katıyordu.

Botan eyaletinin çeşitli alanlarında kaldıktan sonra Çırav alanına geçer. Burada da var olan bütün görevlere koşuyor, kendisini geliştirmek için büyük çaba harcıyordu.

Ömer yoldaş olgun ve zeki oluşuyla bir çok şeyi kısa sürede de kavrıyordu. Yaşama katılımı ve çabası yoğundu. Savaşta da cesaretli, kararlı ve sonuç alıcıydı. Yetişme ortamından dolayı daha küçük yaşlarda silahla tanışmıştı. Bu yüzden gerillada da silahı çok iyi kullanır. Partiden aldığı inanç ve ideolojiyle cesaret ve atılganlığını daha da pekiştirir. PKK'nin saldırı ruhunu kendi kişiliğinde gerçekleştirmenin büyük çabası içinde olur.

Ömer yoldaş Çırav'da operasyona çıkan askerlere karşı yapılan sızma eyleminde vurularak şehadete ulaştı.

O, unutulmayacaklar arasında onurlu yerini alırken, bizlere de her zaman onur ve inanç kaynağı olacaktır.

Mücadele arkadaşları

Yirmi yıllık mücadeleyle 12 Eylül zırhı parçalandı

Baş tarafı 20'de

bir dönüşümün hazırlığını yapmakla, birikimini yaratmakla geçti. Bu mücadele, Türkiye ve Ortadoğu'da yaşayan halkların ufkunu karartmak isteyen, bunu amaçlayan bir sistemi parçalayıp, onun yerine hem Türkiye'ye, hem de Ortadoğu'ya demokratik bir yaşamı getirecek olan bir sistemin arayışını, onun birikimini ortaya çıkardı. Şimdi 20. yılını tamamladı. 21. yılına girerken büyük bir karşı devrim hareketini köklü bir demokratik dönüşüm arayışı içine sokmuş bulunuyor. Yıldönümü adeta böyle bir dönemeç oluyor.

Siyasi partiler değişiyorlar, değişecekler. Güçsüzlükleri gün gibi ortada. Siyasal öncülük edemiyorlar. Şöyle dememek lazım: 'Bu partiler acaba böyle değişiyorlarsa, bu anormal değil mi?' Tersine, niye bu kadar zayıftırlar, neden bu kadar demokrasi dayatması varken, bütün toplumsal kesimler, hatta devlet buna ihtiyaç duyuyorken; bunun öncüsü olması gereken, yöneticisi konumunda olan partiler bu kadar zayıftırlar, düşünce üretemiyorlar, değişikliğe öncülük edemiyorlar demek gerekir. Kendilerini değiştiremiyorlar. Onu görmek ve orayı eleştirmek lazım. Son zamanlarda çok tuhaf sorular soruluyor. Çok tuhafmış gibi, 'MHP değişiyor mu, ne oluyor' deniliyor. Değişim neredeyse insanların tuhafına gidiyor. Bu yanlış bir psikoloji. Bunun tümden kırılması gerekir. Partinin ve Önderliğin değerlendirmeleri bu temeldedir.

12 Eylül'ün tasfiyesi Parti Önderliği ve PKK ile anılacak

Tüm bu gelişmelerin karşısında içimizde de partileşmeye bir karşıtlık durumu var. Neden? Bu kendini beğenmişliktir, abartmadır, kendini her şeyin yerine koymadır. Kendini insan olarak bir davaya bağlamamaktır. Davaya bağlanan insan, bir davayı esas alan insan böyle yapamaz. Olup bitenlere, ortaya çıkan değerlere ve imkanlara kesinlikle böyle yaklaşamaz. Kendisine böyle ölçü tutturamaz. Bizdeyse bu durumlar diz boyudur. Böyle bir durumla karşı karşıyayız. Fırsat olursa eleştiri yapalım ama, bize özeleştiri yaptırtacak hiçbir şeye de yönelmeme, iç sorgulamadan uzak kalma yaklaşımı yanlıştır.

Bunları niye belirtiyorum?

Geçmişteki durumları tartışmayalım demek bu anlama geliyor da ondan. Tartışmazsak ne yapacağız? Bunları esas alacağız. Bu, 'kendimizi düzeltmeyeceğiz, değiştirmeyeceğiz, bizden değişiklik istemeyin' demek anlamına geliyor. O zaman burada ne işimiz var, neyin eğitimini yapıyoruz, niçin burada bulunuyoruz? Bu açık biçimde bir parti karşıtlığıdır. Bunun başka hiçbir anlamı yok. Partiye karşı, partileşmeye karşı direnmedir. Hiç eğip bükmeye gerek yok. Liberalize etmeye, yumuşatmaya da gerek yok. Bu tutumu kabul edemeyiz. Bu tür yaklaşımlarda bulunmayı kabul etmiyoruz. Bundan başka bir sonuç ortaya çıkmaz. Bu konuda hiç kimse bizden talepte bulunmasın. Ondan da öteye kendini de öyle kandırmasın. Böyle durmak doğru bir duruş değildir. 'Parti imkan veriyor, sabırlı ve rahat yaklaşılıyor, daha ne isteniyor' da denilebilir. Ama o partinin büyüklüğüdür. Öyle durmak kişiyi büyütmez. Partinin büyüklüğüne sığınıp da 'bu benim de büyüklüğümdür' dememek lazım. Parti ayrı, biz ayrıyız, her birimiz apayrıyız. Kendimizi parti yerine koyamayız, koymamamız gerekir. Partinin gereklerine göre ne kadar anı anına varsak, o kadar partiye yakınız demektir. Yoksa her halükarda partinin içinde bulunuyoruz, doğru bir biçimde parti içindeyiz demek anlamına gelmiyor.

O açıdan şunu belirtiyorum:

Hatalı yaklaşımlar var. Mevcut durumda mutlaka aşmamız gerekli. Artık bunlara bir nokta koyuyoruz. Yani kendimizi değiştirmek istiyoruz. Siyasi gelişmeler bizden onu istiyor. O zaman kendimizi siyasetin gelişimine göre, sürecin gelişimine göre ele alıp düzeltmemiz, değerlendirmemiz gerekiyor. Bu da kişinin kendisini doğru bir biçimde ele alıp değerlendirmesine bağlı.

Dolayısıyla partiyle yeni dönemde bütünleşme de, partiye yeni katılım da böyle olacak. Yeniden şekillenen partiye, uluslararası komploya karşı örgütlenen partiye katılım da böyle olacak. Bu parti 12 Eylül'e karşı da örgütlendi. İşte yirmi yılın mücadelesini yarattı. Kim ne derse desin, geçen yirmi yıl bir 12 Eylül'le, bir de PKK ile anılacak. Başka bir şeyle değil. Hiç kimse onun ötesine çıkamaz. Bir ordu ve Kenan Evren vardır, bir de Parti Önderliği ve PKK. Kenan Evren belki o kadar işin derinliğinde olmayabilir, ama o bir ordu temsilcisiydi. Yirmi yıl böyle geçti, başka biçimde değil. Ve bununla anılacak. Hiç kimse bu yirmi yılı başka şeylerle tanımlayamaz.

Şimdi uluslararası komploya karşı da yeniden partileşiyoruz. Uluslararası komplo da yeni bir 12 Eylül'dür. 12 Eylül bütün Türkiye'yi hedeflemişti, herkesi hedeflemişti; karşısında bir yığın güç vardı, uluslararası komplo ise sadece bizi hedefliyor. Hepsinin temsilcisi durumuna gelmişiz. Sadece PKK'yi hedefliyor. Ve amaç yine aynı amaçtır. Örgütleyenler aynı güçler. Biz parti olarak onun karşısındayız ve böyle büyük bir saldırıya karşı direnmek, savaşmak üzere yeniden partileşiyoruz, kendimizi örgütlüyoruz. Önümüze bu saldırganlığın tümünü yıkmayı görev olarak koyuyoruz. O zaman bu görevi yerine getirecek militan olacağız. Bu militanın ruh, düşünce durumunu, davranış düzeyini kendimizde yakalayacağız. Görev bu.

Bu yapılabilir mi?

Hem de mükemmel yapılabilir. Bunun için çok mükemmel bir birikim var. Büyük tecrübelerden geçildi. Çok güçlü bir parti örgütlülüğü var. Eskiden Kürt halkının hiçbir gücü yoktu, yokluk içinde 12 Eylül'e karşı çıkıldı. 12 Eylül'e karşı söz söylerken insan ürküyordu. Çünkü dayanılacak değerler gerçekten çok azdı. Sadece potansiyel vardı. Ama şimdi öyle değil. Şimdi ortada bu kadar birikim, değer, gelişme ve güç var. Bunlara dayanılarak böyle bir iddia düzeyi kazanılıyor, böyle bir kararlılık ortaya çıkıyor. Bu amaçları ve görevleri önümüze koyuyoruz. Bu kadar tecrübemiz, gücümüz var. Bireyin tecrübesi var. Bunu hiç küçümsemeyeceğiz. Çünkü insanlar ciddi biçimde bu gelişmelerde rol oynuyor. Bütün bunlar doğru kullanılırsa gelişme yaratmaması mümkün değil. Yapılamayacak hiçbir şey yok. Yapılamazsa sadece bizden kaynaklanıyordur. Bizim ruhumuzun, duygularımızın kirliliğinden kaynaklanır. Sınıflı toplum diyoruz; insanların kirletilmiş olması anlamına geliyor. Kendini aldatma, birbirini aldatma, birbiri üzerinde hakimiyet kurma, sömürme sisteminden kaynaklanır. Biz de parti olarak buna karşıyız. Zaten PKK öyle bir insan olmaya karşı. PKK devriminin özü, o insanı ortadan kaldırmak, yeni insanı yaratmaktır. Yeni insan dediğimiz, o kirlilikten kurtulmuş, temizlenmiş insandır.

Demek ki, çalışmalarımızdan bu sonuç ortaya çıkacak. Herkes de en kısa zamanda böyle bir sonuca ulaşmayı hedefliyor, hedefleyecek. Öyle sağa sola, zamana yaymaya, uzatmaya, çeşitli nedenlere bağlamaya hiç gerek yok. Doğru da değil, onlar ciddiye filan da alınmaz.

Herkes kendisini iyi versin ve bu çalışmalarımız buradan bir sonuç yaratsın. Pratikleştirme kararına denk bir pratiği yerine getirecek militanı ortaya çıkarsın. Böylece birbirine denk bir çalışma olur. Hedefimiz budur.

PARTİMİZİN EVRENSEL ÇİZGİSİYLE SINIRLARI AŞIYORUZ

Baş tarafı 32'de

geçtiğimiz bu aşamanın yoğun mücadelesini yaşıyoruz. Diğer dünya devrimlerindeki kadınların yaşadığı sonu bizim de yaşama riskimiz vardı. Bu nedenle farklı kadın hareketleri deneyimlerini incelemek ve örgütsel sonuçlar çıkarmak Kongremizin ele aldığı konular arasındaydı. Cins çelişkisinin öne çıkacağı 21. yüzyıl gerçeği karşısında, kadının kendi özgün örgütlenme sorunlarını ele alıp mücadele stratejisi ve ittifak güçlerini belirlemesi bir zorunluluk olmaktadır. Bu anlamda Kongremiz, 21. yüzyılın başlangıcında özgürlük mücadelemizi bekleyen tehlikeler kadar, bağrında taşıdığı imkanları da tartışmıştır. Yakalanan tartışma ve değerlendirme düzeyinden bütün dünya kadınlarının yararlanacağı inancındayız.

PJA olarak belirleyici yanımız ve farkımız, Parti Önderliğimiz ve partimiz PKK'nin kadın özgürlük mücadelesini ele alış biçimi, geliştirdiği ideoloji ve yine özgürlük hareketinin –uzun vadede– kapsamlı tedbirlerini baştan itibaren almasıdır. Bundan aldığımız güçle biz de diyoruz ki; partimizin önemli bir değişim-dönüşüm sürecini yaşadığı, bunun zorluğu ve sancılarını çektiği bir süreçte, kadın hareketi ve partisi olarak bu değişim ve dönüşümün özüne denk bir duruşu ve katılımı sergileme gücünü göstereceğiz!

Partimizin ve halkımızın özgürlüğü yakalama noktasında potansiyel gücü ve yapısı olan kadının, böylesi bir iddiayı taşıması ve yaşamsal kılması, partimiz PKK'nin demokrasi, barış ve özgürlük mücadelesinde büyük bir atılımı gerçekleştirmesini beraberinde getirecektir. Kadın partisi olarak bu iddiamızı ortaya koyuyoruz. Böylesi kritik bir gelişim ve geçiş aşamasında, sürece en aktif biçimde katılacağımızı belirtiyoruz.

Kadın hareketinin hem genel örgütlenme ve yaşadığı sorunları, hem de stratejik değişim-dönüşümü yaşayan partimizin başlangıcından günümüze kadar yaşadığı kadın gelişim sorunlarını yıl yıl tartıştık. Bu doğrultuda yürütülen tartışmalarla kadın özgürlük hareketinin militanları olarak yaşadığımız gelişim sorunları, yanılgılı yaklaşımlar, bunların özgürlük çizgisine yansıması, özgürlüğün geliştirilmesinde ve kökleşmesinde yarattığı zorluklar ve bunun partimiz PKK'ye yansıması ele alınarak, bu kapsamda çözüm yolları aranmış, sorunlar derinlikli sınıf ve cins bakışıyla tartışılarak çözüm yolları, dönemsel görevlerimiz ortaya konmuştur.

Kongremiz ayrıca tüm dünya kadınlarına perspektif sunacak kapsamda kadın kurtuluş programını işleyen bir ***Manifesto***'ya ulaştı. Bu Manifestomuz, en temel görev olarak yaşamsallaştırılması gereken kurtuluş programı ile hem erkeğin egemenlikli karakterinin aşılmasını, hem de kadının geri özelliklerinin dönüştürülmesini ideolojik, felsefik ve toplumsal yanlarıyla ele almaktadır. Manifestomuz; kadın sorununun toplumlar tarihine paralel gelişimini, dünya devrimlerindeki kadın hareketlerinin durumunu, PKK'de kadın hareketinin gelişim tarihini, 21. yüzyıldaki cins çelişkisini ve buna partimizin ideolojik yaklaşımını açımlamaktadır.

Kongremiz, yukarıda da dile getirdiğimiz gibi tarihsel, stratejik değişim-dönüşüm sorunları içinde gerçekleştirildi. Bu açıdan çözümün kendisini acil olarak dayattığı bir aşamada böylesi bir kongreyi geliştirmemiz önemlidir. Böylesi zorlu dönemlerde çözüm bir ihtiyaç halini aldığı için, ilgi, yaklaşım, coşku ve moral de ona denk bir gelişim içinde ilerlemektedir

Kongremizde, yaşanan sorunlar karşısında kendini düzeltip savaş verme noktasında oldukça kapsamlı ve cesur tartışmalar yürütüldü. 15 Şubat gibi bir dönemin sonrasında alışkanlıklar, aşılması gereken kendine has duruş, tarz ve tutumların aşılmaması, bizlere zorlu ve sancılı bir süreç yaşattı. Ama bu zorlanma, gelişimin önündeki engelleri yıkmanın sancısıydı. Özgürlüğün bu aşamasında yeniden doğuşun sancılarıydı. Bu yönü ile anlamlıydı. Tartışmalarımızın bu temelde özgürlük ve tarih bilincimizi güçlendiren, yine 'özgürlük için nasıl bir kimlik ve kişilik kazanmak gerekiyor' sorgulamasını derinleştiren yanları oldu. Kendi tarihine, kendi sorunlarına, kendi yanılgılarına cesaretli ve kararlıca bir yaklaşım vardı.

Kongremiz olmaması gerekeni mahkum eden, olması gerekeni en açık bir biçimde ortaya koyan, netleştiren, kararlaştıran bir tartışma düzeyini yakaladı. Bu temelde kadın hareketi olarak yaşadığımız yetersizliklerden, hata ve yanılgılardan arınma temelinde bir özeleştiri kongresiydi. Parti Önderliği'ne, özgürlüğe, partiye yanılgılı yaklaşımların eleştirilip aşıldığı bir kongreydi. Özgürlük hamlesini, yeni atılımları hedefleyen ve kararlaştıran bir kongreydi. Bu temelde güçlü kararlar alınmıştır.

Geçen yıllarda şekillenen ve son bir buçuk yıllık süreçte örgütümüzü zorlayan küçük burjuva örgüt ve özgürlük anlayışı, sonuçlarıyla beraber açımlanarak mahkum edildi. Özgürlük çizgisine işbirlikçi-çete çizgisinde yaklaşan küçük burjuva özgürlük anlayışının; hareketimizi dar, dogmatik ve feminist bir yaklaşımla ele alıp mücadelemizi tıkatan, inançsızlığa götüren, yaratılan değerler karşısında kendisini ucuz yaşatma hesabı yapan bütün yanlış, yanılgılı ve ters yaklaşımları mahkum edildi. Bu temelde Önderlik ve özgürlük çizgisine güçlü ve doğru katılım ve özgürlüğün ancak büyük emek, çaba ve mücadeleyle ortaya çıkacağı yaklaşımı da kararlaştırdığımız önemli bir noktaydı.

İdeolojimize ve çizgimize denk sınıf ve cins mücadelesi yürütme gereğinden hareketle, sınıf ve cins mücadelesinin karakteri üzerine tartışmalar yürüttük. Cins ve sınıf mücadelesinin iç içeliği ve bugünden yarına gerçekleşemeyeceği gerçeğine ulaştık.

Kadın olarak özgürlük mücadelemizde alternatif toplum ve alternatif yaşamı yaratma iddiamızın erkeğe dönük proje ve çalışmaları içermesi gerektiği bilinmektedir. Bu noktada geçmişte yaşanan kaba redçi ve feminist anlayışlardan kaynaklı yaklaşımlar Kongremizde mahkum edildi. Kadın hareketimiz, bu anlamda mücadele kapsamına erkeğe dönük çalışmaları da alırken, Kongremiz sadece kadın için değil, erkek için de özgürlük mücadelesinde önemli bir adım olmaktadır.

Zaten yeni dönem stratejimiz Olağanüstü VII. Kongremizde kararlaştırılmış ve resmileştirilmişti. Biz Kongremizde; daha çok son bir-bir buçuk yıllık döneme daha aktif katılamayışımızın ve gereken misyonu yüklenemeyişimizin nedenlerini, kaynaklarını ortaya koymaya çalıştık. Bunun özeleştirisini güçlü ortaya koyduk ve bu temelde de yeni dönem projesine en fazla katılabilecek ve bunu en fazla sahiplenebilecek olan kadın potansiyelinin en kısa zamanda döneme denk katılım kararlaşmasını yarattık. Yeni dönem stratejisinde kadının rolü nedir, bunu nasıl, hangi mücadele yöntemleri ve araçlarıyla geliştirecek, etki ve başarı ne oranda gelişecek gibi sorular temelinde özgür yaşam projesini oluşturduk. Kongremiz, demokrasi ve barış sürecini ve bunun mücadelesini geliştirmeyi de kadının en temel dönemsel görevi olarak benimsedi. Bu temelde Kongremizin yaklaşımı; Parti Önderliğimizin geliştirdiği yeni dönem stratejisine en üst düzeyde katılımı gerçekleştirmek ve bu stratejinin bir an önce özüne denk başarılmasını ve yaşamsallaştırılmasını sağlamaktır.

Kongremiz, Özgür Kadın Akademisi ve vakıf, dernek gibi legal sahalarda yapılacak örgütlenme biçimlerini de tartıştı.

Ayrıca Türkiye boyutunda, demokratik cumhuriyet içinde geliştirilmesi gereken hareketimiz üzerine alınan kararlar var. Bunlar Parti Önderliği'nin ve PKK Olağanüstü VII. Kongresi'nin yeni dönem çerçevesinde belirttiği noktalardır. Parti Önderliği'nin sunduğu perspektifler temelinde gerçekleşen Kadın Kongremizde, demokratik cumhuriyetin kadın hareketini oluşturma amacıyla somut planlamalara ulaşıldı. Burada demokratik cumhuriyet hareketini yaratmanın ittifaklarının nasıl ve kimlerle olacağı, mücadele biçiminin ve tarzının nasıl gelişeceği konuları kararlaştırıldı. Yine önemli bir boyutu da aynı coğrafyada aynı köklerden yetiştiğimiz Ortadoğu kadınları olmaktadır. Böylesi bir iç içelikle, birleşme temelinde, demokratik mücadelenin en güçlü dinamiğini yaratmak hedeflenmektedir.

Kongremizde **Kürdistan İşçi Kadın Partisi *(PJKK)*** yerine, **Özgür Kadın Partisi *(PJA)*** olarak isim değişikliğine gidildi. Bu değişimin dönemle, içine girdiğimiz stratejik değişim ve dönüşümle bağlantısı var. 21. yüzyılda kadın hareketi olarak cins mücadelesinin evrensel boyut kazanmasıyla bağlantısı var. En önemli nedeniyse ideolojik boyutta örgütlenen bir parti olarak, dar ulus ve sınıf kapsamını aşmaktır. Dünyada ilk defa kadın kurtuluş ideolojisine sahip bir parti olarak evrensel yayılma gerçeğine inanıyoruz. Dünya üzerinde erkek egemenliğinin baskı ve sömürüsünü kırabilecek, kadının kurtuluşunu hedefleyen bir ideoloji olduğumuz için adımızı değiştirme kararına ulaştık.

Olağanüstü III. Kadın Kongremiz, her arkadaş için kendisini özgürlük ve Önderlik çizgisi karşısında ele alıp sorgulama ve yargılama kongresi olmuştur. Bu temelde bütün kadın yapımıza mesajımızın özü şudur: Böylesi bir sorgulamayı her kadın yoldaşımız yaşamalı ve kendisini özlü bir temelde yeniden yapılandırabilmelidir. Kongremiz bunun netleşmesini, kararlaşmasını en üst düzeyde yaşamıştır.

Parti yapımız içindeki erkek yoldaşlara da kısaca mesajımız olacaktır: Kongremizin ulaştığı özgür yaşam projesinin temelinde olan ve geçmişte fazla pratikleştiremediğimiz erkeği dönüştürme projemizin daha sağlıklı ve derinliğine ele alınıp pratikleştirilmesi noktasında gereken gayretin gösterileceğine inanıyoruz. Biz kendi özgürlük sorunlarımızı aynı zamanda erkek yoldaşlarımızın ve toplumun özgürlük sorunu olarak görüyoruz. Bu anlamda erkek yoldaşlardan beklentimiz, kendilerini de iradesizleştiren bu egemen sisteme karşı mücadele etmeleri ve yine özgürleşme sorunlarını doğru bilince çıkarmalarıdır.

Bu temelde Olağanüstü III. Kongremizin ruhuyla ve coşkusuyla, özgürleşme iddiasına sahip bütün kadınları ve parti yapımızı selamlıyoruz.

Ortadoğu'da kaçınılmaz değişim sürecinde KÜRTLER ÇÖZÜMLEYİCİDİR

Baş tarafı 2'de

Türkiye'de devlet içinde devlete rağmen bir değişim gündemdedir. Tabii bu değişim tek başına yetmiyor. Devlet bazındaki değişimleri tamamlamak ve güç vermek gerekiyor. Ancak bu temelde bütün toplumu içine alacak demokratik bir sisteme ulaşılabilir. Tüm toplumun istediği de bu olmaktadır. Toplumun demokrasi istemi oldukça derin ve büyüktür. Devlet bazı küçük adımlar ve değişimlerle büyük değişimlerin önünü almak istiyor. Ancak bundan bağımsız olarak, devletin yapacağı en ufak bir değişim desteklenip geliştirilmelidir. Bu biçimde devlet büyük değişimlere zorlanmalıdır.

Irak'ta, İran'da, Türkiye ve Suriye'de demokratik değişim dayatılacaktır. Sadece bir yerle sınırlı değil, her değişim bir diğerini belirler ve tamamlar biçiminde olmalıdır. Yeni stratejimizle önümüze koyduğumuz çözüm sistemi bunun dışında her şeyi reddetmektedir. Yani mücadelenin, her yönüyle birlikte geliştirilmesi biçiminde olacaktır. Bu da komple bir çözümü gündeme getirecektir. Bunun için dünya, Ortadoğu, Kürdistan ve onu egemenliği altında bulunduran devletlerin siyasal durumlarında bir değişimin gündeme geleceğini belirtebiliriz. Dolayısıyla çözüme doğru adımlar atılabilir. VII. Kongre ve Ortadoğu Konferansımız buna bir hazırlıktır.

ABD, Türkiye'yi Rusya'ya karşı güçlü bir ön cephe yapmak istiyor. Bunu yapabilmesi için Türkiye'nin iç sorunlarını uygun gördüğü tarzda bir çözüme kavuşturması gerekiyor. Bu da Kürt sorunudur. Kürtler, demokratik bir sistem içerisinde özgür birlik temelinde Türkiye ile bütünleşmeye hazır olduklarını ilan etmiştir. Bu strateji değer kazanmıştır, dış şartlara da uygun düşüyor. Türkiye'nin bundan başka çaresi yoktur. Eğer diktatörlüğe kayar, ulusal ve toplumsal sorunları reddederse, var olan ve yeni oluşan güçlerle bir cephe biçiminde ona karşı savaşılabilir. Bu açıdan 2001 yılında Türkiye'nin sorunlarının çözüme kavuşturulmasına hazırlıklı olmamız gerekiyor. Buna gelmezse, çok yönlü bir savaşa da hazır olmamız gerekecek. Böyle değişime direnen bir Türkiye'ye karşı mücadelede dış destek imkanları da çoğalır. Hatta demokrasi uğruna büyük savaşlar da verilir. Demokrasi şiddetsiz çözüm anlamına gelmemektedir. Demokrasi halkların ortak yaşayabilmeleri ve tüm topluma, onun sınıf ve tabakalarına gelişme fırsatı sunmaktır. Böyle bir sistem siyasal diyalogla da, savaşla da olur. Ancak savaş stratejik olarak tercihimiz değildir.

15 Şubat devrimi İran için de bir milattır

İran, Rusya endeksli oluşan merkezileşme ile bütünleşmek için iç sorunlarını çözmek zorundadır. Demokratik güçler zayıf konumdadır. Kürt halkı 15 Şubat'ta Önderliğin esaretiyle bir devrim yapmış; bununla da güç, ruh, düşünce ve moral kazanmıştır. Kürdistan geneli ile buluşmuştur. Belki biz İran'daki Kürt halkının yaşadığı değişikliği bu düzeyde tahmin edemedik. Ancak İran bunu iyi tahlil etmiştir. 15 Şubat devrimi sonrası, Kürtlerin hakları tanınmazsa büyük bir başkaldırı yapabileceklerini görmüştür. Bu gelişmelerin tümü PKK'nin etkisiyle ortaya çıkmıştır. İran, şimdi Kürdistan Demokrat Partisi ile görüşmeye başlamıştır. Bunun sebebi zayıf, cılız ve mülteci konumunda yaşayan Demokrat Parti'nin gücü değil, 15 Şubat devrimidir. Atılan bazı pratik adımlar da 15 Şubat devriminin ürünleridir. İran bu durumu geliştirmek zorundadır. 1500'lerde yaptığı hataya düşmemelidir. O dönemde Yavuz Sultan Selim İdris-i Bitlisi ile ilişkiye geçmiş, her yeri ele geçirmiştir. Dolayısıyla İran'ın Kürt sorunu ile bağı önemli oranda kopmuştur.

15 Şubat devrimci çıkışı Doğu'da Kürt halkına güç vermiştir. Halk burada Ulusal Önderliğe kenetlenmiştir. 15 Şubat genel Kürdistan için bir milat olduğu kadar, en fazla da Doğu Kürdistan için bir milat olmuştur. İran onun için bazı adımlar atmaktadır. Daha da geliştirecektir. Kürtleri kendine sorun yapamaz. Barış demokrasi ve özgür birlik stratejisini teşvik etmesi İran'ın gelişimi açısından hayati önemdedir. Bundan zararlı değil, karlı çıkacaktır. Koşullar da buna elverişlidir.

Türkiye ve İran'ın Kafkasya ile Ortadoğu üzerinde çekişmeleri söz konusudur. Bölgede etkin olma iddiasıyla yarışmaktadırlar. Bunda başarılı olması için İran güçlenmek zorundadır. Güçlenmek için de Kürtlerden güç almalıdır. Bu gerçekler görülmeden İran'da hiçbir adım atılamaz. 15 Şubat devrimi ile birlikte İran'da değişmeler gündeme gelmiştir. İran rejimi, Kürtleri eskisi gibi idare edemez durumdadır. Yani genelde demokratik bir sistem, onun içinde de ulus sorununu özgür birlik çerçevesinde çözmek durumundadır. İran bunu görmeden, Kürt sorununu çözemez.

Kürt sorunu PKK'siz çözülemez

Diğer yandan siyasal ve askeri olarak Güney Kürdistan üzerinde büyük bir savaş yaşanıyor. KDP cephesinde yeni bir gelişme yoktur. Çözümsüzlük tutumu sürüyor. YNK de geliştirdiğimiz yeni stratejinin hayata geçmesi durumunda, kendisine yaşam imkanı görmemektedir. Ayrı olmasa da, paralel bir strateji izleme talebimize düşmanlık sergiliyor. Yani KDP'nin şu ana kadar gördüğü rolü, şu andan itibaren üzerine almış durumdadır. Bu yaklaşımın iki amacı vardır; Kürt hareketi içinde yaratılacak krizde güç olmak ve PKK'nin yeni stratejisi hayata geçmeden boşa çıkarmaktır. Bu temelde bize yönelmektedir. Kurumları kapattırdı, geri çektirdi. Yani tüm istemlerini karşılamamıza rağmen yine de yönelmektedir. KDP'nin daha önceki rolüne soyunmuştur. Önderliğimize ve partimize karşı düşmanca tavırlar içerisindedir. Dolayısıyla bu tutuma karşı bundan sonra inisiyatifi ele alarak, YNK'nin bu tutumunu ters yüz etmeliyiz. Dolayısıyla savaşa hazır olmak ve ciddi ilişkiler geliştirmek için gereken yaklaşımları göstermek durumundayız. YNK bu politikası ile ne kendisine, ne de bize herhangi bir yarar sağlamıştır. Güney'deki durumun her yönüyle PKK'nin inisiyatifinde olması ona da yaşam imkanları sunabilir. Güney'de bu gerçeği görmemiz lazım. Siyasetin gerekleri ne ise onu yapacağız. Önümüzdeki yılda Güney Kürdistan'da sıcak gelişmelerin yaşanacağı büyük bir ihtimaldir. Siyasal olarak, askeri olarak buna hazırlıklı olmamız gerekiyor. Güney'in durumuna müdahale edecek bir güç olmamız lazım.

Bütün bu durumlar gözönünde bulundurulduğunda stratejimizin hayata geçirilmesi açısından temel taktiğimiz, siyasal savaş olmalıdır. Gerilla taktiği yerine serhildan taktiği esas alınmalıdır. Serhildanın bir yönü legal iken, diğer yönü illegaldir. Yasalar elverdiğince legal, yasaların yetmediği yerde ise illegal çalışmak durumundayız. Halkımız yürüyüş, gösteri, konferans ve her türlü siyasal eylemini yapabilmelidir. Kuzey'de, Doğu'da ve Güney'de bu olmalıdır. Ortama göre şiddet veya esnek yaklaşım içinde olunmalıdır.

Siyasal serhildan bizi çözüme götürecek temel taktiktir. Böyle bir iradeyi ortaya çıkarıp 2001'e hazırlanmak durumundayız. O zaman yeni oluşacak sistemde Kürtler yerini alabilir. Çünkü PKK yeni stratejisi ve mücadele yöntemiyle herkesin korkusunu aşmış ve olumlu bir ilişki ortamını yaratmıştır. Bu hem egemen devlet, hem de dünya güçleri açısından böyledir.

Kürt sorunu PKK'siz çözülemez. Bunu herkes kabul etmek zorundadır. Herkese Kürt sorununun çözümünü dayatacağız. Çözüme yanaşılmazsa siyasal içerikli şiddet devreye girer ve herkes bundan zarar görür. Bunun dışında da çözüm yolu kalmaz. 2001'de Kürdistan'da böyle bir siyasal iradeyi açığa çıkarmamız gerekiyor. Böyle yapılırsa çözüm yolu açılır.

Tüm gücümüzü de bu temelde harekete geçirmek zorundayız. VII. Kongre, Ortadoğu Konferansı, PJA Kongresi, güç yoğunlaşmamız, halkımızın örgütlü gücü ve siyasal gelişkinlik düzeyi Kürtlere çözüm gücü olma rolünü oynatacaktır.

Sivil toplum, demokrasi ve kitle örgütleri üzerine -2

Baş tarafı 14'te

Nasıl ki, "Sosyalist insan yaratılmadan, sosyalist toplum yaratılamaz" diyorsak, aynı gerçeklikten hareketle, demokrasi kültürünü özümsemiş demokrat insanlar yaratmak zorundayız. Önderlik; *"Demokrat olmak gerekir. Demokratlık feodalliği aşmaktır. Demokrat olmayan, ulusalcı da olamaz. Şoven olur, milliyetçi olur"* diyor. İşte bu görevi başardığımızda, demokratik mücadelenin öncülüğünü ve temel halkasını da yakalamış olacağız.

Yeni statejimizin gereği olarak, var olan bu örgütleri demokratik bir işleyişe kavuşturmak, ***"Yurtseverler yönetime!"*** sloganıyla bu demokratik mevzileri etkin bir yönetime kavuşturmak, bu kurumların kitlelerle bağını güçlendirmek ve onları bireylerin eğitilip bilinçlendirilerek pratiğe sevkedildiği okullara dönüştürmek gerekmektedir. Ayrıca, ihtiyaçlar doğrultusunda yeni demokratik birimler oluşturmak, demokratik halk kooperatifleri yoluyla halkın ekonomik vb. sorunlarına çözüm bulmak, kültürel kurumlar örgütlemek, her alanda dernekleşmeyi hedef haline getirmek, araştırma, çevre ve sosyal amaçlı vakıflar kurmak, bölgede var olan sendika şubelerini gerçek birer emekçi örgütüne dönüştürmek... Bu örgütlülük, demokrasinin olduğu kadar barışın da teminatıdır. Nitekim Önderlik, *"Güçsüz olanların barışı olmaz. Devletin barışa gelmesi, halkın devreye girmesiyle olabilir ancak. Milyonları örgütleyemezsen, halk demokrasisini geliştiremezsin"* diyor. İşte dönemin dayattığı önemli ve ertelenemez görevler... Nihayet bu görevleri yerine getirmek, PKK'nin Olağanüstü VII. Kongresi'nin aşağıdaki kararlarını da pratikleştirmek demektir:

"Kitle örgütlenmesinde her kesimin özgül durumunu ve somut koşullarını dikkate alan bir çalışma ancak başarıyı yaratabilir. İşçi ve emekçi kesimleri, sendika, dernek ve birliklerde örgütlemek, koşullara uygun bir köy çalışmasını mutlaka bulmak, bu temelde geniş kitleleri örgütlemek, demokratik siyasal mücadeleye seferber etmek gerekir. Özellikle geniş potansiyele sahip olan kadın kesimini, siyasal parti çalışmalarından, yaygın vakıf ve derneklere kadar çok çeşitli biçimlerde örgütlemek, barışçıl ve demokratik etkinliklerle birlikte eğitsel ve kültürel çalışmaları geliştirmek büyük öneme sahiptir. Yine en dinamik olan gençlik kesimini çeşitli gençlik örgütlerinde bir araya getirerek siyasal mücadeleye sevketmek son derece önemlidir."

"Kültür-sanat alanında çok yönlü ve kapsamlı bir faaliyeti örgütleyip yürütmek."

"Müzik, folklor, tiyatro, sinema, resim ve sanatın her alanında kapsamlı çalışma içinde olmak ve bütün bu çalışmaların kendi alanlarında örgütlenmeleri için çaba harcamak, sanatçılara büyük değer verip onların dernek, birlik vb. biçimde örgütlenmelerini teşvik etmek."

"Kürt enstitüleri, kültür merkezleri biçiminde ortaya çıkan örgütlenmeleri, dönemin gereklerine göre yeniden düzenleyip merkezileştirmek, her alanda yaygınlaştırmak, halk ve yerel yönetim imkanlarını da kullanarak kültür merkezleri, dil ve tarih araştırma vakıfları geliştirmek esas alınmalıdır."

Özcesi, Önderliğin deyimiyle ***"Demokratik devrim başarıldı, sıra demokratik kuruluşta!"*** Demokratik kuruluşun dili ise evrimin dilidir. Evrim, demokratik ve barışçıl adımlarla ilerleyecektir. Belki küçük adımlarla olacak ve zamana yayılacaktır. Ama böyle ilerleyecektir. Artık temel mücadele biçimi demokratik siyasal mücadeledir. Ve bu irade, partinin Olağanüstü VII. Kongresi'nin kararlarına da şöyle yansımaktadır:

"Demokratik kurtuluşa silahlı mücadelenin kendisi uygun değildir. Gerici ilişkileri yıkmakta, sömürgeciliği, aşiretçiliği, feodalizmi ve faşizmi darbeleyerek parçalamada, kuşkusuz silahlı mücadele önemli bir rol oynamıştır. Ve her zaman oynar. Silahlı mücadelenin, doğası gereği böyle bir özelliği vardır. Ancak demokratik yapılanma ve demokratik kurtuluş söz konusu olduğunda, kuşkusuz silahlı mücadelenin burada yapabileceği fazla bir şeyi söz konusu olamaz. Onun yerine amacın niteliğine uygun aracı bulmak, yani demokratik inşanın özüne uygun mücadele yol ve yöntemlerini, yine ona uygun örgütlenmelerini geliştirmek, başarı kazanmak açısından zorunludur. Bütün bunlar çerçevesinde baktığımızda, artık silahlı şiddetin böyle bir stratejik yaklaşımı hayata geçiremediği, içinde bulunduğumuz koşullarda Kürt-Türk toplumunun ilerlemesine ve gelişmesine yol açmayacağı, onları ilerleme yönünde harekete geçiremeyeceği açıktır. Türkiye ve Kürdistan koşulları ve dünya durumu, kendi somutu içinde derinliğine incelendiğinde, yine anti-oligarşik demokratik dönüşüm mücadelesinin amaçları ve karakteri gerçekçi bir biçimde gözönüne getirildiğinde, böyle bir hareketin ancak demokratik mücadele yöntemiyle geliştirilebileceği, başarıya götürebileceği açıkça görülür. Demokratik mücadele, hem dönüşüm öngören, hem de onu gerçekleştirme gücünde olan; yeniden inşayı, demokratik kuruluşu yaratma, ekonomide, toplumsal ve siyasal yapıda demokratik yapılanmayı ortaya çıkarma, onu yürütme ve yönlendirme, kısaca her bakımdan demokratik bir yaşam yaratıp ilerletme niteliğine sahip olan tek mücadele biçimidir.

Demokratik siyasal mücadelenin yasal biçimleri başta olmak üzere, günlük eylem içerisinde bütün yöntemleri kullanılabilir. Demokratik yasal mücadele temelinde her türlü kitlesel eylem biçimini, gençliğin, kadınların ve çeşitli kesimlerin demokratik yasal eylem biçimlerini geliştirmek; yine ekonomik, kültürel ve demokratik her alanda örgütsel inşayı sürekli yaşatmak, basın-yayın araçlarını kullanmak, eğitim, propaganda ve kitleleri yönlendirmeyi en üst düzeye çıkarmak hem mümkün, hem gereklidir. Bunlar gibi birçok mücadele biçimine başvurulabilir. Siyasal mücadelenin yasal, demokratik bütün biçimlerinden, kitlelerin siyasal şiddetine kadar geniş bir taktik alanda hareket etmek, koşullara göre bunlara başvurarak demokratik kurtuluş hareketini geliştirmek mümkün olacaktır. Mevcut koşullarda siyasal mücadeleyi temel mücadele biçimi olarak; onun demokratik yasal biçimleri esas olmak üzere, kitlelerin siyasal şiddetini demokratik dönüşümün bir aracı haline getirmeyen, demokratik değişim ve dönüşümü temel alarak devleti demokratikleştirmeyi esas almayan bir yaklaşım, hiçbir zaman oligarşi karşısında tutunamaz. Kitleleri örgütleyip seferber edemez, demokratik kuruluşu geliştiremez ve iktidar sorununu, halktan yana demokratik çerçevede çözüme kavuşturamaz."

Şüphesiz ki, demokratik siyasal mücadelenin araçları da, özellikle kitle örgütleri olacaktır. Bu nedenle var olan sivil toplum örgütlerini demokratik bir işleyişe kavuşturmak, ihtiyaca göre yenilerini kurmak ve yaygınlaştırmak, doğru bir siyasal öncülükle bloklaşmalarını sağlayıp onları demokratik cumhuriyet hedefine yöneltmek, dönemin ertelenemez görevidir. Bu görevi başarmak, Kürt ve Türk halklarının demokratik birliğini geliştirmek, barış ortamını kalıcılaştırmak, demokrasiyi kökleştirmek, sivil toplum alanını güçlendirerek devleti demokratikleştirmek demektir. Şüphesiz ki bu zorlu bir görevdir. Zaten devrimcilik de başarılamaz sanılanı başarmak değil midir? Mücadele tarihimize bakalım; PKK'nin fedai tarzı karşısında, başarılamaz görev var mıdır?

"Fedai tarz, PKK'nin özü olan bu tarz, içinde bulunduğumuz ağır sorunlarla yüklü dönemde, bizi başarıya götürecek olan tek tarzdır. Her alanda öngördüğümüz bütün çalışmalarda, her yerde yaşam mutlaka fedaice olmak durumundadır. Ruhta fedailik, yaşamda fedailik, çalışmada fedailik...

İşte bu dönemi bize kazandıracak tek gerçek budur." ***-Kongre kararlarından-***

PKK Başkanlık Konseyi ve PJA Parti Meclisi üyesi Gülizar TURAL yoldaş, kadın özgürlük hareketinin geldiği düzeyi ve PJKK Olağanüstü III. Kongresi'nde ilan edilen PJA oluşumuyla birlikte, Kongre'nin sunduğu perspektifleri gazetemize değerlendirdi.

PARTİMİZİN EVRENSEL ÇİZGİSİYLE SINIRLARI AŞIYORUZ

Partimiz **Kürdistan İşçi Kadınlar Partisi** ***(PJKK)*** 29 Temmuz - 21 Ağustos 2000 tarihleri arasında Olağanüstü III. Kongresi'ni gerçekleştirdi. Mücadele tarihimizin önemli bir dönemine tekabül eden Kongremize ilişkin değerlendirmeye geçmeden önce, Kongremizin tüm Kürdistan ve dünya kadınlarına kutlu olması dileğimizi iletiyoruz.

Kongremiz, Kürdistan ve Ortadoğu kadınları başta olmak üzere bütün dünya kadınları için sonuçları ve etkileriyle tarihsel öneme sahiptir. Kongremizin önemi, tekabül ettiği siyasal ve örgütsel gerçeklikle direkt bağlantılıdır. Bu bağlantılar ortaya konulduğunda Kongremiz, genel Kürdistan ulusal kurtuluş mücadalesi ve kadın kurtuluş problemi karşısında çözümün ve zaferin teminatı olacak sonuçları ortaya çıkarmıştır.

Partimizin son bir buçuk yıl içinde yaşadığı süreç oldukça önemlidir. 15 Şubat komplosu sonrasında yaşam ve özgürlük ufkumuz, yaratıcımız Başkan Apo'nun fiili olarak aramızda olmamasından dolayı parti olarak oldukça zorlu, sancılı durumlar yaşadık. önemli bir gelişme oldu. Kongre'yle birlikte partimiz açısından geçiş süreci aşılmış oluyordu. Önemli olan Kongre'de sağlanan kararlaşma sonucunda gerekli düzenleme, yapılanma ve politikaları hayata geçirmekti.

PKK Olağanüstü VII. Kongresi'nin başarıyla gerçekleştirilip sonuçlarının parti yapımıza taşırılıp özümsetildiği bir dönemde; kadın hareketinin, yeni strateji doğrultusunda kendi özgün örgütlülüğünü yeniden yapılandırması ve yeni dönem mücadelesinde kadın gücünü konumlandırması kaçınılmaz bir görev olmaktaydı. Bu gereksinimden hareketle PJKK olarak Olağanüstü III. Kongremizi gerçekleştirdik.

Uluslararası komplonun geliştirilmesinde mücadelemize karşı beslenen amaçları sıralarken, önemli bir noktanın da Başkanımızın kadın sorununa yaklaşımı olduğunu belirtmek gerekir. Başkanımız kadın sorununa hiçbir dünya devriminde, hiçbir toplumsal gelişim aşamasında gösterilmeyen ilgiyi göstererek, insanlığın en eski, en gizli kalmış, günümüzde bile en acımasızca yaşanan sorununa köklü bir çözümü hem teorik, hem de pratik düzeyde getirmiştir. *"İn-* ren klasik bağlara indirilen bir darbe oldu. Başkanımızın kadın kurtuluş ideolojisiyle ortaya koyduğu bu çözüm yaklaşımına karşı geliştirilen uluslararası komplo, yaratılan bu düzeyi tersine çevirmek istedi. Komplo, emperyalist sistemin temelinde yatan sömürü ve baskı gerçeğini daha incelterek, daha ölçülü ve gizli devam ettirmek istedi.

Olağanüstü III. Kongremiz, Başkanımızın ***"yarım kalan insanlık projesi"*** dediği, bütün insanlık için özgür ve insanca yaşama umudunu, alternatifini güçlendirmekle, uluslararası kompIoya karşı bir cevap geliştirmiştir. İnsanlığın, kadının ve erkeğin kurtuluşunu, özgürlüğünü hedefleyen bu projenin özüne denk tamamlanmasını kararlaştırdı. Komplo karşısında gösterilmesi gereken tutumu, komplocu güçlere alternatif olabilme gücünü hem örgütsel, hem siyasal düzeyde gösteren Kongremiz bir bütün olarak ele alındığında, komplo karşısında gerekli olan duruş sağlanmıştır. Bu, sonuna kadar bireyciliğe kilitlenen, moral değerlerden uzaklaşan ve robotlaşan insan gerçeğini yaratmak isteyen emperyalist sisteme, partimiz PKK'nin verdiği anlamlı bir cevaptır. güç ve kararlılığa sahiptir.

Kongremizde, komplonun –ister dıştan, ister içten sonuç almak isteyen– tüm zeminleri, anlayış ve kararlaşma düzeyimizle kurutulmuştur. Bundan sonra da bütün çabamız bu yönlü gelişecektir. Kongremiz, PKK'yi kadına dayanarak dağıtmak isteyen güçlerin çabalarını boşa çıkarmış ve bu temelde beklentilerini kursaklarında bırakmıştır.

Partimiz PKK, Olağanüstü VII. Kongresi'nde siyasal mücadeleyi stratejik düzeyde benimsemiş ve başta Türkiye'ye yönelik ***"Barış Projesi"*** olmak üzere önemli kararlara ulaşmıştı. PJKK olarak biz kadın militanlar, yaşadığımız gelişim sorunları nedeniyle potansiyelimizi ve gücümüzü, Parti Önderliğimiz ve partimiz PKK'nin biçtiği misyona denk bir şekilde barış ve demokrasi sürecinde gösteremedik. Bu anlamda Kongremiz, bu yönlü engellerin de aşıldığı, barış ve demokrasi sürecine Önderliğimizin ve halkımızın fedakar militanları olarak en aktif bir biçimde katılma kararlılığı ve bunun örgütlülük düzeyini yaratmıştır. Başarıyla tamamlanan kongre çalışması, kadının örgütlü gücünü arttırmak kadar, demokrasi ve barış mücadelesine kadın rengini katarak PKK'nin konumunu güçlendirecektir.

"Olağanüstü III. Kongremiz, Başkanımızın *'yarım kalan insanlık projesi'* dediği, bütün insanlık için özgür ve insanca yaşama umudunu, alternatifini güçlendirmekle, uluslararası komploya karşı bir cevap geliştirmiştir. Kongremiz, sonuna kadar bireyciliğe kilitlenen, moral değerlerden uzaklaşan ve robotlaşan insan gerçeğini yaratmak isteyen emperyalist sisteme, partimiz PKK'nin verdiği anlamlı bir cevaptır."

Kongremizin ilanını 1 Eylül Dünya Barış Günü gibi anlamlı bir tarihte gerçekleştirmiş olmak bizler için önemlidir. Olağanüstü VII. Kongremizin sonuçlarını, taşıdığı tarihsel misyonu ve büyük özgürlük iddiasını böylesi bir günde bütün Kürt, Ortadoğu ve dünya kadınlarına duyurmak hareketimiz açısından bir görev olmak kadar, heyecan kaynağımızı da oluşturmaktadır.

Parti Önderliğimiz, 1 Eylül 1998 tarihinde tek taraflı ateşkes ilan ederek siyasal çözüm doğrultusunda barış sürecini geliştirmek istemiştir. Dünya Barış Günü'nün PKK militanları için anlamı, Parti Önderliğimiz tarafından ilan edilen ateşkesle daha da derinlik kazanmıştı. 1 Eylül 1999 tarihinde partimiz, silahlı mücadeleyi durdurarak silahlı güçlerimizi Türkiye sınırları dışına çekme kararını deklere etmişti. Bu temelde kadın militanlar olarak böylesi anlamlı iki olayın yaşandığı bu tarihi günde Kongremizin ilanıyla, gerçekleştirilen tarihsel çıkışların özünün korunması iddiasını taşıyoruz. PJA olarak hem Kürt kadınına, hem de Türkiye ve Ortadoğu kadınlarına bu tarihsel ve anlamlı günün özünü kendi çalışmalarımızla ve özgürlük mücadelemizle yansıtma kararlılığını göstereceğiz. Bu anlamda diyoruz ki; 1 Eylül Dünya Barış Günü, kadının özünde var olan barış ve demokrasinin en fazla açığa çıkarılması ve yaşamsallaştırılması gereken bir gün olmalıdır. Bu temelde yaşanan ağır sorunlar karşısında çözümü özgür toplum, özgür kadın ve erkek gerçeğini yaratarak ortaya koyuyoruz.

Bir diğer önemli nokta da; devrim yapan bazı ülkelerin stratejik değişim ve dönüşüm dönemlerinde, kadın hareketlerinin –yaşadıkları ve aşamadıkları zayıflıklarından dolayı–, önemli bir kahramanlık ve direniş mirasına sahip olmalarına rağmen katılımda özgün örgütlülüğü yaratamamaları ve devrim kapsamında dönüştürücü dinamizm rolünü oynayamamalarından dolayı kalıcılığı yaşayamamalarıdır. Yaşanan birçok devrim deneyiminde kadın hareketlerine baktığımız zaman bunu görebiliyoruz.

Biz de kadın partisi olarak böyle bir süreçten geçiyoruz. Stratejik değişim-dönüşüm sonucu, silahlı mücadele sürecinden siyasal mücadele sürecine ve coşkusuyla, özgürleşme iddiasına sahip bütün kadınları ve parti yapımızı selamlıyoruz.

Yıllardır Önderlik ekseninde şekillenen ve faaliyet gösteren hareketimiz, Önderliğimizin esareti sonucu ciddi bir sarsılmayla birlikte kritik bir süreci de yaşadı. Başkanımızı esaret altına alarak sınırlandırmak, etkisizleştirmek isteyen uluslararası komplo, partimizi imha etmeyi ve dağıtmayı amaçladı. Bu doğrultuda her türlü çabayı sergiledi. Bu süreç partimiz açısından bir varlık yokluk meselesiydi. Ayakta kalmak için bütün her şeyimizle direndiğimiz, nefes nefese mücadele ettiğimiz bir süreçti. Riskliydi, zorluydu ve tehlikeliydi.

Ancak Önderliğimizin İmralı'dan geliştirdiği yeni mücadele stratejisi ve PKK Olağanüstü VII. Kongresi'nde yeni strateji temelinde kendisini en üst düzeyde kararlaştıran partimiz, bu süreci güçlü bir şekilde zaferle sonuçlandıracağını ispatladı. Olağanüstü VII. Kongre, uluslararası komplonun partimizi gerek dıştan ve bunun yansımaları olarak gerekse içten çökertmek, tasfiye etmek isteyen tüm güçlere önemli bir darbe oldu. Kongremiz parti olarak daha fazla güçlenmeyi ve örgütlenmeyi yaşayıp yeni stratejimiz temelinde sağlıklı adımları beraberinde getiren *sanlık tarihindeki ilk karşı devrim kadına karşı gerçekleşmiştir. Bu nedenle en son devrim de bu sahada yaşanacaktır"* diyen Parti Önderliğimizin, soruna bilimsel ve sosyalist yaklaşım gösterdiği biliniyor. Önderliğimiz, geliştirdiği bu çözümü öncelikle Kürt halkına, oradan da bütün dünya halklarına mal etmiştir. Bu aslında insanlık tarihi açısından devrimsel bir gelişmedir. Çünkü cins sömürüsü altında insanlığın en fazla sömürüldüğü, köleleştirildiği, yine kimliksizleştirildiği ve her yönden özünden uzaklaştırıldığı bir gerçektir. Emperyalist sistemin ve komplocu güçlerin Önderliğimize amansız saldırmasındaki belirleyici nokta, kadın sorununa köklü çözüm geliştirmesidir. PKK deneyimi kadın sorununa salt teorik çözümleme boyutunda yaklaşmamış, pratik çözüm olarak, erkek egemenlikli sistemin ve onun en üst düzeyde kurumlaştığı sömürüye dayalı mevcut dünya sisteminin yıkılışını getirebilecek özgür yaşam projesini oluşturmuştur. Geliştirilen pratik yaklaşım; sisteme, onun bütün çirkinliklerine, alışkanlıklarına, günlük olarak bu sistemi üreten ve ayakta tutan kadın ve erkek arasındaki eşitsiz, sömürü ve baskı içe-

Kadın Kongresi, son dönemde saflarımızda Parti Önderliğimizin örgüt mücadelesi kapsamında verdiği savaşım sonucu yenilgiye uğratılan işbirlikçi-çete çizgisinin artıkları ve uluslararası komplonun bir iç uzantısı olarak kendisini etkili kılıp sürecin zorluklarından istifade ederek partimizi dağıtmak isteyen, bunu başaramayınca da partimizden kaçan bazı yaşam düşkünü kişiliklerin dayattıkları, 'an'ı yaşama' felsefesine verilmiş bir cevaptır.

Kaçan kişilikler bu felsefeyle içimizde düzenin, emperyalist sistemin yaşam, ilişki ve alışkanlıklarını hakim kılarak PKK'nin farkını, görkemini ve özgür yaşam felsefesini yok etmeyi hedeflemişlerdir. Bu tür yaklaşımlara ve kişiliklere Kongremiz şunu çok net bir biçimde gösterdi: Partimiz tek bir yaşama bağlanmıştır ve sonuna kadar da bağlı kalacaktır; bu da özgür, onurlu ve insanca yaşamdır! Devrimcinin tek yaşam seçeneği vardır ve bu seçenek 30 yıllık PKK pratiğinde sergilenendir. Tek yaşam seçeneğimizi yaşama ve yaşatma amacında olan partimiz ve onun tüm militanları, kahraman şehitlerin yarattığı mirastan güç alarak sonuna kadar mücadele edebilecek

Devamı sayfa 30'da